

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

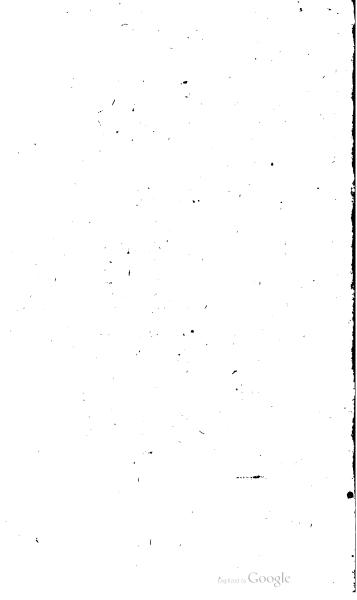
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

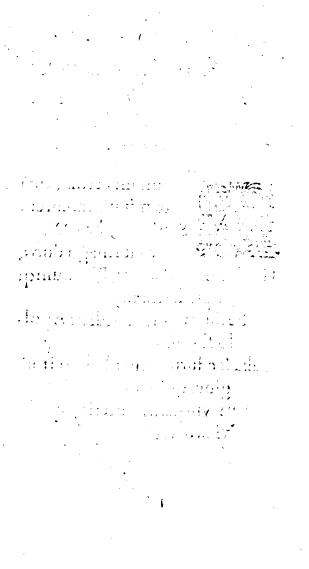
V. Catalogue & M'se Boze page 100. URR I Ex Bibliotheca D.D. Iacobi Gaillard Canonici Rothomagensis. sieur Btienne CHARMOILLE, contrôleur de la ntie, * BELLEGARDE (Ain). Google

BS11368 F 3000 73 Ć. K L Digitized by Google

Digitized by Google

AD EFFIGIEM EXcellentifsimi Caroli Ducis Niuernenfis.

Vgustam cernis, quá tu mirare carentem Sensibus, hæc Diuos vicit Imago duos,

Gradiuumq; Patrem, Phæbumq; in prælia traxit,

Ille suum numerat, dicit Apollo suum.

Talia fi edútur muta hac ab Imagine, quifnam

Fari vnquam poterit, qualia viua daret?

B511368

GENEROSISSIMO A C ILLVSTRISSIMO PRINCIPI, CAROLO GONSAGEO Cleuefio, Niuernenfium & Retelenfium Duci, Petrus Arlenfis de Scudalupis P. H. S. D.

ANTA eft tua erga litteras omnefque litterarum ftudiofos beneuolentia, Princeps illustrifsime, quantum ego

perspicio ex ijs libris qui à doctis hominibus indies aut sub tuo nomine, aut non sine honorifica mentione tui nominis, tam Latine quàm Gallice eduntur, vt mihi nullum inter litteratos locum tenere posse visus sim, nisi a siig Google

aliquid etiam à me profectum sub tuo nomine appareret: quo & meæ erga te voluntatis & observantiæ fignificationem darem, & ingrati animi notam effugerem, si tuorum erga litterarum litteratorumque studia meritorum magnitudinem minus agnoscerem.

Ego igitur, Princeps ıllustrißime, do dedicóque tuæ Celsitudini hanc meam, quanqu'am leuioris operæ, Metallorum ac septem Lapidum Selectorum ad Planetas Sympathiam : Pictores antiquos imitatus, qui picturas suas exposituri, Columnæ alicui celsæ ac sublimi appendebant, vt inde conspicientiŭ oculis pulchriores ac venustiores viderentur. Siue enim stemmata, sine virtutem, sine etiam doctrinam confiderem, quis inter huius seculi Principes te sublimior quis celfior, quifue doctior ? Tu non ex illorum Magnatum numero;

qui prorsus ab omni librorum commercio ceu re noxia semper ablegati sunt: perinde quasi hac demű nobilitas sola sit et heroica, nihil omnino vel scire, vel agere, præter alea, venatus, moriones, or his etiam sordidiores voluptates. Tu virtutibus omnibus decorus inter aquales tuos refulges,

Velut inter ignes Luna minores,

Ty eximum Galliæ decus, maximü lumë & ornamentū. Tua deniq; tota veteres, Heroum, Ducum, Marchionum, Regum & Imperatorum exornant undique ceræ Atria.

Sed quid memorem antiquos, cum Princeps generosis. Ludou. Gozaga pater tuus, pater patriæ superioribus annis Cætum furiarü horrificum post inconuolutos multiplices casus Ceruicibus Franciæ totius insidentem, tanto Gallorum gaudio represserit, quan-

to post eorumdem malo mortem obÿt, citius quàm oportuit, non sine bonorum lacrimis, quibus integritas regni cordi est? Tu etiam hæres tantæ virtutis, Princeps illustriffime, qua lætitia nuper Francorŭ omnium ac Italorum corda perfudisti , cum à Rege Christianisimo inter cateros regni fui Proceres delectus estanquã magis dilectus, ut Legatione omnium Legationum gloriosisima fungereris, ac Romam, velut alter Cato triumphaturus, ingredereris? Quis dies pulchrior vniuerfo mundo vix vnquam illuxit ? Potuit quondam, (in quit Valerius Maximus)M. Catonis ex Cypro cum regia pecunia reuertentis appulsus ad vrbem videri memorabilis, cui naui egredienti Consules, & cateri Magistratus, o vniuersus Senatus, populusque Romanus officij causa præsto fuit. Sed quàm notabilior celebritate 🛃

frequentia oscurrensium introitus il+ le tuus, qui cum Regis omnium regum Christianorii Christianisimi regijs ad fummum Ecclefia Pontificem madatis adueniebas ? Quod Cicero de reditu suo in patriam, hos de tuo illo ad vrbë omniŭ vrbium nobilifsimam aduentu merito dici poteft, V num illü diemtibi quidem immortalitatis instar fuisse, cum Senatum egressum vidisti, populumque Romanum vniuerfum, cum sibi ipsa Roma prope conunlfa fedibus suis ad complectendum te Legatum fibi miffum progredi visa est. Effuse obniam Cines triumphali circa currus tuos exultanere latitia, 🕑 (quod Suetonius ait de quodam Imperatore) fexus, atas, ordo omnis ad vigefimum vfque lapidem effudit se. Dicametiam quod Dionë de triumpho Augusti scripsisse coperi. Einovert GI al TE ispess , red & Bourn , o'TE Sn 105, 100 Ta TE The ywap to, rei NT The

rexult and privody. Disam & cum Tasito de altera fimili folénitate, Inuenif se te obuias tribus festo cultu, Senatum,coniugum ac liberorum agmina per sexum 🖝 ætatem disposita, extructos quà incederes spectaculorum gradus,quomodo triumphi vifuntur. Omnia denique vidisti referta aclaborantia, ac ne eum quidem vacantem locum,qui non nift suspensum ơ instabile vestigium caperet, oppletas vndique vias, angustumque tramité relictum tibi: al acrem hinc atque inde populum vbique per gaudium parémque clamorem: tam aqualis ab omnibus ex aduentu illo tuo pompatico latitia percepta est, quàm omnibus optatus aduenisti, quæ tamen ipfa cum ingressu tuo creuit, 🛃 penè in fingulos gradus adaucta eft.

Te igitur, Princeps illustrissime, cæteros inter Principes tantum caput extollentem,

Quantum lenta folent inter Viburna Cupreffi,

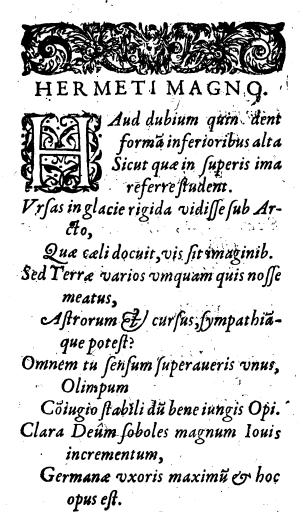
huic meo, quicquid est, libello, patronum delegi : vi qui Principis in cognitione verum abditarum cupidiffimi es hæres, curiofam hac 牙 paucis adhuc cognitam Metallorü , 🔄 Lapidum ad Planeras Sympathiam, sub umbra falten tua Celsitudinis protegere digneris, ac benignitate tua defendere, quod temeritate mea incipit effe publicum. Iacta est alea : bene cadet, si extare poterit paratiffimum erga te obsequij mei listeris configuatu testimonium, grafique in fanguinem antiquum or vereregium Donza gæorum, à quo multe Porestutes er Regna suum accepisse descus profisentur, animi qualecumque monumentum. Vale Princeps verè fælix, stemmatis aquè ac animi ornamentis illuftrissime. Lutetiæ Parisiorum anno à partu virginis, MDCIX. V. Idus Decemb.

AD INVICTISSIMVM Ducem Niuernensem.

S Icut fe referent Gemmæ, atque Metalla Planetis, Ad Charites fic fe Dux generofus habet. Certatim vno in co cæleftiæ corpora ftillant Quidquid virtutis mens fuper aftra poteft. O fælix nimium, quem táti Principis ambit Gratia 1 non hominem crede, ícd effe Deum.

Superanda umnis Fortuna.

Dat cura quietem.

Eiusdem ad Constantem.

Constans Constantis constans constantia constat. Cum stat constanti contrà contraria corde.

Eiusdem de Opere.

Ex auro bafes , & funt ftructura lapilli, Vertice fublimi fydera clara ferit.

Eiuſdem Magneti.

In centro Matris tu fundamenta locasti, Erectumque caput fers super astra Poli.

IN DVPLICI AVTHOris Anagrammate duplex fenfus.

PETRVS ARLENSIS, LETVS RESPIRANS, RARIS EST PLENVS.

ETVS RESPIRANS ardis acrebus in amplis, Pertentant tacitum gaudia plena finum.

Idem.

SI quò vult lpirat, vel fertur spiritus, ergo

LETVS RESPIRANS omnialætafacit.

Aliud Anagramma.

Nícribunt alij vt commendent nomina libros,

Aft hoc grande tuum nomen honorat Opus.

SIPETRVS ARLENSIS, RARIS EST PLENVS, abundè Edere, quid mirum, non nifi rara poteit.

Dat cura quietem.

Ad Symbolum Authoris.

Vòd miferûm gemitus audis, & dura ferentum,

Quodque feras illis, P E T RE, benignus opem:

Clemens auxilio Deus est tibi rebus in arctis,

Σύμβολοι vnde capis ritè, IV-VANDO IVVOR.

. Lazarus MoZenighus N. F.

Aliud Anagramma.

PETRVS ARLENSIS, LARES TV SPERNIS. Taliam, patriolque LARES TV SPERNIS, vt orbem Virturi totum PETRE subelse probes.

Superanda omnis Fortuna.

ē iij

A D E V N D E M D. Petrum Arlenfem,

ERVDITISSIMI ET Jllustrissimi Iuuenis D. Baltasaris Corrandi de Bosco Colleg. Sorb. scolastici alumni Carmen.

Icitur aftra humeris portaffe micantia cœli Atlas, quem tanto nomine fecit onus.

bi parua videtur

Cui Cœlum & tellus farcina parua fuit. Cum terra lapides variâ licet arte, metalla, Aftraque fecretis prodis amica libris: Fers calum terramque fimul, mundufq; recumbit Jpfe tuis humeris, fed magis ingenio. Nec te preffit onus, fed magno pondere maior Eft animus, nullis frangitur ille malis. Sed veluti magno premitur qua pondere palma, Surgit; & in tenebris clarius ille micat, Ille modo obfeuras Ditis tentare latebras

Cernitur , Inde alijs mult a fecr et a refert, Et modo per campos currit stellantis Olimpi, Vt discat motus fydereique poli. Unde tuum merito aternum per facula nomen Ornatum meritis implet vtrumque polum. Nec satis alta tuum nomen vulgare per orbem, Fama potest : meritis deficit illa tuis, Deficit illa quidem quamuis non indiga : sed te Nulla capit fama, eft quaque fit illa minor. Si complet terras fers terram : si asera complet, Eft magis asheream suftinuisse domum. Tu terram cælo jungis, tu fydera terra, Aftris dum petras jungis, O aftre petris. Mox terra jmmixtus terra penetralia tentas, Mox sublime tuum tollis ad aftra caput. Sicque omnem noscis terram, sic sidera cæli, sic terra lapides, igniferumque polum. Describune alij populos, alij aspera bella. Tu melius Disis tecta focreta refers. Illi bella canunt totum vulgata per orbem, Cognita tu nullis, qua tibi nota tamen. Quis te cælefti dicet non semine natum, Quitot tanta tuo concipis jugenio, Cum tractas ftellas, praclarum prodis abundè, Et satis jugenium, quod tibi stella dedit. Cum verò secretos terra explorare recessus Tentas, atque cauas panderemente vias. Mirandum ingenium monstras, arcanaque noscens Omnia qua nullis innotuere viris, Natus es (o fælix) omnis qua prabuit ig**ne**s, Commoda nascenti stella fauensque fuit. Effera nec quicquam placidum fondentia Martis, Syders, mitescunt, falciferique Dei.

Iuneta Jaui Venus alma saos jmmiscuit ignes, Lunaque scalici, Solque suere loco. Hasque jumat, stella est radiji his congrua quaque: Hora tibi magno conuenit jlla viro. Quem non terra capit natalis, tempis & illam, Te minor est, tellus non tibi tota satis: Ergo tibi calum debecur, scande per auras, Raraque sic facias ad tua sata gradum.

Balthazar Corrandus de Bosco.

AVTHOR, OMNIBVS.

LIQVOD iam tempus elapíum eft, ex quo Speculum Lapidum Camilli Leonardi meas in manus incidit, & cú ex antiquio-

ribus Authoribus, qui de tali materia fcripserunt, veluti Centonem confe-Aum ipfum vidissem, permultum equide & magnifeci. Succincte enim ac dilucide Lapidum vniuerfalem doærina explicat,& docet, necnon exactiffimam illorum originem, naturam, accidentia, qualitates & virtutes indicat, & adamuf. fin expendit : colores etiam adeò ordi+ nate ac distincte elucidat, vt perillos cuilibet aspicienti particularis cognitio innotescere possit. Ex delectu frequentis huius libre lectionis aliquam Lapidum notitiem percepisse me comperi, ex qua cum interius inuestigandi studium, summumque desiderium enatum fuisset, earum quæ de Metallis, Lapidibus, & Planetis fabulæ narrantur, veras causas quærere, & num inter illos aliquaSympathia existeret, cum cognitio ab aliquo verifimili ortum habeat: Septem tantum Lapides elegi, ex quibus communis Sympathia cognosci posset. Non enim illos elegi qui communiter ab Astrologis ad Erraticas spe-&are censentur (Multi nempè alij ex Aftrologiæ principiis, multorum Authorum authoritate, peculiarius ad Planetas pertinere, tum ex colorum, tum ex qualitatum origine facile dignolcutur) sedà communiori via aliquantulum diuertere proposui, non contradicendi studio, sed vi aliqua noua non adhuc forsitam cognita proferens, dele-Aationem ac viilitatem in legedo conferre possem, cùm etiam & alios quamplurimos in meam sententiam pedibus ire cognouerim, & non fine apparenti ratione effectuque Sympathia eligatur.

Quam rem properè peregi, & in vnu coadunaui quæ ad rationem Sympathiæ tantum spectare possint, vt quid tria in vnum collecta valeant, naturali via demonstraretur. Non enim per vanam, inanem, falsamque Magiam ex il-

lis quidquam euenire poffe, apparentibus, verifque rationibus fuo loco comprobatur. Annullorum Tabella, vt apponeretur curaui, quò faciliori demonftratione trina coadunatio invnum appareret : non enim conuenientiori & aptiori via id fieri potuiffe exiftima..i. Planeta, Metállum, & Lapis in Annulo vifuntur. Non enim ex omni Metallo Annulus, fiue quoduis magifterium fieri poteft, ficut de viuo Argento: ideoque Profopopeïam in illo demonftrari oportuit.

Summo fum affectus mœrore, cùm poft librum de Gemmis & Lapidibus, figilla& imagines impreffas fuisse comperi. Non enim meo ex voto id factum fuisse obtestor. Imo Chalcographis omnino vt non apponerentur prohibueram. Vana & puerilia cum seriis haud conueniunt, que etsi in antiquissimo exemplari de Gemmis existerent, fimul tamen cum Sympathia minime conuenire iudicaueram. Chalchographi naturâ su diurtias congerendi cupidissimi, vt liber ex maiori paginarum congerie maiori veniret pretio, in causa fuere. Et si temporis oportunitas non

_ digitized by Google

defuisset,omnino vt aufferrent,operam nauassem, sed ex impressionis Registro non mihi permiflum fuit. Credo tamen Authores antiquissimos, à quibus talia deprompta fuerunt, non fine studio, summoque labore, observantia & subtiliinuestigatione illa reperisse: sed a ded à prima fua origine alterata funt, vt nihil virtutis ineffe manifestissimum appareat. Sed cuius vtilitatis & scientia? Nunquid Lapis insculptus alter à semetipso per insculptionem erit? Quid insculptio illa? Numquid influxus cogipotest? Vanitates equidem sunt, & ridicula inuenta quanti valeant, & cuius momenti fint in vltima Sympathie parte apparebit. Non enim tanta audacia in me adhuc viget, vt nunc etiam fallas opinantiŭ opiniones adaugeam, cùm potius diminuere, & prorfusadnullare totis viribus intendam. Talibus vanitatibus nunquam fidem præstiti, ncque præftabo: nec Aftrologiæ Iudiciaria adeo fum addictus, vt quid secudæ caulæ valeant ignorem.

Pernaturalem Physionomia aliqua naturalia cognosci posse arbitror, ca tantum puta quæ ex vultuum intuitu

per membrorum situationes apparent. Physionomicus enim per Physionomiam, vt fic, non aliud nifi vitia & virtutes iudicare potest : qui verò alia occultiora per vultus inspectioné sudicat, alia ars illi vt adhæreat oportet, vel potius per Enthousiasmu loquetur. Prædictiones expluribus aggregatis altiori & secretiori via deueniunt, prout ex Methopolcopia dicitur, quę etfi in frótis lineis & inspectione consistir, plurima tamen alia confideranda sunt, vt exactius absque errore (libera suppositi voluntate concessa) indeiudicari, & qualitatum ac naturarú origo cognolci possit. Etsi in tali scientia versatus, ne. iudicet, quoad possir abstinere deber, cùm apud imperitos & mulierculas famastatim volet, quæ iudicantur non fine dæmonum auxilio fieri posse. Silere hisce temporibus potiùs omnibus confulo, & quæ per Dei beneficia & liberalitatem conceduntur, cum amicis participare, à quibus vt Sympathia hec imprimeretur fui adstrictus: nec enim publicare statueram. Seiebam, prout nunc scio, Naturam etti non suo, alieno tamen vitio, ftirpes fæpe inutiles &

noxias procreare. Ita scientia Zoylos & sciolos edere solet, qui cæteros, tanquam infelici(vt aiunt) ouo natos floccifaciunt, & illorum monumenta ac lucubrationes tanquam vanas, non folu irrident ac illudunt, fed noxias & cenfurandas prædicant & obstrepitant. Et quemadmodum canina rabie scripta aliena rodunt ac lacerant : ita ad inftar canis non solum arcendi, sed & fustigandi. Sed quid mirum? Momo ením nec summi louis opera placent. Sed si aliquod ex ipfis lepidu Caput aliquain publicum proferre veller, tunc illorum fumma, absoluta, heroica, & prope diuina scientia innotesceret, & quisque magnificum A V E pleno ore illi darer. Sileant igitur, vel potius per scripta loquantur, & seiplos publicent.

Te amicum Lectorem, benigno animo vt corrigas rogo. Ego vero etfi laudem minimè appeto, virtutem tamen laudatam augmentum fumere feimus. Quòd fi hos meos, licèt paucos, labores tibi arrifisse cognouero, Monarchie Animæ libellum breui tempore tibi me traditurum polliceor : In quo omnes compositi operationes tam in-

ternas quam externas figillatim demoftrabo, & ab vno duntaxat, & abfoluto principio deuenire per trinam intellectionem neceffario apparebit. Omnes & fingulæ scientiæ & artes ibi tanquam in Theatro conspicientur : Eorum origines, inuentores & operatores notabuntur. Animam vero absolutum dominium in eas exercere, sedentem in throno, manifestabitur. Opus magno labore & studio compactum. Interim fruere, vale, & felix viuas.

LAZARVS MOZENIghus N. F. D. Petro Arlenfi de Scudalupis

F. P.

ANT A est tua erga omnes humanitas, Amicorŭ optime, venoua indies incrementa suscipere Videatur. Sape enim antehac nonmodo mihi professus es exi-

mium of fingulare taum studium in omni genere officij, sed etiam omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in amore meo te fixisse ac locasse demonstrasti. Quid nonissimas detectiones memorem ? Neque me tos tamque Varijs do-Etrina generibus pradium esse consiteor, ut tua scripta pellectione leuans, ea aut emendare, aut tanquam Aristarchus in eis aliqua obelisco notare Valeam. Tantum quid de illis

lis sentiam, & numilla in publicum emittere debeas, paucisme hortatus es Vetebiexplicarem : in quo certe superare Visus es,quod inme adhuc deficere comperi.Quiatamen Vicit amortuus adhortationibus juis, & effecit Vt labores tuos gratos & probatos iri credens, confilium tuum probarem & laudarem potius,quam de illis sententiam aliquam proferrem eruditione tua indignam : hoc vnum acceptum vt habeas rogo. Tanta tua est in scribendo eruditio, tanta acies indicy in do-Etrinastanta Varietas in scientia, vt quod semel tibi placuit edere, cæteris displicere non poffe existimem.Iungendo simul Lapides Metallis , 👉 Metalla Planetis, Terram in Cœlum, 🔗 Cœlum in Terram transisse demonstras. Coelestium enim Virtutum Sympathia producit attractionem, or in hac inferiora deductionem : Antipathia Verò refistentiam parit. Ecquidaliud Magia naturalis , quam Vnius rei ad alteram deductio ex cognatione natura producta? Qui profecto rerum Uniuersalium Sympathiam of Antipathiam absolutisime nouerit, effectus in natura tam admirabiles producere valebit, vt imperitum Vulgus eos no aliter quàm tenebrarum Principe innante fieri potnisse facile sibi persuadeat. Doleo tamen Vicem tuam, doleo or tui

1

mærorem. Doleo, inquam, O cum affectu dolere debeo, hanc tuam Sympathiam Speculo Gemmarum in impressione fuisse consun-Etam, ac tam firma copula colligatam ex Typographorum auaritia. Licèt enim eam (uprà Lapidum fundamenta exadificaueris, G merito illi Camilli Leonardi Speculo accesserit, Sigilla tamen & Imagines apponi non debebant, tanquam res ridiculæ, pueriles, gerrifque ipfis Siculis Vaniores, & qua proculdubio meram probitatem minimè redolent. Quamuis enim prisci illi Sapientes, ac docti viri, non fine studio magnóque labore cas à Philosophia, naturalisque Magia syluis excerpferint, ac in fasciculum vnum collegerint, non ve Necromantia ritibus, eiusque impüs ac vanis artibus defermirent : Earum tamen abusus adeo postea inoleuit, Vt quæ tunc pura, erudita, niuéque ipsa candidiora erant, impia nunc, vana, nigroque fimillima coruo circulatoribus nefcio quibus authoribus circunferantur. Vsus ad bonum finem tendens, optiméque digestus laudem meretur: Abusus verò fibi ipsī pœna suppliciumque durißimum existit. Apes ex omni florum genere mel suu conficiunt, non vt inde venena parentur. Mens bona, bonum sincerumque animum designat. Impressores equidem haud laudare

possum, qui auaritià di Etante, librique volumen maius affectantes, bona malis, seria puerilibus, puráque impuris miscuerunt, ve ex foliorum ampliore compagine, umplius quoque lucrum facere possent, pretis omnibus admonicionibus adhortacionibusque tuis. Nec tamen propterea renuas consolari : mos enim illorum est Vbique terrarum notissimus.

Scripta igitur tua perlegi, delectabili referta Varietate : sed in illis meram probitatem, meram doctrinam, meram bonarum litterarum cognitionem (hac enim vera & internabona (unt) præcipue miror. Miror, inquam, fœlix tuum Museum ab amicorum infidys huc Vsque fuisse tutum. Quid velim iam,credo,percipis. Curtalentum ad lucrum tibi commi/Jum diutius ab/condifti? Cur fru-Etus iam acquisitos, Vberesque segetes iam maturas nonprofers ? Ecce terram effossam, illud non abscondisti, sufficor, neque te repofuisse in finuP arentis huius omnium communis Vípiam apparet. Nonne ex Trimegisto iampridem didicifti Eumenidü chorum maximas acerba/que pœnas ab illis repetere, qui nullos fibi superstites liberos relinquunt ? Tu ergo te ipfum indica. Quantum eniminme est, summo semper desiderio sum affectus, vt **Vela** Ventis committens , huncce tuum laborem in publicum emitteres. Confuetudo nobis communis, nobis quoque studia communia fuere. Tu amicitia legibus Vinctus,librü edendo, liber eris.

Caterum qua ex tua Sympathia doctrina ac eruditions perceperim, ex more breuiter enarrabo. Scientia hæc Sympathica, non iucunda tantum & curiofa, fed & utilis maximoperè mihi Videtur. Mēfa lautißima exquisitis referta epulis, fieri nequit quin plurimorum palato sapiat. Stylus equidem tuus apertus, clarus, facilifque adeo, Vt legentium animi ex frasi etiam delectationem, non tædium, percipere poßint. Modo enim te flores humiles in amœnisimis pratis lectos, calathis (ecernentem, ac opus quod prius feeeras exigentem, modo etiam ex intuitu mentis Cœlos ipsos penetrantem conspicor. Nunc ad cælestes sphæras à terræ meatibus raperis: nunc ad centrum eius descendere, surculisque Venarum eius immorari te non parum deleEtat : Tandem in aëre confiftens abditißimaquæq; Naturæ secreta his in inferioribus sagaciter ac odora canum vi rimaris. Quid plura?In questionibus nouisimis diu te immoratum, in discussis extremis tantum (vt aiunt)labris degustasse, digitisque summis attigisse inuat. Neque inconsulté quidem aut sine magna iudicijacie id agis.Que etenim noua funt (Vt que de Magnete Vix dum etiam antehac tacta profers) maiori disquisitione indigent. Que verò iam à plurimis edisferra, prateruolas, Lectoremque ad Authores proprios remifisse tibi satisest. In lociscitandis hoc ipfum quod dico demonstras.In exactissimis enim Tractatibus, Authorem tantim honoris causanominas, in obscurioribus verò non Authorem tantum, sed or rextus or Capita peculiariora. Quastiones cum antiquisimis & prolatis Authoribus assumis, 🕑 quamuis errores illorum aliquos modeste detegas, doctrinam tamen laudibus meritis non fraudaris. Vno Verbo, tam prudenter tua interponies sententiam, et aßidere potius squa dissidere Videaris. Secreta in Chymicus non nifi experta proponis : nec tamen adeò mani- · festa atque distincta, ve illius artis peritisimite profanis euulgare sua mysteria conqueri possint.Petyssem fortassis laurum nemorderem, ita mihi illia salierunt ad risum, dum amico Alchimistæ Virginale aurum petenti fub Arabis nomine te tam folerter ludos dantem legi. Quod fi maximi quidă in arte Magiftri de libro tuo petulanti fplene cachinnos tollere Voluerint, non dubito quin eos primam cathedram, primosque accubitus ambientes

tua vehemeter Sympathia, propter suam cum litteris Antioathiam torsura sit. Ventitabunt se se credo, verbis edentulo ore prolatis tenihil, quod penes se non habeant, scripsiss, si non potius, te riuulum huncce tuum tam lucidis fluentem Vndis, à suis sontibus deduxisse palam prositeantur. Istis quidibet audendi loquendique, sua quam in cœlum Vsque tollunt, Ars, liberam semper secit potestarë: sed tanquam Anseres inter Olores strepitantes minime sunt curandi. Hoc tantum vumm sciant, te non magnopere sollicitum quid crocitent. Si quid Valent aut possunt, edant ac per scripta publico committant. De ipsis merite dici potest, quod ait Poeta.

Si friges, algent, fi dixeris estuo, sudant, Si lentè incedis, podagra tardante la-

botant. V aleas in annos Neftoreos, librumq;,quamprimum diuulgatus fuerit, ad me mittas, etiä atque etiam rogo.

Aprobatio.

E Go Frater Philippus Pique-lin Doctor Theologus alme facultatis Parifiensis, necno Prior Carmelitarum, vidi & legilibrum de Sympathia feptem Metallorú ac septem selectorum Lapidum ad Planetas D. Petri Arlenfis de Scudalupis, Hierofolimitani Prefbyteri.In quo nihil reperi quod fit contrarium articulis fidei Catholicæ : dignumque iudicaui vt in publicum ederetur. Actum die fexta Decembris, anni falutis noftræ 1609.

F. P. Piquelin.

In Speculo Lapidum errata fic corrigas. '

P Ag.l 4.10. terreftritatis, lege terreftreitatis.pag.7. l.4.fic lege fic. p.25.l.17. demoto, lege dempto. p.66.l.17. ad te, leg. ante p. l.2. quantite.l.quantitate.p. 72.l.2. frangitus, lege frangitur. p.113.l. 27. Smaradi. lege Iafpides. p. 1314.l.11.l. danich, lege drachmæ.l.13. portandum, lege potandú.p. 173.l.14. effigiens, l. effigies p. l. 20. centuros, lege Centáuros, p. 241. l. vlt.diligenter, lege diligetur. p.ead.l. 11. non poterit, legepoterit.

In Sympathia isem errata fic corrigas. DAg. 247. 1.2. Meffina, lege meffia. p. 270. l. J. ferreum, lege forru.p. 279. l. 1. veuto lege, vitro, p. 282. l. 4. cofucata, lege cofutata.p 28 s.l. 16 fecunda, lege Recipe. p. 288 l. r. Crefi, lege Christi, p. 289.1 vlt. insculpta, lege in culpap. 294.l. 11, contento, lege conterito.l. 21 Rss. lege. sss. p. 296. l.13. illarum lege illius.p. 300. l, penult.egrescam, lege egressam, p. 303. I. 2. ære, lege aëre. p. 304. l. 18. retinent, lege retinet.p.328.l.ante penult.lapidibus. lege Mctallis.p.369.l.16.idò,lege ideò.p.397.l. 2. clanguerit, lege elongauerit.l. 16. renouationem, legerenouatinam. p.398 1.12. statera, lege ftaturæ.p.408.l.15. conputatur, lege confutatur. 1.17.cofutandis, lege computandis.p. 433.l.21. ficcus, lege ficut p. 492, l.vlt. fustamus, lege fiftamus.

C'AMILLVS LEONARdus Pifaurensis Physicus Illustrissimo ac Gloriosissimo Principi Casari Borgia de Fracia Duci Romandiola. S.P.D.

T fi multis maximilq;bellorum negociis cellitudinem tuă hac tempestate impeditam esseintelligamus. Tamen cum pro innata tibi humanitate, Prudetia, litteratumque ac bonarum ar-

tium ftudio quibus præditus es, Litteratos homines, & qui virtutibus incumbunt, non modo facile, verum etiam libenter audire & animo complecti folitus fis : Libellum hunc noftrum ad te mittere non dubitauimus. Vt animum tuum affiduis curis laboribufque defeffum nouitate operis profecto non inutilis legendo oblectare, iocunditaté que aliqua reficere valeas. Nos autem quam parum ociofi fimus, teftis est vniuerfa ciuitas tua Pifaurenfis Princeps Inclyte : medicinæ enim exercitio theoricæque dediti omnem curam cogitatufque noftros, ftudia laborefque in il-

lius ciuium falutem no &u diuque libenter intendimus. Hisigitur curisaliisque publicis ac privatis occupationibus impediti facile potes perspicere quam raro quieti simus. Attamen fi quid interca ocij datur interdum, id libentius in litterarum studiis consumere : Et ex communi nostro quo tenemur officio, quicquid pollumus ad hominum commoditatem ac vtilitatem conuertere confueuimus. Eaigitur causa motilibellum hunc de natura Lapidum qui ad salutem vtilitatem que hominum conferunt, qui etiam non fine vigiliis, non fine labore ac longa perquisitione à nobis fie-ri potuit composuimus. Que licet per diuerfos auctores diuersaque doctorum virorum volumina scripta sparsaque fuerint. Nos tamen summa cura, opera ac diligentia quanta potuimus ex lummis ac prestantibus viris pertractata, in huiusmodi libellum collegimus: quem Lapidum speculum nominauimus. In quo naturam virelq; corum, sculpturas, multarumque rerum cognitionem velutiin quodam speculo possumus intueri. Nos autem qui tuz cellitudini & fide ac more coniuncti fumus vt tenemur, & in quo spes nostra posita est, qui patriæ nostræ pateres, & princeps, libellum hunc nomini tuo dedicauimus, cum fludiosus sis, & armis non solum ac militiæ, verum & ingenuis literis totis viribus deditus: aut illum si quando per ocium contigerir, oculis menteque percurras : in quo si quid obliquum neque recto iudicio tuo comprobatum inuenies, ingenij nostri tenuitati aleri-

bes, veniamque concedes : non enim omnia possumus omnes Vbi verd aliquid lectione dignum comperies : dignissimis doctoribus illis ex quibus illa excerptimus attribues. Et propter illorum summam autoritatem ac spe-Aatam dignitatem, libellum noftrum inter alios tuos innumeros, ve ita dixerim, libros præstantislimæbibliothecætuæadponere, ac annumerare non dedignaberis : vt Camilli auctoris sui cum illum intueberis in amore faltem ardentior fias. Paruú profecto, clariffime ac magnanime Princeps, prò tantis tuis in nos officiis munus hoc erit. Sed pro tua folita clementiaac benignitate non libellum huiufmodi, cartarumque superficiem : sed auctoris animum mentemq; confiderabis. Vale diu felix. Pifauri, anno falutis M. CCCCC. II. Idibus Septembris.

CAMILLI LEONARDI Pifaurenfis Phyfici proæmium fuper libro qui Speculum Lapidum infcribitur.

V M à diuerfis doctoribus tam antiquis quam modernis de Lapidibus scriptum sit, non tame completé ab Vllo inueni. Ideo de Lapidibus in hoc libello comple.

tè pertractare decreui. Nam in Lapidibus multa confideranda sunt ad corum esse. Primo materiale: Virtutes etiam acimagines in ipsis Lapidibus sculptæ. Ideo libellus iste qui speculum Lapidu intitulatus est, in tres libellos distinctus erit. Nomen quoque speculi tali ratione inditum est, ve quemadmodum in speculo Veræ effigies rerum quæ obijciuntur, repræsentantur, sic & in libello isto omnia, quæ dici ac rationabiliter quæri possunt de Lapidibus, dicuntur ac manifestantur.

Camilli

CAMILLI

LEONARDI PI-SAVRIENSIS PHYSIci, de Lapidibus.

LIBER PRIMVS.

QUÆ SIT MATERIA mixtorummaximèlapidum

CAP. L.

VIIA pro cetto ambiguitas est apud omnes Philosophos, Illustrissime ac Magnanime Czsar, quin omnia à nature

producta que sub orbe lune existunt fore exquatuor elementis composita & secundum suum este specificum ex his quatuor elemetis mágis ac minus participare ac virtutem habere. Et maximé hæc est sententia summi philosophi Aristotelis tertio Cœli ac mu-

2. De Lapidibus, di, cuius formalia verba hæc lunt. Elementa sunt prima corpora ex quibus fiunt alia corpora. Et idem secundo de generatione ac corruptione. Ne-cellarium est corpora mixta ex omnibus constarc elementis & non ex vno tantum. Ac etiam hæc eft sentia Illustriffimi Principis medicorum Aui-' cennæ prima primi doctrina secunda, quod ait: Elementa sunt corpora & partes primæ corporis humani, & aliorum quz in corpora diuerlarum formarū minime diuidi possunt ex quorum commixtione diuersæ species ge-neratorum fiunt. Vnde ex his auctoritatibus ac multis alijs quæ impresentiarum omittende sunt, concludi potest elementa effeilla que concurrunt ac dat effe existere mixto seu composito: Sed quomodo ad effe mixtorum concurrant impresentiarum longum effet, indagare, ac etiam vanum: cum in pluribus locis in phyficis pertractatu fit, &maxime à Conciliatore differentia. xv1. Et cum duo elementa, videlicet terra & aqua maiorem corporeitatem fiue denfitatem reliquis duobus ele-mentis habere videantur: Ideo dici-

I

mus mixta his magis abundare quàm reliquis. Sed cum mineralia duplicia fint, aliqua fluxibilia seu liquefactibilia, & aliquanon : Dicimus Auxibilia seu liquefactibilia magis aques abundare vi metalla; & hoc habeturab Ari-Aotele quarto metheoror. Lapides vero nó fluxibiles funt, licet aqueo abūdant, ratione commixtionis ficci terrei, vnde dimisfis primis fluxibilibus, vt aurumjargentum & fimilia:tantum noster sermo erit de lapidibus. Er pro principali fundamento nostro aucto: ritatem summi principis philosophorum adducemus qui ait in libro minisralium. Principia ergo lapidum vel für ex substantia lutea & vnctussa:Vel ex substantia in qua vincit aquasintels ligens per substantiam luteam effe terram. Nec etiam deficiemus ab auctoritate fummi philosophi Alberti magni libro mineralium, qui ponit lapides effe in duplici genere, & ait aliquos abundare aqueo cum ficco ceireo, vt Cristallus, Birillus, & similia. Aliquos verò cum sicco aqueo = Sed magis cum terreo, vt Marmora, Ialpides, & fimilia. Sed qui magisaqueo ac ij

ficcò terreo abundant gemmæ proprie dicuntur à Græco vocabulo gémo,quod latine sonat splendeo : nam omnes tales lapides splendidi sunt. Et aliqui vt dixi Šicco terreo abundant, neque liquescunt & in aqua summerguntur. Nam si à tali sicco terreo absolverentur in aqua natarent ac lique. scerét vt glacies. Nullus enim lapis est qui ratione sue terrestritatis in aquanon lubmergatur dummodo no lit porosus seu plenus acris. Lapides verò qui terreo magis abundant, denfize opaci sunt, nec hi etiam ab aqueo absoluuntur vtab Aristotele habetur libro mineralium superius allegato. Cuius verba hæc sunt formalia. Terra pura lapis non fit quia continuationé nonfacit, (ed cominutionem : vincês in ea ficcitas non permittit cam conglutinari, & fic ex aqueo admixto cum terreo fiunt lapides.Et per aqueŭ intelligit humidum vn & uofum feu vi-Colum, proportionatum cum terres mediante calido exiccante. Et secundum proportionem seu dispositionem talis humidi cum ficco terreo, diuerfi ac varij lapides fiunt. Nam multoties

hæc humiditas non eft tanta nec tam subtilis que fluere possit ad omn'es partes ipfius terrę. Exqua carentia pats illa terrænon convertitur in lapidem. Et hoc est quod multotiens in lapidu mineris inter lapides repetitur terra multum dela que discontinuationem lapidum facit. Et si sufficiens ac proportionatum humidum habuisser, totus lapis cotinuus extitisset, vt in multis locis apparet in quibus videmus montes effe vnius lapidis. Et multotiens tale humidum disproportionatur fluxibilitate, licet in quantitate sufficia ens lit: &ideo magis relidet in vna par te quàm in alia, & cum à calido ibi c61 denlatur, nodofitatem quandam in lapidibus efficir. Et hoc eft quòd in lapidibus apparent nodofirates, vt funt in montibus dominationis tux, quæ nodositates ratione multæ humiditatis vix fcindi aut frangi poffunt, vt & alii lapides qui aqueo abundant. Vnde finem huic capitulo imponamus, ac cocludamus quòd materia lapidum fint ipla elementa,&vt diximus, in quibuf; dam magis abundat aqueum cum ficço terreo, & in aliquibus magis terre-A iij

um cum humido aqu'co, nôtamen totaliteripios lapides ab aliis elementis abioluendo, vt sexto capitulo dicemus cum de colore lapidum pertradabimus.

De caufa effectiua seu generatiua lapidum. CAP. II.

Ays A verò effectiua fine generatiua lapidym à multis diuerlimode assignatur. Sed vanis opinionibus ot missi ad veram causam accedamus, · Dicamulque sum sumis Philolophis quod virtus effectiua hue caula generatiua lapidum est quædam mineralis virtus que non tantum in lapidibus inest : sed & in metallis ac eviam in his que media sunt inter hæc duo. Et cum hujus virtutis proprio nomine careamus, hoc fibi à philosophis dedicatu eft, scilicer, virtus mineralis ea enim quepropriis nominibus patefacere no possumus, oporter similirudinarie deducere: non quod exempla idem fint quomodo hzc virtus mineralis in

17

lapidibus existar, vt ait Aristotele's Exemplum enim gonimus non quod ita sit, sed vt sentiant qui addiscunt & fic per exemplum de animali spermate adducemus, quemadmodum virtus mineralis, quam dicimus esse effectiuam five generativam lapidum, in lapidibus operatur. Nam dicimusquòd sperma animalis est superfluum nutrimentum descendens ad vasa spermatica & ab ipfis valis! Virtus effectiua fiue generatiua infunditurin iplo spermate, qua mediante talis materia (permatica redditur prolifica, vt in phyficis habetur. Que tamen virtus non per modum effentiæ agit: sed per modum inhærentiæ. Vt & quemadmodum dicimus artificem effe in re quæ arte fit : Sic pariformiter dicimus quòd in materia apta in productione lapidis est virtus formans seu efficiens in producendo lapidem huius fiue alterius speciei, secundum dispositione feu exigentiam materiz, loci ac influxus vbi talis materia parata reperiatur. Quzquidem virtus a quibuldam cœlestis virtus appellatur. Et hoc est quod dixit Plato quod virtutes cæle-A inj

De Lapidibus,

8

stes infunduntur secundum merira matetiz : In physicis quoque hocostelum est quod omnis virtus formás aut efficiens aliquid in aliqua specie, proprium instrumentum habet, quo mediante suam efficit seu producit operationem. Vnde Aristotelis sententiam fumamus libro mineralium, & dicamus quod propria virtus effectiua fiue generatiua lapidum existens in materia lapidum quæ mineralis dicitur, ex duobus costituiturinstrumentis, que instrumenta diuersificantur secundum diversitatem naturæsseu speciei lapidum. Quorum instrumentorum vnum est calidum digestiuum ac extractioum seu exiccatioum humidi; inducens formam lapidis mediante terrestri coagulatione, que passa est ab humido vn duolo, & hac caliditas à virtute formation seu minerali lapidum dirigitur, quæab Aristotele dicitur causa calida desiccans. PNec dubium est quod talis caliditas non foret regulata & excederet super naturam lapidis, incinerarer . & fi effet diminuta non benè digereret, & fic non pollet ad optimam ac perfectam for-

mam lapidis materiam illam deducere, cum insufficiens existerer. Aliud instrumentum est frigidum constri-Cliuum in materia humidi aquei, quod humidum aqueum passum est à ficco terrestri, & hoc est frigidum constrictiuum humidi qux humiditas mediante tali constrictione exprimitur, nec remanet in materia nili tantú quantum pro continuatione expedit, & ab Aristotele dicitur virtus terræ desiccans ac congelans. Et hæc est caufa quòd lapides à calido ficco nullo modo coliquari possunt ve metalla coliquantur. Nam in metallis tale humidum non totaliter exprimitur, quo mediante materia metalli fluxibilis remanet. Vnde dicamus quòd calidum digeftiuum ac extractiuum humidi, & frigidum constrictiuum humidi passi à ficco terrestri funt propria instruméta virturis formatiuz seu mineralis lapidum. Et hoc eft quod dixit Aristoteles libro mineralium quòd lapides duobus modis fiunt, aut congelatione, aut conglutinatione, vt superius nafratum clt.

10 De Lapidibus, De forma fubstantiali lapidum. CAP. III.

E substantiali forma lapidum non multa in presenti capitulo dicemus, cum hæc materia potius reseruanda sit in principio se-

eundi libri : Vbi tractabimus quomodosvirtutes in lapidibus infint, cum ipla forma substătialis sit quæ dat specificum esse lapidibus, & ab ipla virtute emanare dicamus. Vndeimpræsentiarum tantum philosophicam, opinionem adducemus, Dicemusque quòd forma substantialis lapidis est esse specificum ipsius lapidis quod esse elementorum commissione prouenit, cum quadam proportione quæ ad vnam determinatam speciem, & non ad aliam ducir: qua mediante vt in secondo dicemus, virtutes insunt lapidibus. Nec talis forma à materia totaliter proyenit : nec totaliter extra materia fuditur. Sed eft quodda diuinu super materia coplexionată cui infunditur, & infra virtutes calestes à quibus datur, Dicamus ergo fic, for-

mam substantialem esse fimplicem essentiam ipsius lapidis, qua mediante virtutes lapidum ostenduntur quæ yirtutes variantur non solum in diuersis speciebus lapidum, verumetiam in vna specie aut ratione loci suæ generationis, aut ratione puritatis sue impuritatis suæ materiæ, quemadmodum in animatis contingit.

De loco generationis lapidum. CAP. IIII.

E D cum locus ex neceffitate in omnium rerum generatione maxime cocurrat, & quo fine aliquid

generari ac esse non potest, ideo impræsentiarum de loco generationis lapidum mentionem faciemus, quæ loca in lapidibus non diversitatem tantum specierum distingunt, verum etiam in vna specie multotiens diverfitates inducüt, vt ex dictis Hermetis colligitur, dicentis quod lapides eiufdem speciei variantur in potentia ac eriam in esse materiali ex diversitate locorum, cum nihil aliud per clima dicere intendat nisi diversitatem dire12

ctionis siue obliquitatis radiorum siderum, quæ fidera in inferiora influur. Dicamus ergo quòd pro generatione lapidum nullus datur determinatus locus. Cum fere in omni parte orbis diuerfi ac varii generentur lapides. wee proprius locus datur in determinato elemento, cum videamus aliquando generari in terra, aliquando in aqua, & aliquando in diueríis locis, vt à Salomone in libro lapidum preciosoru, Vbi dicit, lapidum diuerla sunt genera acin diuersis locis generanțur quia quidam in mari, alii in diuersis terris, aliiin fluminibus, aliiin nidis auium, quidam in ventriculis animalium, quidam in capitibus corum, alii in renibus draconum, serpentum, & bestiaru & reptilium. Et non solum in locis his dictis lapides generantur, verumetia & in aere, ficut habetur à philosophis, &maximè ab illo fummo philofopho ac nostris cemporibus monarcha preceptore meo domino Gaetano de Tienis, in cométo metheororum in fine secundi tractatus tertii libri, qui dicit, lapides generari possunt in aere cum exhalatio habet partes groffas terreas

13 admixtas cum humiditate groffa vifcola: Et resolutis partibus magis subtilibus & terrestribus condensatis à calido fit lapis qui ratione fuæ grauitatis ad terram descédit. Nostris temporibus, in partibus Lombardie lapis. magne quantitatis ex nubibus cecidit. Plinius quoque libro primo capitulo lx. scribit Anaxagoram prædixisse Saxum calurum à sole, & ita cecidit in parte Thraciæ ad Egos flumen quod erat magnitudine vehiculi colore adusto. Nec miror ex hoc, cùm Ari-Roteles diçat libro mineralium ferrű ex aere cecidisse notabilis magnitudi. nis. Sed cum in phyficis determinatű fit quod stelle quantitate, lumine, motuac situ inferiorem mundum ordinent, secundum omnem materiam generabilem fiue corruptibilem : Et cum hæc virtus stellarum vndique in orbe vigeat : Vbicumque ergo materia apta reperietur, ibi erit locus generationis lapidis, & fic locus proprius ac determinatus pro generatione lapidis nullo modo dari potest. Necesse tamen est quòd virtus loci in generatione lapidis ex tribus dicatur con34

stare virtutibus : Quarum prima elt virtus motoris mouentis orbem : Secunda est virtus orbis moti quæ ex multis consideratur partibus in ipsum orbem, vtsunt planetæ ac vniuersæ constellationes : Tertia est virtus elementalis quæ est esse calidum frigidu humidum ac ficcum, vel commixtum ex his. Eft enim prima virtus ve forma dirigens ac formans omne quod generatur, quæ virtus in exemplo ad ifta sensibilia inferiora deducitur vt virtus artis ad materiam artificii. Secunda deducitur vt operatio instrumenti quod mouetur ac dirigitur à manu artificis víque ad perfectionem incœpti operis. Et hoc est quod dixit Ariftoteles quod opus naturæ est opus intelligentiæ. Vnde dicamus quod in quoeunque loco terra vnctuola per vaporem in le reflexu commiscetur, Vel in quo vires terræ naturam aquæ apprehendant, & ipfam ad ficcitatem trahant ac vehementer inclinent, ibi pro certo locus generationis lapidum existit. Cocludamus ergo ac dicamus quod locus proprius ac magis aptus pro lapidum generatione eft terra ha-

15 bens superficiem densam cum condecenti humido, ex qua densitate vapor exhalare nou potest. Sed terra rara, arenola ac cænola per contrarium. existit. Et si in dictis locis generantur. imperfecti sunt. Multotiens etiam in aqua maxima virtus est in producedo lapídes, non quod proprium aquæ fit: Sed euenit cum per loca mineralia. fluat & iplarum minerarum virtutem fumat: quéadmodum videmus aquas balneorum acquirere caliditatem. Et cu funditur in terra seu in ipsa aliquid imponitur in lapidem conuertere videtur, vt refert Albertus magnus,ac etiam in locis thermarum manifeste apparet cum omnia circumquaque lapidata videantur, ac continuè augu-. mententur. Vt etiam est de mente Aristotelis libro mineralium, quidicit aqua autem fit terra cum vincunt cam qualitates terræ,&è converso ex terra fic aqua vt ibi habetur. Non multum longè exempla petamus : none prope Civitatem tuam magnanime Cælar in Capriolo fonte hoc manifeste apparet, cum ex curlu luz aquz, quzin le mineram haber, omnia Canalia lapificentur ac fic repleantur quòd aqua fluxu caret? Aristoteles etiam ponit in prædicto libro Mineralium quod vis virtutismineralis interdum tanta est, quod vertit aquam in lapidem ac omne quod in ipsa aqua continetur, & ideo est quòd interdum in multis lapidibus inueniuntur partes animaliü aquaticorum, ac aliarum rerum conuersas esse in lapidem. Multa hîc dicenda essent, cùm nonnulla modo in terra, modo in aqua lapificata reperiantur, vt refert Albertus de arbore inuenta in littore maris Luci, qui lapificatus erat cum nido ac auibus.

De accidentibus lapidum, H primo de mala seu bona compositione.

CAP. V.

16

V м in superioribus capitulis pertractauerimus de his quæ ad lapidum generationem faciunt vt est materia, efficiens, substä-

tialis forma, ac locus ipfius generationis. Nunc pro complemento corumque ad effe lapidum faciunt tempus eft perqui-

17

perquirere de accidentibus, cum ipla ctiam accidentia conferant ad cognirionem subjecti in quo fundantur ve habetur do mento Atistotelis primo deanima. Sed com ipfa accidentia in lapidibus plura fine, in prefentiarum sermo noster cris de bona fue mala commixtione, ex qua in lapidibus molta eucniunt. Nam malà commixtio leu malum effe lapidis interdom accidit ratione humidi : interdum merito terrei, interdum ex indispositioine calidi feu frigidi agenus, se interdu ex indispositione loei que secundum este iplorum in lapidibus dinersa induount. Nam fi toria fieca effer, indecenters cum humido non bene commiscererur, nec in sufficientiquantirare effer, & locus in quoeffer ralis mureria pro effe lapidis, porofus effer; tune calor pro effe lapidis in du cusà vireu--te effectiva suaporatet, & fic non polfet bene partes torræ decoquere, & humido commisceri : Vnde talls lapis arenofus ac labulofus remaneret adeo quod de facili tereretur acin sabulum rediret. Si verò talis locus non porofus existeret, & in se retineret tempe18

ratum calorem cum sufficienti humido, sunc ex tali terra sicca lapis efficeretur durus, non frangibilis in arenis licet fabulofus appareret, yt manifeste in porfiro filice ac aliis apparet: nam videntur vt arenulæin ipfis lapidibus & variantur ac diuerlificantur in magnitudine ac colore, (ecundum diuersitatem siccitatis terræac caloris agentis. Et fic talis calor excederet humidum, combureret partes ipfius terræ: tunc lapides discontinui effent, & vt lapilli apparerent. Si autem in tali terra ficca humiditas viscosa imbibita effet, & ex confeguenti non fluxibilis, licèt caloré regulatu haberet à virtute minerali ac effet indecenti loco pro generatione lapidis, non vnitus ac continuus efficeretur : sed divisus effet in lapillos diversarum quantitatum ac colorum, scoundum diversitatem materiæ concurrentis ad effe ipforum lapidu.Si verò talis humiditas pro parte Auxibilis effet & à regulato calore pafsa, ac indecenti loco & pro parte viscola &indecenti loco efficeretur lapis diuerforum colorum ac partium cum cotinuitate, ac si glutine tales lapides

confunctiforet, vrin pluribus locis apparet, Venètils in écclefia protectoris illius almæ eivitatis, & Romæ in plutibus ac multis locis; & în porta studi dominationis tuz: & in columnis feetis in pluribus locis, in quibus tot yarij ac diuerfi colores & diuerfæ res mirandæ apparent vit inferius dicetur. Optima verò lapidum commixuo per oppositu antedictis fit, videlicer, quòd fit materia non valde ficca, fitque humidum proportionatu & fluidum ad quamlibet partem terræ, sitque calot proportionatus ac regulatus à vitrute minerali fiue effectiua ipfius fapidis, & fit incongruo ac disposito loco, in foli-ditate ac raritate: que omfria sie dispofita reddunt ac efficiunt lapides vniz formes dolabiles, acoptimam com? poficionem habentes, "& multotiens spiendidos lecundum commixtionem feu proportionem acris ac aque. Oppolitævero caulæ a lupradictis oppoflum faciont. Sed multum ad effe perfectum lapidis' requiritur calor proportionarus cum iple principale agés fit, & quo mediante diuersa in lapidibus eucniunt, & maxime in his in B

quibus pro principali materia abundat terreü. Sed in lapidibus qui aqueo abundant, pro principali materia non tot diuersitates adsunt, cum pro effectiua virtute habeant frigidum ac siccum terreum. Nam talium partes ratione aquositatis benè ad inuicem commiscentur, cùm fluxibiles fint ad quamlibet partem : & ideò tales lapides perspicuitatem ac duritiem multam habent.

De Perspicuitate ac Opacitate lapidum, & de eorum coloribus.

CAP. VI.

20

E R S. PICVITAS, fiucopacitas differentias multas in lapidibus inducüt, cum his mediantibus in ipfis colo-

res appareant vt à Philosopho, desensu ac sensato habetur, cum dicat quòd color est extremitas perspicui in corpore terminato. Ac etiam à com entatore Auenroi in codem loco habetur

quòd color causatur ex commixtione corporis lucidi cũ diaphano. Ideo priusquam aliquas de accidentibus in colore lapidum differentias ponamus, necesse est declarare quomodo perspicuitas siuc opacitas in lapidibus accidat, & quod eius perspicuu ac opacu fit. Dicamus primo quòd perspicuitas est existentia materialis lapidis cum transparentia seu cum quadam limpiditate, & opacitas est cum obscuritate ac denfitate. Vnde ex consequenti dicamus lapidem perspicuum esse illum, ad cuius effe materiale plures cause perspicuorum cocurrunt, vt ignis, acr; -& aqua: & per oppositum opacum dicimus ad cuius effe materiale pro maiori parte opacum concurrit vt terra. Et cum hæres dicantur visum terminare, quòd ex solo colore fit, necesse eft cis adhibere nomina alicuius colozis, vt ante diximus, qui color terminatiuus fit perspicui ac opaci, & fic perspicuum ac opacum in summo conrariantur : ac eis attribuimus extremacolorum. Nam perspicuo album datur: Opaco verò nigrum. Vnde dicimus album caulari ex admixtione B iii

De Lapidibus,

22

ignis clari cum clemento quod eft valde diaphanum. Lacre. Nigsum werd ex igne turbido cum admixtione elemente minime diaphanitatis. f. totra. Sed cum hi duo colores ve diximus. f. album & figrum, pro extremis habeautur, negesse est medios colores iis participare.& secundum maiorem ac minorem participationem diversi colores refultant qui in triplici genere font fin rubeo vieldiac flavo. Et fie omnes lapidesvlera exercina iam dicta ad youm iftorum reducuncur, ac fub cis continentur ve species sub genere. Sed yt ad perfectam notitiam horuma colorum deucniamus. Opus est declas rare quomo do isti medij colores in la. pidibus caufantur & initium à rubeo sumamos. Dicamusque quod rubeus color in perspicuis lapidibus cuenit, cum succela tumositas ac temus ignis in peripicuo luminolo infunditur. 80 omnes rales lagides salidi effe dicuntur, & in hoe genere funt omnes species carbunculoum, ve balasus, rubinus, iaciatus, aquaticus, &c.qui omnes in rubedine conucniunt. Sed differunt lecundum magis ao minus in

23 participatione illins igne fumolitatis, accuiam perforcuitatis. Eodem quoque modo dioche possimus de colore fauo perípicao cuñas fecandum terrestritatem sibulem ac perspicuam à calide alteratum ac combustam varize species efficienturs Viriditas verò exaqueo perfpiero citerrestrivsto caufanur, que in lapidibus diuerfificatur lecundum elle iplius aquei leu terrei, ve in supradictis alis duobus mediis coloribus diximus, ex qua diversitate vividitas vaviatur, & in lapidibus varij virides colores efficiuntur. Poffunt etiam variari colores in vno lapide, ve in Pamhero ac achate, & multis aliis: que diversitas solum aduenit ex diuerfitare substantia feu mareria que ad effe ipfius concurrit. Et vt habeturà Salomone loco superius allegato, dicete: Colores in lapidibus diuerfi lunt quia nullus color inveniri potest in cælo,acre, tervalmari, Auminibus, herbis, acarboribus, qui non inueniatur in lapidibus. Multa de coloribus dicenda forent quæ ob breultatis causam & ne tædio legentibus efficiar pretermittere decreui:cum ex his quæ diiüj ₿

De Lapidibus,

24 cta sunt de particularibus coloribus, fimili modo in aliorum notitiam deuenire possimus. In non perspicuis yerò albedo ex subtili terreo commixto cum aqueo caulatur. Nigredo verò ex terreo fumolo acadusto, & quemadmodum extrema opacorum leu non perspicuorum exmulto terreo abundare videntur, sic etiam omnes colores ipsorum opacorum medij, vr rubeus, flouus, ac viridis ex multo terreo abundare videntur : vt extremorum naturam participant, quod tamé terreum cum igneo, aereo, acaqueo componitur in productione medioru colorum sicur in prespicuis diximus iplos in aqueo abudare. Veruntamen eft quod opaci lapides magis aut minus ad perspicuum vergunt, secundum quod magis aut minus de aqueo leu acreo in fui compositione concurrit, cum hæs fint perspicuitatem dantes. Colores quoque ipforum opacorum in vna substantia seu esse lapidis variantur secundum diuersitatem partium componentium iplum lapidem, ac ctiam facundu potétiam agétis caloris ficut in præcedeti cap. diximus.

De duritie sine mollitie lapidum.

CAP. VII.

Vritiem five mollitiem in lapidibus duabus de caufiseuenire dicimus, quarum vna à marcria ipfius lapidis dependet, & alte-

ra à virrute effectiua fiue minerali ipforum lapidum; quemadmodum diximus in capitulo de commixtione siue compositione bona vel mala lapidum. Amateria verò dicimus cum materia est bene commixtibilis, & hocabaqueo fir, & ideo lapides qui à predominio in sua compositione aqueo abundant, duriffimi ac perípicui sunt.Et in hoç genere gemmæ omnes que limam cotemnunt ponuntur, demoto topatio vt infra dicemus : lapides verò qui pro essesso magisterreo abundant, duri sunt aliqui, & eliqui non. Sed non in tanta duritia existunt, vt aquei ex causa ante dicta. Illi etiam duri sunt qui aqueo cum ter-

De Lapidibus,

26

reo abundant condecenti : ex quo humido licèt opaci fint superficiem lucidam ac quali perspicuam habent, & hi funt yr prophini ferpentini, ac fimiles qui quafi nec ferro, & vix calibe excindi poffunt, Qui vero terreo abudant & noncum condesent humido, teneri existum Exparte quoque virtutis effective cuam teneri acidutienie funt mam cum virius non perfecte proportionatur materia in deliceandy humidisasem superstuam non duri redduntur; cum duzities ex temperata ficcitalit proubnist, vt. omnes phyfici popunts Exided ve diximus ac dicemustopatinon funt deri, cum virtus cius effection à faccitato feu ab en ficatione humiditatis defecenic ,& multa ac superflua in co remanserit, qua mediante non duri existunt. Et quemadmodum de topatio dicum est, similiter dicere possumus de omnibus aliis lapidibus qui pro virtute sua effectiua habent calidum ac ficcum suum diminutum. Hie multa forent dicenda, sed pro nunc finem imponamus, & dicamus quòd durities à ficcitate temperata prouenit, quæà virtute ef-

27

fectiva regulata effe debet cum bona dispositione materiæ ac loci, vt in V. Cap. huius primi libri diximus. Ex quibus rebus oppositis multa accidentia in lapidibus cueniunt : nam aliqui ignem contemnunt, aliquiab co conlumuntur, aliqui à frigore scinduntur, & in puluqrem red dutur, aliqui ab acre indurantor aliqui confumuntur. Si milia acalia diverta acciduntin multis lapidibus, ab aqua ac fole, & ab extrinfocisalterantibus, quorem caufas in præknniarum vanum foret enarrare, ex antectionis ac dicendis facili modo comprehendere poffimus, & maxime ab his qui intellette vigent, cum has ominia in virtute fantaftios ac in imaginatiua confiftant. incultured see 200 va so fanchina in so comanient, qua medante non duri excluter. Erqueux.» admodam de repario distan en 12 mütter dicere possibnes de email es sins lapidibus qui pro virtuto fuz efficlua habent californ an ficester fauna diminitum. Hiometra forencitore is more for more from indepite nothel sector houp rumants at นี้ พร. มาณ - ส่วงหมา เป็นสหรับเล สร้างของหน่า

De Lapidibus,

De grauitate seu leuitate, densitate ac ponderositate lapidum.

GAR VIII:

Rauitas fiue leuitas acciden-tia funt eveniensia duabus de Caulis in lapidibus. Quarum vna prouenit ex. mala compositione, quod accidens magis videur euenire. lapidibus qui pro sui materia habent terreum, & hoc fit ex mala permixtione partium terræ ad inuicem. cum ipía aqua. Nam cum à virtute effectiua partes illa aquea exficcătur fiue resoluuntur que non bene permixte erất cum ipla terra, remanent porolitates in ipfis lapidibus, vnde leues efficiuntur. Potest etiam hoc accidens euenire lapidibus ex nimia aëris fiue ignis quátitate cocurréte, pro effe materiali ipfius lapidis,& hæc leuitas quæ isto modo fit, accidit minus in opacis lapidibus qua in perspicuis, sed prima tantum in opacis grauitas ex contra-

Liber Primus.

riis antedictis causis cuenir. Nunqua tamen in lapidibus tanta leuitas inest naturaliter quòd in aquis non fubmergantur ratione suz terrostritatis, quæ ad esse lapidis cocutrit. Et licet aliqua ligna lapidibus grauiora fint, tamen in aqua no totaliter lubmerguntur vt lapides. Ratio huius est quòd pro esfe materiale ligni non tantu cocurrit de ficco terreo. Et fic etiam dicere poffumus que denfitas fiue porofitas ex elldem caufis cuenice porefit, ex quibus leuitas fiue grauitas cuenit. Et licet multa alia accidentia eucnire politar, hæc pro nunc fufficiant : sum ex antedictis ac dicendis, ex omnibus que els evenire possunt causam reddere poffimus : & maxime illi qui in phyficis periti funt, cum res ikte inde de-pendeant. لوقيع والمشارية فالموارد والأزار والمواجب والموارية والمستحر المتسارك the most filler of the type of a most of and and the state of the second second

anguna an an anguna la canalar anguna senapa la padi na pananan anguna kananan na terdaharan panangin karangin na panangin panangin panan anguna nguna panangin karangin na panangin panangin panan anguna panangin panangin terda na panangin panangin

De Lapidebus,

10

Demodo cognoscendi an genime naturales sue avisticia-les sint. a su **C'arre i EX** zurer offici min emonaget maps and alte busin cuni re multicxil fant deceptores, & maxis mèin auc gemmaria, sum in pretio exilen: so pasci nifi experi longo viu fint, cas cognoliant, come xime cum ligata funt, & neab his des cipiamur J& wtomnia pertitatare vi> deamar: pro figillo huiusprimi libre hacipanasaddaremaise Dichanifquo quoil studie licitar destantes dans dum inueniuntur: Primo vbeum lapides minoris protis ac vnius speciei api parere faciant alterius speciei & ex co. sequentimaioris presij, ou examatiftes balafiumi, cum perforant p& torameto tinctura implent feu annulis alligant? prius multum fubriliato, cum folia balafij aut ex saphiro citrino seu birillos formas adamantum fabricant, & tin-

Liber Primus.

्री

additaligant, & pro vero adamante vendunt. Aut multoties ex granaro superiorem superficiem fabricat. Inferiorem verò ex cristallo & glutine quodam seu tinctura iungunt, adeo cum in annulo sunt rubini videntur, & fic multz zliz deceptiones ex diuerfis variisque lapidibus fieri possunt, quz omnes à petitis cognolcontur. Ideo oportet vt ab annulis cum ambigunas eft extrahamut gemma, & per ca que dicturi famus in fecundo huius facilimodo cognofecmus Altomodo deceptioadcidecepoteft, vteum non ex verodapide formantagicolopernalicuius veri lapidis officiante Et hæe detceptio en multistebus firs of maxime ex vitrosfulal confeu ex faod smilapidesex quo nosti witrari valastealbant addendo diversos colores permansibi les ad ignem ve figularij feionepee ve multotiens vidi ex his lapidibus imiragios effe confectos non ignobiles quantum ad víum. Hi lapides fallifi. catimultis aognoscuntur modis', primo lima cum omnes fals limam fen4 tiant, naturales omnes contemnant, dempto imitagdo ac topatio occi-

De Lapidibus,

32

dentali, vt in secundo libro dicemus: & ideò falfarij hos magis fabricant 🕫 naturales limam sentiant, & sic lima cognosci non possunt. Secundo verò modo afpectu, nam qui naturales lapides sunt, quanto magis aspiciuntur tanto plus oculus in eis delectaturi Et cum ad lumen candelæ opponuntur, nitent ac fulgent. Qui verò non naturales, sed artificiales sunt, quanto magis afpiciuntur, tanto magis in cis vifio marcelcit ac cotriftatur, cùm spiendor eoru continuè videatur deficere, & maxime vt dixi cum ad lumen candelæ opponuntur. Cognofcuntur hi etiam cum extra annulos 'funt pondere, nam qui funt naturales ponderosi sunt dempto smiragdo Artificiales verò leues existunt. V na tamen probatio existit que nunqua fallit, ac om-nibus antecedit : nam qui artificiales sunt non obstat igni, sed in ipso liquantur,& colorem ac formam deperdunt cum ex fortissimo igne liquantur, ac etiam impossibile est quin in aliqua parte eius aliqua puncia vt ampuillœ non appareant in substantia eius, quæ adueniunt ex igneo calore, cum non bene

Liber Primus,

bene proportionatum reddere poffint in corú cópolitione vt à natura in veris lapidibus fit. Poffunt etiam tales falíi lapides ex aliis rebus cóponi quá ex vitro nam ex multis mineris, vt ex fale, atramento metallis, ac aliis rebus; vt vidi, ac à pluribus doctoribus Habetur, & maxime à fratre Bonauentura in fecundo libro fui compostelli vocum, ex improuilo cognirio naturalium lapidu ac ipforum specierum ex magna experientia habetur, & ex-continuo vsu, vt fciunt illi qui in tali exercitio perfistunt. Et fic finem imponimus huic primo libro.

Finis Libri primi.

CAMILLI LEONARDI DE LAPIDIBVS.

LIBER SECVNDVS

CAP. I. Procmiale.

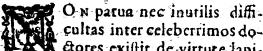
ERACTA prima parte huius nostri libelli, illustrissime Princeps, in qua de genera-

tione lapidum 'ac ipforum acciden ium in vniuerfali pertractauimus, in prefentiarum in isto secundo de ipsis lapidibus in particulari agemus. Ponendo primo an in lapidibus virtutesfint, ac quomodo in nobis virtutem influant adducendo opiniones antiquorum, & cum vera Philosophorum sententia. Nomina quoque do-Gorum à quibus libellum nostrum extraxi adducemus, vt quid scripserim

35 ab cis accepisse putes. Et cum oculis prius lapides obliciantur quam nomina dicantur, vt ex coloribus in nomina lapidis deueniamus alphabetum de co+ loribus cum propriis pominibus lapidu ponam, ad hoc vi cognito nomine virtutem lapidis cognoscamus cum ad proprium capitulum recurlum fecerimus. Vltimo pro complemento huius secundi libri nomen omnium lapidum fecundum ordine alphabeti ponemus. Colores quoq; ac loca in quibus inueniuntur natrabimus; & vltimo vires ipforum adducemus sià doctoribus reperiantur. And Antonia .

An in lapidibus fint virtutes, in quo varia erunt opiniones.

> CARTIN ો હવુ છે. સ્ટલ્પોર્ડ

cultas inter celeberrimos do-Cores existit de virture lapidũ, cũ nonulli eoru dicăt nullă virtut inesse lapidibus, quod falsum esse arbitramur, istolq, dimittamus cũ totaliter averitate discrepet. Aliqui vero ipfor

De Lapidibus,

36

dicunt in lapidibus tantum elementa-lem virtutem ineffe vt calidum, frigidum, durum, paffibile, ac huiufmodi inhærentia mixtis quæ ab elementali effe procedunt. Negantes quoque omnes alias virtutes inhærere à forma spe-cifica seu à substantiali esse lapidis, yt venena fugare, victoriam præbere, ac fimilia.Et isti talı friuolo modo suas rationes ac argumentationes comprobant dicentes.Quænobiliota existunt nobiliores virtutes eis decet. Sed cu a. nimata inanimatis nobiliora fint. Ideo nobiliores virtutes animatis decent quàm inanimatis, sed cum animata his carcant, ergo & lapides cum inanimati fint. Habent ctiam alias rationes persuafiuas quas ob breuitatis causam relinquamus. Experientia primo contra hos militat cum virtutem in lapidibus propriis oculis videamus. Nonne videmus magnetem ferrum attrahere? saphiros quoque antraces curare ac fimilia in multis? Non sanæ mentis ef. fet qui talia negaret cum hæc nobis innotescant vt prima principia. Vlte-tius contra negantes ex vsitato verbo arguam, fama quam omnes famant

37

non ex toto perit, sed cum fama semper tam apud aliquosantiquos quàm apud omnes modernos fuerit quòdin lapidibus fine virtures, ergo credendum est doctoribus istis quod in lapidibus fint virtutes : & auctoritas Salomonis inhoc magna est cum dicat: Diuerlæ virtutes sunt lapidum, quidam gratiam dominorum tribuunt, quidam igni refiltunt : alij amabiles faciunt : alij sapientiam dant : quidam inuisibiles faciunt: alij fulmina repellunt, quidam venenum extingunt : quidam thefauros custodiunt & augent. Alij agunt vt mariti mulieres diligant. Quidam tempestates marinas sedant. Alijinfirmitates curant : quidam caput & oculos conservant. Et yt omnia concludam quicquid humano generi~excogitari potest per virtutem lapidom valet confirmari, sciendum tamen est quòd in lapidibus interdum vna eft virtus, interdum duæ:interdum tres & interdum multæ: & hæ virtutes non infunt ex pulchritudine lapidis, cum aliqui turpifimi fint & virtutem magnam habeant: & aliquando formolissimi & nullam habcant, vnde pro indubitata Çüj

De Lapidibus,

38 :

conclusione cenetur apud celeberrivirtutes, que madmodum in alijs rebus suntifed quomodo id fir, variz opinionessunt. Vna quidem opinio fuit Pita-goricorum qui ponunt virtutes inesse omnibus rebus ab anima, & ponebant lapides actomnia inferiora animata. Dicebantque animas posse ingredi & egredi aliam materiam per oporationes animales quemadmodum intellectus: humanus se extendit ad intelligibilia, 80% imaginatio ad imaginabilia. Ita & in lapidibus dicebant qu'èd animæ lapidum se extendebaht ex propinquitate iplius lapidis, ad hominem, in substantiam hominis virtutem finam imprimebant, & sie ponebant virtutem in lapidibus esses operarimediante anima, quamadmodum fascinatio fit per oculum mediante anima. Diceban fifti quòd per vilum anima hominis vel alterius animalis ingrediebatur in alif homisten tel animal & impedi bat operationem Ulius animalis, que falcinatio seu impetitio non ex to visu clic existimatur, cu vilio fiat fu ipien-

Liber Secondas.

do & non extramittendo. Huius opinionis elle videtut Virgilius in Buccolicis.

Nescio quis seneros oculas mihi fascinas.

Talis autem falcinatio non folum in hominibus, sed cuam in brutis esse videtur, vi Solinus narrat, ac etiam Plinius, & in me ipfo expertus fum quod cum lupi Italici visu hominem anticipant, hominis vox raucescitinec alta voce clamare possint cum prius nullum defectum in instrumento vocishaberent:nechoc folo vifu accidere poteft, vt supra diximus : sed ab alia causa,scilicet ab anima fascinantis, Ethanc opinionem lecurus est Democritus, qui dicebat omnia plena elle diis, ac etiam Orpheus, qui dicebat Deos ac virtutes divinas effe diffusas in rebus, & nihil aliud dicebat effe Deum nifeillud quod res format ac diffusum oft in omnibus rebus, & sicD cos esse animas arbitrabantur, ac virtutom tribuebant rebus mediante anima, qu'od fallum ac absurdum cft apud omnes Philosophos. Ideo omiffis vanis opinionibus ad veram accedamus. Anredictis tame prius C iiij

Dr. Lapidibus

40 contradicentibus respondeamus. Pretermiffis illis qui negatut aliquam virtuté effe in lapidibus, cum absurdum fit & contra omnes Philosophos. Sed ad alios qui dixerunt tantum in lapidibus virtutem elementorum efferespondeamus, Cum dicunt quæ nobiliora existunt nobiliores virtutes eius este debet &c. Concedo pro tunc verum esse, & dico quod in animatis nobiliores sunt virtutes qu'am in lapidibus. Nullus fanæmentis dubitat quòd in homine nobiliores vírtutes fine qu'am in lapidibus. Sed erism in brutis fic deducitur. Multa enim bruta existunt que nobis temporis seu acris muratione ostendunt ve à multis do ctoribus habetur qui de mutatione aëris scripserunt, & maxime à celeberrimo viro deauratæ militiæ domino Nicolao deComitibus Patauino, qui noltro tempore fummus Astronomus fuir, in libello fue de mutatione aëtis, Capit. v11. qui ponit multa animalia oftendere cantu aut congregatione aëris mutationem. Nonne galli cantu sus diffinctionem horarum diei nobis indicanteque animalia non folum in rebus superioribus virtute demostrat, ye-

rüse in inferioribus maxima habene, com ex eorum partibus ac excuntibus in hominibus maximam virtuté infeferant, vt ex medicorú libris habetur, que omnia nobiliora effe puto quam fint virtutes lapidum. Vnde concludamus illorum argumétum effe nullum, feu nullius valoris ac efficatiæ. Cótra tertios, ne prolixus fiam dico quòd virtus lapidum non eft ab anima, nec ab elementis tantum. Sed vt inferius dicemus, ab ipfa specie seu substantiali forma ipfius lapidis vt clarè ex philoso phorum dictis adducemus.

Quomodo & unde virtutes sint in lapidibus. CAP, III,

Agnain digreffionem fecinus, nunc tempus est vt adrem nostram redeamus ne tædio legentibus esti-

ciamur: certum est quod in lapidibus funt virtutes, sed vnde talis virtus emanat adhue non declaratum est. Aliqui Ponunt virtutes speciales vitra complexionales effe in lapidibus ab eleme-tis componentibus iplos, & fua di ca tantum hacitatione corroborat. Nam quòd ex aliqua componitur componentis virtute habet, quemadmodum riuulus saporem habet sui fontis. Sed notum est quod lapides exclementis componuntur vt in primo huius declaratu eft, ergo quicquid in lapidibus eft tantum ab elemétis euenit & nő ab alia virtutePlato ac etiam sui seguaces qui Ideas ponunt, dicunt omnia compolita in quacuque specie idea sua habere influente fibi virtute, & quatum talia mixta seu coposita puriorem substatiam ex elemétis habent, idea sua mediate materia pura vbi infunditur maioré perfectioné inducit : sed cum preciosilapides sic fint, maiorem ergo virtutem idea sua inducit in illis quàm in aliis cópolitis non ita purioribus, & fic mediante idea in lapidibus virtutes speciales attribuunt. Hermes & multi alij Aftronomi qui luperiora confiderant, dicunt omnes virtutes rerum inferiorum ex stellis acimaginibus cœli prouenire. Et secudum quod mixtum coponitur ex purioribus ac impurion

ribus elemetis, ita & virtutes stellarum ac imaginu cœli maiorem virtutem in · Auut. Et cu preciosi lapides puritatem habent elementorus: quali vi ita dica calefte compositione leu admixtione vt in faphiro, balafio, acin reliquis apparer, lapides majore virtutem habent reliquis compositis non ita ex purioribus elementis vnde Hermes de caula virtutis lapidum ait: iciamus pro conftantiomnium inferioru virtutes à luperforibus descendere: superiora enim substantia, lumine, situ motuque nec non & figura inferiorib. influunt omnes virtutes nobiles que funt in lapidibus. Patet ergo ex dictis istorum ac Prolomei quod virtures lapidum a stellis, planetis ac constellationibus lunt mediate puritate sue coplexionis. Possent aliæ opiniones adduci, sed cu vanæ fint, obmittamus:nec contra lupradicta amplius instemus:nulla tamé istarum opinionu magis veritati adhæret quam Hermetis ac reliquorum Astronomoru, qui pró costanti ponut inferiora superioribus lationibus gubernari, vesententia est omnium Philosophorum.

De Lapidibus,

De vera opinione de virtute lapidum.

CAP. VI.

T licet opiniones superius adductæ possint aliqualiter substetari, non tamen verè philosophicæ sunt, cu philosopho conueniat å

fola substantia ac forma rei virtutes attribuere : vrab Arist. habetur primo phyficorum, dicente quod materia cum forma est omnium rerum causa quæ fiunt in subiecto, sigut materia siue substantia est causa omnium accidentium. Albertus magnus qui summus acmaximus philosophus fuit, via naturalem insequens, ponit quod virtus lapidum fit ab ipla specie ac forma fubstantiali ipsius lapidis. Nam cum in mixto fint aliquæ res habentes pro causa virtutes elementorum, vt est durities, grauitas & fimilia. Et quædam res vt virtutes earum sunt habetes pro caufa, ipfam speciem. Exéplum quod magnes habeat duritiem, ferrugineum

45 colorem & fimilia, ex virtute mixtibilium seu elementorum prouenit. Sed quod ferrum attrahat, à specie ipfius magnetis cuenit, que species nobis aggregatum ex materia ac forma in-dicat, vt de mente Commentatoris est primo metaphysicæ, qui ponit, quod species non est tantum forma, sed totum aggregatum ex materia & forma, quod dat esse individuale huic materia. Nam elle omnium rerum lecundum speciem propriam habet operationem ac proprium bonum fecundum speciem in qua formatur ac perficitur in esse naturali. Et omniz complexionata instrumenta sunt ipfius formæ: nam definente forma corrumpitur ac destruitur complexionatum, adeo quod forma continetur à materia ficut diuinu ac optimu ill'us: est enim forma quoddam diuinum infra celestes virtutes a quibus datur, & supra materiam complexionatam cui infunditur, & sic forma est vna elsentia simplex tantum operativa vnius quodcunque sit illud proprium illius speciei: nam vnius est tantum vnum efficere eo quod ab vno tatum vnum

Ļí De Lquides, et. 2 : finnes confiderate 200 man , 7: celefes varus que multipiere a utilizations er imaginibus a in the set of the se decim Sera ann inclus fais lapra orizonte milles ce mildeur & fic ipla forma el makiplex valde iccundum virtutes descentales in quibus operatur, & potentias naturales fuas que circuftant ad ellentiam Inam fimplicem: & sic ipla forma maltoru effectuum etit productina, licet forte vnicam ac propriam habeat operationem, & hoc est quòd fere omnes res non ad vnam tantum virtutem determinantur notis operationibus cius. Sed tantum forma specificans materiam potentior est alijs formis, licèt multotiens propria forma ex indispositione materiæ parum oftendatur ac operetur. Vnde Hermes de lapidibus ait, quod lapides eiusdem speciei variantur in potentia ex confusione materiæ, ac etiam ex loco generationis per direction em seu obliquitatem radiorum correspodentiun supra illa loca. Adeo quod multoties nullum effectum proprium Illius speciei inducit. Vnde philoso-

phice confiderando, & cum auctoritateAlberti magni dicemus:quòd virtutes lapidum perueniunt ab ipla specie mediante forma substantiali ipsius lapidis facta in conucnienti loco ac à proportionata materia, quæ conuenit pro effe talis lapidis. Hæc etiam fuit opinio Platonis dicentis. Dotauit res quædam natura proprietatibus:omnino enim quodlibet secundum quod meretur à specie sua, vragat quod proprium est et in specie sua.

> water of the second free week and any faith read that has a ran and a set and which prove we The second second spirited and 一日 自己的 人名德贝斯姓氏德德尔

STATISTICS STATISTICS

en en en en en en el El en el e

envit a di présid the production of the

al an an ar <u>entre</u>

.

De Lapidibus,

De omnibus nominibus doctorum à quibus ea qua dicturi sumus accepimus.

CAP. V.

T ne videar ca quæ dicturus fum de particularibus lapidi-bus ex me tantum dixisse: decreui in hoc Capitulo nomina omniúdoctorum à quibus fumplimus ponc-re. Et licet inter ipfos aliquam dissenfionem inuenerim : Tamen quod à pluribus comprobatum est accepi. Nullus ergo miretur fi quid dissonum à dictis alicuius doctoris interdum fcribere videar. Sed alios quos nomino prius inípiciat quàm mordaci lingua me calumniet. Nam à plurib. quæ dixero comprobata inueniet. Quoniam tantum omnium vt plurimum infra scriptorum doctorum fidelis recitator sum, qui de tali materia scripserunt,quorum nomina hæc funt. Diofcorides : Aristoteles : Hermes : Euax: Serapio : Auicenna: Ioannes Melue: Salomon:Phyfiologus:Plinius:Solinus:

nus : Lapidarius : Heliamandus - Indorus : Arnaldus & Juba : Dionyfius Alexandrinus: Alberrus magnus: Vincentius historialis: Thetel Rabanus: Bartholomeus de ripa Romea; Marbodius Episcopus : Octulanus : Liber pandectarum : Comecopiæ : Kirandus : ac liber de natura terum. Nam ve superius dixi, si quis benè omnium dictorum doctorum schiptaintellererit, me adicis vt in plusikus comprobatorum no dilorders sognatest, fed corum sententiis adharere. Nam omnes istos pro ducibus huius opusculi accepi.

Quomodo per colorem lapides in cognitionem nominis deuenire possumus.

Y.M pleruq; lapides oculis nostris offerütur, quorum multoriens nomina ignoramus, vt celeri modo in cognitionem nominis deucniamus, quo comine virtutem sciamus : alfa-

De Lapidibas.

50

betum ex coloribus lapidum inftitui: Cui nomina lapidum immediate subiunxi. Aduertat tamen dominatio tua quòd multi lapides in colore conueniunt, non tamen idem sunt. Et cum omnia in alphabeto dicere non possimus. Habitis ergo nominibus ad propria capitula dominatio tua accedat: nam ibi magis distincte ex differentiis positis in veram cognitionem deueniet. Et sic mediante colore nostrum intentum consequemur,

Agenteus. Adomamanta. Aluminofus. Amiantus. Argenteus. Agirites.

Argenteus. Androa. Azurinus. Armenus.

Albus. Aqueus. Berillus.

Albus. Borax.

Albus, cum pupilla nigra. Bello culus. Albus. Corallus.

Aqueus albus. Criftallus. Albus opacus. Coruina. Aureus. Crifocollus. Aureus Ignitus. Crifolanfis, Albus citrinus. Ciftolitus. Aureus purpureus. Crifopaffus.

Anveus milans. Ekimion Aureus. Hammonus Albustpeciefus. Exebenos, 1999 Albuscum multis coloribus: Kamam, Albosadmistus nigro. Lincis Aureus. Lifimaoust about and bienen Alba candida. Margarita o auchan Aureus. Marchafita III Mailand Argenteus. gaudaus Maran allafiele Aureas venás. Medea Albus perspicution Wirrum altabate Albus vie ucus. 20 Onix 10 10 Uhiter Albus rubcus. Onychinus and the Aureis gutcis leu Itellis. Poncica : Aqueus viglaties. Peanices buiss Albus greuis. Sanius. Albus argenteus. Tale. Authorited Albus aluminofus. Tegolitus: Icolor, Demonius lapistill tan ak w⁵er period wated. £2e majar tan**g g**ag » Riftallinus. Alectorius Candidus cristallinus. Aftrites Ceruleus, Alebandina

D ij

52 De Lapidibus Croccus lconinus. Agapis Candidus leuis. Afins Cincritium. Afini lapis Candidus intersectus croceis coloribus. Alabastrum. Coralinus croceus. Ceraunius Candidus oblongus. Cimedia Candidus venosus. Cepocapites Candidus. Cheronia. Citrinus corintheus. Ceruleus purpureus. Cianica. Christallinus. Cambites Crocci coloris cũ pupilla. Draconites Criftallinus. Enidros Candidus transparons. Fingites. Citrinus aureus.Falconites. Cincritius. Galatides. Candidus lucens. Gelatides Citrinus. Gagates. Criftallinus varius. Iris Croceus. Ififtos. Lincurius. Croceus. Cristallinus. Ligurius. Cristallinus nebulosus. Kabrates Citrinus lucidus. Karabe Cerulea sanguineis guttis. - Pontica • Candidus. Podros.

Cristallinus. Panconus.

52[°] Citrinus lucidus. Succinus Candidus mellinus. Silenites. Croceus. Sirites. Candidus. Solis gemma. Cineritius. Siphinus. Croceus cum viriditate. Topatius.

• E.:

'X multis venis seu coloribus. Achates Eburneus. Arabica. Eburneus. Chemites. Ereus cum vena flaua. Balanites. Ex multis coloribus. Cepionites Ex multis coloribus. Exacolites Exsexaginta colorib. Exacontalitus Eburneus, Emires Ereus cum nigredine. Frigius. Ex multis coloribus. Hiena Ex quatuor coloribus. Licoptalmus. Ex variis coloribus. Lepiolotes Ex tribus coloribus. Murena Ercus. Marchasita Ex multis variisque colorib. Mitridax Ex multis variifque colorib.Oppalus. Ex multis coloribus. Pantherus. Ex duobus coloribus. Sardonix. Ex multis coloribus. Ziazia.

D ij ni oli 1990 - 1990 - 1990 - 1990 1990 - Data Bundeur (1990 - 1990 - 1990 - 1990 - 1990 - 1990 - 1990 - 1990 - 1

SĄ

Ferrugineus cristallinus. Adamas Ferrugineus. Abeston Ferrugineus. Basanites. Flauus. Calaminaris Ferrugineus. Magnes. Flauus ac niger. Nicolus. Ferrugineus. Orites Ferrugineus perspicuus. Pirites Flauus perspicuus. Saphirus Ferrugineus. Siderites Flauus albesteens. Turchion Flauus cum aureis Crepusculis, Zumemelazoli.

Igneus cum venis albis. Antracites Igneus. Spilitem Igneus, Carbunculus Igneus aureus. Crifoletrus Igneus rutilans. Ceraunius, Igneus aureus. Hormefion Igneus obscurus. Sardius Igneus. Sandanstros.

55

Ŀ

Lucidus filosus. Amianton Lucidus nitrosus. Amites Lucidus. Cogolites Lucidus vt speculum. Efestitis Lineis albis lineata. Pontica. Lucidus. Ranius,

M

Marcus. Mirites Marcus cũ Glauco Zinilaces.

No.

NIger cum venis albis. Achates Niger cum punctis rubeis.Abfinthes.

Niger maculofus. Augusteum Niger purpureus. Alabandicus Niger. Aspilatem

Niger cum venis rubentibus seu albis. Abistos

Niger lucens, Antifates Niger, Andromantius Nigri coloris, Amites Niger fuícus, Borax Niger, Celidonius,

36 De Lopicione Niger. Calcofanos Niger. Ferrugineus. Dionisia Niger. Doriatides Niger. Hegipilla and Contained Niger. Gelachides Niger. Gagates a store and store and Niger cum languineis venis aut candidis. Galaxia Niger. Medus. Niger. Magnasia Nigerrimus. Morion. Niger. Pirites Niger. Onix Niger cum albis zonis. Onix. Niger cum ruffedine. Onix Niger, Orites Niger translucens. Ofius Niger cum venis albis. Oppicardelon Nigertranflucens. Radaim. Niger. Samotracia Niger cum venis candidis. Veietana.

n a sing Akun din

1. A B C A A BROOM

Liber Secund

OLEAGENVS. Berillus Ocreus. Crifites Oleagenus pallidus. Diacodos Oftreus. Oftraces Oftreus. Philoginos

P

PVrpureus, Rofeus Purpureus vineus, Amatiftus Purpureus vinaceus, aqueus Pallidus fuícus albeicens, Calcedonius. Purpureus. Celonites. Palliolus Diacodos Puniceus. Ethices Poraceus. Ethices Poraceus. Emetrem Pallidus grauis. Phrigeus Praffinus viridis. Sagda

R

R Vbeus cum venis croceis. Achates Ruffus. Alabandina

٢ð De Lapidibus, Ruffus lucidus transparens. Balaxius. Ruffus puluerulentus Bezoar Ruffus citrinus. Bolus Ruffus. Celidonius Rubeus. Corallus Rubeus obscurus. Ematites Rubeus rutilans. Epistites Rubeus. Fongites Rubeus. Falcones Rubeus lucidus. Granatus Rubicundus. Gerades Ruffus croceis venis Gagatronicus Rubeus aqueus. Iacintus Rubeus. Lachinus Rubeus. Ligurius Rubeus cum albis venis. Prophirius . Rubeus corallo fimilis. Tirfitis Rubeus. Varach.

SVBRVFFVS. Indica Sanguineus cum venis nigris. Naffomonites Serpentinus Ophites Sanguineus, Frigius Sublividus. Ranius Sublividus. Vernix

Digitized by Google

5 A 6 S ...

Liver Secundus. Sanguineus. Yectios.

2010 3

Varidis. Amites Viridis. Olcagenus Viridis Aureus Berillus Pallens Viridis. Viridis parum rubescens Viridis cum vena flaua. Balanites Viridis porcus. Crisoprasfus Viridis marinus. Crisolitus Viridis pallens. Caldaicus Viridis herbosus. Calorites Viridis. Carifteus Viridis aureus clarus. Crysopilon Viridis aureus. Coafpis Varius Drifolitus Viridis. Clarus. Doctus lapis Viridis cum guttis fanguincis. Eli-tropia tropia Viridis aureus. Filaterius Viridis. Frigius Viridis non iocundus. "Galerica Iapfis Viridis cum venis rubeis. Ion. Violaceus. Viridis. Ligurius

60 De Lapidibus, Viridis cum venis albis. Leucocrifos Viridis. Limoniates Viridis. Medus Viridis craffus. Melochites Violaceus / Orfadus Viridis Praffinus. Praffius Viridis cum guttis sanguincis. Prasfius Viridis cu lineamentis albis. Praffius Viridis clarus. Pontica Viridis cum serpentinis maculis. Porphirus

De particularibus lapidibus fecundum ordinem alphabeti.

CAP. VII.

Ost fermones istos vniuersales, ad rem nobis optatam, illustrissime Princeps, in præsentiarum de-

uenimus, quæin particulari est de nomine ac virtute lapidum : ideo in isto 7. Capitulo per totum vsque ad principium tertij libri sermo noster erit de lapidibus secundum ordinem Alphabeti. Nam primo nomina lapidum

61

imponemus, addemusque fi plura nomina eis infint, & vnde nomen vendicaucrint: subiungemusque colorem lapidum ac corum species fi plures eis infint, & in qua specie mellores existant : loculque generationis siucin. uentionis aderit. Vltimo pro re magis preciosa ac omnibus magis desiderata virtutem adducemus, vt agnoscamus omnia que à summo opifice producta fuerunt ad salutem humani generis efsc. Cui infinitas gratias reddere debemus, cum non tantum anima, fed & corpori pro falute semper intentus fit.

Damas preciosifimus lápis colorem ferrugineum tersum habens ac quasi cristalli : cuius quantitas nunquam maior quantitate auellanæ reperta est. Cum nulli materiæ cedat, nec igni nec ferro, omniaque contemnat: ex Græca interpretatione nomen sumpsit, quod est indomita virtus. Ponunt aliqui tantum mollescere à tepido hirci sanguine : quod fabulosum este existimo, cum plures i ctu mal-

e Poler

62 De Lapidibus, lei frangi viderim. Nec aliquid ram durum reperitur: quin ab adamante patiatur, mirum est vt fertur quòd magneti contrariatur, iplam ligando ne ferrum attrahaticuius lex species à doctoribus magis note dicte à locis in quibus inueniuntur, ponutur: nam Indicus: Arabicus: Syrtheus: Macedonicus:Actyopicus : ac Cypricus per ordinem inuicem succedunt. Indique paruus in quantirate existit: sed in virtute maior, & hic eft qui malleo, cefiftit : ponderofus ac perlucentis criftalli colorem habens. Arabicus huic affimilatur, sedpallidiorac minoris quantitatis.Syrtheus acmacedonicus fplendentis ferri colorem habent. Æthyopicus omnibus obscurior. Cypricusin aureum colorem vergit omnibus vilior ac mollior : omnium specierum virtus est venena repellere, tamen ipse potatus mortale venenum existir. Veneficis artibus resistit. Vanos metus expellit inrgia ac rixas vincere facit. Lunaticis ac repletis damone prodest : ligatus finistro lacerto hostes vincere facit: indomitas bestias humiliat : incursionibus fantalmatum

62

ae incuborum subuenit : în agendis rebus gestătem audacem virtuos sum que efficit. Adamantis quoque Indici seu Arabici vt à multis ponitur, est vt magneus virtus, dirigere ferrum ab co tactum ad polum arcticu, & ex hoc nonnulli adamantem magnetem vocant.

Achates lapis diversorum colorum existit.Variantúrque in co colores ex locis suę generationis, quorum species plures sunt, sed septem famosiores exi-Aunt que non tantil colore, sed virtute variantur, vt lapidarii ponunt. Sicilia primum achatem dedir ab Acheo flumine inuentum. Vnde ex hac caufa Siculus primò ponitur, demum Creticus, Indicus: Ægyptiacus, Perfi-cus: Arabicus, Cypricus, Siculus higer est intersectus vena alba. Creta corallo fimilem achatem producit aureis venis seu guttis variatum: Indicus ex multis coloribus ac venis variatur: ex quorum interlectione diverse ima+ gines multotiens fabricantur. Nunc ferarum genera, flores, aut nemora: nuc volucres aut regu protedit natu64

rales effigies, vt in Achate Pyrrhi regis fertur, ac etiam vidi Achatem in quo septem arbores in quadam planitie apparebant, & hi optimi ac omnibus excellentiores existunt: Ægyptiacus verò rubedine ac albedine carens variis venis interlecatur. Perficus fuccensus mirti odorem spirat, vt aliqui ponunt. Dionyfius de fitu orbis po-nit achates Perficos effein forma chilindri, qui per decuríum aquarum ex motibus in Coaspide flumine ruunt & inter arenas reperiuntur. Arabicus ac Cypricus coloribus diuersis variantur, tendentes ad vitream transparentiam. Virtutes Achatum secundu specierum diuersitates variantur. Sed inter se omnes in hoc conueniunt quòd homines sollicitos reddunt : sed Siculi propria virtus est viperarum ac scorpionum veneno refistere, fi supra pun-Auram ligetur, aut tritus vino potetur. Indicus venenola fugat. Vilum in aspiciendo fouet. Sitim ore retentus mitigat. Gestanti victoriam præbet: vires corroborat : tempestates auertit: sistingue fulmina. Creticus vilum acuit. Sitim ac venena extinguit :gratum

tum ac facundum gestantem reddit; virésque conservat ac corroborat. Mihi superfluum videtus virtutes singulorum exprimere, cum ad inuicé coincidant: brevitatis itaque causa omitto.

Ametistus expurpureis ac transparentibus lapidibus existit violaceo colore permixtus, roseásque flammulas fundens. Cuius quinque species sunt: omnes tamen ad purpurcitaté vergüt, coloribus variis iniun ctá. Indicus co+ lore, decore, ac precio alios excedit habens purpureũ admixtũ cũ roleo ac modico violacco. Qui verò fola purpureitate abundárnó a deo pre ciofi sunt Violaceus vinace[®]:acviolaceus aqueus reliquis viliores sunt.Loca in quibus inueniuntur eis nomen tribuerunt. Indicus principat um obtinet. Arabicus: Armenius: Galaticus : Ægyptiacus: Tarficus:ac Cipricus per ordiné subsequuntur, licèt duo vltimi omnib.viliores ac fordidiffimi existant, & de his à doctoribus non fit mentio. Omnes tamen ad sculpedum habiles existunt. Virtus eorum est ebrietatem fugare: nam cum supra vmbilicum ligantur, vini vapore refrenat, & sic ebrietatem

• • • • •

E

6ç,

66

foluit : cogitationes malas reprimunt : bonü intellectü induenut. In agédis negociis vigilem ac expertü efficiüt: sterilé fœcüdát, lotione ei^o bibita: Venenü extinguüt. Militátes custodiunt, ac inimicos superare faciunt. Ad capturam facilem siluestrium serarum voluerúmque præparant.

Alectorius cristallini coloris lapis existit cu obscuritate parua tédénte ad aquælimpiditaté:&interdű quali venas carneas in superficie habés, ab aliquib.Gallinaceus dicitur àloco sue generationis cũ in vétriculis gallorũ gallinac.qui post 3.ann.suę ætat.castrātur, demü per 7. annos vixerint, inueniatur:nec adte extrahi debet : na quanto vetustior, táto melior. Cú lapis in gallinaceo perfecus est, non bibit. Nullus tamé copertus est in quátice magnam faba excedere: & vtSolin.refert tépore Milon. Tarqu. Sup. enituit. Virtus huius lapidis eftge, státé inuictú reddere. Retétus in ore fitim aufert, ideo luctatibus couenit. Grata marito vxorem reddir, honores prębet:acquifitos coferuat: fascinatos soluit : disertu, costaté, gratú ac amabilé efficit : deperditú regnum ac extraneumacquirere facit.

67

Androdamăta fiue Androdamas duriffimus ac poderolus lapis est quasi adamas argeti tersi nitore habes: est eius figura quadraturis tessersive distincta. Reperitur inter arenas rubri maris: nomé ei putăt impositu esse rubri maris: nomé ei putăt impositu esse subri maris: nomé ei putăt impositu esse subri maris: nomé ei putăt impositu esse subri maris: nomé es putăt impositu esse subri maris: nome esse subri

Astrites, aftrió, asterius siue asterites, cádidus cristallo propinquus lapis existit: lucé velut stellá inclusam cótines ambuláte à qua parte lume suscipit cu in co videatur esse forma similis stagráti stellæ, aut exurenti stámæ, dicitur ab astro quasi stella & ion imago. Thracia ac Carmenia cos producit qui tacti à solaribus radiis candidi esse videntur.

Alabădina ruffus ac ceruleus ut Cardius lapis eft, & taliter imitatur vt vix alter ab alterius valeat colore fecerni:à regione Afię fic dicta, v bi primò inuétus eft, nomé fumpfit. Săguîs fluxũ pro uocare virtus ei^o eft. Bibitus omné veneni vim exprimit ac extinguit. Varias opiniones de colore hui^o lapidis repetio: fed natura à plurib. cóprobantur.

68

Agapis croceus in colore pellis leonis lapis eft: ab agape dictus quod dilectionem importat: Cum virtute sua ab hominibus diligatur. Mirãin scorpionum ictibus ac viperarum morfibus virtutem habens vulneri alligatus: linitúsque aqua circundato vulnere dolorem statim tollit ac mitigat.

Andromantes in colore niger, ponderofus ac durus lapis est : dicunt argentum ac æs ad se attrahere: quemadmodum magnes ferrum.

Attritus languineum colorem vt ematites in aquam emittit.

Antracites seu antrachas, ardentis coloris lapis scintillans vt carbunculus: qui à candida vena præcinctus est, non suftinens ignem, perunctus oleo color extinguitur, exardescitque aqua perfuss. Albertus magnus ponit ipsum pro carbunculo. Sed non est vt alii ponunt quamuis cum ipso participet in colore ac virtute. Virtus eius est pestilentialem aërem expellere, ac gestantem tutum reddere. Apostematib. suo nomine dictis subuenit, eo quoque modo quo de agape ante diximus.

Amádinus lapis varii coloris existit: cuius virtus magnificata est in extin-

69

dione veneni, geltantéque victoriolu efficit: somniorúmque ac ænigmatum interpretem instruit varias quæstiones soluere, cum ei proponuntur.

Abeftő fiue abeftus ferrei coloris lapis eft, quẽ Archadia acArabia producit, abefton dictus. i. inextinguibilis: quoniã accéfus perpetuã retinet flammã. Et ex hoc gétiles in cádelabris téplorũ coluerũt : ideo quia fortiffimam flămã ac inextinguibilem in fe retinet, nec ab imbrib. feu tépeftatibus extinguitur. Habétq; lanugineã naturã, & à multis pluma falamádre appellatur: ab infeparabili vnctuofo humido à fua fubítătia ignis fouetur: ideo femel accenfus perpetuam lucem conferuat fine aliquo liquore addito.

Afius candidus ac leuis vt pumex lapis eft, & cũ lingua linitur guftũ falíum prębet: cóftrictus manib.facile in pulueré vertitur. Ex Alexádria deportatur:licet in afpectu nó speciosus fit : in virtute tamé summus est. Ná pthisicos cũ rosaceo zuccharo more ellectuarij sanat: scrofulas, fistulas, podagram, ac multas alias ægritudines curare dicitur: vt ex medicorū libris habetur.

E iij

Amiaton filofus ac lucidus in colore lapis exiftit: in fimilitudine aluminis plumofi, tamé cú maiori tenacitate : à multis linű viuú dicitur. Ná cú in igne decoquitur, demű teritur : fila vt linú emittit quod à fua infeparabili vifcofitate ab igne nő paffa euenit: & more lini filatur. Cű antiqui defűctorű cineres referuabat ex amiatő faceulos cőficiebat: in ipfis mortuorű corpora im. pofita cőburebant: illæfo faceulo hoc agebát: ne quid extraneű cinerib.mortuorű admifceretur. Valere incantationibus ac magorum veneficiis virtutem fuam dixerunt.

Augusteum ex marmorú specie nigri coloris lapis est. Vndatim maculæ in serpentum speciem insunt : Tiberii Augusti tempore in Ægypto sepertus à quo nomen vendicauit.

Àlabastrú sive alabastrites intercinctus albis venulis ac citrinis' colore cădidus lapis est: ex genere marmorú ad vnguetaria vasa oprimus: cú in co illæsa præseruentur. Circa Thebas ac Damascu inuenitur probatissimus, ac cæteris candidior in India ac Carmenia. Vilissimus fine cadore in Cappadocia.

71

Optimus quoq; existit qui mellinu habet colorem, non cum multa transparentia. In med icinis valet vt à Dioscaride ac à multis aliis doctoribus habetur. Gestás causarum victorios erit.

A labandicus niger in purpureu vergens lapis est à loco nomé somes sue prime innétionis ab igne colliquatur, ac funditar more metalli : vtilis ad vitraria arté cum vitrú clarificet ac albesaciat, Reperitur in multis Italiz locis & à vitrariis Mangadesum dicitur-Aspilaté in Arabia lapis genitus nigri coloris in nido Arabicarum atium vt plurimú inuenitur, spleneticos curat, fimo cameli spleni alligatus.

Abistos nigric oloris lapis eft, subentibus a c niucis venis lineatus, ab igne calefa cus per o cto dics caloré in se retinet, grauis ac podesosus existés plulquam fibi videtur sua quantitas miniftrare.

Afinius fiue Afininus lapis ab afino aïali dicitur : quoniă ex filuestri afino extrahitur. Subalbidus & parú in citrinum tendens cúrotunda ac parum oblonga figura in quantitate nó magnæ nucis : non durus cum aliqui-

busamfractibus no multu penetratib. Cum frangitus subcitrini smalti lucidi similitudine retiner. Hic lapis duplex eft, Maxillaris. f. & Cephalicus At Cephalicus capiti impositus cius doloré sedat acEpilepsiacurat. maxillaris quia in maxilla reperitur: Gestáre indefessi reddit : vt nulli in prælio fuccumbat: quín potius lassatis hostib. ipsc resuptis virib. diro cruciatu reuerberet. Venenofis alalibus refistit. Suprus cu vi-.ng quartanas febres excutir.In necãdo vermes pueroru mira virtute habet: fi cũ vino lumatur no cumetu aque bibite in qua steterit venenum corrigit : ac reptiliu morlus curat. Pregnatibus auxiliari fertur, & ex aluo mortuum/fcctumeducere. al dan officia pa auda - Arabica seu Arabus in colore choris lapis est, nomé ab Atabia supfit:in qua primo inuétus est. Valere diciturin dolorib. neruoru. In Ægypto quoq; reperitur odore lac colore myrtihabes, & in vlum odoris seruatur : Crematus

dentifriciis accommodatur.

Amiatus fiue Amiãtus in colorealuminis lapis exifit:nec in igne deperditur.V eneficiis magorũ reliftere fertur,

73 vtilissimus quoque ad medicinalia.

Antiphates ex lucéti nigro lapis eft. Odorem ac saporem myrti reddit si in vino ac lacte coquatur, fascinationibusque auxilium præbet.

Amites lapis est aluminis seu nitri colorem habens, durior tamen his exifit.In A gypto ac in Arabia gignitur: Æthyopicus viridisest, cum in aqua dissoluitur lacteum colorem efficit.

Armenus lapis secundum Auicennam eft lapis azurinus : & secundum aliquos est lapis habens colorem inter viridem obscurum, & nigrum, frangibilis leuiter: leuis ta &u : varé sque asperitate : haberq; mirabile proprietatem in curando humorem melancolicum.

Aquilinus limphaticus in quodam pisce reperitur humanæ vitæ commadus. Ná appélus aut geltatus incomoda quartanæ febris propellit ac aufert.

Anancithidus necromanticus lapis existic, cuius virtus est cuocare imagines dæmonum ac spirituum.

Agirites in colore argenti lapis est habens ftigmata aurea.

Antitaneus idem quod Crisocolla. Aquileus idem quod ethices.

74 De Lapidibus, Androa idem quod androdaman.

ta.

Balafius purpureo seu roseocolore flammescit at rutilat, & à nonnullis placidus dicitur : aliqui putant effe carbunculum coloreac virtute diminutum, quemadmodum virtus fœminæà virtute maris differt. Pluries compertum est quod exterior pars vnius lapidis attestatur balasio interior carbunculo, & ex hoc dicunt balasium effe domum carbunculi. Balasij virtus eft vanas cogitationes ac luxuriam auferre ac reprimere: Conciliare anvicorum discordias ac in humano corpore fanitatem inducere. Qui tritus ac potatus cum aqua oculorum infirmitatibus opiculatur & hepatis doloribus subuenit: & quod mirum esse arbitror: fi ipío balafio quatuor domus angulos, viridarij, aur vinez tetigeris : à fulgure, tempostatibus, siuc à vermibus crunt immunes.

Berillus oleagini coloris fiue aquæ maris lapidis existit : dicunt nouem

Liver Secundas.

effe eius species, omnes tamen in Viri-ditate palentee ditate palentes. Nomen habet à regione seuà gente vbi primo inuentus eft : Reddens sexagonam formam cospicuam. India producit berillos albos vt maris aqua infecta ex folis radiis : ac tales raro alibi reperiuntur:similes oleo aut aquæ maris curiofa vetustas magis in precio habuit. Moderniores verò obscuri cristelli colorem habentes, cum magis adamanti affimilitantur, existimauerunt, ac tales à quibusdam Catel dicti sunt. Est & alia species pallidior & ysoberillus dicitur : qui aurco seu glauco colore fulget, & hi Babiloniei funt, huic Crysopilon pallidior propinquus existit : subsequitur his Hyacinthizontes. Demum Heroi-des. Post hos Ceruini ac Oleagini obscuri : Cristalini Cristallo similes. Sed Indici omnibus preciofiores sunt ; cum multam transparentiam habeant : & hi cum mouentur, apparet quòd aqua in eis moueat at : & hæc est sententia Alberti, licet ab aliis difcrepet : Si verò hi in for-

76

mam pilæ rotundentur : ac radiis folis subiaccant, ignem emittunt vt specula concaua : variæ ei virtutes infunt. Alaerem gestantem reddit. Coniugij amorem conservat & auget. Collo appensus yana somnia pellit. Gulæ ac faucium & omnes ægrutidines ex humiditate capitis pendentes curat, ac ab cis præseruat : sumptus ac permixtus cum tanto argenti pondere lepram cu. rat. Aqua in qua steterit demum sumpta oculis opitulatur : potataque suspiria tollit:ac hepatis infirmitates curat. Prægnantibus quoque ne partum abortiant nec quid incommodi patianturcoadiuuat.

Borax, Nosa, Crapondinus; fynonima funt eiusdem lapidis qui buffone extrahitur, cuius duz species, albus & hic melior ac raro repertus: Alter verò niger; fuscus, cum ceruleo calore, habensin medio similitudinem oculi, debetque extrahi à buffone mortuo adhuc palpitante: & hi meliores existunt his qui extrahuntur post diuturnam moram subterra. In veneno mirabilem virutem habent. Nam cum quisvenenum sumpserit hunc deglu-

tiat : qui deglutitus intestina circuit: venenosam qualitatem in intestinis impressam extinguit : & per secessium exit ac reservatur. In reptilium morsu iuuamentum præssat, Febrésque tollit : stomachi ac renum dispositiones malas emendat si eius lotio sumatur: & nonnulli dicunt si gesterur.

Bezoar rubeus, puluerulentus, leuis, ac frangibilis lapis eft, Citrinus à nonnullis descriptus eft. In veneno omnes prædicant primum locum obtinere. Nå dragma ex eo sumpta quodcuque sit venenum extinguit & liberat. Vnde ob eius excellentiam omne liberans ab aliqua ægritudine Bezoar dicitur illius ægritudinis. Et sic etia generate nomen est vt à Conciliatore de venenis ac multis aliis do ctoribus habetur.

Bolus Armenus est vena terræ in Armenia reperta, & inter lapides ex eximia eius virtute, licet lapis non sit, connumeratur. Cuius color subrussus est ad citrinitatem vergens cum viridi obscuritate. Cuius complexio stigida ac sicca est. Vix summa ab omnibus doctoribus posita. Pestisferis sebribus ac vetris suxubus est remediu prestans ſ

78

Emoptoicis, Spleneticis, Stomaticis ogitulatur. Adulteratur multum, ac parum de vero ac bono inuenitur, nec ynquam vidi bonum.

Beloculus lapis est albus pupillam nigram in medio habens. Ex sua pulchritudine Deo Belo Syrii dicarunt in facrificorum ornamentis. Gestantem in campestri bello inuictum reddere fertur.

Basanites fiue Basaltem ferrugineŭ colorem habens lapis est, in Ægypto ac Aethyopia reperitur, & cum terirur aqua croceum colorem emittit.

Bronia capitis testudinis similitudinem habet : virtus eius est fulminibus resistere.

Balanites duarum specierum lapis est, vna viridis, altera æris colorem habet cum vena flammea per medium secante.

C.

Arbunculus & quibusdam Antrax dicitur, ardentes in violaceum vndique vibrat radios: & quasi carbo ignitus videtur apparens in te-

nebris. In ardentibus gemmis principatum obtinet colore, decore ac precio. Quorum species duodecim funt : sed nobiliores in Libia apud Trogloditas reperiuntur : non ab igne patitur, nec colorem alterius gemmæ cum appropinquatur suscipit. Sed alie gemmæ recipiunt. Eft enim mas & fæmina, in maribus stelle intus ardere videtur:Fæminævero fulgorem extra mittunt, & aliqui hos Indicos effe dicunt reliquis preciosiones. Licet dixerimus ardentium species effe duodecim : tantum de quinque magis notis mentionem faciemus. Nam primum locum Carbunculus obtinet: Rubinus subsequitur. Balasius quoque in hac specie computatur. Rubith ide quod spinella quartum obtinet locum. In vitimo Granata annumeratur. Vires Carbunculi funt aerem venenofum ac pestiferum fugare, luxuriam reprimere, sanitatem corporis inducere ac præseruare. Malas cogitationes au-fert, ac amicorum lites conciliat, & ad omne prosperitatis augmentum facit.

.

80

De Lapidibus,

Calcedonius fiue Calcedon, vt quidam dicunt, in colore pallidus est. Sed saphirinus præstantior : à doctoribus verò tres species magis notæ ponuntur, licèt à nonnullis plures. Nam hodiernis temporibus tot diucrías species Germania producit quòd vanum effet enarrare. Nam faphirinű primű occupat locum. Palidus fuscus parum albescens subsequitur. Vltimus est rubeus extinctus, non transparens. Multotienshæpremixtælunt species, & in vno tantum lapide reperiuntur varij colores: omnibus locis perfectifimos Æthyopia producit. Nonne etiam in littore Adriatici maris propè tuam ciuitatem Calcedonij albi pallentes ac etiam fusci durissimi reperiuntur?Fantafticas illufiones collo fuspensiex melancolia ortas expellunt. Si perforatum traiectumque ex setis asini quis tulerir, in ciuilibus caufis ac certaminibus victor erit. Corporis vires conferuat. Nigri seu saphirini raucedinem prohibent vocémque c'arificat. Omnes eius species libidinem frenant. A tempestatibus ac ab aduersis casibus præleruant.

Chelido-

81

Chelidonius lapis est inuentus in ventre pullorum hyrundinum, cuius quidem binæ sunt species. Nam qui rubeus est gestatus in panno linco műdo infanis ac lunaticis prodeft, & diurnas infirmitates eradicat : facundos ac gratos gestantes reddit: Attritus aqua more colyrij oculorum ægritudines curat. Niger verò ad optatum finem fulcepta negotia conducit. Iras compelcit, gerentem quoque gratum ac placidum efficit: dominorum iras mitigat. Alligatus collo in panno lineo croceo febres effugat : Omnelque nociuos humores refrenat ac æquat. Cópertueft appensum collo Epilepticos ac ictericos fanare. Nonnulli dicunt quòd debent in uolui in pelle vituli feu cerui nonnati, & finistro brachio alligari. Debent tales lapides extrahi dű pulli parui stant in nido, ac de mense Augusti vt perfectiores existant,&pullinon tangant terram nec parentes adfint dum extrahuntur.

Corallus more arbustiin mari nafcitur, absque foliis, non excedens bipedalem magnitudinem : cutus binæ funt species, tubeus & albus. Auicenna

ponit tertiam speciem effe nigram. Vidi fimul coniunctos in vno stipite album & cubcum. Albi verò vt plurimum perforati funt : & hi inutiles exiftunt: non perforati cum summa albedine ac rubicundissimi optimi sunt. Virtutes corum & maxime rubentis est omnem fluxum sanguinis sedare: gestatus aut vbicunque fuerit in domo vel naui, Manes, Demoniacas vmbras, ludibria, somnia, Fulmina, ventos ac tempestates fugatise à Methrodoro gorgiam nominatur : quod interpretatur typhonibus ac fulmini-nibus refistere, protegisque ab omni ferarum incursu. Stomachicis ac cardiacis paffionib.fubuenit.Suspensus vt ftomacum tangat aut sumptus debilitati stomachi opitulatur, splenis apostematibus ac intestinorum iuuamentum prestat.Corrolasgingiuas solidaty putrida vlcera abstergit, ac nociuam medicinam reprimit. Rasura eius cum vino bibita prodest mingentibus arenulas. Contritus & alperfus aut sulpesus inter fructiferas apores aut in agro cum semine, fertilitatem inducit : & ab eis grandinem nociuósque imbres

83

aucitit, A fide digno accepi:ac multotiens expertus sum ne infantes in epilepsiam incurrant, quam primum ex vtero excunt: antequam quidquàm gustent in ore pueri ponatur dimidium scrupuli tubei coralli benè triti, & deglutiatur: est enim mirabile seruatiuum: quàm plures virtutes els infunt, quas breuitatis causa omitto.

Cornelius rubeus seu ruffus ac transparens lapis est, & hi orientales existunt: In Rheno slumine rubicundismi ac quasi colorem minij habentes reperiuntur:nonnulli ad citrinum diafanum vergunt : loturæ carnis similes. Menstrua refrenat : hæmorroidas sistit. Dysentericos curat. Collo aut digito gestatus rixas accensosque animos compesciti

Cristallum ad instar glacici colore ac transparentia lapis est cummon modica duritle. Aliqui putant niuem esse glaciatam ac induratam per triginta annos, & ex annositate in petram esse conuersam. Aliqui dicunt à terrestreitate & non à frigiditate lapideitatem acquisiuiste.

Fij

84

Oppositi antedictorum sunt dicentes quod hi vt alij lapides cum multo tamen aqueo generantur : rationem suam confirmant dicentes in partibus nunquam meridionalibus effe compertum cristallum, in quibus nix existit : Prima opinio à plurib. coprobatur, cum videant in septentrionalibus Alpibus vbi continuo nix (cu glacies existit : cum Sol æstiuo tempore feruentissimos suos radios non mittat nisi multum oblique ex elevatione poli, & ibi maxima quantitas cristalli abundet. Gignitur etiam in Afia ac Cypro. Præstantior verò in iugis Alpium, Æthyopiæ, & in infula quoque rubri maris Meron dicta fita ante Arabiã: S cythia quoque cristallo abundat ad pocula conficienda. Fabricata ex cristalio pila radiis solaribus exposita inflammat materiam suppositam cobustibilem:sed prius calefacta pila nequaquam accendit. Hocapud philosophos rationabile est, nec est præsentis inuestigationis. Christallum dormientibus appensum mala depellit 16nia : soluit fascinatos : ore retentum sitim mitigat.Et cum melle tritum vberalacte replet. Vsus quoque cristalli

۶۵

potius ad fabricanda pocula existit qu'am ad aliud.

Crisoprassus fiue Crisopressus colore viridis similis succoprassi lapis est interclus habens guttas aureas: vndè nomen vendicat. Nam crisos Græcè aurum cum ex colore aureo ac viridi compositus sit : India ac Æthiopia dat. Summa virtus eius est visum souere. Assiduitatem in bonis operibus præssat : auaritiam pellit : cor lætificat : passionésque eius ammouet.

Crisolerus, Crisolimus seu Crisolenfis ex auro igníque colore scintillans ac transparens lapis est : sed propriè Crisoletus dicitur Græca lingua nomen sumens: nam crifis Græcè, Latine aurum, & oletus totum, vnde Crisoletus totus aureus : Æthiopici optimi funt : Indici ac Arabici non adeo lucidi ac transparentes existunt, habentes in se fuscam nebulam ac etiam ad citrinum vergunt: Æthyopici in matutinis igniti videntur, in die verò aurei apparent. Ligatus auro & in sinistra manu gestatus dæmones expellit nocturnos, timores ac melaneolicas visiones fugat. Præci-

pua cius virtus est valere contra incantationes detestabilium muliercularu, & earum præstigia eneruare : perforatus traiectus que ex setis asini in pellendo dæmones maioris est virtutis : detentus in manu sebrilem calorem extinguit.

Crisolitus huis quidé lapidis vnum genus est, translucens, aurei coloris habens quasdam ardentes scintillas. Alterum verò quod à pluribus comprobatur, cæruleus ac virens est ac si aqua maris in maiorem viriditatem tenderet. Solaribus radiis suppositus auream repræsentat stellam. Reperiturin Æthyopia. Locatus in auro nocturnis timoribus obstat: dat sapientiam ac honorem : stultitiamque repellit: tritus ac potatus assentatios subuenit.

Celonites seu Celontes in triplici genere vt quidam volunt existit. Extrahiturque ex magna testudine in colore margaritæ habente testam. Vterinus verò varius ac purpureus est cuius proprium est igni resistere. Virtus eius in hoc censeatur digna præco-

87

nio : quòd fi quis congruo tempore abluto ore sub lingua gesserit fertur continuo quasi diuino spiramine futura prædicere. Tempore hæc funt: die quidem toto primæ lunæ, ac xv. Diebus verò cæteris totius lunaris alcensus ab ortu solis vsque ad vi. horam quotidie. Descensus verò toto temporeante diem virtutis huiuscemodi largitur effectum. Alij duo lapides, cephalicus achepaticus sunt, quorum virtutes non exiguæ sunt. Cephalicus quidem dictus est ex sua inventione cum in capite reperiatur : præualer quidem ad capitis dolorem : refistitque fulminibus. Hepaticus verò ex inuentione dicitur, cum aqua tritus ac bibitus ante accessionem quartanæ mirabiliter liberat. Hi funt quoque lapides dicti Drome. Gestati verò cum radice pæoniæ gestantes faciunt summè compotentes.

Cogolites seu Cegolites à doctoribus medicinæ ludaicus lapis dicitur, ex sua ibi frequenti inuentione fimilis oliuæ nucleo. Intus verò colorem habet aluminis seu argenti: non

F iiij

88

gratus visui : sed oportunus medelis. Tritus ac aqua solutus, & per os afsumptus renes lapidosos soluit : ac arenas vesicæ purgat : & cum conuenienti aqua haustus stranguriam remouet.

Ceraunius seu Cerraolus lapis est formam piramidalem habens. Genera eorum bina sunt, cristallinum croceo infectum : alterum colore pyritis. Ferunt ex nubibus cadere & in loco propinquo ictui fulminis. Germanicus primus est. Hispanicus verò secundus vt ignis flamma rutilans eft. Socatus aliam speciem nigram ponit. Euax his contrariatur cum ex diuerfis coloribus esse dixerit. Durissimus tamen est & magnæ virtutis. Nam gestantem merginon finit necturbine aut fulmine percuti: in causis ac prælio victoriam inducit: dulcia ac læta somnia ministrat.

Coruina lapis in capite corui piscis reperitur & semper bini sunt : color eius albus opacus est cum oblonga ac gibbosa figura ab vna parte, in altera concaua, cum aliquali eminentia in medio : extrahitur palpitante pisce,

ac luna crescente, & de mense Maij. Gestatus vt carni adhæreat iliorum dolores aufert:tritus ac sumptus idem facit.

Cimedia ex cerebro pifcis fui nominis extrahitur, bini in capite reperiuntur. Tertius iuxta fpondilem tertiam verfus caudam pifcis : est rotundus lógitudinis digitorum septem. Cuius caput latum est transparens adeo si lumini obiciatur intus spina apparet. Dicút Magi quod virtus eorum est prænunciare maris ac aeris tranquillitates ac tempestates. Luxuriam per diem excitant si in potu sumantur.

Calchophanus niger eft, gestatus in ore fauces præseruat à raucedine : ac sonoram vocem efficit.

Caldaicus fiue callay ca viridi palledine ac crassa: non limpidus : nec visu iocúndus : auroque decens lapis est: Media Germaniaque in gelidis rupibus vitrò porrigit instar oculi.

Critocollus in fimilitudine aurilapis eft. Media prouincia producit, vbi formicæ aurum eruunt. Magnetis virtutem obtinet: ac aurum auget.

90

De Lapidibus, Crisoprasius lapis est in tenebris lucens:colore reciproco ac confuío: velut quercus putrefacta ac in obscuro collocata : in luce verò marcescit, in colore pallidi auri abíq; aliquo nitore.

Chemites Eboris similitudinem habens, no ponderosus, in duricie marmoris lapis est, illasa mortuorum corpora à vermibus ac putrefactione longo zuo servare narrant.

Crisanterinus in aureum colorem vergit, frangibilis est : licèt incultus: non spernenda est eius virtus. Collo suspensus phthysicos curat:puerorum collo appensus dolorem ex ortu dentium remouet.

Cysteolithos cum aliquali albedine ae citrinitate lapis est inuctus in marina spongia, & licèt incultus sit, calculofis tamen prodeft. Si cum potenti vino bibatur: collo pueris suspensas tulfim tollit.

Catochites pro Sagda quidam ponunt vt infra habetur, quod non cst verum. In Corfica reperirià Solino ponitur, glutino am rem adhærentem manibus tangétis, dimittit: &ita fe annectés corpori vt velut cét de glutine,

9Í

In certaminibus victore reddere vis eius eft, ac magicis artibus refiftere, fi ferupulum vnum affumpferis.

Coruia fiue Coruina coloris ruffi lapis est, artificios è habetur. Kalendis Apris decoque ou accepta de nido corui donec durescant: refrigerataque in nido collocentur vt prius erant. Coruus his cognitis vociferare incipiet: à longéque volabit ad hunc lapi. dem inueniendum : & inuento ad nidum accedet : tactifque ouis vt cruda ac prolifica redibunt. Surripiatur lapis subito à nido. Cuius virtus est diuitias augere, honores præbere ac multa futura prædicere.

Cambnites colore cristalli parum obscuri lapis existit : hominibus gestans placebit : affabilis ac amabilis ab omnibus erit. Si finistro brachio alligatus sueric hydropicos curat. Credo equidem quòdidem sit quod Kbrates.

Cepocapites seu cepites candidus lapis est habens nodos venarum marmoris candentis : coeuntes acimagines diuersarum rerum in eo figurantur, vt in Achate fit,

Calorites colore viridis ac fi fuccus

92

herbæ expressus ester: quem Magi inueniri tradunt in ventre Sillæaus : ad Magicas artesvalet si ferro includatur.

Cepionidus ex coloribus multis ac tranflucens alpicientium fimilitudinem reddens modo Ialpidis, modo criftalli, & aliquando ímaragdi.

Corintheus ex marmorum genere citrinus in colore armoniaci in le diuerlos colores habés, à Corintho nomen lumens in quo magna copia reperitur : aptus ædificiis cum ex co columnæ, limina, trabes, ac multa alia longo æuo durantia fiant.

Cyanica fiue Cyaneus cæruleus coruscans nitore purpuræ, aureis crepufculis variatus, ac interdum cum intermicantibus punctulis diuersorum colorum lapis existit. In Scythia reperitur: & est masculus ac scemina. Mas foemina nitidior ac purior & ad gratia intermicantibus aureis puluiculis.

Carifteus colore viridis ab aspectu nomen sumens, co quòd visui si gratus:viriditatéque sua confortans.

Calaminaris flauus, tener, non lucidus, nec translucens lapis existit. Hic sinouies in aceto extinctus fuerit : &

93 cum alitis sanguine tenuissimè puluerizatus, ad inuerías palpebras optimum Collirium existit.

Crisopassus vt à Solino ponitur, berilli species est habens aureum colorem admixtum purpurco.

Coaspis colore viridis cum auri fulgore, nomen à flumine Perlarum fumpfit in quo inuentus eft.

Cimilianitus colore marmoris in medio habens pupillam auream seu crocei coloris, repertus in alueo Euphratis fluminis.

Crisolansis idem quod Crisoletus.

Crifites est lapis habens colorem oftrez:in Ægyptoinuenitur.

Amites idem quod oftracites vt infrà habetur.

Elonia, idem quod Sirites.

Crisopilon species berilli vt in fuo capitulo habetur.

Crisoberillus vt suprà in capitulo berilli.

Coranus albus ex genere marmorum durior Pario.

Crisopis lapis vt aurum videtur.

Calcitis aërei coloris lapis est.

Carcina est habens colorem cancri,

Rapondinus idem quod borax. Celicolus idem quod beliculus. Chryfopteron species Topatij si milis Crisoprassio.

D

DÆmonius bino colore permixtus, vt iris arcus lapis eftinomen à fimilitudine iridis; quæ demon arcus dicitur, sumpfit: Febricitantibus conferre, venena expellere, gestantem ab hostibus tutum ac victorem reddete virtutem eius esse dicunt:

Dionyfia nigra est, ac guttis rubeis aspersa, dicunt aliqui fuscum seu ferrugineum habere colorem aspersum guttis niueis. In Orierereperitur, quæ si in aqua soluta suerit vini odore tribuit: suoque odore ebrietatem sugat, & vini odorem subuertit ac euaporare facit.

Diacodos fiue diacodus colore berillo fimilis est cum palliditate. Præ cunctis exagitat dæmones, vtin aliquid apparere faciat. Naminiectus in aqua cum sua præcantatione varias dæmonum effigies figurat ac petenti-

95

bus dat responsa. In ore quoque detentus quem dæmonem quis vult ab inferis renocat, & in petitionibus suum adimplebit desiderium. Mortuorum corpora abhorret. Nam si cum co desuncti corpus tetigeris: virtutibus viduatum eum agnosces.

Draconites seu dentrites aut Draconius vel obfianus qui etiam Kimedius velpertinus vocatur, lucidus ac transparens, cristallini coloris, lapis est secundum aliquos. Nigrum colorem Albertus magnus ponit, figuram quoque piramidalem non lucidam habere dicit. Nonnulli dicunt lucidum eise vt speculum cum nigredine. Multi hanc quærunt nec inueniunt. Transportatur ex Oriente vbi magni dra. cones funt. Nam excilo capite draconis ipfo adhuc palpitante extrahitur. Virtutem amittit si diu post draconis mortem in capite remanserir. Audaces viri in partibus Orientis draconum speluncas explorant : & in has gramen rebus somniferis medicatum imponunt. Dum dracones ad speluncam redeunt comedunt ex

96

medicamine, somno grauantur: dormientibus verò caput abscindunt, & lapidem extrahunt. Excella ei virtus inest in effugan lo omne venenum &, maximè serpentum. Gestantem quoque inuictum ac audacem reddit. Ideo reges orientis talem lapidem habere gloriantur.

Drosolitus varij coloris lapis est, cuius nominis causa existit : si ad ignem appropinquatur velut sudorem emirtit.

Doriatides l'apis inuenitur in capite murilagæ cum subito exciditur, & ad vescendum datur formicis, color eius: niger lucidus est. Nonnulli volunr quòd ex capite galli extrahaur or infrà capi. Radaim. Optata perficere ac ad vota omnia deducere virtus eius est.

Doctus lapis virens est cum clarita-, te quadam, & credo quòd sit Crisolitus yt supra dictum est.

•

Elitro-

Elitropia fiue Elitropus viridis gemma est ve quibusdam placet Smaragdo similis, aspersa tamen guttis sanguineis: A Necromanticis verò Babylonenfium gemma dicta est. In Aphrica & Aethyopia reperitur. Nominis caula ab effectu ducitur. Est auté hoc argumentum facillimæ cognitionis iphus. Si in pelui prius linita tamen succo herbæ sui nominis in aqua posita radiis solaribus subiiciatur, aqua apparebit rubea, & Sol languineus, ac fi Eclypfim patietur. Demum aqua bullict : ac extra peluim spargetur, velut ab igne effet agitata. Extra aquam pofita folem secipit more fpeculi. A deo quòd eclypfes folares infpiciendo elitropiam videre poffumus. In Cypro etiam invenitur : sed nobilior in Lybiateste Solino. Ferunt Magi fi quodam carmine facrata fuerit, ac quibuldam caracteribus infignita, futura dicere facit : & fi succo herbæ sui nominis' inuncta fuerit : vilum fallit! adco quòd geftate inuifibilem reddit.

92

Virtus eius est reddere gestantem incolumen ac accrescere vitæ tempus,& quemcunque sanguinis sluxum detinere. Venena quoque ei cedunt.

Emathicis fiue Emathites lapis eft ruffus, oblcurus ac durus, ferrugineum fplendorem habens cum fanguinis venis manus tangentis inficiens sanguineo colore:si cum aliquo liquore teritur:illud vt sanguis efficitur. A sua virtute nomen vendicat. Nam Emeth idem quod fanguis: Titel vero fistens, nam principalis virtus cius est fanguinem fistere : quinque species à ločis inuentionis dicte sunt, Arabicus, Aphricus prz aliis valent. Frigius, Acthyopicus viliores estimantur, licèt Socatus oppositum dicat. Omnium vilissimus Germanicus, stiptica est virtus cius, fi secundum artem medicinæ ablutus fit. Galienus verò calefactiuum ac extenuatiuum ponit quod de non abluro intelligendum est. Emoptoicis, dysentericis ac menstruatis, & in omni fanguinco fluxu fi suprà cotem molarem cum condecenti liquore ducatur, víquequo languineum colorem acquirat prestantissimum ac optimum remedium. Si antediais ex-

~ 99

hibeatur cum abumine oui conquatfato feu melle & fueto mali punici, patpebrarum afperitatem ac vifus hebea tudinem fanat. Vulneratis ferpentum ictibus potatus cum vino fubuenit. Curat autem ipfius puluis fupercrefcentis carnismateriam. Proficit cum melle mixtus dolentibus oculis. Fertur etiam lapidom ex vefica foluere; & fi impofitus fuerit in feruenti aqua tepefcit, ac feruoré emittit. Coburitur Frigius ve ad prædicta efficacior fir.

Ethices sine Endes à quibusdam aquileus coloris punicei lapis eft. Aquileus dicitur eo quod interdum aquile in nido inter ona imponunt in Oceani littore Persta, à quibus d'am lapis prægnus dicitur coquod prægnantis more intra se quendam lapillum continer, intus relonans, & vt diximus, aliqui punicei coloris effe deleribūt aliqui carneŭ cũ planicle ac luciditate;&mcdiocti magnitudine.Nonulli dicut figuram habere oblongam ad rotunditatem tendente. Vacietas scribétiüex varietate locorum oritur, in quibus inueniurur: mirabilis virtutis tamëckidicut si venenatu cibum ha

Digitized by Goog

Gij

De Lapidibus,

100

benti talis lapis porngitur, deglutire non poterit: amoto lapide deglutiet. Aliqui dicunt quòd debet poni in cibo.Prægnanti finistro brachio appensus aborsum prohibet. Et in hora partus coxæ alligatus aduenientia pericula ammouet; & partum accelerat. Epilepticis subuenit. Venenosa sugat animalia: & ideo aquilæ in nido ponunt, vt oua ac pulli à uenenosis animalibus intacta præseruentur. Amabilem, sobrium, ac diuitem gestantem efficit, & ab aduersis casibus seruat.

Enydros fiue Etyndros in colore Cristalli lapis existit ab ydros quod sonat aqua, cum perpetuis guttis stillet. Huius causa à Philosophis non ignoratur cum frigidissimus sit, continuè aërem tangentem frigiditate sua in aquam conuertit, ad incensiuas febres valet.

Epistides seu Epistrites in colore rubicundus ac rutilans est. In Corintho nascitur. Dicunt si debitis carminibus ac magicis ligaturis ante cor gestatus sucrit : ab omni infortunio tutum reddit. Locustas, nociuosque volucres, steriles nubes acturbines à terre fru-

Aibus compelcie: & à terra in qua politus fuorie

101

Exacolitus ex pluribus variilque coloribus ad inuicem cocuntibus la pis est. Victus eius solutina est vt périti medici ponunt. attritus vinoque solutus colicæ ac illiacæ subuenit pasfioni fi potetur.

Estimion fiue exmission gratissinus aspectu, tutilans ex auro igneoque colore, lapis ost deferens in extremitatibus candidam lucem, 64

Execonthalitus fiue Hexaconta lapis est habens in paruo orbiculo 1x. distinctos colores. In Lybia frequent tissimè repertus. Tot ei virtutes ineffe dicunt quot, in fer preciosorum lapidum ornamenta demonstrat.

Exchonos fiue exchenus albus ac fraciofus: oft; quo ausifices addim limpidarefolent flucum do fundator. Tritus ac bibitus amontes fanat.Stomaticos curat, fætum in vtero fouet; Veficæ dolorem foluit, femori alligatus pastum accelerat, ac venereds voluptates frenat.

Éumetis in colore filicis capiti dormientis suppositus nocturna som-G iij nia oraculi modo reddet.

Emites eboris colorem habet ac fimilis candido marmori : fed duriciei est minoris. Ferunt sepulerum Dariiregis ex co susse conditum.

Egyptilla niger lapis est in superficie coloril, ceruleum cum venis alureis habet, à loco inventionis nomen sumplit : croceum colorem vinique saporem si in aqua teratur, reddit.

Emetrem gemma est poracei coloris, quam Assyrii Deo dicatam esse dixerunt: est superstitiosa gemma.

Effestis sou Effestites lapis est habens naturaln speculi reddendis imaginibus. In Corintho reperitur. Dicuncsi in seruenti aqua ponatur : ea tepesit & soll opposita ignem accendit in disposita materia.

Elopsites lapis ornatu carens, sed virtute supplet quod in decore deficit. Cum appensus Cephalargiam emicraneamque sanet.

Eunophius fimilis Ethyer cùm intus refonct: putant idem elle ac fimilis virtutis.

Electioni idem quod Gagates:

E chiftes idem quod Ethyces. E chidnes lapis est habens serpentinas maculas

we be so a free or a close that

F Ilaterius lapis est habens colorem Crisoliti, terrores sugat ac passiones melancolicas. Hilaritatem sapientiamque inducit: ac morigeratum gestantem efficit, & spiritualia confortat.

Fingites colore candidus duricióque marmoris cum transparentia ve alabastrum: ex Cappadocia habetur. Dicunt templum à quodam rege fuilse fabricatum, absque fenestris ex lapide isto, se ex transparentia ipsins claritas dici intus aderat ac fain aperto effet.

Fongires est lapis de cuius colore apud doctores non parua cristie ambiguitas. Existimo hoc forc ex diuersitate sur speciei. Nonnulli exardentibus gemmis este dicunt. Alij cristallini coloris & intus ad instar stamma. In Persia reperitur. A multis virtus eius non ponitur, Euax verò narrat si G iiij quis rubeum fongitem in finistra manu tulerit, dolores corporis ammouet, ac iram compescit.

104

Falcones siue auripigmentum & à vulgo arfinicum dicitur : cum per fublimationem dealbatur : rubeum in aureum coloré vergens naturam fulphuris habens, quad Alkimistævnum de spiritibus vocant. Calefactiuam ac deliccatiuam virtutem habens ex calcinatione nigredinem acquirit. Post sublimationem verò ei inest al--bedo : & cum ter aux quater sublimatur adultinum in fummo efficituradeo quòd omnia metalla corrodit dempto auro. Puluerizatum ac in vulnere positum supernascentis -chrois materiam ammouet : lumptus omnibus animalibus venenum est.

Frigius viridis eft, ex combustione ruffedinem acquieit. Aptus ad pannos ningendos: in medicinis multum est in vsu vr à Dioscoride habetur: namst cum sauina bibatur sistulos ac podagrosos fanat.

lle Vital I ann ag Stratte e Baran

G.

and crain and a star

17 T. 18 1 1 1 1 1 1

Ranatus ex ardentibus gemmis Jac ex carbunculorum genere lapis eft. Cuius tres species sunt. Rubea obscura ad instar mali granati storis. Altera estrubei coloris cum aliqua citrinitate in similitudinem iacinti. Tertia verò species que suriana dicitur, rubeum violaceŭ habet, & hæc cæteris preciosior inuenitur in Aethyopia inter arenas maris. Virtus rius est læusicare cor ac tristitiam expellere. Nonnulli dicunt quòd gestantem à pestifero morbo protegit.

Galactides five galaricides est lapis in colore cinereus, vel ver quibus am placet albus in colore lactis. In Nilo ac in Athaleo. shumine invenieur : qui in aqua contricus colorem ac saporem lacteum præbet. Sunt qui Galacidem dicunt Smaragdum venis candidis cineuncinctum. Ex diversitate virtutis adhuc diversa nomina sortitur. Aliqui vocant Elebron, Magi Senochitem, alij Graffitem ; nonnulli Galbatem seu Anachitem : Magi hunc lapidem 106

grernis præconiis excollunt. Nam magicas feripturas exaudiri ac v mbras reuocatas reddere resposa facir. Rixas quoque ac malcficia præterita in obliuionem deducit. Quivero secum apportauerits & regem offenderit vel alium, statim placabit & ad beneuolentiam reddet. In causis victorem, aftutum, amabilem, facudum efficit:nec fascinari finit. Vbera lactantis suspensus collo replet. Alligatus coxæ cum filo lanæ ouis grauide partum facilitat. Verum mente perturbat fi clausus in ore liquescat. Tritus ac cum fale mixtus immundo ouili aspergatur, vt pastores A gyptij aiunt, ouium vbera lacterepler ac feecundat & à scabie liberat: Humanam quo que scabiem cu-Fare dicunt. Circumligatus denti tolht odorem. Discordias conciliat : fi scrtritus cum aqua & a sticatus in poru cum aqua chara desus. Duos inter le inimicantes in amore conjungit, nec amplius corum amor separabitur. and a sugar second

Garatronicus & à quibuldam Galgatromeus est lapis Ruffus, alperius

1

the properties with t

107

wnulis croccis, fimilique caprioli pelli. Hic militantibus vtilis eft. Ferunt Achilem regem cum habuiffer nam cum fecum in prælium gerebat: non fuccumbebat alicuit fed ab hoftibus victoriam reportabat. Ipfo vero carens hoftibus fubiacebat. Orientales magnam copiam habeat, & ex ipfo enfium capulos fabricant: ne in prælia cuntes eo carcant : cum cius virtus fit reddero geftantem victotem.

Galatides fiue Galactica feu Gelatia multis etiam ac diversis nominibus appellatur: Est candidus lucens in figura glandinis lapis; durissmosquo ve Adamas; feigidissimus quo ve vix ab igne calesiar: & hoc:à nimia pororum obstrictione que prohibet ignis caloron ingredi. Sua frigiditate luxurism frenat, isamque compescie: & remedium præstat ad comues calidas ægtitudines humani-corporis,

Gelachides seu Garatides coloris subolgei lapis est, dans gestantiamabilem, mitem ac gratiosum esse. Ore retentus recta iudicia proferre

De Lapidibus,

1Q8

facit, ac varias opiniones rectè digno, seete: & quid de se alter cogitet seire facit. Vt experiétia talé lapidem agnoscamus do ctores ponunt. Vt inuncto humano corpore melle locóque muscarum imposito in manu teneatur hiclapis. Nam si à muscis ac apibus illas permanet, & dimisso lapide molestetur: verus Garatides est.

Gagates licèt gummi fit vt à multis habetur, inter lapides tamen connumeratur: à loco suz inventionis nomé accipit. Duz eius sunt species, citrinus qui Succinum dicitur, de quo infra di : cetur : Alter niger & à multis ambra nigra appellatur: & hic propriè est Gagates, licet Plinius ab aliis multum discrepet : in Lycia inuenitur, Solinus ponit in Britannia inucniti in copia. Gagates, vt dixi.niger eft, leuis, aridus ac lucidus, non transparés: & fi in igne ponatur quasi odorem haber afpalti. Calefactus ex frigatione ad le festucas paleæattrahit. Fumigium eius dæmonesfugat : factas ligaturas ac præcantationes soluit. Gestaaus hydropicis confert. In aqua tritus ac pregnanti exhibitus fortum accelerat : ac quocu-

100

que modo mulieri propinatus în potu fuerit, cogit corruptam vrinam fundere. Virginem verò minimè: Suffumigiũ quoque mulieribus Menstrua prouocare dicunt, Epilepsiam detegere, Serpentes fugare, & corum morsum cum cerui medulla sumptum sanare, dentesque commotos firmare.

Gerades rubicundus ac rutilans lapis eft, in opposito folis radios ignitos mittit. Virtus eius est hominem tuerià volatilibus pugnantibus.

Gallerica est lapis viridis, pallens ac nimis crassus, non iocundus, auro decens, vnde appellata est.

Garamática Smaragado fimilis per transucrsum lineam albam habens in magica arte multum valet.

Gafidana olorini coloris lapis est. Hæcquoque gemma concipere dicitur : & intra se partum fateri concussa, quidam putant quod sit Ethyces.

Grogius idem quod corallus, nom é vendicat à virtute fiftendi Thifones ac fulmina.

Giolopetra liue gulolus lapis fimilis eft humanæ linguæ, vnde nome lump, fit. Dicunt aliqui non in terra nalci, led JPO

deficiente luna à cœlo decidere. Magi huie nó modicam attribuunt potestas tem in arte suasnam ex co lunares motus ferunt excitari.

Grifoletus idem quod Ctifoletus.

Garamantides idem quod Sanda-Aros.

Galaxia lapis niger intercurretibus fanguineis aut candidis vems.

illion dig log a 🏭 jado pie mok

Galacidem idé quod Smaragadus.

HYena preciosus lapis est dignus custodia, nomen sumens à bestia sui nominis, cum in oculiseius reperiatur. Multorum est colorum. Huius hec est veilicas si vera narrantur. Ore abluto linguæ subiiciatur, statim facis sutura prædicere. Quartan am ac podagragestanti non finit euenire.

Gieracites fimilis milui penz in colore variatus est nonnulli dicunt nigri coloris, quodidem est quod Gelzchides, cum similis su virtutis.

Hamonis aurei coloris lapis exiftit, inter facratifimas gemmas connumeratur, cornuarietini effigiem habensi

III

in Æthyopiarepetitur, cum in contéplatione quis steterit, omnia diuma in mente representare facit.

Hormesion aspectu gratifimus ex igneo ac aureo colore rutilás in extremitatibus, candidam lucem reddens.

Horcus lapis quem Alexandrini Catimiam vocant, niger est ac ad terendum facilis. Hic ingreditur in soli-datura argentil

Hysmeri idem quod Smeriglius.

Hammochryfos lapis eft habens arenas aureas, quadrulas admixtas in cius substantia. and the setting a setting

a thing of a long of a set

u ten te transfer a **1** de l

· ·

TAcintorütres este species decreuie antiquitas: ex fulgore sui nominis vocantur. Nam corum alij funt citrini: alij granatici : alij quidem veneti : & omnes transparentes sunt : latisque ex fua denominatione cognosci possunt: cum Citrini à colore citri, Granatici à colore floris mali granati, Veneti auté ex czrolco colore, qui in ore misli aliis frigidiores existunt: & hi etiam aquati. ci dicuntur. Aliqui his aliam speciem

De Lapidibus;

112

addunt, & Saphirinos vocant. Omnes tamen ruffedine ac flaueitate admixta fupradictis coloribusparticipate Gaudet hic præ alijs lapidibus serenitate, tenebrositate marcescit. Comendantur illi quorũ color nec nimis dens lus nec nimes rarus existit : sed ex vtroque temperamento perpetua luce fulgentes sunt, neque æqualiter rutilantes. Albertus tamen ponitSaphirinum iacintum principatum obtinere. Qui flauus ac lucidus valde est carens quasi aquofitate, & Æthyopicus eft. Nonnulli granaticos meliores esse putane qui ignem substincant & violaceo colore fulgent. Citrini verò paruam rubedinem habent. Omnium vilisimi Enetiscu Cerulei sunt, qui cum tenui fua citrinitate parum ruffedinis habet. Duritia tamé alios excedunt, & vix ab adamante fignantur : & hi frigidifimi funt. Alix verò species caliditatem ac ficcitatem in primo gradu habet. Virtute omnes æquales sunt, licet colore differant. Corporis virtutes & maximè cordis vigorant. Triftitiam quidé vanalque suspitiones effugant. Ingenium, gloriam ac diuitias augent. A fulgure

413

fulgare ac hostibus tutum reddunt. Itinerantibus securitatem præstant i ve nec etiam pestilétiæ diversarum regionum nocere eis valeant. Dignôsque honores obtinere faciuntist ab Epidimia tutum reddunt. Aristoteles tamen ponit quòd prægnantes ad aborsum præparant.

Laspis Græce, Latine viridis, quonia virides optimi sunt, & præ aliis valent, Lapis est colore viridis, yt diximus cum quadam craffitudine habens venas rubeas, cuius quidem multe funt species. Nam aliqui sunt in densa viriditate translugentes. Sunt & virides guttis languineis potați. Alij rubentes ad instar tegulæ. Nonnullinon dissimiles porphirina rubeo. Adeo tot coloribus variant quod decem & septem eius species à dostoribus describunsur, & à quibusdam plures. Nam hodiernis temporibus Germania iaspidum focundissima eft : & torac tam diversos mittit quod vanum esset enarrare. Nostra enimest intentio solum de nobilioribus loqui : & vt in principio dixi, virides Smaragdi sum venis rubeis reliquis preciesiones sunt & н

De Lapidibus,

maxime cum sunt cu quadam trasparentia: post hos virides clari infecti rubedine : rubei opaci istos sequuntur. Citrini omnibus viliores existunt : xqualis virtutis omnes sunt. Gestatus febrem ac hydropifim fugat, vilum clarificat, noxia fantasmata expellit, luxuriam cohibet, ac conceptum negat : & maximè viridis cum croceis venis, prægnantibus seu parturientibus auxiliatur : victoriosum, potentem, ac gratum, gestantem facit. Sed præ aliisvirtutibus omnibus speciebus hæc imprimis ineft, omnem fanguineum fluxum vndecumque fit, fistere: debet argento ligari quoniam suas augot virtutes.

Iris criftallini coloris lapis eft: inuentus apud Arabiam in mari rubro, & hodiernis temporibus in montibus Germaniæ apud Phenum fluuum habens Sexagonā formam, & duriffimus exiftit: Cum autem pars eius fub radiis folis tenetur: & altera in vmbra fub tecto in oppofito pariete radios fimiles iridis cœleftis emittit: & ob hoc nomen fumpfit.

Idzus colorem ferrugineum habens

í,

114

Ħţ

lapi s'eltéreperitor in Ideo monte Cretz, à quo nomen fumplit, humani pollicis formam habensusses acced

Istiftos seu Iscultos croceus est, inuentus in partibus Hispaniæ inxta Gades Herculis's aliqui dicunt quod idem est quod Amantes, cum einsdem sit virtutis.

Indica ruffi coloris, 80 in attritu pur pureum colorem efficit. Altera ciuf dem nominis afpectu candida eff : A fuz inuentionis loco nomen fumpfit: cuius virturis fir non ponitur.

Iudaicus à Iudza dictus est, quod idem est quod Cogolitus.

Iouis gemma candida, tenera, non ponderoía.

Ion colore violaceo:reperitur apud Indos.

Iaguntia, aliqui volunt granatame

Ierarchites idem quod Hierarcites.

H.

Abrates fiue Kakabres in colore cristalli cum fusca albedine. H ij

De Lapidibus,

116

Cuius virtus est in reddendo hominem eloquentem, hilarem : præbet honores, beneuolentiam, & a noxiis casibus defendit. Hydropem quoque curat.

Kamam, seu Kakamam, est albus variis colorib. distinctus: & à Kaumate dicitur : quod incendium importat : Reperitur in locis sulphureis, ac callidis : & frequentissime onixæ admixtus. Eius determinata virtus nulla est, sed virtutem ex sculpturis seu imaginibus quæ in ipso seulptæ sunt accipit, de quibus in tertio dicetur.

Karabe idem quod Succinum, de quo infra dicetur. Quidam tamen aliquam differentiam ponunt: nec tame in colore, nec in virtute differunt: fed suffumigium cius magis epilepliam mouet.

Kenne in ceruorum oculis genitum fore aiunt, in orientalibus partibus, Cuius virtus est contra venena.

Kimedini Limphatici idem quod Cimedia.

Kinocetus non est omnino inutilis, sum damonia eiiciat.

Libre Sconndus.

general and the second se T. Ichinus fou Lychiqites inter ardentes gemmas computatur. Ru+ beus est & & in multis locis generatur. Apud Indos probatissimus. Dicitur lychinus eo quod lucis vigorem excitat : ac fi accenta effet lucerna. Binæ dicuntur effe eius species. Prima vt diximus & ab aliquibus dicitur est remillus carbunculus. Alter verò in purpurcum colorem vergic qui calefactus Coleaut ex fricatione festucas ad se trahie : durus & difficilis ad sculpendum, & cum cius sculptura in cæra imprimitur : in se retinet, ac si bestia morsuraperct. Aligui dicunt quatuor elle spcvice cius : Sed specificatas non repcrio.

Lyncurius est lapis genitus exvrina lyncis animalis tempore indurata. Reperitur vbi talia animalia commorantur, se maximè in partibus Atemaniæ. Nam trinas este species dicunt, quarum vna est scintillans vt carbunculus. Altera crocca in pigredinem tendens. Tertia verò viridis. Virtus est stomachi stolorem compescere, Ictericiam soluere, sluxum H iij

De-Lapidibus,

uß

fistere, ac ad morbim regium valere, Lyncis lapis etialm ex vrina animalis sui nominis genitus est. Sod à superioribus differt, & quando sub terra existit mollis est, cum in arido collocatur durescit. Color verò cius albus nigro permixtus ad inuicem cocuntes, & dum in terra aut in loco humido retinetur ante suamenssiccationem, fungos generat. Cuius lapidis seu sungoru virtus est calculosis fiue lapidosis iuuamentum ferre : dolorem stomachi tollit, & ventris fluxum compescit, atque hystersoam curat.

L'ppares seu Liparia, ad quem sponte sua quasi quodam naturali instinctu animalium omne genus accedit - & nonnulli dicunt, habenti hunc; lapidem non est necesser ad feras capiendas alia inuenise ingenia : est lapis frequenter inuentis in Lybia. Alij dicunt quod eius virtus in mirabilis in tuendis animalibus: Nam cum/bestia seu fera à canibus ac venatore infestatur, ad hunc/lapidem inueniendum sestimat accedere tanquam ad protestorem suum ac defensorem; Nam

Section .

lig

quandicu tale animal dictum lapidem confpicit ence canes nec venator videre poffunt, quod valde mirabile effer fi its foret: tamen à doctorib: ponitur: & in hoc dictum Plinii credo worif fimum, cũ dicit quód nullum eft tandax médaciú quod auctoritate carear. Limatic lapis ab animali in culus eapite repericusingmen lumplitie Ex capite limaciæ absque cortice extrahitur:quein locis humidis ac petrofis commoratur : debet, sutem it strabi statim vila astricto capite. Est coloris albi ac parum transparétis; parusomagnitudinis, similifquefrusti bumanæ vnguis: dicint calls appenfum febricitantem liberare estos no mingil.

Lacteus lapis excitring colorcion ftitutus est, cumin molasi enternim aliquodiquore ducitatin la ctenm inilorem vertit. Qui fi in reumatizatis oculis imponitur, humorum curfum prohiberim principiacitaque apostematum calidorum oculorum valet. Leuroptalmus ex quatuor colorib. habens fimilitudinem lupini oculi lapis est, vade nomen fumpfit: quidam TEAD

purant quòd idem in quòd obtallius. Lifimacus ex marmorum genere la pis elt, habens vonas feu guttas aureas, Leucocritos lapis ex colore viridis intercinctus albis venis : nonnul lifpeciem Smaragdi elle putant, ve in eius Capitulo habetur.

Limoniates lapis viridis est in limilitudine Smaragdi : non tamen cum tanta viriditate ac transparentia.

Ligarius ve quibufdam placet elecorio fimilis est, se paleas trahie. Stomachi dolorem placat: flux úmque vétris compefeit, ictoricos fanat visum acuito, se hine est quod in atiquibus collyriis o culorum à medicis ponitur.

Lignites in colorovirricum quada puloluindine: sufornas collo pueri à futinationibus preservat, & a malefittis muliercularum que vulgo firiges diventor. Alligatus front sanguineur sustant ex sandus competeir, rotmis successionem expellit, ac futura predicere facit.

Lepidotes in fimilitudine squame pifeis lapis existit habes diaerfos colores. Limphicus lapis magna vistotis. Exhibitus taducos liberat. Inuolutus

100

eanien in biffino panno preferuat ab omnibus Ophthalmiz, Faucum, Gulæ, Tuffis, ac Cephalargiz langoribus, non folum prefentibus verum & futuris.

Ligdinur lapis est eximii candoris amplitudinem quasi lancis aut crateris non excedens: primo repertus in Arabia: Asia verò corallinum dat non maioris mensure quam sint bina cubita: ac etiam album in carepetitur in fimilirudine Eboris.

Lauraces lapides Cephalargiam ac Emigraneam fanant.

Lychnitem genus marmoris luceus cum multa albedine.

Zumemelazoli,

Litosidem quod magnes.

THE SULL

Leucokyctos idem qued propini-

- Lumarius idem quod Scienices.

M

Arganita candidarum gemma-Arganita candidarum gemmarum primum locum obtinct, ex corlefti rore genita in quibu(dam con-

zez De Lapidibus, chis marinis vt ab auctoribus habetur, Feanter hæ conchæ matutine tempore in certa anni parte imum masis petere accemque attrabere : ex quo margaritæ generantur: & secundum acris fumpti claritatem, ita & margaritæ lucidæ ac turbidæ generantur. Eft enim margarita rotunda vr plurimu, & à quibuldam disitur vnio : cum tasum vna in qualibet cocha reperiarun. Et si ex abundantia geris assumpti plures in vna concha generantur: infimul globatæ existung, vt vidi septem simul globatas, tamé omnes ex opposito lus minis suam oftendebant rorunditaté, binæ aut ternæ multotiens vilæ funt: quaru perfectiffimus color cltargéteus cum quada limpiditate, Nec eius magnitudo vt à doctoribus habetur exceffit vneiž. Binæ species margaritaru funt: vna orientalis cuius color candidus ve terfum argentum cum diaphanitate in superficie: & hæc perfectior est. Altera verò species occidentalis dicitur : quæ ex Britannico mari transportaturicuius color obrusus esteum quadam albedine vergente in aureum colorem :: Orientales omnibus perfe-

diores funt : & cum magna ac rotun, dæ existunt, arte tamen perforantur: Stinterdum à natura non recto ordine : & hæ viles ac inutiles ad ornamenta: différuntque à non perforatis, & hoc est quod dicitur eires Ras:perforatæ mægatie perfectiores funt minosemque habent fliptioitatem no perforatis. Cum tantum confortationem intendimus : Ridiculum quidem est si dicta celeberrimorum doctorum non lana mente intelligantur. Cumin receptis dicant Margatitatum perforatarum & non perforstarum, & loco perforatarum arte perforate ponátun, cum solo accidenti & no coplexione differant. Vndene inerrorem deveniamus, & ab infeiis differamus. Perforte margaritæ sunt que din in canchis stererunt : 80 iplę euomueruntex perfecta corú maturatione in mari, 8 longa mora & perfecta maturatione perforantur , 280 ftipticitatem amilerunt : & de his doctores cum perforaas nominant intelligunt: & certum Alt com hæ inquiles ad ornamenta sexistant, ad nos non transportation Quivero recte inclight in compara124

tionemargarizas ad gallas adducant, quoniam non perforate perforatis fi ptitiores funt. Habent eilam margaris te physicales effectus vitra ornamenti commoditatem, in cibo decocta quartanim tollunt : Tritz cum laste & allumpte mortifera vicere lanane, & ficlumptæ mirabilitær vocem elerificant. Cor confortant, vnde cardiacis ac Sincopizantibus auxilium praftane amouentg: Epilepfiam, Fluxum ventris fiftunt : in, febribus peftilentiali. bus cum zucharo exhibitæ adiuto? num prestants Gestantem quoque ca-Rum reddunt. Medus à regione sui nominis in que

Medus à regione sui nominis in qua primo inuentus est, nomen sumpsite Lapis est cuius binz sunt species, niger, & viridis : sed viridis Medinus dicitut. Niger verò si super molarem cotem viridem cumtatte malieris solutus suerit que masculum pepererit, oculique imponature dependitum visum restaurat. Cum satte vero ouis que semel agniculum peperit solutus podagricos sanat, dolorosis locis linitus. Sumptus per os venenum existit pernitiosum. Hie vero est lapis dissus

metito mortis atque falutis dator. Viridis verò qui Medinus dicitur cum felle aliuitinigri, & aliquantifper magnetis ac aque plunialis contritus; oculis adhibitus per septem dies visum refouet, ac minima & quasi inuisibilia videre facit.

125

- Marmot notiffimus lapis elt, & diucrie cius funt species sumentes nomen Provinciis feu locis in quibus inucniuntur. Tamen verum marmor laudatiffimum a pud antiquos cleviride, seen hoc nomen fumpfit : na marmor Grzcè, Latinè viridis. Non ramé omnes species in lipiciniis locis gene. rantur, ac à montibus exciduntur. Sed alique fparle lub terra generantur : vi in multis locis huius noftri libelli fermonem fecimus ac faciemus. In prafentiarum vero tantu nomina specie? rum cu suis coloribus repetemus. Virtutes verò in capitulis propriis reperies. Lacedemonium viride eft vt diximus, omnibus preciofistinum. Augu-Reum huic faceedir, repertum in Ægypto, habens maculas conglobatas in nodum: Ophiteum album ac nigra sum (erpentinis antelis Purputitum

De Lapidibus;

126

feu prophiritum ex Ægypto eft has bens rubeum colorem cum candidis intermicantibus punctis seu globatis lineis. Basamitum ferruginei coloris est inuentum in Æthyopia ac Ægypto, Thebaicum album intercinctum aureisvenis seu guttis.Syenitum apud Syenem vrbem reperitur. Parium albiffimum in infula fui nominis gignitur, Onitheum in Arabiæ montibus inuenitur:nec alibi putaueront : fed in: Germania maxima quantitas reperitur habens colorem quafi alabastri cú venulis albis. Sunt etiam Lesbiu, Corintheum, Carifteum, Numidicum Luculeum quod in Chio reperitur, Limenfum, Eburneum nigrum ab elephante dictum : Carariense à locoscadidum, maculatum rubeis maculis, & interdum nigris. Reperitur etiam inmultis locis cum diuersis acvariis nominibus : quod vanum est enarrare cum in colore ac pulchritudine antedictis assimiletur. - -

Murina ex diuerfis coloribus infimul iunctis lapiseft, vt ex purpurco albo ac igneo cum quadam repercuffrone intra se, qualem in coelesti arcu

127 aspicimus : apud Parthos reperitur. Putant nonnulli ex humiditate terræ condenfata calore solis generari. Virtus cius à doctoribus non ponitur : scd vtilis ad vafa fabricanda. Nam Pompeius primo myrrina vasa in Italiam duxit, quæ ex pulchritudine sua in maximo precio extiterunt.

Mirites colore ac odore mirrhæfimilis est, confricarus pannis nardi odorem fpirat cum fuzuitate.

Malachites ad Smaragdi clarita. tem quodammodo se protrahit cum craflo vigore absque transparentia; & à malua nomen sumit : cum quasi colorem eius habeat : est lapis mollis, in Atabia inuenitur, Cypro ac Persia, differenter tamen : nam Arabicus colorem maluæ habet, Cypricus ad glaucedinem tendit : Perficus cum quadam viriditate aereum colorem retinet. Virtus huius est infantes ab aduersis casibus tueri: cunasque à noxiis fantasmatibus defendere, vt infantes in omni prosperitate concrescant.

Memphitis à civitate sui nominis in

qua primo inuentus est nomen sumpfit, vtilem chirurgis hunc lapidem este quidam putant: cum stupefactiua sit eius virtus magis opio. Nam in potu sumptus seu cum aceto attritus, & linitus quæ vrenda seu secto attritus, & linibra, ea sic stupescere facit, vt nullum penitus dolorem sentiant.

128

Magnes mirabilis ac incredibilis virtutis est : nisi experientia nos docuiffet quæ dicturi sumus vana exiftimarentur: lapis est ferruginei coloris cum cæruleitate quada , nonn úquam fusci ac diuersi coloris. Inuentus primo apud Trogloditas in litore Occani. Quinque magnetis genera à doctoribus demonstrantur, que colarum ac virtutum funt diuerfarum, Agthyopicum, Macedonicum, Anthiochenum, Alexandrinum, & Afiaticum. Sed summa laus apud antiquos est in Magnete Acthyopico. Nomen ab inuentore sumpfit : hodiernis temporibus in multis ad diversis locis reperitur. Aiunt periculosam esse nauigatio. nem cum cimbis ferratis in locis generationis, quoniam ratione ferri ibi detinerentur, quod ridiculum esfearbittor.

119 bittor. VI dini virtus cius cu fupenda ac admirabilis, & lispud nos in vla non forct mendacia que patratupputaremus. In attrahea do ferrum animalem quali virtutes habere videturse nan felum in surghendo, fed in imprimendo ci virsuis cum quadam fymboleicate. Nam ferrum å møgnere tastum ad fe alterum trahit, ac fimagnes effer videtur cum adamáte difeeptare, nam cumadamas ci appropinquatur, forrum non attrahit. Allium quoque cius vistuitem alligar. Ex his nullam rationen redders pollumust cum ignora apud philofophos fits fed cantum à proprietate seculta prouenire aiur. Tres reperie cale fpecies, vna qua taium ferrum antrahit altera quat humanam carnom adde trahit stortia verò qua Hymmo dicitur ; ex vna parce trahit fermon, & ex aloura fugat: & has cantum apud nos cxisit : reliquas verd non vidimus. Ferrum tali modoà fe ciich. Năta do ferro cx vna parte magnetistrahis, exoppolita eius passe appropinquato fugat : wt expe. rientia abcet de adu appento filo. Pcsicolofa faret nanigatio per alum

120

130 De Lapidibus, mare line virtute ac noticia huins lapidis: Cumnauigantibus nauigationis sit index: quotiens tetris nubibus ipsorum Sidus index latuerit: nescirét quo nauigarent. Primi nauigantes ignorantes nauticam rotam, acum palez velligno infigebant per transuerfum, & in lances cum aqua ponebant, vt acus na taret ; deinde circunducebant lanci magnetem : acufque cum vndique lequitur, quo subtracto qua-fi quodam naturali motu cuspis acus vertitur in directo fideris arctici poli. Modo przeognito loco fideris motú suum dirigut. Moderni cum ingeniosi fint ac inuentis addere facile fit, nauticam rotam fabricarunt. In qua non tatum locum Poliarctici, verum omnes cœli partes ac ventos cernere poffunt. In magnete hoc mirabile eft, quòd inest ei virtus omnium partium cœli, & fecundum partem correspondentem cœli : ipfa magnes taçto ferro facitacü feu rotam nautică verti ad illam parte cœli : & hoc habetur ab Alberto magno in libello de magnete,ae experientia multotiens vidi. Nonnulli facrú lapidem vocant : & non folum

4ji hæc admiranda quæ diximus, fed plures virtutes summus opifex el tribuit. Nágestatus spasmű arthethicű doloremque curat. Hora partus in manu retentusiplum facilitat. Sumptus tritus cu mulla purgando foluit hydropisim. Eodéque modo exhibitus vulneribus ex venenato ferro illatis fubuenit. Spleneticis fumptus cum fueco fœniculi prodest: ac inteto capite alopecia curat. Podus vuius danich eu fepo serpetis raahi & succo vrtice, si datum fuerit alicui ad portandu amente reddit,&en ex gente, patria, habitario. ne ac regione fua fagat. Adulteratas quoque vxores lapis file reuelat. Nam fi latenter capiti dormientis vxoris fuerit in lecto suppositus : si casta est vxor, maritum amplectitut. Si verò adulterata crit, à lecto flatim profilit dormiens quafi coacta horribili fœ4 tore. Gestatus autem reconciliat vxores viris, ac viros vxoribus. Timores ac suspitiones aufert. Gratiolum, suaforem in sermonibus ele-Hic criamfitritus gantemque facit. fuerit, & super prunas ardentes per domus angulos alperíus : ve fumus , **I** - ij

132

cis cuolat in altum : protinus fugient morantes in ca: quia videbitur totam domum corruere : hique ita à fantafmatibus terrentur quod ex domo fugiunt relictis omnibus : & hoc artificio latrones postmodum corum bona diripiunt, ex commoditate fugz dominorum. Fertur à quibusdam ex hoc lapide parietes ac testudinem cuiusda templi dempto pauimento constru. gam fuisse : intra quod idolum quoddam ferreum ponderis librarum mille virtute magnetis in acre suspensum Cuius argumentum hoc est crat. quòd fi multarum acuum crunæ ac cuspides huic lapidi confricatæ fuerint, sola adiunctione vnius ad alteram poterunt omnes substentata prima duntaxat in aere detineri. Quantum hic lapis ad magicas artes valeat, & quot mirabilia facere possimus, dimitto : cum alterius sir perscrutationis.

Magnafia fiue magnofia ex nigro colore in commoditate ad vitrariam artem.Idem quod Alabanticum.

Marchasitarum species multe ac diuersa sunt : varianturque secundum

Liber Scoundas.

123

metallorum diuersitatem. Nam alia auroa: aliaargentea: alia coprea : Alia verò ferrea: & in coloro diversififeantur, secondum speciesm metalli cuius est: Alchimista hoc benè scient : ab igne non liquesti : sed per se comburitur, aliqui lapidetti abesteni vocant idest luminis: I deo quia in perdita visione iuramentum prastat. Nonnulli dicunt vocatum esse lapidem luminis, ex co quod Calibe percusso ignem executit, & in apta materia ignem aceendit.

Medeæ lapis ex inventione Medeæ venefice nomen sumplit. Habens nigrum colorem cum auratis venis, reddensque saporem vini fi in aqua teritur cum croceo colore.

Morion Cypricus ac Gallicus lapis effnigerrimi coloris cum multa transparentia, aprus ad sepulchra.

Mitridax lapis est genitus in Persia qui percussus sole variis coloribus micat.

Melites feu melitites lapis est, tús in aqua mellitúreddit saporem, variisque egritudinibus cofert, vt à pluribus dochoribus habetur, maxime à Plinio,

ii i

De Lapidibus,

Tltruminter lapides à doctoribus connumeratur, licet non fit : vt etia de multis diximus : in colore falis ac perspicuus est: cuius virtus dissoluedi a cattrahendi est. Artificios è ex salsedine terræ fit vbi bestiæ ac homines minxerunt. Quanta sit virtus in bellicis instrumentis notissimum est in propellendo lapides. Nam cum igne incenditur rarefit : & dilatatur violenter : vnde oppositos & ventositatem prohibentes lapides propellunt. Ab. antiquis nunquam compertum cft: moderna folerția adinuenit: Ex tribus proportionabiliter junctis vnú quoddam compositum constituerunt, cui nullavis relistit : cum omnia frangar, ducar, propellat, ac destruat.

Nicolus bini coloris ex superficie flaua cum inferiori nigra, & interdum totus niger lapis est. Putant aliqui quòd fit species Calcedonij, Dicunt quòd à Græco nomen sumpsit. Virsus eius gestantem est reddere victoriosum ac gratum populo.

Naffonites lapis est languinei colo-

Liber Securdes.

ris distinctus seu adumbratus nigris venulis in Syrtibus reperitur.

Nemefiitis lapis est optimus quem de ara Nemefiæ deæ dicunt Athenienfes eleuari.

Nose sen nisus idem quod Alabafrides.

0.

Nix lapis eft habes colorem humanę vnguis:nã onixGrecè, Lanèvnguis. Transparens eft, & raro per se sola reperitur. Variatur eius species ex varietate colorum cum quo iungitur: & à loco in quo reperitur. Aliqui dicunt duas eius species este : alij verò quinque. Primam quæ vera est diximus. Alteram dicunt effe nigerrimi coloris. Tertiam nigram cum venis seu zonis albis, & hanc Arabia mittit. India verò dat Onycem subruffum cum venis albis. Quinta cst permixta ex colore nigro ac subruffo. Aliqui dicunt verum onycem esse in coloreAmetisti, Carbunculi, ac Crisoleti, qui colores cum albedine ac nigredine sunt permixti. Hic lapis in шj

18

ĩ

formo multa horrenda representat: gestatus rixas ac lites commonet. Pueris faliuam auget: parturaque accelerat. Epileptici collo suspensis catum prohibet. De Onyce hoc mirabile tertur : appositus oculo infirmo sponte sua vi sensata res oculum intrat, cumque vadique circuit sine molestia: & si quid intus noxij inuenit, excutit. Humoresque nociuos ac contrarios aquat.

Onicinus ficer fit gumma ex arboreful nominis inter lapides annumeratur, & induratur co modo quo de fuccino dicetur. In colore albus permixtus modico rubeo: suauem fragat odorem si super pruna ponatur more suffomigij: faciem dealbat ac curat soabiem.

Opalus lapis misabilis aspectu eft, rùm ex multis ac diucrsis coloribus fulgemium genemarum sit compositus, vt puta ex Carbunculos, A metisto, Senaragdo, ac multis altis genemis cum quadam varietate æqualiter lucenti visuque mirabili. Solum in India reperitur: cuius magnitudo non excedit quantitatem auclang

Liber Secundar,

137

magnæstin quanto precio apud aniquos fuerit à Plinio habetue libro trigefimo feptimo, quinarrat æstimatum fuisse viginti milibus sextertiis. Contra omnes oculorum morbos eius virtus est. A cuit se corroborat visum: non est inconueniens too virsutes attribuere, cum too lopidum mature, se coloris se usendat este participem.

Obralius sue obralmius sapis est cuius color à doctoribus non ponitur, licèt aliqui dicant ex multis este coloribus : Mirabilis est virtutis in præseruando oculos à variis ægsitudinibus: gestantis visum acuit : circunstantium verò obnubilat: ve videre non possent: fi cum solio lauri ac sua præcantatione iunctus suerit, & gestetur causè, quod mirabile esset.

Orites lapis oft cuius tres effe species dicimus : Vous niger roundam figurā habens. Hie witus ac mixtus oleo solaceo portecte curat ferarum vulnera, ac pestiferos morsus, & illæsum gestātem seruazinter cuncta ferarum genesa. Altor orites est virens conspersus albismaculis : hie gestatus resistit aduersis casibus. Tertius tenuis vi ferzi

138

lamina non crebris guttis oblica. Apo penlus non finit mulieres conciperes Si verò prægnantes lunt abortire facit.

Orfanus ex violaceo colore existie fua pulchritudine ae precio Romani Imperatores in sua corona imposuerunt : in tenebris lucet. Orfanus dicitur quia co tempore vnus tantum erat repertus, ab Imperatorib.diligitur, co quod regales honores servat.

Obfius fiue Obfianus ex nigro tranfs lucentiq; colore in fimilitudinevitrilapis eft, cum æquatur ac tergitur vmbras ac imagines reddit more fpeculi, & pro decore in parietib. ædificiorum ponitur. In Lybia, Germania, ac Italia invenitur.

Offracites lapis est in fimilitudine Testæ offræ, à qua nomen sumplit, in vsu pumicis ad cutem leuigandam habetur: sistere fænguinem virtus eius est si in potu tribuatur. Melléque tricus mamillarum dolores compescit.

Ophites ex marmorum genere eft, vt suprà diximus, setpentinas habens maculas, vndè nomen vendicauit. Binæ sunt eius species: Molle, candidum,

139 as nigricans, durum quadam viriditate aspersum croceis maculis. Antiqui ex hoc parietes edificiorum ornabant, Virtus eius est si collo suspendatur sedare capitis dolores, ac opitulari percussis ex ictibus serpentum. Album verò freneticis ac lethargicis salutem reddere arbitramur : ex Germania habetur, & conficiunt ex ipfo vala potatoria. Aliqui ponunt Ophitem ese lapidem ex quo fiunt lebetes: tornatur ac secatur mollitie sua, & in Belgica prouincia oum serra faciút tabulas ad domos tegendas: Igne verò durefcit.

Ostratias lapis est in similitudine iacinti, sed durior : cuius duricies adamantiaffimilarur. State and

Ophicardelon exbarbarica cognominatione nomen accipit. Niger est, binas lineas albas intercludens.

Okitokius lapis est minor quàm cchitis : & vr iple interius refonat: planus tractu, ac cito frangibilis. Virtus. Solutus cum succo herbæ okimæ, &láguine okiteritis ac vno capite omidis,pauloque aquæ, & repolitus in vitreo vale poterit oftentation é virtutis lue facere. Na fi digitos quis intinxerit

140

in hoe vnguento : tetigeritque quantumeunque fortifimum lignum, metallum, vel lapidem, flatim cum franget.

Onagari idem quod sfinilapis. De co fupra narrauimus: dieŭt quod onager Græcè, Latinè afinus.

Ombria idem quod Ceraunia, de quo supra diximu.

Ornicus idem quod Saphirus.

Olca ex fuluo nigro viridi ac candido colore lapis est.

P.

PRaffius ab herba sui nominis exquadă similitudine in colore nomen sumit. Dicunt Prassium esse domum Smaragdi. In Æthyopia gignis tradunt apud Nilum suuum: Tres sunt eius species vna vt dixi est viridis cum crassedine, transparens, non clara. Alteraviridis copressa fanguineis guttis Tertia viridis, lineata albis connexis seu Calcedoniis notis, virtutis non modicæ existit: visum confortat: ac omnes virtutes smaragdi habent, sed diminute.

141

Panthera lapis est qui ctiam Euantus dicitur: habens varios colores mixtos in vno corpore ad fimilitudiné animalis fui nominis: ex colorum varietate nomen vendiçauit: Habet tandem talis lapis in fe quasdam nigras, tubeas, pallentes, virides, roseas ac purpureas notas. In Mudia regione repetitur. Hüc quidem oriente Solefi inspexeris, in omnibus actibus illius diei victor eris. Dicunt etiam tot varias habere virtutes quot lapidum mixturam habet: nam quilibet lapis dat ei suam virtutem.

Pontica gemma est livore perlucida. Tres cius species magis notas reperio, & à Ponto nomen sumit, cum ibi reperiatur, ac etiam ex cius aque similitudine: habens cum ipsa cæruleitate rubentes stellas : seu aspersa est guttis sanguineis. Altera aureis stygmatibus micat. Tertia verò lineata longis lineis rubeis admixtis cum cæruleo. Dicit per eum interrogari ac sugari dæmonem, & cogi vt petenti det responsa.
Peantes seu Peantides, vt nonnulli dicunt, lapis est habens sexum scemineum, cum certo tempore cócipiát aç

\$42

fibi fimilé pariat: & licet ab aliquib. hoe fcriptum fit, mihi nó placet: sed potius credo tales in errorem cecidisfe ex antiquorum verbis male intellectis. Cum enim dicant talem lapidem esse fœminei sexus, non intelligunt quod lapis isse concipiat: sed ex sua virtute prebédo mulierib. concipiendi ac patiendi auxilium: quæ issarum opinionum verior sit, consideranti dimitto: reperitur in Macedonia. Color huius lapidis est vt aqua frigore congelata.

Pyrites a Pyr quod est ignis, & à vulgo Focarius lapis appellatur:nam cum calibe percutitur ignem emittit : Ab aliquibus verò dicitur Ypestionus. i. Vulcanus. Vnde largo vocabulo omnes lapides mittentes ignem Pyrites dici possut. Marchassita etiam exignis productione dicitur Pyrites. Corallus quoque ex intensa rubedine ab aliquibus Pyrites dicitur. Verus pyrites est qui ex celeri ictu ignem præber, solut coloris, obtus nimis & spissus assistanodum, & incultus ve tegula. Dioscorides autem ponitæris colorem habere quitritus ac digitis assistantes stringen-

143

s

tis dextram adurit. Inucnitur autem in multis locis. Ad multa medicinalia valere dicitur: & maxim è in oculorum ægritudinibus, ac in multis ahis, vt à doctoribus habetur.

Phrigius à prouincia fui nominis in qua primo repertus est, nomé sumplit. In Cypro-etiam reperitur. Cuius color pallidus ac mediocriter grauis, vt gleba punica qui ter caletactus vinoque perfulus rubelcit, & ad tingendos pannos vtilis existir. In triplici specie effe inucnimus: Vnamiam diximus. Altera fimilis est æri vsto, & est fex æris. Tertia licet non vera fit, quia artificialis est & fit ex pyrite per calcinationem in fornacevíquequo fanguineum colorem acquirat : tamen in specie Phrigij-computatur. Stiptica est virtus eius, & excrescentes carnes in vulneribus æquat : Pascentia ac maligna vicera curat, oculorumque fluores copescir.

Prophirites lapis est obtus, ponderosus, ac durissimus, rubei coloris, distinctus variis notulis albis, quem superius in capitulo Marmorum dixinus, cum cius sit speciessin vsu zdis-

144

2

ciorum apud antiquos multum erat.

Podros ex candentib. gémis est, qui candore suo principatum obtinet dépra margarita.

Panconus Cristallinum colorem habet, cuius magnitudo digitum non excedit, oblongam habens figuram; differt tamen à cristallo quia angulis caret.

Punicus, binæ species huius lapidis funt, in infulis Æoliis reperitur: qui câdidus est perfectior existit ac ponderosus : Vis eius in medicinis multum valet. Nam vstus, lauatus ac exsistants maxime oculis conferr : Vleera purgat, ac cicatrices replet : Ebrietatique resistit, fi ante vini potum sumatur.

Præconiflus lapis in colore quais totus faphirinus, obtulus tamen 84 compressus Calcedonicis notis delectans oculos exiucundite sui ornarus.

Pauonius lapis, qui datus in potuci modico fudore cogit in incendium amoris illius cuius est fudor.

Pumex omnibus notus lapis eft.porofus, ac leuiffimus, & tener. Eft autem plerumque lapis alchimicus, nonnunquam phyficus : feriptoribus quoque non

Paragonius duplex est, niger ac aureus, nigro vtuntur ad metallorum cognitionem, vt sciunt aurifices cum in co metalla ducunt.

Pheonicites lapis est in similitudine ac colore glandis. area

Philoginos idem quod Crifites.

an an Arrayan An Andreas All **Que** All an an Andrea An Andreas An Andreas An Angres

Virinus fiue quirus præssigiosus Quapisest inventus in nido vpupæ. Virtus eius est, si super pectus dormiétis quis posuerit cogit scelera reuelare. Quaidros idem quod vulturis, de quo infra.

R Adaim lapis eff niger ac tranllu-R deim lapis eff niger ac tranlluquamuis aliqui dicant in capite Gatti maris, vt supra diximus Capitulo Doriatides. Cum excidirur subito & ponitur vt formicæ carnem edant, confumpta carne reperitur. Gratiam ac honores gestanti præbet, & ad imperanduminuat,

¶`

146

Ranius, Rabri, Rami, Synonima. Idem quod Bolus Armenus fecundum aliquos, fed à Bolo Armeno videtur differre : cum fubliuidus fit color huius, & in album vergat cum lueiditate. Ponderofus exiftit : virtus huius est veneno refistere vt bolus Armenus.

Rubinus species est carbunculi, vt diximus: nec ab co differt nisi quantitate, ac similis virtutis est : cuius dux sunt species vna de qua diximus: altera verò obscurior yac quasi nullius precij.

in an example State & Leabing

SAphirus lapis est colorem habens flauum aut celestem perspicuum ad instar purissimi azuri, & quanto intensior cum flaueitate ac transparentia: tanto perfectior. At ille preciosior existit qui percussus sole; folgorem quasi ardentem emitrit, & nunquam quantuncumque imago minima sitin co ostenditur. Circa Syrres Libycas reperitur. Sed Indici meliores sunt. Nónulli gemmam gemmarum venussate, coloris ratione appellarunt: sed aliqui

147 non à colore: led ad virtute hoc nomé vendicare aiunt.Corpus vegetat : coloremque bonum præber:libidinis ardorem refrigeration castum ac pudicu reddit: sudoremque nimium compescit. Oculorum fordes & frontis dolores tollit. Tortiones ventris cum lacte potatus ledat. Pacificum, amabilem, pium, deuorum, gestantem reddir: ac animam in bonis operib. firmat Fraudes deregit. Terrores expellit.Ad artes quoque magicas multu deseruit. Necromanciæ quoque operib. summam præstare dicitur efficaciam. Antraces solo tadu liberat. Tactis oculis in yariolarum aduentu illæsos conservat.

Smaragdorum quidem plura funt genera. Sed Scythici inter omnes principatum obtinent. Adcoillorum viriditas est intensa : vt non modo fubdita cuiquam lumini aut solaribus radiis non hebétetur : sed potius omnem vigorem fuperans vicinum aerem viriditate sua inficiat : & ex hoc denominatur. Nam omne intense viride Smaragdus dici poteft. Duodecim species à lapidariis reperio esse descriptas. Sed vt diximus

K ii

148

Scythici perciolores ac nobiliores reliquis lunt, Britanij lublequuntur, Ægyptij, Hermici, Perfici, & qui in mineris æris inueniuntur : Hi tamen omnes transparentes, sed in densitate viriditatis differunt: Et adeo est delectabilis eorum color, vt ferè nulla fit gemma oculis gratior refectio : Et cum eft æquata eius facies more speculi imagines reddit.Fertur Neronem Cælarem Smaragdum habuiffe miræ magnitudinis in quo gladiatorum pugnas spectabat. Sunt reliquæ eorum species diuersorum colorum, ac notulis vitiatæ, quæ cacosmaragdi appellantur : quæ cum prædictis duodenarium numerum complent. Sed tamen sex species suprà nominatæ in predictis existunt: nec corum magnitudo est maxima, ficut cacolmaragdorum vtà Plinio habetur de obelisco quinquaginta cubitorum in altitudine. In altitudine ex vna quattuor cubitorum, ex altera duorum in delubro Iouisapud regem Babilonix, ex quattuor smaragdis fuisse. Theophrastus narrat vidisse Smaragdű quantitatis cubitorű qua-. tuor. Fertur etiam Rome fuisse quépia

149

magnum in téplo Herculis. Sed vt diximus perfectorum no magna est quatitas. Eft autem smaragdorum forma, ne corú vitia tegantur planta in superficie, vt color equaliter fulgear, ac imagines imprimantur. Commodus eft hic lapis illis qui castitatem diligunt: cum coitum non substineat, in virginis defloratione si gestetur frangitur, vt Albertus refert. Lasciuiæ motus compescit : substantiam auget, Dæmonicas illusiones ac tempestates auertit : Emitriteum sanat : Placabilem hominibus reddit: Epilepfiæ cafibus obsistit. Memoriam acuit, & vim dat Rethoricis persuasionibus:ac commodus est eis quorum sollicitudo est in futurorum præcognitionibus. Visum defatigatum ex intuitu restaurat : ac conservat, Venenosis morsibus, & maxime canis rabidi, leprofis, calculosis, ac venenatis, fitritus sumatur, maximum remedium cft.

Succinum ex Gagatis specie, vt ante diximus, licêt gummi sit: pulchritudine sua ac antiquorum vsu inter gemmas annumeratur. Est ergo stauus K iii

150 tranflucens habens in fe quandam ca fulcitatem cum croccitate:& quatum apud antiquos in precio fuerit: à Plinio habetur. Fertur esse gummi arboris sui nominis habentis pini similitudinem, Constat autem non esse gummi populi, vt ex Cabula Phaetontisã Poetis ponitur. Eius inventio in multis locis eft, vt in Dacia, Anglia, Britannia. Sed maximè abundat iuxta littusOccani spectansAquilonem ex opposito Gessaria insula, quod ide apud Theutonicos Succinaria in (ula. Denfatur gummi hocfole, rigore, ac temporis diuturnitate. Sed cum multoties ex arboribus exit, si quid extraneum invenit, includitur in gummi. Et inde multoriens cernimus inclusa este aliqua parua animalia, festucas, & aliquando deceptores mollificant Succinum, & includunt aliquid extraneum. Cum in arboribus hoc gummi induratum existit : conquassatis arboribus ex ventorum flatu, cum propinquæ fint mari, in co cadit : Ibique magis indurator, ac splendidior efficitur: demum matitimis tempestatibus in

HI

listora propellitur : ac setibus capitur. Et quemadmodum magnes ferrum attrahit, ita & Succinum paleas fupercalefactum ex confricatione panni, Virtutes Succini eædem funt vt Gagatis : fed potentiora ac plura inuamenta ei infunt. Ex natura fluxum vétris inhiber. Omnibus gulæ ægritudinibus remedium efficax eft : & vt has euirarentantiqui ægritudines, mulicribus ac infantibus monilia ex Succino gestare præcipiebant. Veneno quoque relistit : si supra sinistram mamillam soporate vxoris positum fuerit, perpetrata mala confiteri facir. Exhibitus vrinam prouocat, menstrua accelerat, partumque facilitat. Commotos detes cofirmat. Ex eius suffumigio venenola fugantur : si detegere volumus an mulier corrupta fit per triduu in aqua mergatur, cique exhibeatur: nam fi corrupta fuerit statim cammingere cogit.

Sardius fiue Sarda inter ardentes gemmas annumeratur. Viliffimus tamen, in vlu apud antiquos frequentiffimus. Eft rubei coloris feu fanguinei: K iiij

152

obscurior tamen & obtusior Corne. lio : ac fi per vietas ingrederetur in rubeam terram. Sextum quoque habet quozd coloris diffinctionem ... Cum apud Sardos primo inuentus fit, ab ipsis nomen accepit. Quinque ex eo annumerantur species. Omnes tamen Babilonicus excedit. Indicus succedir, demum Arabicus, Ægyptius, & vltimo Cypricus. In pluribus quidem locis vbi faxa excidunt tanquam cor in medio existens reperitur, vt in Paro infula: Mares fœminis excitati^o fulgét: nam fæminæ pinguiores sunt & cralfius nitent. Onycem alligat, nam co prælente nocere non poteft. Non finit videre timorosa in somno. Diuitias auget. Hilaritatem inducit. Ingenium acuit. Ságuineum fluxum compelcit: ac inimicos superare facit. Quidam putant Sardium esse Cornelium, quod fallum eft.

Sardonix fiue Sardonius compofitus lapis est ex Sardio & onyce, plerunque etiam Calcedonio: nonnunquam verò distinctus trib° coloribus, nigro, Calcedonio,&Sardio,& quato magis colores distincti sunt, tanto Sardonix

153 melior existit. Olim apud antiquos Romanos in precio erat. Virtus eius est compescere lasciuos morus, hilaré ac amabilem reddere. In figillis conficiendis optimus cum ceræ tenax non lit.

Selenites, Sirites, Siderites, fynonima ciusdem lapidis sunt. Lapis est qué quidam dicunt esse traslucidum in cadido mellinoque fulgore : continentemque lunæ imaginem seu nebulosæ stellæ.Rutilat in obscuro: & à loco inuentionis nomen fumplit. Varię huius lapidis species à doctoribus positæ funt. Primam iam narrauimus. Aliam in capitulo Celonites diximus, cum ex hac specie puter. Perúci verò æmuli funt in sua viriditate iaspidis, seruantelque tempora lunaris motus, & tanquam damnis cœlestibus anxius crescente seu decrescente luna minuitur, ac crescit color. Hic potentissimus est in reconciliatione amoris. Toto quoque tempore crescentis lunæ pthisicos iunat. Decresente verò miros effectus exhibet:nam evenientia predicere facit. In ore immisso lato prius aquæ futura negocia cogitantur fieri debeant

54

an non. Sifieri debent adeo in mente figuntur, quod obliuisci non possimusi Siverò non, à corde cito cuancscunt.

Samius lapis est dictus ab insula sui nominis, ab inventione prima ex quo artifices aurum tergunt: est albus, grauis, ac frangibilis. Vireus eius est vertiginem acmentis alienationem sedare. Si verò potu sumatur, abortum prohibet: si in finistra geratur, ad antiquas oculorum lachrymas sistendas, ac etiam ad alias ipforum ægritudines iuuat: si cum lacte teratur ac oculis imponatut.

Smirillus lima ac ferpens est omnium rerum, dempto adamante, omnia confumit ac corrodit. Est lapisferruginei coloris ac dutisfimus: in multis ac diversis locis invenitur. Ad secandos ac squandos lapides, & ad arma tergenda in vsu existinos

Syrius à Syria difbus lapis oft : nem dum integer oft ; aquisnon mergitur: Commlnutus verà fundum petit. Eluius effectus caula effect in fe inclusum aerem resineat : acris-lepitate natat: fractó que lapide cuanofeitaër : & inde

155

submergitur remanente tantum lapidis gravitate.

Solis gemma candentis coloris est habens similitudinem berilli, & cum subicitur solaribus radiis in orbé fulgentes spargit radios: & ob hoc nomé traxit : lapis est miræ virtutis contra potum lethiferi veneni,

Sagada fiue Sadda coloris praffij lapis eft, cui tanta circa rates affectio vt ex profundo maris furfum fe iacaletur : & rati tenaciter adhæreat : vt nifi abrala parte ligni cui adhæret , vixab ca poffit cuelli,

Sandastros siue Sadasius lapis est igneæ claritatis, aureis quasi guttis aspersus, quæstellævidentur: & quanto magis stellatus seu guttarum numerum maiorem continet, quæ intus micant, tanto preciosior haberur. Annumeratus est in numero ardentium gemmarū. Nomen verò à loco primæ inuentionis sumplit. Arabia quoque gignit: in Caldeorú cerimoniis in víu haberur. Mas ac sæmina ex eis datur, & colore dignoscitur. Nam blandior fæminis est stamma, Masculis verò fuluior ac austerior. 156

De Lapidibus,

Sarcofagus lapis ex quo antiqui monumenta construebant, & ex effecu nomen sumpsit. Nam Sarcos Græcè arcam sonat, fagos comedere, vnde Sarcofagus arca deuorans corpora. Nam humanum corpusintus locatu deuorat, demptis dentibus in quadraginta diebus, adeo quod nihil apparet: postmodum non tantum ex illo lapide constructa, verum omnia monumenta lapidea Sarcofaga vocata sunt: viuente quoque homine si hic lapis carni alligetur, vim habet corrodendi cam.

Sifinus cineritius in colore non durus lapis est, ad coquinariam artem cómodus, ex quo lebetes fiunt : perunctus oleo in igne durescit & denigratur.

Siderites lapis non diffimilis à colore ferri, virtus eius fi quo modo in maleficiis inferatur, discordias excitat.

Stuxites lapis contentus modico decore. Virtute verò non modica, nam tritus se latenter datus in cibo cum Satyrione magnam virgæ dat tenfionem, fuspensus collo digestio-

nem bonam facit, ac coeundi desiderium.

157

Samothratia lapis est nigri coloris, ac leuis in fimilitudine ligni vsti: ab infula sui nominis dicta est. Reperitur etiam in montibus nostris inter Fanu & Pisaurum sub Catigliani monte: nam sub mote est vena nigra in qua hi lapides cotinentur, & cùm in igne ponuntur odorem aspalti reddunt, in passionibus matricis eius suffumigium valet.

Spinella ex ardentibus gemmis eft, vt in capitulo Carbunculi diximus, cuius color eft apertior ac clarior colore rubini: sed virture similis est ei, & à quibusdam dicitur Rubith.

Sanguineus lapis idem quod Emàtites.

Senochitem idem quod Galatides.

Spongius lapis idem quod Cysteolithos.

Sedenegidem quod Ematites.

Sirites idem quod Saphirus.

Specularis lapis idem quod Phengites.

Sanctus lapis idem quod Saphirus.

158 De Lapidibus, Sarda istem quod Sardius. Sinodontides idem quod Coruina.

: **T.**

Opatius Siue Topafion exurentium cum glaucedine gemmaru splendidissimus ac egregius lapis est. Cuius binz funt species. Vna flaui co. loris ad auroum vergens cum aliqua viriditate hæc orientalis eft,& limam contemnit, ac reliquis preciosior. Abtera verò occidentalis antedicto viridior habens remissum colorem auri, vluque consumitur, & à lima parirer, viliorque existit, & hec species aliqui putant, quòd sit Crysopteron. Inuentio huius lapidis primo fuit in infula Arabiæ, Chitis dicta : Nam cum Trogloditæ prædones huc pulsiàtempe state maris victu carerent, dum herbas ac radices pro victu effoderent, hunc lapidem inuenerunt, & ab ipfa inquifitione vendicauit nomen : nam Tou pafion lingua Arabica idem quod inquisitio. Plinius verò his contrariatur de impositione nominis. Refert quod primo inucatus est in infularubri ma-

Îζğ ris distante à littore per trecenta' stadia, cum naturaliter procliuis fit & vaporibus semper caliginosa:à nauigantib. quæritur, cum visione careant, & ficab hac inquisitione Topazin nomen fumpfit. Fertur Ptolomeum Philadelphum habuiffe Topatium trium cubitoru, Dicunt feruentes veidas cito tepelcere, filactus in eis Topatius fuerit, & ex hac repotentia dicunt lafeiuos morus frenari: noxios ac freneticos motus fanati Hemorroldas mundat, Lunaticam paffionem ourat ac aucrit, Divisaliger Iram ac triftitiam sedat. Subitaneamque auertit morte fanguis à vulnero Auens fteingitur fi super alligetur : sogestantem principum gratiam acquirere facit.

Turchió fiue Turquesia lapis slauus in album vergens ac fi lac pertranfiret in flauti colorem, visui tamen placidisfimus à regione nomé vendicauit. Est enim vulgaris opinio cquitatibus vtile cffe, vi qua diu secu habuerit equitás, equus eius núquam lefforê fatiget, illælumq; cquitate à calu reddar. Alpectu visum corroborat: ab extinsecis ac nociuis cafibus gestante tueri dicunt.

160

De Lapidibas,

Trachius lapis eft, cuius binæ sunt species: Nigersonorus, & alter quali viridis, non translucens.

Thirfitis corallo fimilis eft : feruntfi in potu fumatur, fomnum indure.

Talc Alchimicus lapis eft, lucidus, luminofus in colore argenti, & ex eo per fublimationem fit venenum peffimum.

Tartis lapis in colore pulcherrimus pauoni fimilis est, generosus, ac visu gratissimus, non minus virtute quàm aspectu.

Tegolitus idem quod Cogolites. Trapendanus ípecies Piritis. Telitos idem quod Tegolitus.

VArach irreperibilis lapis est apud nos, virtutem habens compescendi omnem fluxum, loco cuius medici ponunt draconis fanguinem.

Vernix siue Armenicus lapis est, cuius virtus dicitur præstare iuuamentum Melancolicis, Spleneticis, Hepaticis, & ad cardiacam quoque passionem subuenit.

Veien-

16I

Veientana Italica nomen à loco fumens. Reperitur etiam in multisaliis locis, & ab his cognomen fumit. Niger lapis est cum lineis ac notulis candentibus.

Vulturis lapis ab auc fui nominis dictus est, capite repente abscisso in cerebro reperitur. Gestantibus corpotis sanitatem inducit. Mulieribus verd vbera lacte replet. Perita ab impetrantibus in effectum deducit.

Virites idem quod Pyrites. Vatrachius idem quod Ranius. Vnio idem quod margarita.

X

X Iphinos idem quod Saphirus.

Y Ecticos lapis sangumeum colorem habens durus ac obscurus; & in vsu parangoni ad metalla discernenda abaliquibus habetur.

Y drinus & ab aliquibus (erpentinus dicitur, reumatizantibus compatitur, & ab omni nimia humiditate humanum corpus curat, Hydropicorum corpora ad priftinum statum reducuntur: fi per tres horas cum co in fole steterint : nam fortentissimam aquam per sudorem emittent. Dicunt cautè vtendum esse quoniam non solum extraneam humiditatem, verum etiam naturalem & complantată ex naturali humido extrahit, venenoso vermes sugat, ac corum morfibus remedium præstat. Sumptum verò dicunt lapidem vesicæ frangere.

Y soberillus species berilli.

, **Z**.

Vmemellazuli fiue Zemech, Latinè verò lapis lazuli. Color huius lapidis flauus in colore cœli cum in maxima ferenitate exiftit, non tranfparens, aureisque crepusculis nitet, ac ignem substinet, & à sua pulchritudine cœlestis lapis fiue stellatus lapis dicitur : præparatus vt medici ponunt melancolicas curatægritudines. Ex eo quoque fit color vocatus azurrum vltramarinum.

Zarites fimilitudinem coloris vitri habet.Ferunt fanguinem fiftere fi col-

Digitized by Google

162

lo appenius est, ac mentis alienationem.

Ziazaa à loco nomen sumpsit, ex albo, nigro, multis aliisque coloribus fimul permixtis, adeo quòd nullus in finceritate sua permanet : litigiosum gestantem efficit, ac terribilia in somno videre facit.

Zmilaces feu zmilanthis marmorei coloris cum glauco lapis oft:inuenitur in Euphrate, in medio habens quafi pupillam glauci coloris.

Zoronysios in Indo flumine ferunt inueniri, magorum gemmam else narrant : Et sie finem huis secundo libro imponimus.

. (**14**4) **1**∫ (50

CAMILLI LEONARDI DE LAPIDIBVS.

LIBER TERTIVS.

DE SCVLPTVRIS **LA**pidum, & quomodo scientia earum - difficilis est: sed tantum antiquis standum.

CAP. I.

E m mihi arduam ac difficilem, Princeps illustrissime, in hac vltima parte nostri libelli

fumpfi : nec à multis pertractatam ob maximam eius difficultatem, cum fuperius dominationi tux pollicitus fim velle de sculpturis lapidu ab antiquis factis pertractare. Et licet Alberti magni dicta parumper me perterre ant dic entis: Antiquorum enim sapientium sculpturam de sigillis lapidum pauci

Liber Tertins.

265 feiunt : nec feiti poffuny nifi fimul A-Gronomicæ, Magicæ ac Necromanti-Fælciantur scientiæ, Sed cum he scientiæ his temporibus ac elapsis per multos annos in paucis extiterint: Ideo de tali materia pauca reperiuntur. Et cum dictum iam diu diuulgatum Comentatoris secundo Cœli & Mundi in mentem veniat dicentis. Melius est modicum scire de rebus nobilibus, quàm de vilioribus. Ac etiam dictum Philosophi, quòd melius est aliquid fcire quam omnia ignorare: & licet his seientiis non summopere vacauerim:cum tamen ab aliquibus doctoribustaantiquis quam modernis sparfim inucnerim aliquid, decreui infimuliungere, ne tot nobiles res pereat: ac à modernis omnia cognita fuisse appareat : Et hec omnia ad gloriam & gratiam excellentiæ tuæ: cui me vnice commendo & dedo.

Quifuerune primi sculptores, A quomoda ers successit, or qui hodiernis temporibus optimi sculptores ac pi-Stores existunt. Lüi

266 De Lapidibus, CAP. 11.

A HETEL fummus ac vetu-Itiffimus doctor in libello fuo de natura rerum, pri-mos sculptores ponit fuifse Israeliticos dum effent in deserto, qui peritifimi Astronomicz, Magicz ac Necromanciæ scientiæ, nec minus in sculpturæ arte, lapides signarunt: quorum peritia non solum in dictis scientiis, verum in omnibus summa extitit : & tam suæ sculpturæ subtilis acuminis comprobantur, quòd nullus ex posteris huiusmodi operis imitatio. nem audeat attemptare. Et vt dictum eft, cum summi in omni scientia extiterint, non dubium est naturam seu lapidum scientiam non ignoralle : vnde figuras fiue imagines cum conuenietibus constellationibus ac cum consimili natura lapidum, in ipfis lapidibus sculpserunt : vt simboleitatis ratione virtutes imaginum effent efficatiores. Magna fides adhibenda est verbis Thebit, quiait: Imagines ac sulpture in lapidibus ab antiquis non ad decorem factæ fuerunt : cum multæ res extrance in incultis lapidibus soulptæ

Liber Tertius.

166 reperiantur : sed credendum est quod lapides extalifigura tunc sculpta virtutem recipiant ex cœli influentia: quæ virtus ex situ cœli planetarumque alpectu ac fitu eorum multilque aliis requifitis, vt à doctoribus habetur, tempore quo lapis figuratur, infunditur, & sie in eo retinetur : ex vsu vero corum vt recipiatur illa cœlestis virtus in nobis viget. Post verò Israeliticos optimi sculptores Romanorú tempore extiterut non imbuti necelfariis scientiis ad hoc vt virtus illa colestis in sculpturis ineffet, vtprimi fecerunt : sed tantum voluntarie imperatorum, regum ac diuerlarum rerum imagines sculpserunt, vt à Plinio libro trigesimo septimo habetur de Pirgotele, qui imaginem Alexandri magni adeò optime sculpsit vt vetuerit se ab alio sculpi. Post Apolonides ac Croius in gloria florucrunt : qui diui Augusti imaginé similé expresserunt. Vanum ac tædiosum foret, mi Princeps Illu-Ariffime, tot sculptorum nomina enarrare, qui Romanorú tépore clarucrút, no in sculptura Israeliticis inferiores. Sed quid de sculptorib' nostri tépo ris L iiii

3.68

dicamiquos ante dictis postponendos, effe non arbitror: cum corum opera per Italiam vndique vagentur, nec ab antiquis dignofcantur?Claret Romz hodiernis temporibus Ioannes Maria Mantuanus: Venetiis Franciscus Nichinus Ferrariensis : Ianuæ Iacobus aliter Taglicarne:Mediolani Leonardus Mediolanenfis. Qui adeò accuratè ac laute effigies in lapidibus imprimunt : quòd nihil addi aut minui poseft. Vnum apud modernos reperio de quo apud antiquos nulla extat memoria, de inciforibus seu sculptoribus. in argonto : quæ sculptura niellum appellatur. Virum cognolco in hoc celeberrimum ac fummum nomine Francilcum Bononiensem, aliter Fraza, quiadeò in tam paruo orbiculo scu argenti lamina tot homines, tot animalia, sot montes, arbores, caftra ac tor diuería ratione struque posita figurat seu incidit, quòd dictu ac visu mirabile apparer: A deo quòd non folum in his Italia noftra illuftrata eft, verum in omni generererum. Nam in pictoria arre quis præstancior Petro Burgenfi, Melazoque Ferrarienfi, qui

Liber Tertius.

169 pingendi regulas Geometricis, Arithmetricis, ac perspectiuis regulis miro. ordine, industria, ac doctrina instituerunc?vt corum operibus patet:nec etia hocab antiquis ta ample pertractatu fuit. Penicillo quoque quis præstan-tior loanne Bellino Veneto, ac Petro Perusino, quiadeo hominum imagines, animalium quoque: ac rerum omnium pingunt, vt folo fpiritu carere videantur? Inter antiquos celebertimus fuit Zeusis qui vuas pinxit, ad quas: aues volauerunt : qui luas picturas donare instituit, cum cas nullo fatis condigno precio permutari posse arbitraretur. Fuere & Protogenes & Apelles, qui proprias imagines ac reru formas pinzerunt. Et cum ad indicem certasfent, exiles ac tenuifimas lineas supra se equitantes penicillo traxerant, quæ exexilitate sus quasi inuisibiles erant. Fulgura quoque ac tonitrua, & res quæ pingi non poffunt fumma arteacindustria pinxerunt. Non minori laude ac admiratione Italia nostra virum celeberrimñ habet qui ob eius excellentiam inaurati militis ordine annumeratus eft, Andrea Patauinum

cognominatum Mantegnam, qui om-nes regulas ac pingendi rationes poste. ris aperuit: & non folum penicillo omnes excedit, verum etiam arrepto calamo seu carbone extincto in ictu oeuli hominum, ætatum, ad diuerforum animalium veras imagines ac effigies, diuerlarumque nationum habitus, mores,ac gesta figurat : vt quasi se mouere videantur. Hunc non folum modernis, led antiquis preterendum effe cenfeo.Et maximè Panfio Sycionico,qui ex enclaustro solum proprias imagines figurabat. Ac etiam Appelli qui cum ad regiam cænam inuitatus foret, interrogatus à rege à quo inuitatus fuiffet, ignorato nomine ex improuilo arrepto carbone ex foculari inuitantis imaginem pinxit : & ex inchoato res agnouit. Quot pulchra operaipsius Andreæ penicillo facta apparent Paduz, Romz, Mantuz, ac in pluribus Italiz locis?Ex quibus ipfius excellentiam propriis oculis cernere possumus,

Liber Te

Qua fint îmagines producta à natura, É qua non, O qua virtutem habent.

CAP. III.

Sec. 1

ONGVM fermonem déduximus de dignitate sculptorie attis i Nunc, ad rem nostram redeamus, divisionem sumentes Alberti magni loco præallegato, dicamulque quod' imagines à natura in lapidibus tripliciter accidere possut. Primo modo & hoc dupliciter. Vno modo, cumproprium lapidis cx fui hatura sit effe ex diversis coloribus ac lineis, & ex cômmixtione colorum/eu linearum ad inuicem concurrentium, ex quibus variæ ac diuerlæ imagines caulantur, vt in marmoribus, achatibus, ac in multis alis tapidibus diuerforum colorum. Ferturquod Pyrrhus Rex Achatem habuit à natura productum, in quo figuratæ crant nouem musæ cum Apolline pulsante

De Lapidibus,

177

liram. Achatem quoque vidi in que septem veluti arbores in planitie apparebat. Aliter hoc primo modo imagines in lapidibus formantur, cum ex inusitato colore superaddito lapidi, figuræ (eu imagines causantur : vt ab Alberto fertur de lapide fituato Coloniz in capella trium regum, in quo bina candidissima capita super se equitantia, lineis tamen distincta sunt : in quorum frontem nigerrimus serpens eleuatur. Adest etiam Æthyopis figura onycea veste, floribus ornata. Plinius quoque refert imaginem Sileni effe reperta in sectione marmoris. None in tabulis sectis ex columna diuerforum colorumin quadam porta do. minationis tuæ Pisauri variæres apparent ? Multi admirantur ex hoc & pro impossibili tenet, cum oculus propriis non viderint. Sed qui dictis philosophicis imbuti sunt, hæc & maiora credunt : vt Albertus magnus super secundo physicorum recitat, ac etiam in libello de Secreris mulierum, quatto capitulo secundi Trastatus: Henricusquoque de Saxonia in commento dici tractatus, ac multi alii philolo-

Liber Tertins.

phinarrant ac demonstrant quod interdum tanta est vis specialis constellationis in producendo feu informando aliqua, vt non folum in propria fpecie, sed in diuersa producantur, quæ impoffibilia apparent, vt ex dictis philosophorum apparet: de hoc ipsi ramé non admirantur, cum causam intelligant : nam admiratio ex ignorantia procedit. Dicunt enim quod interdum tanta est vis influxus cœli ex planetarum aspectu, constellationum, ac fitu ipforum, quod non folum ex humano semine hominum effigiens producuntur : sed bruta ac partes brutoru multotiens concreantur. Et ficut hoe in animatis cuenit, ita & in lapidibus ac in aliis inanimatis accidere potest. Nonne ridiculum foret apud intelligenres credere Satyros, Centuros & fimilia monstra fore producta ex commixtione venerei actus brutalis cum humano? nonne multotiens vidimus ex mulierum partu monstra fuisse producta? nec credendum eft, ac ablurdum foret, talia animalia dicere cum mulieribus cocubuisse: led vt diximus hæs & maiora ex influxu eucniunt.

ć

De Lapidibus,

174 Secundo modo lapides seulpti à natura videntur: cùm portio alicuius lapidis adhereat (uper superficiem alterius lapidis: seu ex codé lapide aliquæ par-tes minuantur, ex qua additione seu minutione aliqua imago caulatur, ve artefit in chamainis : & fic secundum hunc modum poffunt effe lapides sculptiànatura acarte. Sed primo modo tantumà natura & nullo pacto ab arte. Tertio verò modo, vt in propofito nostro est, tantum lapides sculpti inucniuntur ab arte, & non à natura cũ pars lapidis cũ inftrumento aliquo fit abrafa leu incifa: & in ipfo lapide producta fit aliqua imago. Quarum imaginum alique voluntarie, aliqua ratione sculptæ fuerunt : vt in principio huius tertij diximus: quæ voluntariæ ac tatione carentes sculptæ sunt : & ex sculptusa nullus efficatiæ sunt: sed tantum virtu tem lapidis habet. Et hævt plurimum sculpte fuerunt tempore Romanorum ac nostro. Quæ verò sculptæ sunt vt in nobis aliquid imprimant, tam ratione lapidis quàm sculpturæ sunt que Israeliticorum tempore sculptæ fuerunt, vt diximus: Hi imbuti omni scientia cas

Liber TerTins.

175

feilplerunt : ac sculpi etiam possunt hodiernis temporibus à peritis viris: & & forsam Romanorü tempore alique sculptæ fuerunt, de quibus inferiùs virtutes ostendam: ac quomodo mediante tali figura astra in nobis influant : & an talis virtus impressa in lapide mediante figura perduret æterno æuo.

Quod virtus figura (culpta in lapididibus virtutem particularem lapidis dearticulat, orquod eius effe-Etus exano nontotaliter deperdisur.

CAP. IIII.

ICET à materia nostra aliqualiter digressi fimus pro maiori subsequentium declaratione hæc pauca adhuc

dicenda esse arbitror licet etiam proparte ante dixerimus. Nil materiale à natura producitur, quin habeat propriam speciem & influxibus subiiciatur: vt in principio secundi huius diximus, ac ab ominibus philosophis

De Lapidibas,

176

habetur. Sed cum lapides materiales sintà materia, vittutem habent ac etia à forma specifica, cum hæ fint de ratione mixti: & vltra hoc non absoluuntur ab influxu fyderum cum in inferiorem mundum semper influanc. Cum verò sculpuntur lapides à peritis ratione sub aliquo influxu, aliam virtutem cælestem acquirunt, vt ita dicam, ac fi ipía sculptura animarentur. Et virtus lapidis tunc ducitur ab ipfa sculpta impressa ad vnum aut ad plures effectus particulares. Quemadmodum similitudinarie dicimus hominis voluntatem effe liberam, & aliquando duci ratione ad determinata ac ratio. nabilem rem agendam ad quam dempta ratione non duceretur. Pariformiter dicimus lapidis virtutem ese coartatam ad determinatum effectum (eu virtutem ad quam forsan ante sculpturam non erat. Et si consimilis effe-Aus quem intendimus à figura sculpta producere, prius esset in lapide ratio-ne suz essentiz : Tunc simboleitatis rationemagis fortificaretur ac efficatior esset ex geminata virtute. Et vt ca quæ diximus magis innoteseant ex exempla

Digitized by Google

Liber Tertins.

177 pio acducamus, quamuis exemplum totaliter fimile non fit, vt eft de mente Aristotelis dicestvis. Exempla enim ponimus non quòd its fint:sed vt sentrant addilcentes: tamen aliquam habent fimilitudinem dicimusiin homine duo effe:volutatem & effentia: voluntas quide cum ab anima depedeat merè libera est, necvlli subiacet, Essentia.j. ese corporeum cum ex elementis fir, sy deribus subiacet. Rationalis ergo voluntas ducta ab anima est que facit homine aliquid bonum operari, & tune talis operatio non subiacet sy- ... deribus : quamuis mediante corpore fiantiimmo anima potétiam corporis dearticulat, quamuis corpus per alique influxu corrarium agere deberer. Et hoc est quod dicit Ptolomeus, Sapiens dominabitur astris. Si verò vos luntas ab effe corporeo dependeat fine ratione ac discursu animæ dicimus tunc hominem influxui subiacere. Et ex hoc Plato posuit pueros duci ab intelligentia non crrante cum ratione ac discursu careant. Nam quicquid agunt, folum ab influxu fyderű dicuntur agere: cum in corpus vim habeant Μ

178

&animaà corpore inclinetur ad actionem. Similitudinarie ca quæ in exéplo dicta funt in lapidibus deducamus. Nã effe lapidis corporeum ab elementis est vt in primo huius diximus: Sy-deribus ergo subiacetac ab eis aliquá virtutem acquirit : Alia verò virtus cis inest ex specifica ac individuali eius, forma quæ nunquam ab ipío lapide feparatur nisi destructo lapide: quæ plures virtutes dat vni lapidi secundum esse complexionale ipsius lapidis:& fic plures virtutes in v no lapide effe polfunt:ficut& plures voluntates effe pofsunt in vno homine secondum diverlas rationes occurrentes in anima ipfius hominis. Sic & in lapidibus ex sculptura ratione facta virtus lapidis dearticulatur ad particularem effectum magis : vt clarè habetur ab his qui de seulpturis scripserunt. Et quotiens virtus lapidis cum sculptura ratione facta confimilis crit, tunc potentior ac efficatior erit: vt ex phyficis habetur. Vnde concludamus lapides sculptos potentiores esse in aliqua particulari virtute quàm non sculptos,

Liber Tertius.

179 Et licet Albertus magnus secundo mineralium dicit quod virtus sculptarum imaginum in lapidibus non æterno zuo perduret, sed termineturin certo periodo. Et hæc auctoritas tanti viri quasi pro indubitata conclusione ab omnibus habeatur : non tamen dicta aliorum doctorum spernenda sunt, & maxime Salomonis in libello precioforum lapidum: Cuius verba hæc sunt. Nifi lapis fractus fuerit aut figura deleta totaliter virtus non deperditur. Nec mihi incongruum effe videtur: nec erubescimus dicere ea que rationibusac auctoritatibus substentari possunt. Videlicet quod virtus figuræ sculptæ in lapide nunquam totalitet dependitur seu determinatur ad certum periodum:Et pro fundamento ad substentandam hanc opinionem dico quòd effe specificum alicuius indiuidui à quo virtus dependet non remouctur ab ipfo individuo nisi ipso corrupto, non fanæ mentis esset qui talia negaret. Tunc vltra dico quod sculpturæ vt effectum habeant fiunt per electiones, hoc est eligimus talem horam in qua viget influxus alicuius

M ij

1

De Lapidibus,

61

180

astri sub quo intendimus figurare lapidem:& fic per electionem influxus in lapide infunditur, & permanet in lapide durante tali figura. Si ergo talis vir-tus figuræ deficeret sequeretur diæa Halij Zachis, Guidi Bonatti, ac omnium Astronomorum vana esse, cum per electiones instruant virtutes stellarum ac planctarum in rebus permanere.Et maximè hoc colligitur à Ptolomeo in secundo capitulo quadri-partiti: vbi dicit quòd virtus alicuius rei in principio infusa durat in re quadiu res illa perdurat. Concludamus ergo ex dictis horum doctorum, quòd nee virtus specificanec virtus figuræ sculpte à lapide separatur, nisi fracto lapide ac deleta figura, quod probandu erat. Et fi dicta ipfius Salomonis benè confideramus, vul t, ac nos tenere debemus quod virtus imaginum sculptarum in lapidibus aliquando remit-titur. Sed non totaliter deperditur: cuius remissionis perplures causa affignare possumus: quas breuitatis caufa relinquimus:vt ab Astrologis manifeste apparet.

Liber Tertius.

Quomodo in imaginibus virtutes dicantur vniuerfales, & quomodo particulares feu fignificatiuæ virtutum lapidum,

CAP. V.

ERTRACTATIS his que ad vniuerfalem doctrinam imaginum in lapidibus cõ-

noftrum ad ca quæ magis particularia funt vertamus : fumentelque diuifiones, dicentes imagines ratione in lapidibus fculptas aut vniuerfales effe aut particulares, aut fignificatiuas virtutum lapidum. Voco enim vniuerfales imagines quæin quocumque lapide fculptæ reperiuntur, propriam virtutem fuam retinent, vt funt Zodiaci figna. Nam Aries cum Igneü fit, in quocumque lapide fculptus fuerit caliditatem inducit. Verti eft quòd fua caliditas augetur acminuitur fecu-

M üj

182

dum lapidis virtutem, vt ante dictum eft. Particulares verò imagines effo dicimus, vt planetarum ac constellationum cœli. His magicas imagines addere possumus, cum horum omnium virtutes ad particularem seu determinatum effectum tendant. Significantes verò lapidum virtutem in quibus sunt sculptæ bifariam diuiduntur, cum aliqua nobis tantum virtutem lapidis denotent ex quadam conicctura: Aliqui verò fint denotantes virtuten lapidum, & habentes influxum à cœlo per constellationem: & sic cognita virtute constellationis, in virtutem lapidis deuenimus, vt à Thetel habetur. Non dubium quod secundum virtutes gémarum ab antiquis imagines sculpebantur in ipfis lapidibus, vt carum virtutes efficatiores essent : se dyt vltimæ imagines fignificatioæ lapidum virtutis innotescant: exemplum de Achate adducemus. Ex ante dictis in secundo libro Achatum species sunt plures. f. Siculus, Indicus; Creticus, ac Cypricus: & in qualiber specie virtus specifica alias excedit.Ideo in qualibet specie ipfius achatis diuersæ sculpturæ

Liber Tertius.

182 reperiuntur, denotantes virtutem specificam illius speciei. Nam cum virtus specifica Siculi achatis sit veneno viperarum obstare, vt denotetur suæ virtutis effectus : in iplo sculptam hominis inuenies figuram viperam in manu tenentis : vt ex sculptura virtus lapidis innotescat. Si verò in ipso Siculo achate Serpentarius qui ex eœli constellationibus existit, sculptus esset, cui virtus est veneno resistere : nota constellatione virtutem lapidis agnofcimus, & fic ex constellatione virtus achatis duplicatur, & ficut in achate exemplum deduximus, ita intelligere possumus de omni lapide cuiuscunque fit speciei.

> n.9 01ical 5

Digitized by Google

M iiij

De Lapodibus,

<u>n</u> 4.,

De sculpturis non Astronomicis, Gr quomodo in earum cognitionem deuenire possumus.

CAP. VI.

A GIC & acNecromanticæ imagines ab antiquis in lapidibus sculptæ nullam ha-

bent limilitudinem fignor feu constellationum cœli : & ideo solùm à peritis in dictis scientiis virtutes cognolcuntur. Veriffimum tamen eft, vt & in pluribus accidit, nullam in lapidibus figuram sculptam esse quin pro parte effectus imaginis à virtute lapidis cognoleatur. Et ex hae caufa cum in aliquo lapide diuerlæ fint virtutes: ita & in lapide figuræ sculptæ ex diuersis animalium partibus sunt, quæ fimilitudinarie lapidis effectum oftendunt, vt in mea iaspide apparet, In quo figura habens caput galli, corpus totum víque ad crura hominis torace tectum, In sinistra tenens clineum, In dextra

Liber Tertins.

verò flagellum, & crurum loco ac pedum duæ viperæ fupplent: quæ partes figuræ fi benè confiderantur, lapidis vireutem indicant, vt in capitulo Iafpidis diximus, Et cum hæ imagines magicę ac necromanticæ mag næ fint virtutis, ac potentiæ, & à multis doctoribus hinc inde sparfim ponantur : Post cælestes imagines decreui annotare prout à doctoribus ponuntur, vt earum virtutes agnoscas. Non credo tamen omnes posse colligere. Si verò dominatio tua plures inuenerit : his addat.

Quomodo imagines sculptæ in lapidibus dicantur habere effectum.

CAP. VII.

T ne verba mea à catholica fide videantur discederc. Aduertat dominatio tua, cum dico aliqué lapidem cum tal i figurahabe

te virtutem producendi talemffectu

De Lapidibus;

in homine:non credas necessitari ho. minem ad illud agendum, quoniam erroneum effet vt supra diximus : cum hominis voluntas merèlibera sit, nec influxui subiaceat. Nec etiam intelligens cum dixero, gestantem efficit imperatorem, potentem, victoriolum, & fimilia: quod abfolute dicam quoniam fallum etiam effet. Nam fi quam ignobilis persona aut fœmina gereret: non verum esse videretur. Sed hoc fana mente intelligas : nam in quocunque statu hominem inuenit, in illo extollit, ac in aliis potentiorem efficit: nam verba mea fic intelligenda funt & non aliter.

Signa primæ triplicitatis.

CAP. VIII.

186

R res, Leoy & Sagicatios: Cum hæc tria figna in qualitatibus tam actiuis quam

passiuis simul conveniunt: Astronomi vnius triplicitatis esse dixerunt. Cum secundum ipsos nil aliud

Liber Tertins.

187 fit triplicitas quàm conuenientia triŭ fignorum in qualitatibus tam actiuis quàm pafliuis, diuiseruntque Zodiacum in quattuor triplicitates, & quælibet triplicitas continet tria figna, & vnamquamque earum vni elemento attribunt : Signis quoque ac partibus cœli, in quib. quodque iplorum magis viget, ac triplicitati proprios do-minos tribuctunt. Nam huius primæ triplicitatis dominos in die esse dixerunt Solem, in nocte Iouem, in crepufculis Saturnum: eaque orientalem effe posuerunt. Cum ergo in lapide Arietis, Leonissiue Sagittarij figuram sculptam inuentes, illa feias omnibus frigidis ægrivudinibus valere : vt lethargiz, patalifi, torrurer, ac hydropicis, & febribus flegmaticio opitulari: sed ob dignitatem dominorum suorum, ac ex corum natura, dicunt gerétes tales figuras reddi gratos hominibus : eolque facundos, hilares, ingeniolos, ac venustos fieri, & ad honores ad dignitates exaltari : & maximè leonis ob solis dignitatem, cum sit eius domus.

De Lapidibus,

Signa secunda triplicitatis.

CAP. IX.

182

Avrvs, Virgo, & Capricornus, secundam triplicita-

tem constituunt, quæ terrea dicitur, & meridionalis, habens frigidam ac ficcam naturam. Domini huius triplicitatis in die Veaus, Lunain nocte, in crepusculis Mars. Cum ergo hæo tria figna (compta in lapide fuerint, omnibus calidis achumidis ægritudinibus auxilium prestabunt, vtin Sinocha, ac in omni putrefactione singuinis. Et ex corum natura ac dignitate suorum dominorum gestantes inclinant ad ruralia opera, vt plantare, feminare, inferere hortos, ac vincas ornare, & fimilia facere.

Signa tertiæ triplicitatis.

CAP. X.

Еміні, Libra, & Aquarius, tertiam coponunt triplicitatem habentem aeream coplexionem, que occidentalis dicitur. Saturnus in die, dominus est. Mercurius noctem obtinet. Iuppiter crepufculum habet:ex corum natura hæc fi. gna sculpta in lapidibus ab omnibus ægritudinibus frigidis ac ficcis que ex humore melancolico dependent liberant, vt à quartana, à corruptione memoriæ, canina mania, & ab illisci, ac his fimilibus. Et ex natura dominorum huius triplicitatis ferentes tales lapides ad amicitiam, iustitiam, ac concordiam inclinant : nec non leges diligere ac observare faciunt.

De Lapidibus,

Signa quartæ triplicitatis,

CAP. XI.

🛚 ANCER, Scorpio, & Pia fces. Quartam ac vltimam Conficiunt triplicitatem, ptemtrionalis frigida & humida exiftit.In die Venus domina eft:In nocte Mars: In crepusculis Luna. Ex sua complexione frigida & humida ab ægritudinibus calidis ac ficcis liberate vt ab Ethica, ab Hepatis inflammatione & ab omnibus ægritudinibus coleræ. Et ex propria signorum natura ac ctiam suorum dominorum ad iniustie tiam, inconstantiam, & ad mendacia inclinat : & maxime Scorpionem ferunt Machometi fuisse fignum : quia femper falfa ac mendacia inftituit ac docuit.

Liber Tertins.

CAP. XII.

ATVENT Figura sculpta in lapidibus hæc est, vir senex curuam falcem in manutenens habens barbam

191

non multum pilosam. Si sculptam hãc figuram in aliquo lapide inuenies, & lapis sit ex Saturni natura: virtus eius erit reddere gestantem potentem cum continua potestatis augm entatione. Iouis figura hominis est-sedentis in

Iouis figura hominis chiedentis in folio feu in quadrupeda cathedra virgam in manu tenentis: In altera verð pilam : inueni etiam tenentem Idolum, Cancrum, feu Pifcem, & ante pedes habentem aquilam : fed apud magicos aliter figuratur : hominis enim figuram infculpunt cum Arietino capite : rugofis calcaneis, ac fubtili pectore. Si in lapide figuram iftam fculptam inuenies, & maxime in Kabrate lapide: fcias geftantem fortunatű reddiac amabilem, & quicquid De Lapidibus,

optatur faciliter acquisitor. Extoline verò hæc ad honores ac dignirates.

192

Martis imago inultipliciter in lapide figuratur, interdum cum vexillom manu: interdum cum lancea aut cum aliquo inftrumento bellico:femper tamen armatus & aliquado equefter reperitur. Huius lapidis vittus fic feulpii gestantem reddit victoriofum, audacem, bellicofum, & in omnibus cauffs victoriam præstat: & maxime fi feulptum reperies in lapide habente confimilem virtutem.

Solis figura diuersimode repetitut, interdum ad instar Solis cum radiis circumquaque : Aliquando figuratur ad formam hominis sedentis in sofio cum capillis sparsis ac prosula vesterin curru etiam figuratur : ac si ab equis quadrigis vehatur : & aliquando circa currum sunt figna Zodiaci: Virtus huius figura si in aliquo sapide inueniatur, est gestantem reddere potentem ac imperantem: & venationibus dekctantem : substantiam quoque acqui tere facit.

Veneris imagines multæ sunt vt ex magicis habetur : tamen he in lapidi-

Digitized by Google

bus

Liber Tertius.

195

bus sculptæ inueniuntur : vt mulier cum magna veste ac stola in manuque laurant tenens. Virtus est leuitarem in agendis dare : ac ofinia ad optatum finem deducere: timorem submersionis aquæ aufert: & potestate accomodat.

Mercurij figura est homo gracilis pectoris habens pulchram barbam:& aliquando fine : cum talaribus tenens daduocam virgamistmultotichs cum galio ante podessaur cum lerpente fub peaibus, Eius virros eft conterte ad feidintinias a doratoren facere. Mercacoribus quoque magnum prestatauzilia Binicis locupletan dis. 19 dana .2. LUABimagines varie fontraliquait. do figuratur in propria figural angecti combus jac fi effent diminuta vitra. medicatem literdu in curru've puella cum cornibus, & pharetra. Inferdu ve nimpha pharterara cum canibus lequencibus ceraum, Huius imaginis Virtus eftpræbere expedicionen in les gationibus, acex eis bona & honores acquirere: dicuntque in omnibus ag & dis rebus celeritatem ac facilitatem præstares & ad opratum finem omnia deducere.

N

De Lapidibus,

De figuris fine imaginibus qua fonililitudinem habent constellationum cœli, & ad quid valent.

CAP. XIII.

L VCVSQVE diximus de sculr pturis signorum ac plantatum : nunc fermo nofferierit de imaginibus seu constellationibus cœli:talique modo procedamus: Ponendo primo nomen imaginis Secudo quomodo figuratur à doctoribus. Tettio subjungemus in quo Zodiaci figno collocetur. Quarto an meridionalis aut, septentrionalis fit., Quinto cuius planetarum fit nature. Vlimo quodad nostru propositum partinet, suius virtutis crit talis imago : fi repet riatur in lapide sculpta : & primo ab vrla initium fumamus yt altronomi lumuntelle alle alle uppre parais presidues

Vrigimago fic formaturs binas vrias infculpunt circumvolutas à forgente, Maior vria in capite reuolutionis con-

Digitized by Google

Liber Tertius.

194

tinetur:minor verò in cauda. Ex mas gnitudine verò tam draconis quàga ipfarom wrfarum cum apud Pohim munici arcticum ac à Polo Zodiaci non multum distent : quali ab omnibus fignis:pro parte continentur capiendo: fignum pro nauiculari vmbra cuius extremum in polis Zodiaciter. minatir perlineas cráleuntes per principia fignorum : & omnis constellatio que'à lineit alianus figni contineur, diciturelle in illorignba & ficomnis. cantellation visited aquestit in costo, inj Yna aus pluribus figni 2 continetur: ve draconis ad vile fuit. Exifut ponficies latio ifa tora in feptentrionali partes Naturatame carun vatie fune. Natur maioris vriæ oft Marristao Veneris-Minonis verà Saturnia Dracanisorre Saturni ac Martis : dicuntque ombies doctores, se maxime Magici, godd li hæciconstellatio in lapide sculpta reperiatur, je gestantem feientem rede. dit, verlotum, caurum, ac potentem ef. ficie differing of ourier 1 15 CL 3

Coronz imago similitudinem son; ronz regiz cum pluribus stellis haber: interdum in similitudine regis capiris: N ii

De Lapidibus,

196

coronati, figuratur: Existitque in fepremprionali parte ac in figno Sigittarijielique naturæVeneris & Mercurij: E hæcin lapide qui ad honores ac ferétiam vittutem habeat sculpta fuerit, davgestantibus honores ac maximam exaltationem apud reges, & regiam gratiam acquirere facit.

Herculis quadoque incuruati imago figuratur. Sie eft vir genuflexus in manu clauam tenens interficiens leonem: Aliquando fic vir cum leonina pelle in manu feu in humeris cum claua. In figno Scorpionis collocatur: Belui feptentrionali parte: Eftque naturæ Mercuri : Si fit in condecenti lapidequi ad victoriam facit, ve in Acha te i geftantem redifit in omnibus vicoriofum & maxime in campeftii belie:

Dignifiue Galina imago in lapide feulper fi repenaeur est Cigni figura expansis alis & colto recuruato: Existique in septementonali parte. Naturaeius est Veneris ac Mercurij fi hæc in lapide inueniatur sculpta gratum gestantem reddir populo , scientiam prædet, ac divitids auget: podagricos,

Digitized by Google

Liber Tertius.

197

paraliticas, ac quartanarios libe-

Cepheus est homo habens præcinaum ensem cum brachiis ac manihus expansis: ab Ariete signo obtinetur; Saturniac Iouis naturæ est, & septentionalis. Lapis sic sculptus si gestatus sucrit, cautum ac scientem reddit: si sub/ capite dormientis ponitur, in somno res delectabiles apparere facit.

Calliopeia mulicris imago est fedentis in cathedra, habentis manus porrectas ad modum crucis Aliquando cum triangulo in capite. In figno Tauri lituatur, & in feptenteionali parte. Eius parura est Saturni ac Veneris e Si hæç sculpta in conuenienti lapide inueniatur, virtus eius crit hominibus fanitatem prebere, infirma ac defatigata: corpora restaurare, quietem ac tranquillitatem post laborem gestantibus præbet, amænum acsuauem somnum prestat.

Andromeda puellæ imago est habens crines sparsos ac remissas manus: à Tauro continetur in septentrione: Veneris paturæ est. Eius virtus est si in

N im

De Expidibus,

198

lapidesculpta orit, rixas acidigit inter virum & vxorem ortas reconciliare, & stabilem amorem firmare, scamultis infirmitatibus humana corpora custodire.

Perleus enfem in dexertamant, in finistra caput Gorgonis habens image est : locatur in Tauro & in septentrionali parter vim Saturni ac Veneris habet. Siin lapide sculptus suerit ab infortuniis gestant enertit, & à fulgure ac tempestate preservat non solum gestantem: sed & loca vbi contineturi falcinationes quoque soluit.

Serpentarius est hominis figura habentis serpentem estatum, tenentis in dextra caput: & in finistra caudam. Est in signo Scorpionis, & in Septentrione, naturam habet Saturniac Martis. Virtus eius si in lapide sculptus est, valere contra venena, venenosorum animalium morsus curare: & si lotura eius bibatur facit venenum euomere fine læssore aliqua.

Aquila fiue Vultur cadens est imago aquile volantis cum sagitta sub pedibus, in Cancro & in Septentrionali

Liber Terrini.

PRO

patre collocaturs llouis ac thartis naturnicho Sed agista Martis ao Venez rischacional blatiónes cunvin la pide feul presunt, aut via iplarinny estantis veteres honores conferuat, ao nonos acquirere facit, 85 ad victoriam conferre dicunto Said

Pitois five Delphinus est image gibbos. Bitis est in signo Aquarij & in Septentrione, Naturam habens Saushi ac Martis. Ferant quod si Ispis stosculptus resibus alligatus fuorit facit ipfa pileibus implemingestantem quo que forematum efficit in piscando de ante order account and

Pegafus fiue equus altatus : aliqui figurant medictatem equi cum alis: Aliqui totum equum cum aliis & fine fræno: In figno Arietis, & in Septentrionali partecht, naturam habens Marvis ac Iouis : fi fculptus in lapide inueniatur, gestanti in campesti bello victoriam præbet, & velocem, cautum ac audacem reddir. Si verò collo equi sufpendatur aut in aqua ponatur vbi bibat equus, à multis infirmitatibus eum liberat. 200

Caril ell figure magni piles com cornata cauda ao magno por contines mit Tauto & in Meridionali parter naturamobrinet Saturni sumin lapis de haz figura incenta criti: Scolupra dorlum habeat ferpentem cuiftatum com magna tuba. In maisgellantom fiellitirate, aq com prodectem Scamabilem reddie, Stablata rellaunat. Sile Marcelle survey

Ocionis armali hominis fon incernis imaga ch cum offester falce inimanus collocatur in figno Geminorom & in parte Meridionalis Louis, Saturnian Martis naturam habets Hæc figurain lapide feulptage fassemire ddir victoriosum, & desinimicis victoriam reportarofacital anor offest in sizes

Navis naui affimiliator comeretores ta prora & clenato velo, & aliejoandor fine & comerconis-Continerur à Leone & in Meridionali partel Effinatoræ Saturniae Ionis Inlapide feulpra fectrum reddit gestanten in agendis rebus: & non passe periclitarian mari autaquas necab agua damnom oppere facir.

Canis imago eft figura Ganis lepori-

. I the Terriss.

201

/

sicum caula nomana Exidic in figuo Canori in parte meridionali naturano VeneristabonsaSi indapide foulote inuenisturi ipfum geltantenevin haberedident libierandi lonacices. Maniacos ac damoniacos.

mago cheum extensis autibusac podibus; ve fi in entit effet. In figho Geminarum collocatur, & in Meridiana parce Diatura eins eff Saturni ac Mercurijs Mintus huius feulprurse eff frenoticos curare, so contra damonum vetfunias valere, nec'à maligno spititurgoftans poterie la di ana un toba

Centauii clufigura Tairi vique ad collum, & abinde iuprà hominis tonentis in finistra manu hastam quiefcentenssupra finistram sparulam cum appenso lepore. In steritaire rò manu besticilam resupinam tenet cum lebete appenso. In Libra & in neeridionali parte stuator. Elbnature Lobis ac Martis: virtus huius sculptura estreddere gestantem constantem ac sanum perpetun finitate : & ideò aliquis fab ulos dicum Centaurum fuisse Achillis magistrum, eo quòci hunc lapide minsi-

202 De Lopelibus,

gnitum Centauro continuo fecuniges reblas qui ennisitati stras saturas Camis d'aborich canis linago fedentis in Cancro 3.88: in Meridiel a caus: Est Iouis natura: frinlapide feulpiam inueneris, tecum que portauctis strydropem non timebis ,.602 pedeaca morfir canis fiberaberis reitonors A.

Sacranijumubuli fiue pareijek figure aræ feurputei cum accento igne AcSau gittario & m Mericiansili parto comti netur i Naturamque hábet Mericia ac Mercurije fertur fi ist kapide feulputs erit, habilem gestantema acconu orans dos fpiritus efficere : ac in corume cons ucrítone effe, & ci obsilitei il Dióunt etiam gestantom reddere ornatilipers petua virginitare, cum calutatema in ducatalio stolencie con achitatema in

Y dræfensferpentis imiga chimpentis figura habentis suprase vindunkirca caput, & coruum circa caudam: Situatur in Cancro, in Meridie : est Sa turni ac Veneris naturæ : virtus eius est efficere gestantem diuitem ac abundantem in omnibus bonis, astutum, cautum, ac prudentem: & à nociuis liberat : dicunt resistere omni nociuo

Liber Tertills.

calosi. Set a superior of a set of a se

Coronæ australis figura imperiali corone affimilatur, cam in Libram ponunt, & in Meridie : naturæ els Saturni ac Martis - In augendo dinitias cius virtus est & hominem hylarenrae iocundum facete, alconis e a magendo

Agitatoris fineadriga imago of ho minis figurain curril woordis hircum in Iparula finilica. Collocaturin figno. Geminorum ; & in Septénorione, nas ruram habens'Merourij. Hæc figura in lapide seulpta facit gestantem venatorem acofortunatura in capiendo animalianes cros : 315 . 11 3 2 1 11 (ruch Voxilli imago chin finikitudinem vexilli expaniilin exerconitate haftan Situatur in Scorpione, Stin zustrali parte. Hacin lapide sculpta efficit ges ftantem in militia przeficac wictorem effe in bello campefteined el sue si en ประเภทธุริง ธอกเหลา ธิบอล อาก ในการวิ Construint Pirce SV Destricts eligente gestanten andie one darten in altre in the second of the

the second s

Do Landık

De imaginibus magicu: () primo de bis que à Ragiel pofite funt.

CAP. XILLI.

Xpediti de imaginibus altronomicis, nunc ad reliquas por fitas à diverfis do ctoribus, que magicæ funt, desoendamus : nec de ipfis vllam rationem reddere poffumus. Sed tantum Doctoribus credendum est : cum his scientiis hodiernis temporibus carcamus, quz antiquis semporibus claruerunt : ac mulri de iplis icriplerum : & maxime illofum. mus Ragici in libro alatu, in quo perfectam artem tradidie, &aline quo in magica arte nullus perfect è leire potet. Nam in prima ala sui operis ponit has imagines, & dicit multas haberq virtutes cum sculptæ inconuenientibus lapidibus in ueniantur : quæ tamen portari ac custodiri debent cum magna reuerentia.

Draconis formoli ac timorofi ima-

Liber Tertins.

101

go, frin Rubino fiue in alto lapide conamilis nature ac vistues repette eft, feias virtutem eius effe in augedo boaa huius fæculi : & hylarem ac fanum goftantem efficit.

Falconis imago fi in Fopatio repanatur, ad acquirendam beniuolentiam Regults, Principuls au magnau com fact. -A firolabis finago fi hufaphiro feulpta fuerit, vistus eins erit augere draftias, ac futura prædicere. - Leonis Bene formatismago fi in gra-

Leonis bene formatismage fille granato (culpta fberit' virtutein Habebit præferuare honores, fanging pe reelez re geftantem ab omnibus ægritutinis buss honores quoque præbet se als ats uttfis cafibus in inneribus geftantem cuftodit.

->Alini invago fin Orifolico feulpra inveniatur, virtus eiusciit futura prou nofficari ac prædicere.

Atietis five capitis hominis cum barba imago frin Saphiro feulpta elit, Viturem haber fanandi ao liberandi a multis infirmitatebos, & acareere, & ab omni prefluita. Elequeitinago regia cum dat dignitates & bon ores, ac in 79**(**

altum estallin (1) Ranz figura fi in benilo feulpe ctit, virtutem habet inimicos recons cilintes, funnisitiam: inter homines ponere, fi dofcordes erunt fi cum es ipos tetigeris.

Gamelli capicis vel duarum caprarů inter myrti abores imago fi in onyce repetiatur, virtutem habet conuocaus di, congregandi ac confiringendi dæmones, fi fecum quis portauerit: 8 in fomno facit terribilia vidoretti

- Vulturis imago fin Crilolito repesistur, simus eins crit Dæmones ventolque confiringere afrenne, at congregare, defendielocum in quo ponitur à malis spiritibus i 26 ab corum inc festationes & fiquis (cours portamerit dæmones ciobedient.

pasculptacrit gestanti potentiam dati supra dæmones: & ad inceptationes: Walst.

Griffonisimago fi in Griffallo repse riatur feulpta, nirturem un ximam hav bebit replete vo cralasse in 18 ministration Hominis venepinati imago ac has bentis aliquid pulchri in manibus, fi in

Liber Tertins

207 Couricio reperiatur virtutem haber Aringendi linguinem & ad honores going riem and book lagitum Astronom

L conistius Saginarij imago, fi in ialpide repensaturs adv entena valer, ac a febre liberate menuning anime

Hominis armaticum arcuac fagirta imago fin Tride reperietue virtuteri habet culto dire gestanten sucloca in quibus erit, à malo. Hominis im sgo cum onfe in manu,

fin Cornelin repenseur, vitutem has betprefetuareslootmin quoterir à fuls mine ac tempestate, & gestantem à vis tiis ac talcinatione enflodit eminolt Lauri imago fi in Praffio reperias int, ad malcheis junaro dicitus isoini magifteriis gratiam præbet. or morora

Vpupæ figura cum dragontea herba ante se si in berillo reperiatur, erit virtus eius innocare aquaticos spiritus acloqui cohibere : Mortuos quoque notos ad le reuocare ac de quesitis ab eis responsa recipere.

Hyrundinis imago in Celonite reperta virtutem habet pacem ac cocordia inter homines ponere ac cóseruare. Hôis imago cũ dextra manu erecta ad

De Lapidibus,

208

1

colum, fi in Calacdonio reperiant, virtus caus crit vincere civiles lites at gestantem reddere sanum, & itinoribass à causs noniis preservares 1

Dei nomina in ceraunio fi sculpta reperiantur, virtutem habebunt praseruare loca in quibus crunt à compefatibus 2 ac: potentials. & victorian dant gestantibus contra finimices succession di seruites

Vrh imago fi in Amerifto reperiatur, sugandi dæmones vistutem habets & hominem ab ebrietate defendere ac præferuare.

Hominis armati imago fiin magnete reperistur, eus virtus erit conferreiad incantaciones e gestantem in bellowi storem reddere.

Vyrodi dana od da agoot old dla antole fin berilo optietat, tit sproseira dan recene to attore four anigant optiblication concerno guernerad is recone cacherade thebydorefoend politication

Hyrandiais dinies Coulous Coulous 24 -2000 - and a bergangang and analysis -2000 - and analysis and analysis - and analysis and analysis - analysis dinies dinies and analysis Liber Tertius.

Imagines seu sigilla Chael.

HAED vnus ex filiis filiorum Ilrael antiquiffimus doctor cumindeferto effet vidit ac sculpefecit multas figuras sesundum figuras fignorum ac planetarum, & maximum effectum in cis agnouit : & vrhæ imaginum virtutes posteris paterent, hunc librum coposuit in quo per ordinem multæ virtutes ponunt, vr parebit: stales virtutæs dedit in falutem humani generis.

Hominis figura fedentis post aratrum cum longa barba uultuque longo ac superciliis curuatis, in cuius collo sint quatuor homines iacentes : & qui teneat in manibus vulpem, ac vulturem : si talis lapis in quo hæc erunt, collo suspendatur : ad omnes plantationes valet, & ad inueniendum thesauros:nam si sub ceruice dum in lectu ibis impones : in somno videbis the-

De Lapidibus,

fauros ac modum extrahendi. Est & alia eius virtus, conferre in ægritudinibus brutorum cum aquam biberint in qua hic lapis lotus fuerit.

Hominis imago habentis ad collum clipeum, & in capite Galeam, tenentis in manu gladium, ac conculcantis sub pedibus serpentem in iaspide rubco sculpta, si collo suspendatur omnes gestas superabit inimicos in prælio, & maxime si comissum suspense.

Equi imago habentis erocodillum fuper le in iacinto fculpta virtutem habet reddere gestantem victorem in ciuilibus causis: & ornatum ac morigeratum efficit: & amabilem reddit:debet in auro ligari : quoniam ex auro virtus eius augmentatur.

Hominis figura sedentis, ac mulieris stantis ante cum cum capillis sparsis versus renes, & viri surfur aspicientis, fi in Cornelio sculpta reperiatur, virtus eius erit, quod si quis tactus suerit cum ipsolapide ducetur ad voluntatem ac obedientiam tangentis: & ex omnibus beniuolentiam acquiret : sub lapide cum signatur debet apponi parum ambræ ac terebintinæ.

. . . **.**

Equi spumantis ac feruidi super qué niger sedeat cũ sceptro in manu figura inuenta in ematite sculpta: regnandi potestatem præbet acamissam gratiam restaurat debetque in æquali podere auri acargenti ligari.

Hominis fedentis cum accenfa candela in manu imago fi in crifolito fculpta reperiatur, gestantem divirem efficit, debetque in purissimo auro ligari.

Cerui leu Venatoris, aut Canis, aut Leoparis, figura fi lculpta reperiatur, virtutem habet frenandi dæmones, lunaticos, ac freneticos : & qui in nocte militant.

Mulieris imaginem habentis in vna manu auem & in alia pifcem, fi fculptă inuenies fcias ipfam virtutem habere capiendis pifcibus ac auibus: debet in argento ligari: valet his qui tale exercitium exercent.

Cornutæ figura que fic formatur: Nam anterior pars est equi, posterior vero capræ, si in aliquo lapide sculpta reperiatur dat habitum in alendis ac armandis animalibus siue bestiis omnium generu: debetq; in plubo ligari.

Mulieris sedentis cum tuba super

) j

equum seu militis currentis cum cornu ad collum, ac cum arbore ante se figura si sculpta reperiatur in aliquo lapide, venatoribus venandi gratiam præstat si secum portauerint.

Hominis flexis genib. surfum respicientis ac tenentis pannum figura, si in lapide sculpta erit, ac tecum portaucris : dat gratiam ac diuitias in rebus emendis ac vendendis.

Vulturis imago cum ramo oliuæin ore: fiin Pyrite (culpta erit, tecumque portaueris in argenteo annu'o, ad multa conuiuia vocatus eris : & cum in his fueris omnes te afpicient commestione dimissa.

Scorpionis ac lagittarij figuraad inuicem pugnantium, fi in aliquo lapide reperta erit: & cum ipla ceram imprefferis: & cum ipla aliquos tetigeris : maliuolos ac dilcordes beniuolos efficies : in argento ligetur.

Arietis ac Leonis medietatis figura, fi in aliquo precioso lapide sculpta erit, si discordes cum ea tetigeris, amabiles ac concordes efficientur: debétque in argento ligari.

Mulieris in superiori parte, in infe-

212

riori verò Pilcis figura : fi in iacinto Iculpta erit, quæ in manu fpeculum teneat, & in altera ramum: Eam in annulo aureo liga ac digito tene. Cùm verò inuifibilis effe volueris volue lapide dicti annuli verfus palmam manus, & eam claude, & inuifibilis eris.

Hominis armati figura habentis supra dexteram crucem cum stellis si in aliquo preciosorum lapidum inuenta erit, scias ad sruges ac messes valere : & in qua regione erit, ibi tempestas nocere non poterit.

Bafilisci seu Syrenes, cuius pars vna est fæminæ, inferior verò serpentis figura fi in aliquo preciosorum lapidum inuenta erit, virtutem habebit fugandi animalia venenosa.

Bafilisci pugnantis cum dracone figura & desuper sit caput hominis, si in Cornelio reperta fuerit, & ad collum suspendatur: ille habebit virtutem superandi omnem bestiam tam terrenam quam marinam.

Hominis nudi inflati figura cum altera hominis figura benè induti, ac tenentis in vna manu scyfum, in altera verò ramum herbæ, fi in Gagate la-O iij

pide inuéta crit, virtutem habere scias liberandi omnes febricitantes si per triduum secum portauerit.

214

Hominis statuam habentis caput bouinum, & pedes aquilæsi in aliquo lapide sculptam inueneris, tecumque portaueris, nullus de te malè loquetur.

Hominis imago sculpta in diadoco stantis ac magnæ staturæ tenentis in manu dextra obolum, &in alia serpentem, sitque super caput hominis figura Sotis, & prostratum sub pedibus teneat leonem, & posita suerit in annuloplumbeo cum modico Arthemisiæ ac radice sænugræci, cum tecum habueris in ripa sluuij, & vocaueris malignos spiritus, ab eis de questitis responsum accipies.

Hominis figura stantis ac tenentis fasciculu herbæ appensum collo cum groffitie renum, ac amplitudinespatularum si in viridi iaspide sculpta erit, seias ipsam auxilium præbere sebricitantibus, ac à sebre liberare: & si quis artem medicinæ exercet, secumque pottauerit, in discernendisægritudinibus ac cognoscédis medicinis ac herbis : In dandisque potionibus maxi-

Liber Tertius,

215 mägratiam præbet:In hæmorroidibus ac menstruis, & in omni fluxu languineo auxilium prebet, & in instanti oopescit.

Turturis marini imago si in lapide nigro de quo parangones fiunt reperta fuerit, & in annulo plumbeo ligata feratur, non poterit lædi ab aliquo, & à senioribus ac dominis terrarum diligetur.

Aquarij figura fi sculpta fuerit in viridi ialpide: & quis secum potauerit, lucrum præ bet in emendis ac vendendis rebus, & ab eo mercatores confilium quærent: ac in suum domicilium merces portabunt.

Auis quæ in ore suo folium tenet:& in eius conspectu sit caput hominis respicientis ipsam auem : si in lapide parangoni sculpta inueniatur: camque in auro ligaueris ac tecum portaueris, diues eris ac locuples & ab omnibus venerabilis.

Iouis figura, quæ eft hominis sedentis fuper cathedram quadrupedem : & fint ibi quattuor homines stantes ante Ioue, fintque manus Iouis erecta versus cœlũ, & in capite habeat diadema. iiii

M6

Si in iacinto sculpta critacinauro ligata, & quis talem annulum scoum portaucrit, scu figuram huius annuli impressam in cæra collo suspendet, à regibus ac sapientibus quicquid volucrit impetrabit.

Hominis imago habens vultum leonis, & pedes aquilæ, & fub pedibus eius fit draco biceps, & cauda fit extenfa, In manu verò ipfius hominis fit baculus, cum quo percutiat capita draconis : fi in criftallo fculpta erit, aut in aliquo preciofo lapide, & ligata fit in auricalco, & fub lapide fit mufcus & ambra, fi quis fert fecum talem lapidem, vterque fexus omnium inclinabit fibi: ac fpiritus obedient ei: & facultatem augebit ac maximas diuitias accumulabit.

Hominis sedentis super aquilam, ac in manu virgam tenentis imago, si in efestide lapide seu cristallo inuenta erit : & in annulo æreo seu cupreo ligata : si quis hunc annulum in die solis ante ortum ipsius aspexerit : omnes inimicos suos vincet & superabit. Et si in die Iouis aspexerit, victor belli erit, aclibenter omnes homines di

Liber Tertim.

327

obedient. Sed oportet gerentem veftiri albis vestibus, ac columbina carne abstincre.

Hominis figura equitantis ac tenétis in vna manu frenum, & in alia arcum tenfum ac habentis gladium cincum, fi in pyrite sculpta erit, & in annulo aureo ligata, & quis secum portauerit, eum victorem reddet in præliis, nec quis ei ressere poterit.

-Mulieris imago habétis crines sparfos super mamillas, & in eius conspectu sit vir quasi adueniens, faciensque ei aliquod amoris signum, si in iacinto seu cristallo sculpta erit, acin auro ligata, & sub lapide si ambra, aloes, & herba quæ polium dicitur : Ferenti hunclapidem in annulo omnes obedient, & si mulierem cum eo tetigeris, voluntatem tuam faciet : & capiti tuo supposueris, cum vadis dormitum, quicquid volueris in somno videbis,

Hominis imago sedentis super Piscem, & super caput hominis sit pauo, si in lapide rubeo sculpta erit, & ipsam sub tabulam in conuiuio posueris, nemo comedens cum dextra satiabitur.

Hominis nudi stantis sigura, & à

218%

۱.

dextra cius fit puella ftans, cuius on-i pilli fint ligati circa caput, & vir tencat dexteram suam super collum puella, & finistram super pectus : & vir aspiciat vultum eius, & ipla alpiciat in terram : Si in aliquo lapide seulpta crit, ac in ferreo ligata annulo, & fub lapide sit parum linguz passerisac vpupæ,mirræ, aluminis, languinilque hominis æqualiter parum, qui hunc annulum portauerit, inuicus erit, nec vllus poterit ei resistere, nectera aliqua ei nocebit. Epilepticis quoque valet, si ceram rubeam fignaueris cum eo:& fi ad collum canis ponatur, latrarenon permittit.

Hominis imago tenentis in manu flores, fi in cornelio sculpta erit, ac in annulo staneo posita, & annulus fabrieatus fuerit die Lunæ vel Veneris, in prima octaua vel duodecima hora: Postea tange quem volueris cum dieto annulo & obediet tibi.

Hominis barbati figuram habentis vultum longum, fuperciliaque curua: fedentis fuper aratrum inter duos tauros, habentifque vulturem in manu, fi în lapide fculptă reperies, fcias virtute

Liber Tertins.

219

habere in plantatione arborli & in inuentione the fauroru, ac victorem in prælio efficere. Serpentes à facie gestantis fugantur. Epilepticos fanat: & omnem timorem ac vexationem malorum spirituum liberar, debetque in annulo ferreo ligari & gestari.

Hominis tenentis falcem in manu fuper caput suu figura, & sub pedibus crocodillum, si in lapide sculptaerit, ac in annulo plumbeo ligata, & sub lapide sit parú radicis squillæ: qui secum suu ficannulú portauerit, ab inimicis securus crit, & in itinere à latronibus.

Hominis figura tenentis gladium in manu ac ledentis lupra draconem, Si in ametisto reperta erit, ac in plumbeo annulo ligata vel ferreo, & in digitoferatur, ei omnes spititus obedient & reuelabunt ei thesauros ac quæssta qualiacunque suerint.

Aquilæstantis figura si in ethicelapide sculpta erit, ac in annulo plumbeo ligata, virtutem habet qui secum portauerit capiendi multos pisces, nec vlla fera ei nocebit, & ab hominibus diligetur.

Hominis státis ac tenentis in manu

De Lapidibus,

220

mucronem figuram, si in onychine fculptam inuenies scias virtutem habere si quis secum portauerit honorari ab omnibus dominationibus ac principibus, & similiter ab omnibus hominibus.

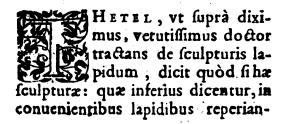
Leporis figura sculpta in iaspide præseruandi gerentem à dæmoniaca ymbra vim habet, ne ei noceat.

Hominis habentis in manu palmam figura, fi in aliquo lapide sculpta erit, reddit gestantem gratum ac amabilem potentibus ac principibus.

Auctor iste Chael ponit etiam imagines astronomicas, sed quia ante pofitæ sunt: non repetam.

Imagines seu sigilla Thetel.

CAP. XVI.

Liber Tertins. tur, maximam virtutem habent, &

Primo.

Hominis imago in iaspide habentis scutum in sinistra, &in dextra idolum, vel aliquid bellicolum: &loco pedum fint viperz: & loco capitis hominis fit caput galli fiue leonis: & cum torace, hic lapis fic sculptus virtutem haber contra inimicos, ac victorem' gestantem reddit, & ad venena valet. Sanguinem quoque stringit à quocunque loco fluat.

Hominis figura habens fasciculum herbæ in collo, fi in iaspide reperiatur, virtutem habet discernendi seu cognoscendi infirmitates. Sanguinem à quocunque loco fluat frænat: dicunt Galienum hunc lapidem habuisse quem semper vehebat.

Crucem seulptam in iaspide viridi dicunt habere potentiam liberandi gestantem à submersione aquæ.

Fœmina habens in vna manu auem & in altera pifcem, fi fculpta erit in erifolito, ad negociandum multum valer.

Lupi figura si sculpta in iaspide reperiatur, contra versutias valer, ac in-

221

sana verba prohibet proferre.

322

Cerui figura in lapide sculpta virtutem habet sanandi ac liberandi lunaticos & freneticos.

Agni imago si in lapide sculpta erit: gestantem efficit securum à paralysi ac à quartana febre.

Venatoris figura in iaspide sculpta gestantem efficit habere virtutem sanandi dæmoniacos ac freneticos.

Imperatoris figura in ialpide sculpta cum capite erecto gestantem reddit amabilem ab omni creatura, & quid petierit obtinebit.

Virginis figura cum veste profusa tenentis in manu laurum si sculpta in iaspide reperiatur, gestantem essi si securum à submersione. Nec à dæmone vexabitur, facitque potentem ac impetrantem omnia.

Hominis figura habens palmam infcriptam in manu, fi in iaspide inueniatur potentem reddit gestantem, ac principibus gratum.

Liber Tertins.

223

Digitized by Google

🐘 Sculpsuræ feu imagines Salomonis.

CAP. XVII.

ÈT.V STISSIMVM inueni librum de figillis lapidum, cuius titulas talis crat fine auctoris nomine : Credo tamen fuisse Salomonis quia in co libro multa opera Salomonis erant.

In nomine domini hic est preciosus Libellus quem filij Israelitici in deserto secerunt, secundum nomen tuŭ Domine & secundum cursum stellarŭ.

Hominis sedentis super aratrum figura que habet collum paruum, & prolixam barbá: & quatuor homines iaceantin suo collo: & teneat in manibus vulpé: & in alia vulturé: scias istud figillú si collo appédas, ad omnes plátationes valere: & ad omnes the faurorú inuétiones. Pobationé istus an valeat sic facias : accipe laná nigram puram since tincura, & inuolue lapidem, 224

& inter paleas tritici pone, & fuper ipfum iace cum capite, in fomnis videbis omnes the fauros de regione in qua eris, & quomodo illos habere poteris. Amplius aliam habet virtutem, quoniam fanat omnes bestiarum langores fi aquam in qua lotus fuerit bibent.

Hominem fculptum in ialpide viridi qui habeat clipeum pendentem collo, & fuper caput galeam & gladiü erectum: & pedibus ferpentem calcet: pone ad collum & non timebis vllum inimicum: tamen iners non fis:in omnibus rebus erit victor, & maximè valet in rebus martialibus, debétque in ære ligari.

Equum gerentem supra dorsum calchatricem seu crocodillum: si in iacinto albo inuenies, scias valere in placidis ac loquelis omnibus, & illico ab omnibus hominibus ac bestiis eris amabilis, debétque in auro ligari.

Hominem sedentem & mulierem stantem ante eum habentem capillos extensos vsque ad femur, & quòd scemina leuet oculos sursum: si in cornelio sculptum inuenics, scias virtutem cius

Liber Tertius.

22Ç eius effe quòd omnis homo vel fœmina tacta ab co figillo obediens crit tibi ad omnem voluntatem tuam: debeng in tanto pondere auri ligari quantum lapis ponderat, & subtus poni herba betonica & ambra.

Equum spumantem & supra se fie vir tenes sceptrum in manu, fi in ametisto sculptum reperies, scias istud figillum prodeffe ad omnes res quas habet quiillud fert, & omnes Principes ac primates obedientes erunt ei. De4 betligari in auro vel argento in doplo ad figillum.

Forminam tenentem in vna manu auch & in altera piscem: fi in cristallo sculptam inuenies, scias valere ad capiendum aues : debet in argento ligari. Cometa and mi

Cornutum animal quod equum subtus se ferat, & equus retro se ducat medictatem capræ: fi sculptum inue-neris in aliquo precioforum lapidum, fcias valere ad domandum omnes bestias : debetque in annulo plumbeo poni. Militem super equum currentem

Р

226

:

cum cornuad collum, & fit arbor ante fe: fi fculptum in aliqua preciofa petra inuenies ; fcias valere in omnibus venationibus.

Hominem flectentem genua & furfum afpicientem,&vnum pannum teneat, fi in turchefia fculptum inuenies, fcias valere ad emendas ac vendendas res, & caftè fer.

Fragulæ figuram quæ in ore ferat ramum oliuæ, fi in pyrite sculptam inuenics, & in annulo argenti cam pofueris, in conuiuiis ab omnibus inuitatus eris, & qui ibi erunt non comedent. Sed omnes te aspicient fi in dextra manu in conuiuio portaueriso

Scorpionis & Sagittarij figuram inter le bellantium fi in aliquo lapide inuenies, pone illum in annulo ferreo, & fi vis cognoscere illius vigorem, comprime figuram in cera, & quoscunque cum illa palpaneris inter sestarim difcordes erunt.

Arietis figuram cum medictate bob vis fi in aliqua gemma inuenies, liga in annulo argenteo, tange quem vis &

Liber Tertiss.

eris concors.

Fœminam sculptam & medium piscem quæ in vna manu tencat speculum, & in alia ramum, si in iacinto marino inueneris pone in annulo aureo, & cooperi sigillum de cera, & feras in digito. Et quando volueris ire quòd nullus te videat, tene petram intus palmam strictè, & habebis effecum.

Hominis arantis, & lupra illum fit manus domini faciens fignum, & iuxta illud lculpta fit stella : si in aliqua gemma figuram inuenies & honestisfimè tulerissin quaregione eris à tempestate non peribis, & fructus terræ similiter in illa non peribunt.

Caput & collum sculptum in viridi iaspide si inueneris liga in annulo argenteo vel æreo, seras illud & nullo modo peribis: & in annulo scribe istas literas. B.B.P.P.N.E.N.A. & saluabitur corpus tuum ab omni infirmitate & maxime à febre vel hydropiss, & ad capiendú aues dat magná gratiá. Et eris rationabilis ac amabilis in omnibus rebus. In preliis ac placidis summusteris : forminas ad concipiendum P it

De Lapidibus,

iuuat, ac ad parturiendum : pacemac concordiam & plura bona dat illis qui cum tulerint: tamé iustiffimè ac honcstissime feras cum.

Bafiliíci ac Sirenis maris imaginem, cuius fuprema medietas est fæminæ, inferior vero ferpentis, si in aliqua gémainuenies: ser tecum, & poteris tangere omnia venenosa animalia sincaliquo nocumento.

Bafiliscum & draconem inter se hefitantes si in cornelio inuenies sculptos, sitque ibi caput bouis : Pone illum ad collum, si vis bellare cum aliqua bestia siluestri vel marina, cito erit victa.

Hominis nudi inflati & coronati qui teneat in vna manu scifcum, & in alia ramű herbæssi in Gagate imaginé sculptam inuenies, pone in annulo cuiusus metalli: & omnis homo qui habuerit febrem, si illum ferat, statim sanabitur.

Hominis stantis, cuius caput sit bouis, pedes verò aquilæ, figuram sin aliqua gemma sculptam inuenies : Illam figuram in cera comprime, & cam fer tecum, & non inuenies hominem

Digitized by Google

228

Liber Tertins.

tibi malè loquentem.

Hominis crecti ac magni figuram qui in vna manu teneat obolum, & in alia ferpentem, & fupra hominem fit fol infculptus, & homo fub pedibus teneat leonem: fiin diacodo fulptam inuenics, illam pone in annulo plumbi, & fubtus pone radicem arthemifiæ, & radicem fenugreci. Fer tecum fuper ripam aquæ, & voca quemlibet malignorum fpirituum, & habebis ab eis refponfum de omnibus rebus quæfitis.

Hominis stantis figuram, & habentis humeros magnos ac renes, & in collo onus herbarum, si in iaspide viridi (culptam inuenies, fer tecum, & liber eris à febre acuta. Sed si fueris medicus gratiam habebis in medicando. Sed si petra fuerit guttata, pone in annulo argenti, quoniam hæmoptoicos idest vomentes sanguinem sanat.

Turturis fignram si in parangone inueneris sculptam, & ponas in annulo plumbeo, qui fert nunquam vulneratus erit nec malum accipiet. Sed ab omnibus hominibus honorabi-

P iij

\$<u>\$</u>\$ tur, & maxime à senioribus.

Auis tenentis folium in ore & in eius conspectu sit caput hominis aut vulturis, figuram, fi in parangone aureo sculptam inuenies, liga in annulo qualiscunque fuerit, locuples superfluis diuitiis, ac acceptus & veneratus eris ab hominibus.

Aquarij figuram fi in viridi turchefia sculptam inuenies, qui cam fert ex omnibus quæ vendiderit ac emerit lucrum acquiret. Ita quod emptores inuestigabunt eum.

Viri iuuenis tenentis in capite cotonam & sedentis super thronum quadrupedem, & sub quolibet pede sit vir stans retinens cathedram in collo, fitque circa caput sedentis circulus,& manus eius fint erecta ad cœlum : si hanc figuram in iacinto albo sculpta reperies: pone hunc lapidem in argenteo annulo in æquali pondere ad lapidem : & sub lapide pone de mastice & & terebintina, Fac sigillum in cera,& da cuiuis,& gerat ad collum vel fuprà fe annulum seu sigillum, & vadat ad regem, vel potentem, vel ad sapientem pura mente, & caste impetrabit

Liber Tertius.

ab eis quid voluerit.

Mulieris figuram habentis crines sparsos vel mamillas nudas : & in eius conspectu fit vir imminens ac cernens eius faciem : si in iacinto, granato vel cristalloj inueneris sculptam & ligaueris in annulo aureo tanti ponderis vt lapis est: & sub lapide si ambra, lignum aloes, & polipodium, ferens erit placabilis omnibus, & obedient ei, & si fupponatur capiti in somnis que voluerit videbit.

Viri sedentis super piscem figuram fi in iaspide rubeo sculptam inuenies, fi in panno alicuius hominis imponatur, in conuiuio cum dextero brachio comedens non saturabitur.

Viri batbati tenentis florem in manu figuram si in cornelio sculptaminuenies, ac ligaueris in annulo stanneo, & siet annulus in reuolutione lune, vel die veneris luna prima, vel octaua, & tange quemcunque volueris, veniet ad voluntatem tuam.

Serpentis figuram habentis supra dorsum virum & super caudam coriŭ, si in aliquo lapide sculptam inuenies, qui hunc lapidem supra se portauerit P iiij omnibus abundabit & crit astutus.

232

Viri stantis ac tenentis falcem in manu supra caput suum, sub pedibus euius sit crocodillus, figuram si in aliquo lapide sculptam inuenies : Mitte in annulo plumbeo, & sub lapide pone parum radicis squillæ. Portans eum ab omnibus inimicis securus erit: & si eis obuius suerit, non erit qui loquatur malum.

Viri stantis supra draconem quiin manuteneat gladium, figuram si in Emathite sculptam inuenies: pone in annulo plumbeo vel serreo, & obedient ei omnes spiritus qui in tenebris habitant, reuelabuntque ei thesauros leui carmine, ac extrahendi modum ostendent.

Leonis vultus vel draconis habentis duo capita cum cauda delicata, vel viri in cuius dextra fit baculus, & percutiat caput leonis feu capita draconis, figuram fi in cristallo sculptam inuenies : in auricalcho pone, & sub lapide fit muscum, & ambra: tecum porta, & omnes obedient tibi, & facultatein ampliabis. Sigilla cum eo ceram, & da cuius, & habebit cande virtute,

Liber Tertius.

- 233 Viri equitantis ac tenentis in manu eius frenum, 80 in atia arcum cum gladio cindo, figuram fi in pyrite foblptam inuenies, & in annulo aurco ligetur: gestanten victoren reddit in præho cui nemo resistere poterit. Et si quis hunc annulum in oleo submersenit mulcato : & vnxcrit yultum faum cum dicto oleo mulcato, omnes metuent qui cum videbunt, nec ei refiftere poterunt.

Viri stantis ac habentis loricam indutam, & in capite galeam, in manu verò gladium cuaginatum, figuram fi in aliquo lapide sculptam inuenies, & in annulo ferreo tanti ponderis ligaueris, ferenti hunc in prælio nemo refikere poterit.

🗆 Viri ftantis , qui fit nudus , 🗞 à dentris cius sit puella nuda stans, & eius capilli fint ligati circa caput, figuram fi in magnete sculptant inuenies, & vir teneat dexteram suam supra collum puellæ, & finistram super pectus, & vir afpiciat vultum puellæ, & ipfa afpiciat terram : pone in annulo ferreo tanti ponderis quanti est lapis : & mitte fublapide linguam vpupę, Mirram, alumę,

De Lapidibus,

234

& de fanguine hominis quantum lingua auis ponderat. Ferenti annulum nullus inimicus poterit refiftere in cófpectu eius, fiue in bello, fiue alibi : nes latro nec fera nocens poterit intrare domum in qua prædictus lapis fuerit. Et fi epilepticus aquam biberit in qua lotus fuerit, fanabitur. Sigilla cum eo ceram rubeam, & pone ad colum canis, & quandiu ibi fuerit nunquam latrare poterit : fi quis postea dictam ceram tulerit, inter latrones & canes ac inimicos, nullum ab eis damnum accipiet.

Viri barbati habentis longum vultum & curuata supercilia, sedentis super aratrum inter duostauros, baiulantem culturam in manu, & in collo cius sir caput hominis, & caput vulpis, figuram si sculptam in aliquo lapide inuenetis : Ad plantationes ac ad omnes culturas valet, ad inueniendum the sauros, & ad bellandum : conuertit inimicos su caritatem, ac in multis infirmitatibus valet. Et si quis cum portauerit, sugient serpentes à facie eius. Epilepticos quoque sanat. Et si infans

Liber Tertins.

35

eum portauerit ad collum, timorem ab co expellit, ac vexationem malorum spirituum, & se si eger portabit, fanitatem recuperat, vt maiorem virtutem habeat, debet poni in annulo ferreo in duplici pondere ad lapidem.

Aquilæ stantis figurum, si in Ethice sculptam inuenies, & in annullo plubeo pones, gerens eum erit acceptus ac amatus ab hominibus, & animalia obedient ei : & si in eo sculptus suerit piscis, & portans eum vadat ad piscandum, multos capiet pisces.

Viri tenentis in manu mutatione, figuram fi sculptam in euchilo sinue nies, pone in quo vis annullo. Gerens erit timoratus ac veneratus, & dominationes ac principes cum honorabunt.

Arietis & semileonis figuram, fi in aliquo precioso lapide sculptaminuenies, & in argenteo annulo ligaueris: fi cum co discordes terigeris, statim in concordiam venient.

Equi alati qui pegasus dicitur, figuram si in aliquo lapide sculptam

De Lapidibus,

236

inuenies, optimus est militantibus, & in căpestri bello dat audaciam, ac velocitatem bellantibus: & dicitur liberare equos ferentes hunc lapidem ab infirmitatibus futuris.

Vrsiac serpétis circundantis vrsum figuram si in aliquo lapide sculptam inuenies, astutum ac in proposito permanentem efficit.

Herculis figuram tenentis in dextra clauam interficientis leonem, leu aliud monftrum, fi in aliquo lapide leulptam inuenies : leias dare victoriam gerenti in campestri bello.

Arboris, vel vitis, vel space figuram fi in aliquo lapide sculpram inuenies, gerentem in victu ac vestitu abundare facit : & principes sibi beniuolos ac placatos efficit.

Mars armatus, vel Virgo ftolata cum circumflexa veste, tenens in manu laurum, si in iaspide inventus suerit, potétem gestantem efficit ad omnia persiciendum: & amorte violenta ac submersione aquæ liberabitur, & à casibus aduersis.

Martis figura si inventa suerit, quz est militis cum lancea, in aliquo lapide, audacem, animosum ac bellato-

Liver Tertins.

teminuictum gestantem reddit.

louis figura quz sit in forma hominis, & arictinum habeat caput, in quocunque lapide suerit gerentem efficit amabilem ab omni creatura, & citò obtinebit quicquid petierit.

Capricorni signum sculptum in cornelio, aut in aliquo alio lapide, in annulo argenteo ponas ac tecum porta: Nec in persona, nec in ære ab inimicis læs eris. Nec iudex contra te sententiam iniustam feret. In negotiatione ac honore abundabis, & amieitiam multorum acquires, ac omnes fascinationes quæ contra te sastæ erunt destruétur: & in prælio nullus inimicus quantumcunque fortis suezit, tibi resistere poterit.

> and the second secon Second second

ul man fi tani a sa kati Mini kana mana tani an

More of volume a following of

ne empositation managed al.

Martin Barris

.

Digitized by Google

and so the second se

237

Sigilla seu imagines Hermetis.

CAP. XVIII.

facio

238

ERMES In libello quadripartiti quindecim narrat imagines: quia possibile est ipfas inuenire de ipsis mentionem

💷 Capitis hominis cum longa barba ac parum languinis circa collum, fi in adamante reperistar imago leulpta. scias ad victoriam ac audaciam conterre: & corpus ab illationibus praservare. Valerque ad impetrandum gratiam à regibus ac principibus./ 🔅 🤫

Virgo, vt puella, vel lampas, in cristallo sculpta si inuenta erit, scias virtutem habere custodiendi oculorum lumen.

Hominis litigantis figuram si in rubino sculptam inuenies, ad honores, ac divitias confert.

Hominis volentis in instrumentis ludere fimilitudo in Saphiro fi ículpta crit, hominem exaltat, ac gratiofum

Liber Tertins.

220

omnibus reddit.

Canis leporini figuram in berillo sculptam, scias valore ad maximos honores & famam ac beniuolentiam acquirendam.

Galli imago vel trium puellarum fi in Achate reperiatur : hominem gratiofum apud homines efficit, & in aeris spiritibus dat potentiam, & in magica arte valet.

Leonis vel mutilagæ figura fi in grav nato sculpta erit, divitias ac honorespræbet, cor lætificat, & tristitiam expellit.

Cerui aut colubri imago fi in oniychino sculpta erit; scias gestant innimositatem præbere, Dæmones sligare; ac constringere & congregare: nociuosque ventos compescere.

Hominis figura in fimilitudine mercatoris portantis merces ad vendendum: Aut hominis fedentis fub centurione fi in fmaragdo reperiatur: diuitias dat, victoremque reddit, & ab angustia acà malo subleuat.

Tauri seu vituli imago si in magnete reperiatur, secum portans securè 240

pergere poterit in omnia loca absque molestia valet etiam contra omnes incantationes, & fictucia, ad commouendas de loco vno ad alium locum.

Equi aut lupi figura fi in iaspide reperiatur, febres fugat, & sanguinem stringit.

Hominis figura sublimati aut coronati si in topatio figurata crit, gestantem efficit bonum, morigeratum, ac dilectum coram hominibus, honores ac dignitates prebet.

Hominis armati cum enle in manu, fi in Sardio, fiue Ametisto sculptateperiasur imago, getenti acquirere facit bongm ac perfectam memoriam, ac lapientem reddit.

Ceruj seu hirei figura si in sulcedonio reperiatur sculpta, erit in virtute augédi diuitias, si in capla pecuniarum conservetur,

and the second second second

en andersternen i Brader 19 - Martin Brader, **Sigilla**

Liber Terrius.

Sigilla seu imagines reperta hinc inde à diuerfis doctoribus , quæ - sigilla hîc apposui, er si plures reperiantur hic addere poteritis.

CAP. XIX.

ERVI feu leporis imago in iafpide cum cane, leu fit canis folus impressus : Talis lapis porentiam habet lu-

naticos, melancolicos ac freneticos fedandi, & illos qui în noste hincinde Vagantur.

Leporis imaginem in jaspide quæ non fit secundum formam signi coeleftis, fi tecum portaueris, ab vllo demone seu spiritu lædi non poteris.

Locusta marina in berillo sculpta rixas conciliat, ac matrimonium in amore coniungit.

Imperatoris imaginem habentem caput crectum in lapide sculptam si quis secum portauctit, diligenter ab

De Lapidibus,

242 omni creatura,&fi quid ab aliquo petierit optinebit.

Virgo stolata cũ veste profula sculpta in iaspide, tenensque laurum in manu, gestantem potentem reddit, ac facile ab omnibus impetrantem, nec in aqua submergetur.

Hominis armati, seu virginis tenentis in manu laurum cum veste circumflexa ac ítolata figura, gerenté ab aduersis casibus liberar, & maximè à submersione: dico si in saphyro sculp**ta** fuerit.

Hominis cum ense in manu imago gestantem victoriosum in bellis reddit.

· Hominis armati in equo cum lácea, figura fi in smirillo sculpta erit, gestantévictoriosu in capestri bello reddet.

Nocticoracis figura', cum auis sit Palladis, fi in lapide qui ad icientiam facit sculpta crit, hominem facit scientificum ac eloquentem.

Pauonis imago sculpta in decenti lapidead diuitias, virtutem habet reddere gestantem diuitem.

Mars armatus in faphiro gestatus fubmerfionem aquæ prohibet.

Liber Tertim.

243

Hominis figura interficientis leonem, aut bestiam cum gladio, astutū, potentem, victoriosum, ac amabilem gestantem reddit.

Mulieris figura sedentis cum corona in solio, ac flexis manibus, alacrem gestantem reddit.

Venatoris aut cerui seu lepotis figura sculpta in iaspide, vim habet vexatum à spiritibus, seu freneticum liberare.

Hominis tenentis laurum seu palmam in manu dextra imago, portantem efficit causarum ac præliorum victorem, amabilem: ac potentem in regione sua efficit.

Hominis alati figura habentis sub pedibus serpentem, ac tenentis caput eius in manibus, diuitem, prudentem, & amabilem ab omnibus gestantem efficit.

Hominis figuration dum hircino capite loco fui feias ad acquiré dam gratiam ac diuitias valere.

Formicæ trahentis spicam seu granum in aliquo lapide sculpta imago ad diuitias acquirendas valet.

Galli figura tenentis in rostro co-

Qi

De Lapidibus, Lib.III.

ronam seu zonam in duello, victoriam dat, & maximè si in gallinaceo fuerit.

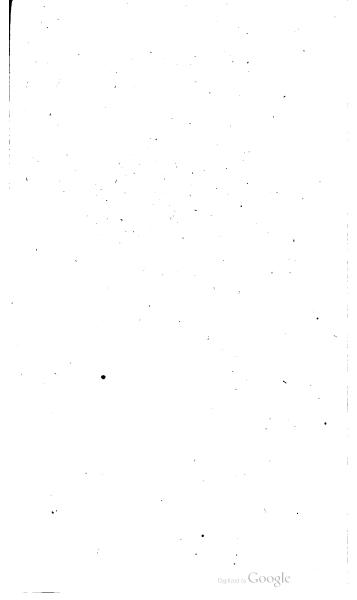
Falconis seu asturis figura sculpta in cornelio,gestätemvictoriosum reddit, ac agilem in agendis rebus.

Aquilæ figura in Kabrate sculpta, seu in Christallo,gestantem diuitë,victoriosum, ac eloquentem reddit.

Equus alatus fi integer in aliquo lapide erit sculptus, & maxime in Achate, hominem in bello victoriosum, ac prouidum in omnibus agendis rebus reddit.

FINIS

SYMPATHIA SEPTEM METALLO-RVM, AC SEPTEM SELECTORVM LAPIDVM AD Planetas.

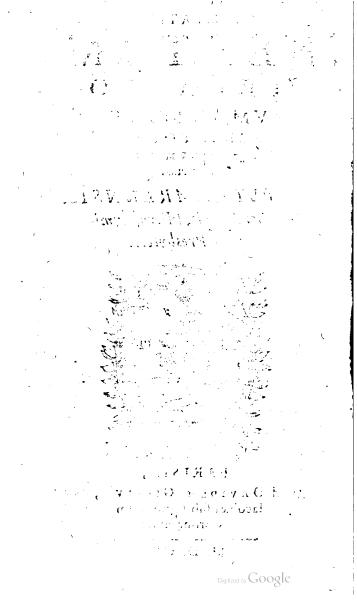
D. PETRI ARLENSIS, de Scudalupis, Hierofolymitani Presbyteri.

PARISIIS,

Apud DAVIDEM GILLIVM, VIA Iacobæa lub figno trium Coronarum.

M. D. CX.

SYMPATHIA SEPTEM METAL-LORVM, AC SEPTEM SELECTORVM LAPIdum ad Planetas.

D. PETRI ARLENSIS, de Scudalupis, Hierofolymitani Presbyteri.

PROEMEYM.

V M superioribus tribus Libris satis curiositatis indultum , & de modo quo lapides seu gemmæ in terræ visceribus pro-

creantur, nurrinstar, & indurantur; de virtute & substantia corum standem ad sculpturz methodű ex Astrologiz principiis perpauca fint sparsim spatiata & differta, que potius tacta & mota, quàm demosfifiata & producta;

345

246 Sympathia VII.Metallorum, Non yt Authorinomni Philolophiæ genere verlatus aliqua ex ignorátia reliquisle dicatur, sed tépori & occasio ni deserviens, posterisque ansam relin-quens, vi que inuestigati digna cenfeantur, pro corum libitu & nutu aliis demonstrent. Sunt in huiusmodi lapi-dum & gemmarum genere multa in-uestigatione dignissima, & curiosis apta adeo, vt fi ad corum cognitione saltem per particulam aliquam deuenire potuissent, proculdubio Magiæ naturalis oftium nobis occultatum & clausum, non apertum tantùm, sed di-latatum & notissimum extaret. Quæ virtutes, quæ proprietates, quorum •occultæ caulæ in lapidibus nó infunt? quæin illis non funt claufærationes & effectus ? In coloribus i in formis, in transparentiis, inclaritate, in opacitate; in duritie; in splendore, in accidentibus denique multis? Quid de Opalo? vt de alies prope infinitis ta? cca? latis enim abunde & diffusiùs'ab Authoribus multis de illorum effen. tiis & qualitatibus per libros varios fuit disputatum, ab Alberto Magno, à Plinio, à Marsiko Ficino, a Hirony-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 247 mo Cardano, ab Agrippa, à Petro Melsina, ab Auctore nottro, & vltimo loco anno clapío ab Anfelmo Boísio Tractatus copiofilsimus, do ctitsimufque editus fuit. Aliqua de Opalo, pauca ex summo mei in talem lapidem (nescio fi potius gemma) affectu inferam, cum tam admirabili virtute fit præditus, venescio quid diuinum in illo reluceat & micet : Naturam in illius productione omne suum posse exercuiffe credibile ten etur, tam clara, tam nobili forma & pulc hritudine est honoratus, ornatulque, vt omnes vires extendisse, & suam potentiam in opere tali demonstrasse videatur. Quilibet, licèt ignarus, statim ac oculos ad contemplandum iniccit, anhelat, cupit, loquitur, interrogat', tandem impatiens ad laudes illius canendas prorumpit, & forte nefciens loquitur, tantum ab interno afflatus numine. Merito alios lapides ad se traherectabulos è deillo predicatur, cum hominum corda violenter, virtute quadam occulta ad se trahat. De lapide Pentaura in Apollonij Thianzi vita talia fomniantur, sed similitudo Opali ad Pen-

248 Sympachia VII. Metallorum,

caurem vnde deuenerit , adhuc eft incognitum, cum Opalus' fit per se noeus, & Pentauram adhuc nullus confiteatur se vidisse. De Opalo morito allegorice alios lapides trahere dicunt. nam cum omnes ferè aliorum lapidu colores in illo aparcant, virtutes quoque possidere censetur. Nam lapides à colore distinguntur, quitantum feptem numerantur; Albus, Flaues , Rubeus, Viridis, Cæruleus, Vinofus, & Niger, qui omnes ad septem Planetas referri possunt, Albedo ad Lunam, Flauedo ad Solem, Rubedo ad Marcem, Viriditas ad Mercurium, Cæruleus color ad Iouem, Vinofitas ad Venerem, & Nigredo ad Saturnum. Nam Lung Albedo ex Christallo incít, Flauedo Soli ex auro, Rubedo Martiex tin chura à ferro proueniente: Visiditas, ad Mercurium exmixtione duorum colorum devenit, seu etiam exangéroviuo quod in viriditarem refultar, dum ad generationem disponitur :: Cæruleus color ad Louem er qualitate æris & stanni, que preparata ad lapides conficiendos coeruleitatem acquirent : Vinolicas ad Venere, quia

O VIE. Lapid. Selected Planet. 249 ubedo illa mista sanguine ad Ameistum pertinet, qui lapis V eneri dicaus exitat : Nigredo merito ad Saturpum ex terreltri opacitate illi propria. Ab his septem coloribus alij misti colores deueniunt, puta subflaui, subrnbei, subalbi, serrnginei, pallidi, & alij multi, vt in quolibet lapide appaget, & aliquado mifti vilumur. Siigitur color dat diftin Gionem lapidibys, colorem ergo dare lapidibus effe, fatendum crit : Si colores varij in Opalo dant illi effe omnium lapidum, neceffario & virtutes ac proprietates. Quapropter si de illius particularivirsuse inucltigationem facere volumus, illam folam quæramus; quæ diffufiua in omnes lapides reperitur. In Opalo septem illi colores quasi mire conspiciuntus, nec tamen omnes alij miki colores adsunt : sed cum ab illis septe cæteri oriantur, eminenter omnes mistos continere dicimus, & ideo om. nes virtutes, proprietates, & qualitates; non totaliter tamen, & ablolutê in iplo centendæ funt. Rubini, feu Carbticuli rubedo, viriditas Smaragdi, Flauedo Iacinthi, Cærulcitas Sa-

250 Sympathia VII. Metallorum, phyri, Vinofitas Ametifti, Claritas Adamantis, & Albedo Vnionum seu Perlarum. Isti colores apertissimè in perfecto Opalo videntur. Modo infero, si per colores lapides noscuntur, & distinguntur, accidentia illorum essentiam dabune, quod cùm sit absurdissimum, negandum venit : nam nullum accidens est prius sua substantia. Dicendum ergo colores non esse de essentia virtuali & qualitatiua lapidum, fed de compositione humidi & terrei, vt in Tractatu præcedenti ab Authore nostro diffusius fuit disputatum. Opalus verò cùm tot tantisque coloribus rutilare videatur, virtutibus aliquibus occultis & manifestis præditum esse credendum est, non vt colores illi efficaciam aliquam illi præstent, sed præeminentiam donant, & virtutes, proprietatesque signant, & demonstrant, vt illius lapidis proprietas cuius color apparer, virtutem etiam illius inefle fignificet. Rubedo namque Rubini siue Carbunculi, ibi corú virtutes denotat, & operando effectus producere, sic de aliis coloribus

Et VII. Lap. Select. ad Planet. 251 qui in aliis lapidibus confpiciuntur. De mistis affirmare no auderem, nam cum in Opalo mistio appareat, est tamen mistio adeo distincta & perspicua, vt nulla distinctione distinctior. In Iaspide multorum colorum collectio videtur, tamen confusè: ideo proprietatem istius lapidis in Opalo non credo inueniri, cum experientia id numquam demonstrauerit. Sic de aliis mistis idem affirmandum cenfeo.

Colores varij in Opolo ad visionis oblectamentum conferre multum valent, imò ad corda & interiora alteranda efficaciam maximam præstant, & mirantium oculos summopere oblectant. Vous præ aliis ad meas peruenit manus, in quo tanta puleritudo, decor, & venustas elucebat, vt verè lapides omnes ad se vi trahere gloriari posset, cum aspicientium corda indeflexe, & indefinenter euerteret, deuerteret, ac alligaret : Groffitie vnius aucllang ab Aquile auree mito elaboratæ artificio vnguib. strictus erat, colorelq; tam viuidos & varios habebat, vt tota celi pulcritudo in illo

252 Sympathia VII. Metallorum, conspiceretur, Decor ex illo exibat, Maiestas ex sugore prope divino erumpebat. Radios tam claros & gra-

ues emittebat, vtafpicientibus terrorem incuterent. Quid plura? virtutes & proprietates à natura fibi infitas de ferenti concedebat: nam corda afpicientium inuifibili iaculo iaculabatur, oculos cæcutiebat: pectora licèt animofiffima fortiffimaque concutiebar, totum denique aftantis corpus terrore replebat: ad amandum, honorandum & colendum farali quadam coactione impellebat. Vídi, expertus, & coram Deo teftificor, verè talis lapis fummo & inæftimabili pretioæftimandus erat.

Non omnes Opali talibus sunt præditi qualitatibus, & propè divinis virtutibus, cùm vna altera melior species reperiatur, qui non nisi in aspiciendo alia pollent virtute, neque optimos verosque emittunt colores. Persectissimi tenetur qui omnino diaphani existrunt, absque vlla opacitate; & veram iridem imitari elegăntissime conspisiuntur. In ista namque specie omnes suprà numeratæ virtutes & proprietates

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 253 tes adesse censentur, & Indi dicuntur. Sunt etiam alij multi in aliis mundi fi. nibus innati, coloribus onusti, sed non perspicais & distinctis, ideoq; parui valoris & nullius virtutis. Orientales cæteris præstant, ideò magno tenétur precio.Si talemOpalum aliquis poffidere cupit, ad veram illoru speciem vt accedat oportet, & omni iocunditate cum saturitate replebitur, & non tantu à lupra numeratis lætitia accipiet, led in aliquibus infirmitatibus iuuament sentiet, & ad cordis hilaritatem tuendam, & conferendam, ad locorum cotagia, ad melancholiam, ad omnes deniq; malos corporum affectus adiuuari poterit. Vnum refero, quod Venetiis cuidam amico meo contigit : Tali oculorum rubedine adeò cruciabatur, vt nullo linimento, nulla refrigeratione leuamen sentiret, ex tactu tandé veriOpali fingulis diebus per tres heb. domadas ita lanus cualit, vt non tantum perfectam & pristinam sanitatem recuperauerit, sed visum valde corroboratum & fortificatum acquifiuerit: Nam ex tactu & visione illorum colorum oculi recreati & hilares effecti per R

254 Sympathia VII. Metallorum, virtuté intrinsecam, & propriam qualitatem lapidis, ad internam oculorű virtutem per neruorű opticorum foramina & meatus ita penetrarunt, & humores illos lucem præbentes ita roborarŭt&viuificarunt, vtnoua virtute acquisita, caloré ex nimia cerebri humiditate in salsedinem desluété expulferint, & visum acutioré reddiderint.

Hic igitur lapis ab omnibus qui deferrevoluerint, talis eligatur, vt ad perfectioné accedés, virtutes eius fentire & frui valeant, & in feipfis femper experiantur.

Cæterum quæ de Lapidibus & Gémis longa ferie ab aliis multis Authoribus feripta & teftata fuerunt, nobis referre nó licet, tantum quæ ad Aftrologiæ & naturalis Magię víum spectát, pauca in sequenti Tractatu, posteris monumentű relinquimus, vtvoluntati potuis quá ostétationi deseruiamus. Conabor tamé omnimodè sic adnotare, vt quæ viâ latâ omnibus patere debent, non omnino silentio inuoluá, sed silentio verbis pleno resigné. Quæ seitu digna censentur, omni amoto silétio & ambage, liberè perseritam, nó *Or VII. Lap. Select. ad Planet.* 255 ví curiofos pafcam, fed vr doftis moi é geram. In hoc imprimis obnixc incúbá, illi iftis gratias agúr, & illos & iftos; me excufatum vr habeant rogo. Nam liquor, quem poffider vas, profertur, non equidé pretiofus multum, non rarus, non exquifitus tandem qui poreft & valer, judicet : qui nefcit & ignorat; fileat : audiat, & doftioribus credat.

Deseptem lapidibus Planetarijs.

CAP. I.

VLTOSAuthores de Lapídibus & Gémis (cripfiffe, & multos alios de Metallis idé fecifie repério: perpau-

cos tamen de illörum particulari denominatione rationem reddentes vidi: non enim calu aut volust ariè nominaMetallis à Planetis imposita fuisfe credibile crit. Quæ ab Authore nostro in 1. Tractatu de Lapidibus & G5mis dreta tă în particulari quâm în vniuerfalis tă în sculptura quă în plano, ad Astrologicas observationes etiă acco-

R ii

256 Sympathia VII. Metallorum, modari poffunt, vt equali gradu & podere inter vtrumq; æquiponderarevideantur. Nã ex omnibus tã lapidibus qua metallis ad septe Erraticas spectare, & nominari conspiciuntur. Septé igitur lapides seu gémæ ab Astrologiæ ftudiofis, ad illa inuestigandam sapiéter vt reor, selectæ fuerunt. Balemis Arabsin suo Tractatu Astrologico, libro 2.c.8.differens quonă pacto Aftra vim actiuam in subterraneis etiam influere valent, conatur probare Metalla & Lapides non posse vegetare, nisi vis fluxiua, (Seilen proprio vocabulo) à peculiàri Planeta fit illis tributa & concessa. Ideo septem selectissimi tantũ lapides,& ſepté illa metalla tribuéda effe Planetis afferit, & sympathia inter eos esfe, adeò vt fimul politis, & omnibus bene observatis effectus mirabiles producere valent. Nos illorum vanitate illudentes, qui necessitate in productionibustenet, demostrabimus ab Aftris aliquam vim coactiuă nullo pacto neq; in vegetabilibus, neq; in quibuluis sensibilibus deuenire posse. Tamé ad placitű Balemis fommi equi de Philosophi, de septe Lapidibus, &

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 257 de septé Metallis aliqua demonstrabimus. Posteris cotradicendi, illudendi, &veritaté præcognoscendi ansam damus. Nihilominus Arabica do ctrina sumopere laudates, quid sentiat adnotabimus. Via tamé ordinaria & Aristotelica ab elementis tanqua ab vniuersalissimis principiis omnia annectemus, & suo loco breuissime elucidabimus qnomodo vnum ab alio depédeat, & quæ Sympathia inter ea existat Physice demonstrabimus.

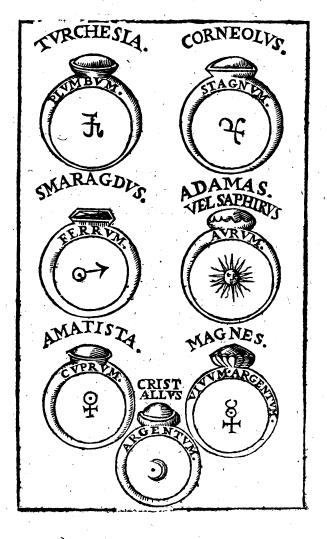
Lapides igitur Planetarij iuxra Bálemis fententia funt, Turchefia, Corneolus, Smaragdus, Saphirus, Ametiftus, Magnes, & Chriftallus. A damātem quoq; effeSolarem autumat. Septem igitur Lapides iftos, & Gémas feptem præcipuis Corporibus celeftibus conuenire afferit. Saturno népe Turchefiā, IouiCorneolū, Marti Smaragdum, Soli Saphirū (A damantem quoque) Veneri Ametiftū, Mercurio Magnetem, & Lunæ Chriftallū. Rationes adductas ab illo, tanquam fuperfititofas non referemus : fed demonstratione Phyfica id facere conabor.

Similiter de septe Metallis nomina

Rü

Sympathia VII. Metallorum, 258 Planetarum possidentibus idem ipsemet Author testatur, & conatur probare cuiq; Metallo propriu & productivu Planetam convenire, non ratione qualitatis, sed productionis, acsi natura productrix extraneis mediis indigere conspiciatur, quasi qualitas & esientia per vnionem vtriq; conueniat. Saturnű darePlumbum, Iouem Stannum, Martem Ferrum fiue Chalibem, Solem Aurű, Venerê Cuprú, Mercuriű viaű Argentum, & Lunam Argentum, & easde qualitates effențiales illis inesse, absolute defendit, cũ nó Metalla ex nominibus antiquitus impositis existant. Et tali præditus doctrina annulos fabricandos effe afferit, talibus · costitutis actionibus & observationibus, vt aliquos effectus supra naturales producere possint. Finis sapientiæ Arabicæ ad res impias tendit, cum ex Metallis & Lapidibus quicqua supra vires Naturæ minime poffit prouenire. Tabellam annulorum interemus, vt trina illa antiquissima Sympathia videatur, cum in sequentibus illam quomodoliber via naturali elicere conabimur.

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 259

260 Sympathia VII. Metallorum,

De septem Lapidibus eligendis.

CAP. II.

V PRADICTVS Author Arabs volensomnimodè Aftrologia Magiæ accómodare, differens de electione supradictoru Lapi-

dum & Gemmarum, illos certo loco & tempore eligendos esse consulit: nempe dum Planeta Metallo fiue Gémæ peculiaris fit in certo aspectu, & ascendenti coniun ctus, & aliis vanitatibus apparentia quædam connectés, dicit tempori & loco parendum esse, locus nempè sub dio, in remotiori, & fimilia vana & ridicula, ac fi virtus alicuius agentis intensiuè esset in aliena virtute, & extensiuè in vnione vtroruque. Hi verò tali observatione non tatum Magica, vana, & superstitiosa, sed puerili & ridicula, reiecta, tantùm naturaliter agentes lapides sic eligendi funt, vt in sua specie perfectissimi existant, vt si quæ in illis virtutes existat, libere & fine impedimeto exerceri &

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 261 demõstrari valeant. Lapides naturales aliquasvirtutes possidere nonegamus, sed supra naturales, aut consunctas alicui supposito, maiorem vim & posfe habere adeò abfurdum apparet, vt demostratione nulla indigeat. A rabes licèt in tali genere ex corum antiquitate aliculus doctrinæ & valoris apud peritos existant, in tali tamen opinione ex fummaillorum ad Aftra potestate credentes, in errores plurimos immersos esse fatemur. Lapides igitur si ad aliquam naturalem operationem eligere desideramus, co modo eligantur, prout Ars ex illorum perfectione demonstrat. Quod si tantum illi feptem Aftrologici defiderantur,illos non propterea maiores virtutes postidere citra naturales firmiter tenédum est, & fi cum Metallo & Planeta fuerint coniunctæ, similiter non posse alterari in corum essentiis, sed tantum ex mistione aliarum causaru : virtutes nempe vnitæ ad inuicem mutuo se corroborant, adeò vt quæ metallo inest, lapidibus communicetur, & pari modo quæ in lapide, cum metallo iuxta suu posse participet : ambo vero

262 Sympathia VII. Metallorum, ad qualitatem illius Planetæ reducuntur, vt fuo loco manifestabitur.

Primo igitur, cognitis accidentibus propriam perfectionem lapidis impedientibus, si quæ sunt in lapide, rejiciantur,& omni labe carens perfectiflime in suo genere habeatur, & parivia de Regionibus in quibus nobiliores inueniuntur. Turchestam primo etsi Saturno dicatam esse perhibent, non plus tamen illi quàm aliis Planetis affirmaré: (olummodo fympathia aliqua istius lapidis & aliorum cum Planetis non absolute negari poteft, fi phyficis rationibus ad comprobandum vtamur. Quæverò & qualia sunt, quando de peculiari sympathia tractaturi lumus diffusius demonstrabitur. Illa igitur bona & perfecta est quæ magis ad suum denominatiuum colorem tendit, ad cæruleum nempe cum albedine aliqua crocea, licèt minima, fine interception é alicuius parue linea, quia tune fignum erit non habere continuam virtutem ex terreo humore intersecante, 8c ideo non valide suam virtutem exercere valebit.

Malin Corneolum dicunt esse lapide Ioui dicatum.Electio eius sit talis, vt de op. timo vndequaque eligatut, Orientalis puta. Indi nobiliores & preciofiores omnibus in isto climate existunt. Qui in Italia, aut in quouis alio Europæloco,illis non æquipolent. Et quáuis Orientales Sardios appellandos effe censent, tamen à Corneolo non distant : credo potius non differre specie, sed accidentibus, puta perfectione & bonitate:nam ex coloribus aggregatis & vigorofioribus differentia agnoscitur. De Corneolo siue Sardio, ex Prouincia Babylonis eligendum effe censeo : isti namque colore,qualitate & præstantia cæteris præstant: virtutem maximam tenent, & particularem contra dolores cerebri & neruorum demonstrant. Nitidus, ab omni labe alienus, & lucidus iuxta suam qualitatem esse debet, mediam nempè naturam obtinet, puta desemidiaphanis.Colorem meliorem crederem, qui inter rubeum, & putridum languinem extat.

Sympathia VII. Metallorum,

wandle 264 Smaragdus Martis lapis.Que de isto lapide Arabes tenent non recensebo, tantùm ad perfectam electionem demonstrandam me accingo. Nam cum ad praxim vltimo loco deuenietur, vera perfectio in istis septem Lapidibus cognosci poterit. Orientale de Prouincia Maucma perfectissimum esse tenent & de veteri rocca, tales enim à natura omni pulcritudine & amœnitate sunt præditi, & viriditate ita clara ornati, vt prata (emper virentia reprælentare videantur. Magnitudine prout haberi possit, nitidus, non glacialis (tales namque gemmæraro ablq; glacie inueniŭtur, præcise fi magnæ existant) & oculis appositus reflexionem mittens, aliorum aciem consolidare & corroborare possi & valeat. Et cum ex se duritie maxima fint præditi, maximas quoque possident qualitates, ex quo merito fortiffimo Planetædicantur. In ore retentus, caliditati naturâ refistens, propriá naturalem frigiditatem conferuabit, & in hoc fux perfectionis exemplum oftendet, quòd ad solis radios appositus propriam viriditatem conferuare

& VII.Lapid.Select.ad Planet. 265 valeat, quod in cæteris gemmis haud cueniet.

Saphirum Soli dicunt dicari, non equidem vtablolute a Sole suas qualitates recipiat, nam ex hoc omnes Lapides solares dicerentur, cum, etsià Sole non totalem & absolutam vim& virtutem recipiant, tamen aliquas per concomitantiam ab illo possident: no enim virtutem generatiuam omnino. à Sole excludimus. Nam cum Sol nó absolute in productione Mineralium & Lapidum agat, sed mediantibus concurrentibus tatum per abstractionem à natura humida, quæ secundaria actio nuncupari quodammodo potest, licet vilcositas terræ neque primaablolute dici potest, quemadmodum diffusius à nostro Authore in primo Tractatu oftensum fuit. Saphaus ergo gemma solaris est per proprietatem, non autem per essentiam, ytin sua propria sympathia oftendemus. In electione est aduertendum, quod in omni specie sit omni perfectione præditus, & quæ ad suam propriam effentiam pertinere cenfeatur: Sed cum'albi & violacei reperiantur, ma-

266 Sympathia VII. Metallorum,

resisti, femellæilli tenentur : ambo tamen in electione boni erunt, si qualirates proprias in sus specie oftendant: accidentia aliqua, licer minima, vittutes illorum impedire valent. Si albus, tali fit præditusalbedine, vt non pallescat, sed viuo colore niteat, adeovt ad Adamantem potius tendat, quàm ad Christallum. Si verò violaceus, talem colorem possidere debet, quòd non adeò fit colore onuftus, vt transparentiam amittat, & reflexionem imaginum reprælentare non-valeat, sed colore verè violaceo. contineat, claro, viuido, & læto. O.: rientales perfectissimi sunt, & particulari Prouincia optimatum tenet Pegum : isti ad corum vittutes exercendas ab omnibus perfectisimihabiti sunt. Quonam pacto, & quam fymparhia ad Solem habeat, & quomodo in Adamantem vertatur, & cur Adamas criam Soli dicarur, rationes ad comprobandum fuo loco demonstrabimus;

Ametistus Lapis ad Venerem spectare tenetur. Quomodo in illo aliqua perfectio inueniatur, & quo-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 267 nam pacto eligatur, breuiter dicetur, rejectis opinionibus Magicis, cum virtus in lapidibus citra ordinem Naturæ nulla confistat, & supra ordinem nihil valeat. Nam si à Natura aliquid in rebus non fuisser infitum, quid valeret opus arris? In ente naturali addidiffe ne minimum quidem nullus adhuc jactatus eft, etsi multa incepisse visus sit. Ametiftus lapis est periucundus, & pulcher aspectu, persimilis multum Saphiro violaceo : attamen in cæruleo aliqua rubedo conspicitur. Orientales sunt ex se omni perfectione dotati, & adeo duri, vt Adamantibus æquipolleant, & ad illorum splendorem conuerti possint, prout in illius sympathia ad Venerem demonstrabimus. In electione observandum erit, ne maculæ, aut accidentia infint, quia maximi impedimenti effent, præcipus cum Veneri sit dicatus, que ad qualitates proprias perfectione omnimoda indigeat. Habet maximas virtutes, & proprietates amicabiliter à natura sibi concellas.

268 Sympathia VII. Metallorum,

De Magnete eligendo Arabes repetamus, qui in tali lapide virtutes & proprietates supernaturales credunt, quod si verum esset forsitan nemo immortalis, quæ naturaliter possidet & experientia ipsa comprobauit credenda: quæ adhucnon apparuerunt, reijcienda : videntes & experientes enarrent, & demóstrent. Ex his aliquas fuo loco recitabimus, & quánam via, & qua potentia suam demonstret virtutem, an via naturali, an virtute occulta, an per Sympathiam, conabor oftendere: & vera fallis connectendo, bonum in electione eligatur, malum in reiectione expellatur. Magnes an lapis fir, an metallum adhuc lis extar. Simetallum, profecto fusionem pateretur. Pro nunc sufficit nobis ve lapis Mercurio dicatus extet, & ex varijs illius actionibus & experimentis continuè apparentibus merito Mercurio Planetæ conceditur, qui etiam ex sua natura fimiles joculatorias actiones demonstrare audet. Etsi virtus & proprietas in Magnete non ab Aftris, neque à Planeta, sed à proprio & indiuiduali principio recipitur, nihilominus in

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 269 in Phyficis fympathiam non negamus, cum sympathia fit concursus caularum phylicarum effectum ad inuicem producentium. Cur ferrum trahat, cur propriam virturem trahendi aliis communicet & concedat, cur de-nique tempus, horas, & loca demonftret, dicant alij : Quod fi vera , & non voluntaria dixerint, erunt in virtute magni Apollines. Quonam pacto, cùm sit corpus porosum, (vt multi fomniant) poros implere defiderans (à proprio principio coactus)ad le fer-rum trahere nititur, vt quæ in le vacua extant, aliena operatione impleantur: & ideò ferrum per naturalem lym-pathiam attrahit, vt illius qualizatibus imbuat : quæ opinio quantum valida fit, in sequentibus apparebit. Si poros vacuos implere anhelat, cur potius ferrum, quàm cætera corpora attrahit? dices, per sympathiam ad ferrum. Quænam fympathia dici debet? nam sympathia estad vtrumque, talis que in Magnete, talis & in ferro: fi Magnes ferrum trahit, ergo ferrum id facere in Magnete debet, attrahere nempe Magnetem, vt multi tenent, &

270 Sympathia VII. Metallorum, per consequens, ex primo assumpto corpus ferreum'erit porosum. Si dices, virtus maior attrahit minorem, in Magnete extat maior virtus, & plures continet poros, ferreum verò non tatam continet virtutem neque tot poros: non deberet ergo exaltera parte illum expellere, 'nam fi defiderat fer-rum vt pabulum, idem defiderium est in vna parte quàm in altera, cum omnes partes fint homogenez & porolz. Quod fi expulsio illa non ex Magnete, sed ex plaga deuenit, cadem difficultas remanet : non ergo virtus in Magnete, & sympathia in illis negatur, & attractio Magnetis à ferro non comprobatur: Nam fi Magnes vt metallum habeatur, & ferrum traheret, omnia ergo metalla ferrum traherent, tamen experientia contrarium apparet, nullum vidimus vnquam metal-lum ferrum attrahere, nequeà ferro attrahi.Si per fimilitudinem, quæ ma-ior fimilitudo ferri & æris, quàm vt vnum in alterum facillime conuertatur? tamen numquam vnum eorum alterum attraxit. Si ferrum Magnes per se traheret, hæc virtus semper &

١

& VII. Lapid. Select.ad Planet. 271 vbique illi deberetur, sed experientia comprobat contrarium: namMagnes senio confectus, vel malleo percuffus, amittit virtutem trahendi (dum modo per artem denuò non acquirat.) Habeatur ergo de tali Magnete,&ferro demonstretur, videbitur non attrahere neque attrahi, licèt perminima particula ferro approximetur. Qu'od opinantium errorem, nempe attractionem ab inuicem fieri, reprobar, Nam virtus in ferro remaneret, licèt Magnetis virtus per lenecutem & per-cussionem abolitaesser Probaturidem experientia ferri à Magnete imbuti, quod aliud ferrum traheret. Imbuaș ergo ferrum Magnete, & cognosces a vim attrahendi recipiet. Quod fi polfideret, non indigeret exteris, nam quod intus exiftit, non indiget fimili-bus: potius ex intimo confenfu ab efsentiæ similitudine ad inuicem habente relationem proficisci potest: quæ etsi ignota apparet, intimè tamen inuestigans, aliquid scientiæ percipere possit, licèt natura potius admirari quàm percipi ambit.

172 Sympathia VII. Metallorum, Magnes verò habet virtutem com-municatiuam non folum per contractum, sed per diffusionem, quia & si ferrum Magnetem non tangat, dummodo confistat in iusta proportione illius virturis, recipit qualitatem attrahendi, & mundi plagas oftendendi, quod de ferro prædicari non poteft. Credo tamen quòd Magnes Magnetem traheret, fi in co effent aliquæ partes ferri : aliter non posse trahere absolute dicerem. Verum opinio talis non latis tuta, neque alia, quæ Septentrionem tantum indicare perhibet, cum experientia constet, non magis vnam ex quatuor mundi partibus, quàmomnes quatuor indicate, & non minorem vim habere in vna parte quam in alia, quomodo id fiat experientia te docebit. Nam fi acus ferrea attrita leuiter à Magnete in parte Se-ptentrionali in massa existente, Septétrionem petet, eadem virtus crit in cæteris mundi Cardinibus, dum modo fimili via acum tractaueris. Qua igitur ratione potius ad Septentrionem aut Meridiem, quàm ad Occasum aut Ortum id faceret, quis iudicabit? & VII. Select. Lapid.ad Planet. 273 Constattamé non mutari vltra æquatorem,& fi mutatio apparcat,tam parua videbitur, vt pro nihilo prorsusiudicanda fit.

De miraculis à Magnete derivatis loqui pudet, cùm ex tot tantisque Authoribus in omni genere doctrinarum verlatis & ablolutilsimis Principibus constet non tantam praxim in Magnete reperiri, quanta ex Theoria prædicatur. Sunt equidem multa quæ folum ex illa vi attrahendi apparent, & dum variis diuersilque modis fuit expertum, varia & mira de illo prædicătur. Modo năque parte ferri imburi attrahit, modo idé ferrum expellit, mo do maiore modo minore quácitatem, modo in abscondito, modo in aperto, modo vna via, modo altera : quæ omnia ab efficacia maiori & minori in lapide existente deuenire fatendum eft. Nam cum re vera virtus attrahendi in Magnete , à natura fit illi infita, certum erit talem virtutem & effentiam illisemper & vbique inesse. Sed cùm in omni genere datur magis, & minus, virtus & proprietas in qualibet're per modum recipientis extare

ij

274 Sympathia VII. Metallorum,

dicitur, talis proprietas in Magnete non infunditur ad instans, sed introducitur : introductio fit in tempore, tempus operatur per modum dispositionis : ideò dum virtus illa attrahen-, di'introducitur in lapide, forsitan lapis ille non est adeò dispositus in vna parte quàm in altera, vel ex superfluirare, vel ex defectu materiæ, quæ omnia negant & impediunt perfectam introductionem, quemadmodum in quauis alia productione idem dici po-Alia verò pars massa, fiue mateft. teriæ, erit fic disposita, vt introductio non solum perfectionetur, sed excedat & augeatur : & fic videtur sæpe sæpius in vna eadémque massa plus perfectionis in yna parte quàm in alia inesse. Magnetem certissimum est attrahere, & expellere : attrahit ab Auftrali plaga, expellit à Boreali, & talis virtus nullo medio potest impediri : attrahit enim medio vitri , ligni, & caterorum, vt in pixide Nautica apparet, sed de perfectissimo hæc experimenta videntur, nam de com. muni, & non optime ad receptionem virtutis dispasito, nullum co-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 275 rum apparet. In Italia ad Albam infulam Hetruriæ, perfectissimus inuenitur, colore subrufo à parte exteriore, fi verò frangatur, intus inuenitur colore subrufo obscuro. Talis mirum in modum trahit, & maximam efficaciam demonstrat, ponderosior Argento, aut saltem Argenti instar. Tradunt in Montibus Æthiopiæ mineram ineffe tali præditam qualitate & præstantia, vt vna pars vnius vnciæ partem ferri duarum librarum attrahat, & omnes partes mundi oftendat: qui de tali habere poterit, forsitan aliquas operationes adhuc tacitas, sed nondum iuuentas experiti possi, & . præcipuè quæà Ioan. Baptista Porta meo conciue & amico promittuntur, puta de loquutione in distantia, quod experimentum sæpe sæpius tentaui, instrumentâque accommodaui, nec tamen vnquam ad finem peruenire potui, licet exactissime totum magisterium peractum fuisset : Ex defectu Magnetis id accidiffe fateor. Non potui ex illo absolutifimè perfectum recuperate, in quo verum Meridianum conspici patuisset, vt me-S iii

dio reperto ambæ partes æqualem portionem cum simili meridiano poffiderent, & ab omni latere omnes mundi plagæ apparerent. Equide à loco suæ Nativitatis, expresse excauari oporteret. Quomodo reliquæ operationes in tali lapide conspiciantur à multis doctifsimis Authoribus consconferitæ & coadunatæ : qui videre & legere desiderat, ipsemet Authores consulat. Suntadeò notæ, vt iterum adnotare, superssum foret. Aliqua pauca in Sympathia ad sum Planeta fuo loco subinferam. Modo devltimo lapide Planetario aliqua ad electionem demonstrabo.

Cristallum vltimum locum in lapidibus obtinuit, ideò ad Lunam pertinere dicunt : cum ista in ordine Planetarum, vltima sit, sic illud vltimum, & vilius exteris gemmis xstimatur. Cristallum notissimum per se : nam vbique inuenitur. Licet varias species teneat & reprzsentet, ad nostram cognitionem tantum illam adaptamus, quz in hexagonam figuram tendit, & Cristallum de Rocca siue montanum communiter appellatur. Di-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 277 cunt esse aquam in glaciem mutatam, & ex lumma frigidirate in durissimam glaciem redactam, adeò vi malleum, ignitionem, & artem'polimitam perbelle sufferre valeat. Huic opinioni ob-stat turma Philosopantium non solum negantium, verum oppugnantium. Nam, quod extremum per extremitatem aliquá recepit, per oppolitam extremitatem redimi valet : fi per extremum frigus aqua in glaciem conuería extremum fui acquisiuit, per aliud ex-tremum frigiditati oppolitum redimi debet, nempe per extremum calorem, puta validi ignis: sed hoc non patet, consequentia derivatur: præter hoc, si Cristallum aqua congelata esset, vtiq; super aquas nataret, & fundum haud peterer, sed experientia docet Cristallu non natare,& fundum petere, erit ergo lapis. Si dixeris acquiliffe ac contraxisse salseam naturam vetustate quada, ideo fundum petere : ergo lapis, nullo-que modo glacies, qui omnino diu dutare in tali statu non potest, quin non reuertatur in suum proprium & natu-rale principium. Quin & globi conficiuntur, à quibus sole medio ignis eli-

Sympathia VII. Metallorum, 278 citur, & partes oppositæ vruntur. Si aqua codensata ellet, nunquid ignis ex illa eliceretur? nunquid ex frigido & humido calor & ficeiras generantur? elementa ergo inter send repugnant, fed nouu Chaos efficiunt. Cristallum figuram hexagoná in mucronem definenté lemper reprælentat. Nam cum materia terrestris & supernaturalis separatur ab aquea, nititur in omni parte se fimul vnire, & quasi linez à centro ductæ circumferentiam petere videntur, & quia partes oppofitas inueniüt, circulum perfectum minime compler, sed à lineis ducte in exagonam figura, circulum aliquando perfectu ducunt, dum ab oppositis no inficiuntur partibus. Reiecta opinione, ad perfectionem illius inueniendam properamus.

Cristallum verum & effentiale proprium est videri quod in exagonam figuram terminatur, & nullo prorsus imbutum est colore, sed verè aqueo diafano, transparens, clarum, & nitidum videbitur & conspicietur. In Boemia sunt lapides qui & Christallini dicuntur, tamen sunt colore onu-

in a said

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 279 fti, obscuri, & in mollitic vento fimiles.

Eligatur igitur tali diaphanitate præditum, vtnihil prorsus in illo appareat : experientia præbebit demonstratione viam. Accipias Cristallum peroptime & perbelle nitidum, & arte polimita peroptimè attractatu, claru & transparens, habeas dehinc aquam fimiliter clariffimam& iucundam,ponas invale fictili albo, yel melius in vase Cristalino, aut vitreo pulcherrimo, define aquam refidere & quiescere, ponas intus Cristallum iam præparatum, & conspicies: si peroptimum crit, nullæ proríus apparebunt in aqua species Cristali, sed confusè cum aqua miraberis vtrimque diaphanitatem : fin verò non perfectum erit, vel non adeò nitidum, species Cristalli apertissime apparebunt.

De huiusmodi materia multæoperationes confici poslunt, & variæ, quæ ob sui oblectamétű reticeri nó debét. Ideo dum sympathia quam ad Luna habet recensebo, aliquas ex illisiocűdiores demonstrabo, & quána via mediate Lunæ claritate, litteras & epist, à ÷

280 Sympathia VII. Metallorum, longinquo legere, & alüs pernotelcerevaleamus. Pro nunc fufficiat, & huic parti finem imponamus, vt post Lapides ad Metalla pergamus.

De Septem Mineralium feptem Planetis correspondentium præparatione.

CAP. III.

ALITER sub breuitatela. pides eligendos esse docuimus & demonstrauimus. 🔁 Satis enim abundè& diffusius multi Authores peracutissimi de hac materia scripserunt. Nunc ad Metallorum cognitionem aliqua curiofa curiosis donamus, que etsi futilia apparebunt, non inutilia tamen omnino videbuneur. Licèt enim talis materia à peritiffimis fuit aliquando, per inventionem demonstrata, non tamen per inuestigationem eruta. Quonam pacto, quáue via Metalla tractanda, & accommodanda erunt, succincte difcutietur.

Digitized by Google.

& VII. Lapid. Select.ad Planet. 281

Balemis Arabs in libro superius citato, cap. 10. demonstrans Metalla septem Erraticis conuenire, obnize fuas vires intendit vt probare valeat Metallanon aliunde nisi à proprio & peculiari Planeta suo denominatiuo materiam sumere per qualitates illiinfitas per similes in Planeta existentes, adeò vi qualitates quæ in quolibet Metallo extant, fimiles fintillis quas Planeta denominatiuus tenet : & ex hoc elicit quasdam coclusiones, licèt doctas, non tamen omnino currentes & probabiles, vt (juxta suam opinionem) fi Planeta ad Metallum accommodetur, & Metallum præparatum, dispositumque Planetæ copuletor, mi. ra, jucunda & supranaturalia producere conspicietur.

Opinio hec non currit ambobus pedibus : nam non qualitates ad Planetas, sed Planetæ ad qualitates accommodantur. Metalla, sicut cætera mineralia suum principium non à Planetis absoluté cognoscunt, aliter omnia generabilia non vnum idemque principium, nempe humidum calidum haberent, prout suo loco inferius a-

pertiffime demöstrabitur cùm ad particularem confutationem deuenierur. Noscorum præparationem & feleclionem reiecta confucata veram, physicam, & experimenta docemus, Nam quæ Arabes docent, potius Magica quam naturalia tenent principia : Magica inquam, suspecta & erronea.SiMagię Naturalis adhuc ab illisaliquid cognitionis nobis innotefceret, haud inanis labor, cum ipsi ex tribus compositis vnum eliciunt, & illud lumme perfectu in suo genere predicant: Equidem tria in vnű collecta, & vnum per tria reductum aliquid boni & perfecti parare valerent:secretum in Algebra abiconditum, adhuc minime notum. Monas in trino, & trias in Monade absque collexione radicis à paucis(nescio à quo)adhuc est cognitum. Quomodo de Planetæ, Metalli, & lapidis vnione, aliquid à nobis percipi posit, ignoratis veris principiis? Preparationes Metallorum ab Arabibus modo incongruo demonstrantur, nam observationes mutas docet, quæ fine origine existences nunquam bonum effectu producere valebunt. Preparatio debet fieri (iuxta illos) vt parG VII. Lap. Select. ad Planet. 283 ticulare Metallum in hora & die suo Planetæ congruú habeatur, quibusdá vanis ceremoniis adhibitis, & superstitionibus, quæ illorum stultitiam apertissime demonstrant, annectentes etia observationes Astrologicas, vt tali operimento eorú impietas incedat, vt benigno illius syderis aspectu, absque casua detriméto in exaltatione & mutua receptione, inuicé succedétibusbo nűvel malű effectú producerevaleant. Quid Metallum potest ex sesô hosum demétia ! o hosum erronea exhibitio!

Metalla ad opus naturale, faciliori via, licèt non omnibus nota, accómodari, præparari, & purgari polsűt:ideò quàm breuissime poterimus, demonftrabimus, non qua ad Magiam, fed qua ad Naturæ secreta detegenda, inuestigandaque vtimur. Ad Plumbum præparandum, quoniā à Saturno denominatione obtinet, principiú ab illo eft sumendű. Plumbű à Philosophis Saturn'appellatur, qua ratione, quouc studio infrà suo loco demonstrabitur, & Sĩpathiã cế inter Planet. & Metalla Phyfic, rationib, coprobabitur:no vt Arabes docent, sed quomodo Schola Naturaliú demostrat: & istius & cæte-

284 Sympathia VII. Metallorum, rotum Metallorum cum Planetis veram Sympathiam oftendam. Debemus ergo Plumbum simpliciter solum & per le vale ferreo fundere, & à scoriis optime purgare, deinde iterum lique-facere, & ad aquas Ammoniacas extinguere ter quaterque, in quibus a-quis fint de succo serpili partes tres mi nus, albedinem maximam acquiret, & forte admodum euadet, adeo vt aliquas partes de suo principio perdidis-se videatur. Iterum fundas ad Crucibulum congruum, & ad aquas validas communes, in quibus fint dissoluti Smirnij pulueres ad libitum, & ad aquarum proportionem in partes subtilissimas redacti adeo, vt partes nullo medio appareant, & si opus sit, aquas iterum per Alambicum trasire facias ad rectificationemv (que, tertiò extin-gas post indurationem ad succos herbarum Celidoniæ & Offifragæ, ponas adignem cum suo sulphure extracto, vt scis rege ignem regimine Physico cum infrascriptis aquis magistralibus, vt per tres digitos superent materiam: aqua erit de Cynapio minerali præparato, tutia, & fulphure ana ignis lucernæ

Digitized by Google

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 285 næ per circulationem. Tinctum Saturnum inucnics, & frin quantitate deficiat, & ad fusionem vt sol, non refistat, opus terminabitur infra x. dies. - Aliam faciliorem & breuiore oftendam preparationem.Fundas Saturnű à scoriis purgatum cum pice Græca, quarta parte, tribus vicibus sequentibus semper ad aquas metallicas extinguendo: prima vice duntaxat picem ponas, duritiem acquiret me dioerem, habeas aquas fortes lequéti via deftillatas, in quibusindurarum Saturnum quinquies, vel pluries extinguas, vel quoulque color ad tuum placitu etir. Âquam lequenti via perficies, secuda falis ammoniaci, vitrioli rubificati, auripigmenti, tutiz, & zris viridis ana, fed de duobus vltimis partem omnit mediam : fac aquas s. ar. fed antequá Saturnus vltimis vicibus extinguatur vigora aquas cum cinabrio minerali ad proportionem, aureo colore prædito, ad fusiones omnes, Plumbu apparebit, fophisticum equidem, sed delectabile.

Stannum Metallum à Ioue Planeta denominationé tenet, meritò post

286 Sympathia VII. Metallorum, 😁 Saturnum sequitur, cum Stannum fimiliter post plumbum appareat, ideò album Plumbum ab aliquibus nominatur, & aliquas partes Argenti continere quidam affirmant. Georgius Agricola in libro quínto de re Metallica, vbi hoc Plumbum in mineris Metallorum reperitur, ibi Argenti venas extare scribit, ideò à Chymicis cũ fucco porrorum præparatur:poft purgationem perfectam à scoriis, & omni qua decet diligentia purgatum iterum extinguitur, & in succis herbarum, Saluiæ & Verbenæ,cum ouorum albumine pro Metalli quantitate: talimedio stannũ pręparatum, accommodatum,& albiffimű reperitur, immò Argenti instar absq; parte stridoris quem I ompino aufferre delideras, ad oleu Martis ter aut quater extinguas, & totale stridorem perdet, & citrinú habebis:fed ad quid? Aliam oftenda preparationé, ex qua non solu optimu loué videbis, fed Luna ex ipfo percipies. Ha beas cinabrū comune, fac iplum in oleo oliuaru bullire per tres aut quatuor horas, habcas inde louem in calce, incorpora calcé cum albumine ouorum

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 287 & de prædicto cinabrio iam præparato bene super marmore molas, adeovt vna fimul incorpotentur, ad modum pastæspissæ & duræ, de omnibus ana, compone pilam in orbiculum ad qua. titatem materiæ, include pilam in luto fapientiæ ad spissterem trium digitorum, desine optime desiccari & adeo peroptime vt durissima cuadat, & si opus crit, fac leniter, & suauiter ad fornacem coquere, vt omnino humiditatem perdat, include hanc pilam in aliam ferream omni ex parte bene & optime claufam, ponas ad fornacem reuerberij per duos dies ad summum, extrahe& ponas ad Cineritium, & optimum Argentum habebis, licèt non ad medietatem materiæ. Aliæ preparationes in Stanno inueniuntur: fufficiant iltæ.

Mars tenet Ferrum: quonam pacto præparatur Arabes docent:sed corum do**trina varia, nubilofa & penitus ob**fcura, cũ sub quibusdă costellationib. id faciendum esse demonstrent. Tali enim medio ferru præparatu multæ efficaciz extare vociferat. Relica & neglecta corum preparatione, naturalem, T

ij

& faciliorem oftendam. Accipiantur limaturæferri seu Chalibis, extinguas illas postea quàm fuerint omnino rubificatæ, ad aquas communes, in quibus salis communis & tartari partes æquales misceas ter vel quater iterando opus, dehinc limaturas ficcatas sublimabis cũ sulphure viuo ana, abluas fublimationes, & ficcatas & ignitas extinguito in fuccis Aristolochiærotundæ & spina Cresti ana, in aquis seu oleis tartari & salis ammoniaci ana: toties reiterabis opus, quousque albedinem vestierit per sex aut septem vices : Albissimum ad instar Argenti Chalibem habebis.

Aliam doceboverissimam & expertissimam præparationem. Facoleum de terro, s.a. reduc in fal, medio cuius Sol ana foluitur, misceas cum pulueribus fulphuris, ad fusionem addédo de sale ad competentem pattem, & Antimonij Regulo in consumptione Martis gradibus æqualibus. Habebis Solem in suo Auge in sextili, & si bene operaberis in quadrato. Idem ad Lunam posse fieri dicunt: non adhuc sum expertus talem Martis præGr VII. Lapid. Select. ad Planet. 289 parationem: peroptime tractanda crit operatio talis, in qua maximum gaudium in Aftrologia videbis.

Aurum inter Metalla medium obtinet locum, quemadmodum Sol inter Planetas medium sortitus est conseffum. Dicunt præparari deberehora Solis, qua iple in sua exaltationea nullo maleficio offendatur, in die, & de minera oportere purum habere, adeo vt neque maleationes, neque ignem gustauerit, solum & per se, absque minima coniunctione mala, &purgatifimum: & multa futilia recenfentes ad filentium nos cogunt, ne illorum vanitates & ludibria ad risum Saturninos prouocent. Nonne ridiculum? nonne cachinnatio? Aurum nouum & virginale à mineris petunt: Hoc à Prouincia Peru expectandum erit, & mercatores illuc adeuntes rogandi, vel vt scintillam Auri puti puri & mineralis pro luxu nobis concedant. Equidem apud illos nouum aurum & purum, non aliunde nisi à Mineris posse reperiri perdifficile existimatur, Chymicæ non vacant, ignorantia est insculpta, confitentur se

T iij

290 Sympathia VII. Metallorum, de Chymica nelcire: sitigitur pro Medicina confessio, transcat: secreta Naturæ quáuis via inuestigare Philosophis erit proprium: per Chymicam plura nobis quæ in naturæ arcanis sunt absconsa, manifestantur & aperiuntur: Chymica ergo non detestanda.

Nouum aurum habere, non adeò eft difficile, vt ab India expetendum fit: vbique locorum & gentium, via non admodum abstrusa & absconsa inuenitur. Si per aquas separationis aurum commune transfire feceris, purissimum elicies, si tamen fidelitatem arti coniunxeris, ne cum auro alsquæ partes mistæ delabantur, prout aliquando cognouimus: tamen ad Cineritium examen reiterabitur, vel ad cimentum regale : & tali breuissimo itinere à Mineris domessics virginale aurum accipies. Stultitia vana, & dementia obcæcata, aurum à Mine. ra.

Nos verò non vt ad Magicas operationes vtamur, quónam pacto fieri possit naturaliter demonstrabimus; qua via nouum aurum quast

GVII.Sele&Lapid.ad Planet. 291 à minera habeatur, facillima via extat. Si quis verum & purum Solem, Aurum nempe, conficere sciret, nihil amplius ab co desiderari posset : actio equidem etsi omnino difficilis, impossibilis verò minimè. Patres nostri Philosophi, hoc non semel, Deo adiuuante & regente tentauerunt, sed ad optatiffimum finem cum illius lumine peruenerunt, & Phyficam tranfmutationem inuenerunt : experientiá adhuc viget, memoria non delenda. Si igitur aliquis ex sua optima fan-Ctáque dispositione, puráque voluntate Deo gratus, transmutationem Metallorum inuenisset, tunc non auro indigeret minerali, quia ex se purum Solem poffideret.

Homo Angelico intellectu præditus, abstrusa Naturæ indagans, aliquando nudam & absque velamine illam videt, daturque illi frui : verè philosophantibus, non ficosantis id permittitur. Nonne per proiectionem id fieri potest? Nonne illum vidimus? Nonne id factum publice fuit? Non de illa Bragadina impostura loquor, non de aliis similibus. Finis enim T iiij

illorum oftendit impoftturam & falfitatem, & Bauaricas pænas tandem pro mercede & honore recipient. Non de alia proiectionc.ab Angelo Siculo iam fa La commemoro, cum fallam fuille iplemet in tormentis falsus fuerit, nam de auri tinctura illam constare demonstrauit, & fi multiplicationem ex illo puluere posse fieri impudenter crocitabat. Tandem à clementifimo Principe vitam fimul cum morte pro sua fultitia & arrogantia recepit, cum ad perpetuos carceres illum destinasset. Equidem aureo laqueo suspendi, condignè merebatur, cum plus quindecim millia au-reorum in promissis non seruatis, neque vnquam ab illo fure seruandis impendisset, vel potius surripuisset. Non denique de quauis alia falla proiectione variis in locis, & à variis personis demonstrata, recolo. De illa quæ anno elapío à Georgio Scoto publice, fine fuco demonstrata, loquor, & memoriam posteris trado. Non enim priuatè, no intra muros clandeftine, sed palam & in hominum cœtu aurum ex quouis

O VII. Lapid. Select. ad Planet. 293 Metallo ab aliis fibi exhibito conficie bat.Qui vidit, interfuit, & ab illo puluerem accepit, testimonio veritatem denuntiat. Et ne impossibilis trasmutatio omnino videatur, & veritati fidem minuat, vnum experimentum hac inferam, vt occasionem omnino incredulitati & infidelitati auferam; vr fi transmutatio in aliqua parte Metalli, licèt minima, facili via fieri poteft, cur non in cæteris partibus, cum mecalli partes fint homogenez & fimilares? & si de viuo Argeno Metallum conficitur, & ipfummet metallum iterum in viuum argentum transformatur, cur de auro, argento, aut de alio Metallo id fieri nequit? Natura viam demonstrat, Ars opus perficere debet: præcipuè de illis quæ via phyfica peraguntur, non de tincturis sophisticis, non de multiplicationibus vanis, non de mineris absque metallo, non de solutionibus absque sulphure, non tandem de Chymicis actionibus, sed de vera, reali, & essentiali Metallorum transmutatione attestamur : siue per proiectionem, fiue per cæmenta, & fixationem, fiue per quoduis aliud phy294 Sympathia VII. Metallorum, ficum medium, dummodo experiétia veritaté demóstret, certi essedebemus.

Amalgama igitur Saturnű cű Mercurio in partibus æqualibus, deine in dictam amalgamă proiice de sulphure croceo fuío ad instar totius amalgame, mouendo cum baculo neignis accendatur, ideò paulatim in vas profingulis vicib. proiicias: finito poltea per fe refrigerari: fuper marmore materiă totam peroptime contento, vt fimul partes vniantur, imbibas materiam vino acerrimo, ter deficcãdo, toties imbibendo: Tandem materiam in crucibulo fundito, tantundemque igni concedito, quousque partes sulphuree euolét, proiice materiam invirga, que frangibilis admodum optime erit, terito peroptimè, cimenta cum pulueribus, argentum limatu partibus æqualibus.I.s.s.per duas horas ad fummum cimentari finito, cũ graduatione ignis fundas,& finito per alium dimidie hoy ræ terminum, define vas refrigerari, frangito, accipias materiam, ad cineritium ponito, & argentum purum elicies, quod ad aquas separationis de more ponito, & ex argento parte ali-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 295 qua fixa in aurum, fundum petet, aurum verum, reale, & ad omne examen habebis : Dum cimentabis vasbenè claudas, & per digitum superius pulueres vitri triti superponas, aut aliam materiam, vt virtus magis permaneat in se vnita & vigorofior. Ecce realis & vera transmutatio, experiatur, & illa non sophistica cognoscetur, sed eius veritas per pondera omnium ingredientium comprobabitur. Quonam medio omnes argenti partes in aurum conuertantur, Philosophantibus per inuestigationem facillime patebit : si vna pars crit talis, aliæ fimiles ab incepto defistere no valebunt, cum virtus in operatione non ceffet aut debilitetur. Vtrum aurum igne comburatur, difficiles extant variorum opiniones, nos in hac materia nihil inferemus, nifi memoriam vituli aurei per idolatriă à Moyle in delerto cobulti:non enim cineres populo ad expiationem dati fuissent, nisi auri partes in cineres conuerlæ fuissent. De auro illo potabili, aut potius imaginario videant alij.Alias operationes & præparationes demonstrarem, sed ne curiosis noceam, pedem retraho.

Digitized by Google

Venerem Cupro'præfidere dicunt, nelcio qua ratione Æs Cuprum voeant : Cuprum namque Calemina confulum extat, æs verd purum : de Ære erit sermo. Arabes cum talia nugentur, quæ ad ludibria tendant, recé-tere in hac præparatione erubefco: reiiciantur, & ad naturalem æris præparationem accedamus. Habeatur æs minerale, quod pilolum fiue de Rofetta vocant, fubtiliter limetur, lima. turæ cum acerrimo aceto bulliant vfque ad quartam illarum confumptionem, accipias tartarum perfectum cu calce viua præparatum & alumine roccæ, ponas iterum ad ignem, & vigora ignem víque ad euaporationem & quartæ partis confumptionem, fun-das, & ad oleum, fiue ad aquas fuæ nativitatis extinguas ter aut quater, & præparatum in prima operatione habebis adeò peroptimè, vt albedo realis in illo confiftere conspiciatur. Iterum reduc materiam in calcem mediante aceto acerrimo ignitionis & extinctionis, calcem ponas ad putrem foucam, s. a. per dies octo, insuper per tres digitos de oleo mortifero cooperias, au-

Digitized by Google

& VII. Lapid.ad Planet. Select. 297 feras, & calcem per se desiccare finito, fundas, & in corpus reducito, dumo. do in acu fusionis erit addas de Cane putrido, & de Felle viuz anz, sed tertiam materiæ fulæ : deline vlque ad euaporationem ingredientium, habebis album æs : sed vi ad igne albedo teneat, sequere operationem, & iterum in laminas tenuissimas reducito, & cimentabis cum pasta communi de oleo mortifero, & tartari partibus mediis, & adignem reuerberij finito per viginti quatuor horas, opus crit terminatum fed vt pars illius Cineritiú fubftincar, elabora, quia iam eft in via, & proximavtique.

Aliam demonstrabo æris præparationem. Habeas de Ære, in subrilissimas laminas reducito, cimentabis cü sale communi & tartaro ana ad fornacem reuerberij, fundas (post lotionem cum aquis calidis) & totics refundas, quoties tibi bonum videbitur, extinguendo semper ad succos herbarum Celidoniæ, Albi leandri & Malfani ana, in quibus immisceas de oleo tartari, & oleo mortifero duplum supradictorum, albissimus crit non semper 298 Sympathia VII. Metallorum, ad ignem temanebit, sed per tres aut quatuor ignitiones albissimum apparebit, tandem maculas emittet, prima præparatio peroptima, non tamen omnibus cognita, nec facilis ad cognoscendum.

An Arabes tales præparationes nouerint, procul scio, pro certo enim habeo corum preparationes non ad Philosophos, neque ab bonos Dei timore præditos pertinere. Inferius corum finis audietur, & quorsum illorum nugæ tendant. Modo ad nostrum Mercurium properamus.

Verè in præparatione istius Metalli (fitamen verè Metallum diei debet) nugationes, mendacia, & imposturæ cernuntur. Haud Arabes talia nugasse crederem, nisi partim ex vno corum audissem. Numquid per horas Astrologicas & observationes syderum, viuum argentum, fixari aut sisti potest? & si oculis id cernerem, potius opus præstigij, quàm naturalem operationem arbitrarer.

Argentum viuum cùm sit sperma Metallorum absque existentia definita & essentiali, verum corpus non de-

Digitized by Google

& VII.Select.Lapid.ad Planet. 299 bet neque dici potest, neque verè metallum, licet inter illa enumeretur: quod eft in via non adhuc finem tangit, & finis attenditur in opere. Metalla iam ex sulphuris partibus aggregata, ex corum prima materia effentia & subfistentiam recipere dicimus, tamen fine sulphure aliquam habere subsiftentiam experiétia quotidie in Chymicis per extractionem & separationem apparet : in quibus bene operantibus materiæ separatæ apparent, & inde noua metalla per multiplicationem cinguntur, quando ignis & pondus in datis proportionib. concurrut. Mercurius ex se absque præparatione : semper idem erit. Solus ad ignem applicatus, in fumum euolat, præparatus fistitur. Igitur de illius preparatione ali qua subinferamus:& cùm ipse sit nihil & omnia; nihil ageremus, fi aliquid modice in istius dispositione non permancamus. Principiis cognitis facilitas ad progressum tribuitur.Qui Mercurium peroptime tractauerit, totam cælestem machinam reuoluet.

Ad primă operatione accedens, naturam ipfius benè cognolcat oportet,

300 Sympathia VII. Metallorum, nam cùm iple sit impurus, lubricus, & mixtus, omnes illius proximæ qualitates ab co funt remouendæ, vt perfectus existens, obediens in magisterio reperiatur. Accipias ipfum in ea quantitate quam defideras, misceas peroptime (prius enim per Luthim transeat) cum Calce viua, sale præparato communi, & vino acerrimo, deftillato, adeòvt massa mollis appareat, & super marmore molas tantundem, víquequo partes viui argenti non appareant : accommodes materiam in Alambico ad sui capacitatem adeò peroptimè lutato vi nulla via expira-• re & videri possit, coopertorium fimiliter addatur cum Zona, vt bene claudatur, & comifluræ archilsime iungatur, accómoda igni, & primò in primo gradu calor incipiet, deinde gradatim alcédet, donec in finem ignem vltimi gradus fentiat, emittet guttam clariffimam, in recipiente cum aqua, define transire, & quando Mercurij guttam amplius non videbis, remoue ignem, & refrigescet, & tertiam partem Mer-curij egrescam fuisse reperies, in tantæ persectionis statum, vt nullam terre-**Arcitatem**

Digitized by Google

🛷 VII. Lapid. Select. ad Planet. 301 streitatem continere scias, Frange Alembicum, & in materia illa omnes scorias & impuritates reperies. Mercurius fic purgatus & præparatus facillimè tractatur, & arte aliqua à paucis cognita fistitur. Tempora Tempera Tempore, & sicomnia prudenter agentur. Arguunt Arabes : Si viuum argentum per artem in aliquod Metallum mutatum fuisset, non amplius viuum Argentum dici posset, cum partes illius non apparerent, & vt fic non amplius Metallum Mercuriale, sed illius Planetæ cuius formam sumplit, dici deberet : præterea, viuum argentum si alterius forma indutum tale diceretur, omne Metallum argentum viuum dici deberet, cùm omnia Metalla per viuum argentum & fulphureas qualitates generentur, & ab humido calido ad corum esse substantiale perueniant. Possumus ad illorum obicationem refpondere, viuum argentum, antequàm à loco suz productionis eruatur, habet alias qualitates & effentias, ab illis in efse suo postea acquisitis, tunc enim virtutem (tanquam terra vilcola) possidebat cum qualitatibus extrancis conco-

mitătibus, & hoc illud metallum actuare & disponere, juxta dispositionem recipientis: Tunc sperma erat, & vt tale actuabat corpora disposita ad esse substantiale, & post formam productam suum esse specificum in alio indiuiduo collocato mutabat, & viui argenti partes, vel spermatis signa non amplius apparebant, & nomen specificum illius Metalli, in quod formam introduxerat, sortiebatur. Quando verò ante introductionem formarum à loco suz nativitatis extrahitur, non vt sperma, non vt terra viscola, sed partes seiunctas simul vnitas demonstrat, & metallum (licèt imperfectum) meritò nuncupari potest. Patet assumptum : nam si iterum in terra propria, & loco fuæ natiuitatis reponeretur , nil. vt prius darct esfe alicui, neque ad formas in quoduis aliud Metallum introducendas effet aptum, neque per se, neque cum quouis alio concomitante principio : ratio patet, quia à suo principio intrinseco per abstractionem depuratum fuit , & vis eius productiua, generatiua & vegetabilis ipío ablato, dispersa & annihilata fuit, cùm non.

& VII. Lapid. ad Planet. Select. 303 tantum in illo, sed in loco suz originis confisteret, nempe in situ, in ære, in sulphure, & in cæteris similibus: & si sulphur inuisibile extat, virtus tamen illius non definit suas exercere operationes : Tinctura, & Metallorum concreatio appellatur, fine qua Metalla ad soum esse specificum non peruenirent, naturam calidam & conglutinabilem communiter vocant, que & si in Mercurio communi existat, diuersimodè exercet & demonstrat suum esse. Quan. do verò per aliquam Chymicam operationem (ecce responsio ad aliud) fuit iterum præparatum & dispositum, vt iplo mediante aliqua productio effici valeat, non via productiua elicitur, quia iam non possidet, sed via di-spositiua introducitur, qua introducta, illudmet quod in loco proprio naturaliter agebat, cum arte caloris & humidi idem demonstrare possit, tune noua forma in illo introducta nomen illius formæ obtinet, in quam fuit transmutatus : non enim Mercurius diceretur, sed aurum vel argentum , fi in talibus Metallis V ij

facta fuisset transmutatio : aliam formam recipiens mutátus à luo primo esse videtur : talis namque forma in illum introducta fuit non à radiis humidis, non à sulphure inuisibili condensante, non ab accidentibus alienis, nonà viscositate, non à partibus similaribus, non à Natura ordinante, non denique à materia præsente, sed ab omnibus in vnum collectis & coniuncis ita dispositis & coordinatis, vt quæ vna via naturali operabantur, modo eadem via, sed per artem idem demonstrent. Patet igitur Mercurium in visceribus terra differre accidentaliter à Mercurio extracto, tamen remanentes formæ virtuales retinent operationes vegetabiles productiuas, & viuificativas. Exemplum de semine. Vtraque semina in matrice recepta habent omnes qualitates & essentias ad generandum, & producendum necessarias, nempe virtus seu facultas naturalis, que à tempore generationis vique ad perfectum statum eius quod generatum est, augmentando, & nutriendo, operatur, in hepate tenens locum, vt diffusiue

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 305 per venas in totum corpus se sparge-re valeat, tamen operatiue alteratrix in vna parte vocatur, quia generatam lubstantiam seminis immutat, & in partes necessarias convertit : in altera verò parte ex mistis qualitatibus, & elementaribus facultatibus substantiam intendit, vt per calidum & humidum molliorem substantiam, puta carnem, efficiat : per calidum & ficcum, cor : per frigidam & humidum, pilos : per frigidum & ficcum, neruos & offa. Facultas verò formatrix ca operatur quæ effingit ad eius similitudinem, vnde suam attraxit originem, & quæ cauæ cauas, quæ verò solidæ solidas constituit & efficit, & omnia minutissima, & de quauis particula perficit, ita & taliter vt nihil vanum & otiosum ibi comperiatur. Sic & taliter in principio viuum argentum agit dispositiue, in materia, vt concurrentibus aliis opportunis & necessariis ad formandum metallum disponatur, itavt tales qualitates infundat, quæ præexistente materia euenire possent. In semine animalis aliz concurrunt ex supra nomi-V

Digitized by Google

üį

natis, nam post formatricem sunt & aliæ auxiliares facultates, nempe generatrix, auctrix & nutrix. Prima dat generato formam specificam, fiue per longitudinem, latitudinem, & fimilia. Secunda dat virtutem generato per mutationem ad augmentum & iustam proportionem perficiendi. Tertia & vitima generat & fouet, vt tot ac tantis animalis partibus constituendis sufficiat. Concurrunt ctiam aliæ quatuor, Attractrix quæ singulis partibus conveniens nutrimentum concedit & distribuit, veluti illarum instrumento calida & ficea facultate vtens: Coctrix quæ mutat alimenti substantiam, calida & humida vi operans : Retentrix quæ purum nutrimentum retinet, frigidi & ficci ope vtens : Expultrix, quæ superflua respuit , humidi, & frigidi ope necessario gaudens. Eadem via in generatione Metallorum (cæteris paribus) cernitur ; qualitates operantur, & quz ad earum esse pertinent, iam operatiue agunt & disponunt ad formæreceptæperfectionem: calidum nempe & frigidum in vna materia,

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 307 frigidum & ficcum in alia, humidum in alia, & fic deinceps, prout dispositiuè agit, vt nihil otiosum, vanumque ad receptionem formarum ibi reperiatur. Et quemadmodum semen iam benè & peroptime ordinatum ad perfectionem peruenire non valeret, nisi refidentia spiritus extaret, cuius beneficio & motu tota illa machina organizata tam in sensibus quàm in virtutibus suas valeat exercere operationes, ideo spiritus necessario introducetur. Hunc dicunt fubtilem quandam & aëream esse substantiam, quæ corporis virtutes continue ad suas peragendas actiones excitet': subtile corpus possidet caloris vi generatum, propter sanguinem in hepate scaturientem, peranbelitus & arterias attractus, indéque per venas ad omnia membra diffusu, corpora viuificans mediantibus neruis & musculis, promouendo motu. Hic primo ad hepar dirigitur tali medio, calore existente in sanguine ebullitio quædam fit in hepate, vnde vapor quidam prodit, qui mox per venas üij

subtiles depuratus, in subtilem quandam & aëream substantiam mutatur, & spiritus naturalis dicitur, qui sanguinem subtiliat, & inde ad singula membra dimittitur. Inde ab hepate per venas ad cor transit : ibi motu partium cordis mutua agitatione purior fit : & in naturam subtiliorem conuersus, vitalis spiritus incipit esfe, quia à corde per arterias ad totius corporis membra se diffundit, & omnem virtutem auget & adiuuat : A corde verò sursum per arterias ad cerebi cellulas penetrans, ibi in animalem spiritum, qui omnium est purisfimus, transmutatur : vnde per sen. sus organicos ad illorum fortificationem & confirmationem dimittitur. Non autem spiritus iste, anima illa à Deo Maximo homini infusa esse credatur, sed tantum instrumentum & vehiculum ipfius. Vtrum spiritus iste fit corporeus, an non, alia quæstio, & ad nostrum Mercurium minime spectans. Omnino corpore carere minime est credendum, cum ex illius operationibus contrarium visibiliter appareat, & idem Galenus & Aristore-

G VII.Lap.Select.ad Planet. 309 les affirmantes, concludunt spiritum corporcu este, summeque tenueum. Experientia ipla demonstrat in ciectione fanguinis & feminis : nifi enimaliquod corpus cu semine & languine mixtum effet, quod sua leuitate, tenuitate, atque mobilitate ca corpora que sua natura grauia funt, impelleret, ac furfum cleuaret, tanto cum impetu profilire & erum. pere non possent. Experimentum ab omnibus faciliter observandum : altero enim oculo clauso, conspicitur alterius pupilla dilatari, & mox codem aperto, in suam naturalem magnitudinem redire: fignum quòd tenue aliquod corpus æqualiter dum aperti sunt vtrique dispensetur, quod altero clauso ac constricto, totum ad illum apertum feratur; & pupilla alteratur invirtute spiritus refidentis. Quzítionem hanc Medicis relinquimus.Ex semine igitur fi in matrice, ordine servato prout diximus, animal producitur, naturaliter & via ordinaria id fieri certum est: Siverò extra matricem & extra suum locum ordo à natura haud observari potest, & veluti mortuum & inutile dicitur, tamen difpolitiue aliqua géneratio apparere po-

310 Sympathia VII, Metallorum, test. Ars naturæ imitatrix suas omnes

intendit vires, vt quæ natura demonftrat, ea ipla in quantum poteft perficere valeat, & licèt in productione animalis fit admodum difficilis, funt tamé qui jactantur se fecisse ex calore humido, prout in Iulio Camillo in Tract. de materiis legitur: licèt de infusione animæ à summo Deo per charitatem creatæ, deinc infus Joqui non audeo, neque vllavia id fieri posse indubitanter credo.

Ad Mercurium redéo, à quo digreffio forsitan necessaria. Viuum Argentum in terra tăquam in matrice existir, fulphure tanquamvirtute offectrice cocurrente, caliditate humida tanquam substantia illa acrea ad generationem Metallorum, in qua est dispositum, dirigente, & operationes exercente. Extra terra vero alias demonstrando productiones, alia vià dirigere opus crit: nă quæ vna via natura perficit, ars alio modo idem perficere nititur. Nonne dicimus per artem fuisse fixum Mercurium in Aurum vel Argentum?& quid sunt Metalla, nisi Mercurius congelatus, yt superiùs oftensum fuit? Applica

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 311 igni quoduis Metallum, statim in Mercurium resoluitur. Quid est fusio, nisi resolutio compositi? & qui posset, aut fciret, dum metalla funt refoluta, partes adinuicem separare, subtiliores à grosfioribus, terram à sulphure, sine dubio totum fusum metallum in suo remaneret principio. Ideò veri Philosophantes antequàm ad transmutationem accedant, prius Metallaad esse sui principij proximum per calcinationem reducunt, à quibus separatis separandis, cum tartaro, ammoniaco, & vino acerrimo, per foucam calidam Mercurium extrahunt, qui in poris suæ mate-riæ existens, aliquod minerale inuenire oportet, cuius auxilio & subtilitate poros penetrante inimicum expelli valcat : camphora preparata, & in fubtiles partes redacta, hoc perfici posse credunt. De illius præparatione & subtiliatione aliàs dicetur. Opus ad minus quadraginta diebus perfiei non potest : fallo afferunt affertores per aquas magistrales trium dicrum spatio id posse expleri, addendo Mercurium fublimatum ad opus. IIlusio patet, nam per abstractionem

Digitized by Google

Sympathia VII. Metallorum,

112 Mercurij, non de Metallo à quo extra-Aio fieri debet, abstractio fit, sed Mercurius sublimatus appositus resoluitur, fuit, & abstractio falla apparet. IntellexiPhilolophum peritihimum per lales magistralesMercurium ab omni metallo breuillimo tempore extrahere : equidem authoritati tanti amici dicentis fidem habco, sed in falibus illis magiftralibus præparandis tempus non breue requiritur. Sunt equidem sales efficaciffimi, non solum ad solutiones, sed ad omnia opera Chymica agenda, accommodandaque:libenter tamen talem experientiam viderem, vt oculatus testis potius quàm auricularis extarem.

His fic stantibus & benè cognitis no adeo difficilis via ad Mercurium præparandum & fixandum : facile eft adinuentis addere, fatis peritis , pauca indoctis : secreta non sunt adeò detegenda & propalanda, vt profanentur. In gratiam amicorum aliqua subinferam, & experimentum de Mercurio in Saturnum demonstrabo.

Fundas Mercurium ab omni proríus. seoria seorlum, & antequam omnino inducetur, foucam inillo cum baculo

11

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 315 ligneo facito ad materiæ capacitatem, reple foucam viuo Argento purgato ve scis, desine refrigerari, vel ad modicum calorem cum regimine ignis breuisfimo, extempore totus Mercurius in ve-rum & effentialem Saturnum conuertetur, cum quo idem reiterabiscum alio viuo Argento: fic cum vna libra Mercurij millies Saturni recipere poteris ad omne opus tam mechanicum quàm Philosophicum aptum idoneumque, cùm verum & reale Saturni metallum extet. In prima namque operatione nil de Saturno fuit Mercurio permistum: ex pondere plumbiante coniunctione, seu appositionem Mercuris experientia facti veritatem comprobabis : nam post extractionem viui Argenti transmutati idem pondus reperies : Quod non de lubstantia, sed de qualitate Mercurio tribuisse cognosces. Ratio per se patet : nam cum Saturnus fit Metallum ex humiditate Mercurio propinquius, ideò multum de illo possidere censceur, & desulphure proprio.

Talis transmutatio nullius vtilitatis & emolumenti extat, imo detrimenti: nec me hoc dixisse fine aliquaratione 314. Sympathia VII. Metallorum,

credendum. Si enim (vt ita dicam) lapidem plumbificum facillimavia habere possumus, cur node aliquo nobiliore Metallo idem faciemus ? via quidem diuería, sed materia cadem : neque hoc tam occultum, vt inuestigatoribus reuelari non possir. Si pars Mercurij ex commissione Saturni in Saturnum sine sui diminutione convertitur, cur ex eadem materia in aliud Metallum id fieri non poterit ? Adest visibilis multiplicationis modus, ars & natura fimul iunctæ quid facere non valebunt? Fermenta Metallum ad suum principium positum, applica humidum calidum, vt concoctio æquali gradu introducatur, & naturam imitaberis. Philosophos occulte scripfisse dolet : nihil apertius, nihil clarius. Sed & aliam congelationem & fixationem demonftrabo.

Habeatur de Mercurio peroptime purgato, purgatione superius demonstrata: in vase terreo ponas, duos digitos de succis herbarum Bonifaciæ & Persoratç ana desuper addas, da letum ignem cinerú gradatim ad euaporationem succorum, erit peroptimú congeGVII.Selett.Lapid.ad Planet. 315 latum, non dutű, fed fic difpofitum, ve fixationem recipere valeat.Congelatio namq; cű fuccis herbarű melior,&prçferenda etiam alis cú odore metallorű congelationibus.Nam quæ per odores fit, ad fixationé nil valet, cű iam Mercurius illius metalli qualitatibus fit imbutus, ad cuius odores congelationé recipit : intus existens prohibet extraneos, & quo semel est imbuta recens servabit odorem testa diu.

Viuu Argentu mediis necessariis opportunilq; peropuime ordinatu per intrinfecă repugnantiŭ leparatione, quæ adeo illud opprimebant, vt viribus no valentibus operationé exercere, virtus illius sumopere impediretur, fi per odoré postea alicuius metalli alteretur, cùm aptu ad omnes qualitates recipiendas reperiatur, faciliori via tunc imbuitur, quàm si præparatione vllam habuisset. Succi herbarum sunt simplicissimi, naturaliter producti, calida exhalatione cuanescentes, suas inde virtuales qualitates relinquentes, effectum pro illorum possein materia benè disposista demonstrant. Succi herbarum Cicorez, Vrticz, Viminis, & aliarum

144.24.2.4.4.

316

Sympathia VII. Metallorum,

vim congelandi Mercurium poffident: congelatione peracta, accommoda ad fixationem fi fcias: fin autem, quæras, & inuenies: à me equidem nil scire poteris, fixatio Mercurij à multis adhue quæritur, fi quis inuenerit, non annuet focijs.

Alij cognoscentes Mercurij qualitatem ad summum frigidam conantur ipsum calefacere & ignire, vt frigiditate nudatus fixationem recipere valeat, in pila ferrea spissa, peroptime clausa, vt omnino respirare haud possit, igni ad rubedinem tradut adiunctis aliquibus pulueribus ad tempus, nempe per viginti quatuor horas, relinquunt. Refrigeratam postea pilam aperiunt, & viui Årgenti partes in veram puramque Luna ad omne examen conuerías inueniunt. Experimentum equidem æquè bonum & verum, tamen periculofiísimum admodum : Nam si casu pila vi & vigore Mercurij & ignis aliquando vel frangeretur, vel aperiretur, omnia obstantia in aerem eleuaret, & destrueret, & laxabunda ædificia rucrentur. Aliam tutiorem viam tenendam arbitror, per pulueres nempe, & proiectionem, vt volatilis

& VII. Eapid. Selest. ad Planet. 317 volatilis illa Morcurij pars (fi totum vo. latile illo pacto fisti possi) per abstractionem humidi fixationem recipiat. Aliqua in Mercurij operatione, inferiùs suo loco demonstrabo, dum de Lume præparatione loquemur. Sunt & alia secreta per alterationem, transmutationem & fixationem Mercurij, quæ via cum ad cumdem tendat finem, illas recenser enqueo. Ostentationes & illusiones Chymicis relinquimus. Ad Lunæ præparationem accedamus, vt huic primæ parti finem imponamus.

Quomodo & qua via Arabes Lunam præparant, alij videant, illas neque transcribere neque recensere debeo. Physica præparatio, propior ad veritatem erit. Lunam sue Argentum benè per Cineritium validissimo examine ab omni prorsus mixtura purgatum, & in tenues laminas reductum, cimentabis cum pulueribus, vt instrà dicetur : reduc in corpus extinguendo ter ad aquas sulphureas & viuissas, quæ ex igne palpabisi & frigido, & ex aqua dura ana conficiuntur, color introducetur, & ex pulueribus cimenti fixationem reci-

Sympathia VII. Metallorum,

£18 piet. Pulueres fiunt ex séruo pessimo amico domini sui per eius mortem, & de inimico serui per illius potentiam, de primo duplum secundi : addas de misto duorum præparato quantum ambo. Præparatio fit ex igne palpabili, exibito Mante via certissima ad fixationem, sed adhuc occulta : nam non omnes partes Lunæ totalem fixationem recipient, sed adeo sunt dispositæ, vt via facilis quærentibus remaneat. Alia via adest, vt Luna nobilissima, & ad omne examen habeatur : quod opus etfi per quatuor menses terminetur, tamennihil certius, cum per proiectionem ad Mercurium fiat. Licet longum eempus requirat, in gratiam amicorum non reticebo. Habeas igitur de Mercurio à Luna nouissime & sine additione extracto, via superiùs descripta, amalgama cum sulphure illius à fæcibus exhibito, & cum Luna præparata ex Cineritio terræ, amalgamam ad Marmor ficcando & imbibendo, ter iterando; desicca peroptime, desine per dimidium horæ (patium ad ignē cinerum, lentissime : addas deMercurio comuni purgato purgatione supe-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 319 rius demonstrata, ponas ad putrefa-Aionem cum essentia vini, vt quatuor digitis superet materiam, singulis quatuor diebus mutando calorem putrefactionis, vt semper æqualigra-du confistat, durabit spatio viginti dierum, extrahe, & totaliter ellentiam per declinationem à materia separabis, feldia quæ remanterunt mi-Iceas, totam materiam destillabis toties quoties opus fuerit, vt materia per alembicum transeat, iterando lemper nouam vini essentiam, si tamen materia non fuerit peroptime disfoluta: si enim optimam putrefactionem habuerit, tota in prima operatio-ne dissoluctur. Liquore à materia accepto, in ouo Philolophico adapta, & ad calorem Attenoris colloca, adeò vt vndequaq; calorem æquali gradu fentiat: regas calorem peroptime, in hoc namq, totum opus confistit, in fine videbis liquorem in massam redactum: fiet per mensem ad summum, in quo teporis spatio colores per ouum transire conspicies : nigrum primò, flauum deinc, vltimò album, quod in Cineritiŭ album postea commutabitur, in quo Ϋ́ ij

Sympathia VII. Metallorum, 220 quiescet. Rumpas vas, tere materiam in subtilissimos pulueres (erit massa facillima ad fracturam, digitis enim frangetur) quos ad proiectionem su-pra Mercurium proiicito, in quas partes cadat experientia te docebit:si enim peroptime operatus fueris, vna supra ducentos vel circa erit, fin autempaugmentum vel decrementum, ex bona, mediocri, & mala operatione proueniet. Aliquando non ex operatione, fed ex defectu ingredientium debilitas virtutis euenit, vt per experientiam aliquando cognoui. Hæc scripsi ex voluntate amici, doleo: tamen non tam facilis prout creditur, erit operatiø.

Quomodo Luna non folum præparetur, sed vt de nouo habeatur, vfque modo quo ad potui demonstraui. Quonam pacto de Luna aurum elicere posfumus describam. Veram & expertam demonstrabo & conabor sic velare, vt non omnibus innotescat, Ex fæcibus Reguli Antimonij oleum vt scis elicias : eadem via facies vt oleum sulphuris similiter habeas. De floribus sulphuris oleum extrahas. Lu& VII. Lap. Select.ad Planet.

321 nam in aqua forti sequenti solutam & lapillatam habeas, ponas vnciam vnam Lunæ, & duas oleorum in vale vitreo, regas per viginti dies ad ignem trium paruorum luminum : videbis olea clarescere, & Lunam paulatim fixam & solarem fundum petere. Per inclinationen habeas olea, Lunam in corpus reduc, non tota erit, sed maiores lapillorum partes si opus peroptime rexeris, non adeò malè tractaberis. Aqua fit Vitrioli Rom. rubef. salis petræ ana, cinabrij mineralis octauæ partis, adeo vt ad libram vnciæ quatuor, sed libræ minoris ponderis æquipolleat pondus cinabrij.

Vidi aliquando Lunæ calcem vase vitrea conficere : viam in gratiam cu-rioforum demonstrabo : non tamen necessaria, sed vt atti Mechanicæ & Chymicæ deserviam. Argentum per aquam fortem calcinetur, calcem per aquam salis recipito, misceas cum Crifocola vel suda ana : igni reuerberij concedatur, & naturam vitri recipere cognosces : inde vas formare poreris, si diaphanitas & transparentia non placuerit, addas de alcali. Velis <u>х</u> ij

Sympathia VII. Metallorum,

222

iterum vitrum in Argentum conuertere?componas vas porofum, puta de cineribus offium, aut ex alia materia fimili, fit vas proportionatum ad modum vafis vitrei Argentei, in quo collocabis peroptime, adeò vt refideat: colloca vas in aliud grandius ad capacitatem proportionis, igni reuerberij concedas, materia vitrea liquabitur, Argentum per poros in aliud vas puriffimum tranfict: fæces remanebunt.

Hæc funt naturæ fecreta, ficut de fusione Metallorum sineigne, ad omne vas, etiam in papyro, vidimus, æ millies experti sumus : arcanum omnino non reuelandum, cum curiosis nocere possem: ac eo magis cælandum, quòd fideli amico mihi reuelanti fidem meam astrinxi.

De præparatione Metallorum ad Arabum gratiam pauca, fed neceflaria demonstraui, non vt Chymiæ omnino inferuiam, sed vt Philosophis morem geram. Multa & propè infinita vel indies visuntor, & experimentis comprobantur, tamen ratò veritati correspondent. Incuriam causam esse ctedo, vel auaritiam potius, ne dicam

" & VII. Lapid. Select. ad Planet. 323 iniquitatem. Multos multa decipiunt; rari visuntur. Aliquis si ob Dei Optim. Max. fingulare beneficium ad aliquam cognitionem peruenerit, non solum ob timores nocturnos filere oportet, sed etiam, ob strepitantium ora, cum ad cogitationes malas vituperationem etiam addant. Libet hic optimam nactus occasionem, Elogium Chymicum apponere, à Reuerendo Domino Constantio Monacho Oli, amiço meo editum, perpulchrum equidem, & metaphorice illius essentiam ad amuflim declarans. Religiolo isti tam arcto amicitiæ vinculo sum astrictus, vt pars mei merito dici possit, vir omni Curiositatis & doctrinæ genere imbutus, multa quæsinit, inuestigauit, cognouit, & possidet. Talè eft Elogium.

Chymia animal monstruosum equidem, multa capita possidens, oculos similiter infinitos, dentes innumerabiles, licèt nigerrimos, manus plurimas dextrasque, septem tantummodo pedes, & hos debiles:Caudam solummodo vnicam, longissimam tamen, ac totam mundi machi-

x iiij

314 Sympathia VII. Metallorüm,

nam eingere nitentem. Quid mirum s illius operatores talibus monstruofissimis membris amiciri continuo nifuntur : non confiderantes, (miferi) si absque velamine aspicere desiderasfent, non Chimeram, non monstrum, féd veram & optatifsimam Palladis filiam, non solùm viderent, sed complecti & frui pro illorum nutu & voluntate daretur. Auari, versipelles, mendaces, & impostores, monstrum non solum cernunt, sed & ipsitales e-Uadunt. Modesti, humiles, Deo cha-Fi, & veraces, non monstruolam coneipiunt arrem, sed veritatem adeo veflight, vt vna fimul æternaliter gaudere concedatur. Quid circa plurima occupatinini? vnum tantum necessafiam erit, minimum equidem, in vobis eft, præ manibus tenetis, & haud agnofciris. Recedite à Monstro vt claram lucem possidere positis.

G VII. Lapid. Select. ad Planet. 325

De Sympathia Mineralium cum Lapidibus. С л'р. IIII.

A m fatis abunde, & diffufius de præparatione & substantia Metallorum dissertum est:nec non Arabicas

vanitates intactas non reliquimus. Ratio nũc postulat, vt rationes audiamus, cur porius vni quàm alteri Planetarum & Lapidum conueniat, & que Sympathia dici debeat, si in rei veritate coperiatur talem Lapidem fiue Gemma, & tale Metallum non' folum nomine, fed re & facto, alicui ex feptem Erraticis conuenire, an potius talis Planeta v. ni corum præeffe videatur. Talis doctrina tam ab antiquis, quàm à recentioribus diffusius fuit tractata. Aliqua tamen pro nostro arbitratu sub breuitate transcurrereliceat, tum vt Arabum doctrina innotelcat, tum etiam vt videamus, cur Saturnus seu Plumbum à Sa-

326 Sympathia VII. Metallorum, turno deueniat cum Turchesia, cur Stanum, à Ioue cum Corneolo, & figilatim de singulis. Non enim sine aliqua adhuc occulta caufa , Plumbum à Saturno, Stannum à Ioue, Ferrum à Marte, Aurum à Sole, Æs à Venere, Viuum Argentum à Mercurio , & Argentum à Luna denominatur, & nomen obtinet:cum inuestigandum sit an in nomine tantum, vel potius ab aliquo effectu nomina illis imposita fuerint. Sic etiam cur septem illi selecti Lapides septem Erraticis conueniant, Si influxus superiorum corporum per illas in inferiora decurrant & veniant. Inuestigemus pari via, causas essentiales generationis lapidum, vtrum sit eadem virtus productiua, quæin Metallis, vt tali cognitione habita, Sympathia ex illis eliciatur. Non tamen opinionem Arabum sequemur, quià particulari Planeta, particulari Metallo & Lapidi virtutem & productionem vegetabilem inefse dicunt : quæ opinio tanquam absurdissima penitus ab omnibus relicitur.

Ne tempus protrahatur, eandem causam productiuam esse in Lapidibus

& VII. Lapid. ad Planet. Select. 329 & in Metallis reperio. De Lapidibus qui in terra & àterra producunturloquor : qui vero in mari, in animalibus, & in plantis, licèt habeant ferè idem principium, diuersimodè tamen in via productiua deueniunt, vt inferiùs videbitur. Cum igitur vnum idemque principium, originem, & effectiua caulam, communem etiam habere substantiam fatendum effet, nisi humiditas vnius à caliditate alterius aliquam accidentalem distinctionem demonstraret : tamé in particulari substantia simul coalescunt & incidunt, licètin vniuersali, ex quatuor nempe elementis, & diuersisillorum qualitatibus quodammodo in effectis variantur, led in introductione illarum semper effective in ambobus æqualiter concurrunt, iuxta elementalem qualitatem & formá. Æqualem igitur primam materiam habere comperiatur, non in quolibet corum in specie diffusiuam:sed in vtraque virtute in genere congregatiuam, quemadmodum semen in matrice peroptime ordinatū ad femellā & marē producēdū eft dispositum: Et tamen iuxta materiæ difpositione talem producir, quale in ipsa

228 Sympathia VII. Metallorum,

introductione semen reperitur, calidius ex dextero(iuxta Phyficos)marem,frigidius ex sinistro femellam concipere credunt: cum dextera pars ex hepatis caliditate vberior, sinistra verò ex humorum defectu, frigidior, & debilior existat : nihilominus ab vno principio feminali vtrum que aduenit licèt in ipfa productione varietur. Ita & taliter materia præexistens à primo principio diffusiuo ad vtrumque, nempelapidem & Metallum producendum est paratasratione tamen productionis & formz introductionis differunt aliquando specie.Eadé materia ab vna virtuali& diffusiua substantia concreatur: differunt ratione productionis, iuxta concurrentium dispositionem. Metalla, licèt habeant pro materia sulphur, & viuum argentum, fiue terram illam vilcolam: lapides terram illam condensatam (idé per diuería)à suo præexistente humido, ambo tamen à virtute humiditatis calidæ, tanquam ex lemine deriuantur, & procreantur, & iplamet virtus humida est illa terra condensata in lapidibus, quæterra viscola in lapidibus nominasur. Fit enim ab humido præexistente,

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 329 que substantia à pluribus qualitatibus actiuis denominari debet. Ecce harmoniam. Si igitur vnű corű fimilarcs partes cum altero habeat, quidni, si non fympathiam modo, fed & cognationem quodammodo habere dicatur? Mas non folum fympathiam, fed & cognationem ad femellam ex codem femine productă haber. In Mineralibus, & Lapidibus terra ex se sola repectu humiditatis, est causa generationis illoru: ita etiam ambobus incrementum tribuere fatendum erit, non Stellas, non Solem, neque quamuis aliam præexistentem caliditatem, quia si ita esset, v bique locorum & gentium, Lapides pretiofi, Gemmæ & Metalla inueniren-tur:cum Corpora cælestia candem virtutem exercere possint & valeant in ista regione & in alia. Experientia demonftrat quòd preciofiores & nobiliores in vna particulari parte procreatur quàm in alia. Non ergo aliunde nisi ab ipsamet terra productrice, que feracior in vno loco quàm in alio existit. Sed virtutem superiorum corporum non omnino excludimus:concurrunt enim, sed actiue & per se,iuxta dispositionem re330 Sympathia VII. Metallorum, cipientis: terra est disposita in ista parte, & non in alia, ideo illic semine plena conspicitur, in qua mediantibus nouis introductisque caloribus, & propria humiditate, gemmas, lapides, & metalla producere potest & valet.

Cæterùm, de his quæ in mari, in plā tis, & in animalibus nascütur fere idem censendum erit, nempe in tali maris loco virtutem seminalem ad tales producédos Lapides efferin talibus plantis elfe virtutem intrinsecam vegetabilem cum opportuna dispositione. In animalibus verò non taliter erit concludendum : sed ex concursu humorum, ex qualitatibus contratiis ad inuicem repugnantibus, quæ ex innatis accidentibus legitimas causas impedire nituntur, quæ in vnum à virtute expultrice, vt inde expellat, collecta, ab humoribus malè ordinatis impedita, effectus minimè sequi valet : hinc in vnum partes groffiores coadunatæ, humido radicali, & calido naturali adiuuantibus, lapides generantur : quod ex dispositione malihumoris accidere solet. De Metallis idem dicimus, cum plura &

& VII. Lapid. Select. ad Planer. 331 nobiliora in vna regione quâm in alia reperiantur. Minera Plumbrin vna parte, in alia Argenti, Auri in alia, & fic de fingulis : & licèt in vna Minera aliquando alia mixta reperiatur, tamén abundantior &vegetior apparet in productione vnius Metalli, qu'àm alterius. Nam Minera Auri, licèt fit de seipla abundantior, reperitur tamen alia Minera alterius Metalli propè illam. Signum apparens, terram dispositaniad Mineras non vnam tantúm continere, sed plures nam si materiz productrives adsunt, non deficient etiam aliz caufæ ad producendum Metella. Si deficerent, in totum deficere, non autem in partibus, oporteret. Siv.g. producit Aurum, fignum erit ibi terram effe dispositam magis ad Aurum producendum quàm cætera Metalla, & magis idoneam effe ad talem productionem quàm ad aliam : ideoque feracior de vno Metallo quàm de alio dicitur: licèt alix concurrentes non sint alligatæ : vbi maiores virtutes produ-Arices, ibi maior effectus productionis

Sympathia VII. Metallorum,

332 & generationis viget. De Lapidibus etiam idem affirmamus:nam fæpe, imò femper, vbivna species Lapidis inuenitur, ibi & alia maioris perfectionis. Sed quod misum crit, in Rocca, vnius gemmæ, fimul coniundæ adfunt gemmæ alterius speciei, vt vidi Pisis in vna Rocca Agathæ decem Adamantes cogenitos existere, tamen maioris & minoris perfectionis iuxta locum natalem differre, vt diffusius Auctores multi demonstrant. Non ergo alia potissimum causa nisi terra esse dicitur, vt demonstratum est. Ecce qualitas in vtroque non folum ex materia generatiua, sed ex modo generationis & mixtionis quæ ex illorum Sympathia deuenire videtur.

De

& VII. Select. Lapid.ad Planer.

De Sympathia Metallórum ad Planetas.

CAP. V.

Iст v м eft & demonstratum quonam pacto Metalla&Lapides in causa generatiua & productiua ad in-

333

uicem connectuntur, vt ex illis proptereaSympathia elicipoffit. Nunc videndum restat cur tale Metallum plus vni quàm alteri Planetæ conueniat, & cur talis Lapis tali Planetæ dicatur. Iam. enim diximus Planetas nullam prorfus absolutam causam in quauis produ-&ione habere, & fi haberet, non alij qua Soli daretur. Demonstrauimus etiam æqualem materiā Lapidibus & Metallis extare. Primo igitur Sympathia Mineralium fiue Metallorum ad Planetas queramus, deincaliam de Lapidibus inueniemus. Inuestigatio etiam perdifficillima, cùm de Naturalibus non agiwr. Si enim Physica esser quæstio, ad nostram prorsus intensionem omnja

Sympathia VII.Metallorum,

334 accommodanda fuissent licet secundas causas Physice aliquando agere, in corum effectibus non semper id facere experientia demonstrat. Licèt Philosophi ad aliquam necessariam causam omnia accommodare nituntur, vr per caulas •res omnes cognoscere videantur: non tamé illorum ad Phyficas rationes extenfio æquali gradu incedit , claudicat aliquado, & ambobus non currit pedi-. bus.Conabor iuxta meum posse(debile equidem)ad aliquas apparêtes rationes illorum Sympathiam reducere. Multi de hacinuestigatione multa adnotarut. Conuenit ergo primo sub breuitate ex illorum opinionibus aliqua præscubere : dehinc quid moderni dixerint audiemus.

. Primò Igitur Balemis Arabs in loco superiorib. Capitibus citato, ca. 12. post multas disputationes ad suum peculiare Axioma decurrit, que opinio licèt sit nobilioris inuestigationis, non tamen ad triplicem illam armoniam spectat cũ demetallis, Lapidibus, & Planetis sit sermo. Dicit ergo ille doctifsimus Philosophus, Quemlibet Planetam pro suo posse & virtute vnicuique Lapidi &

& VII. Lapid. ad Planet. Select. 335 Metallo taliter influere, vt non folum effectum ad se pertinentem producat, verum etiam ille Lapis & tale Metallum fic fint in suo absolutisimo dominio,& posse, vt simul iun dis & aliquibus obferuatis, quicquid Planeta per se solus potest & valet, trina copulatione efficacia & vis in corum dominio per ad inuicem Sympathiam extet, adcout plurimorum effectuum productiones ex illorum copula videantur. Corroborat sua opinionem ex influxu secundarum caufarum, quæ motu & lumine in inferiora influentes, multa ex motu & calore illarum cotinue nobis apparent:namperoptime motus orbium cælestium ob? seruati, facili via perfection em in effecti. bus demonstrant. Et cum ex suo Axia; mate quilibet Planeta habeat vim in peculiari materia, ideò abique vlla probabili ratione suam defendit opinione quæ quanti valeat, & cuius sit momenti, do cti iudicent, cum millies dictum & conclusum fuerit, potentiam & effe Planetatum non extendiad particularem actionem, nisiuxta eorum qualitates &naturam, necabsolute & perse solùm, sed cæteris necessariis adjunctis. Y − ij

336 Sympathia VII. Metallorum, Quòd fi vera effet Arabis opinio, quælibet sublunaris species & individuum non perfectiorem vitam ageret, cum motus Planetarum non æquali temporis spatio terminetur : triginta enim annis in materia & specie sibi propria Saturnus suum perficeret opus : & quæ fub Saturno (iuxta illum) vegetant, tardiffimè vegetarent : & è contra que fub Mercuro & Venere citius : citiffime verò que sub Lune, que in viginti nouem diebus luum terminat orbem. Nõ debemus ergo tribuere Planetæ vim abfolutam generandi, producendi, & fortificandi, cùm hoc non tantùm apud Philosophantes, verum etiam apud Aftrologos abiurdifimű appareat. Aftrologi tanum Stellis tribuunt, quantum pro influenziis illis debetur, nec Planeta habet aliquam vim in hæc inferiora generatiuam vel productiuam. I dem in ahis corum fignificationibus fatendum erit, aliter absurdiffimu ac impiffimum foret Corpora superiora non agere incuitabiliter sua significata, Ptolemco te-stein primo Quatrip. c.4. Opinione A-rabum recitatà & impugnatà, aliam au& VII.Lapid, Select.ad Planet. 337 diamus.

Quidam Rabinus Hebrzus, Ioseph nomine, in suo Tractatu de Tenebris In Lucem, lib. 3. cap. 12. nititur probare non tantum rationibus Cabalificis, ferèilludmet quod ab Arabibus dictu fuit, sed etiam addit quòd Plumbum ideò à Saturno nominatur ficut alia Metalla ab aliis Planetis, quia vnumquodque non rantum in colore,& proprietate, alicui proprio assimiletur:sed etiam in fortitudine & virtute. Affert rationem de fingulis. Saturnus Planeta humidus, melancholicus & terreus. Plumbum fimiles qualitates habere videtur: molle, ecce humiditas ex nimia illius aquei humoris abundantia : melácholicum, ecce qualitas ab humido deriuans : colore etiam terreo, & ponderosum, quod ab humore aqueo illi prouenit : terreum, quia multă scoriam possidet, imo fere totum in scoriam quasi in terra crassam resoluitur. Idem de secundo Planeta confirmat, de loue nempe, cui Stannum tribuitur, qui cum fit propè Saturnum merito Stannum prope Plumbum in ordine natura col-Y iij.

338 · Sympathia VII. Metallorum,

locatur. Stannum enim non solum ex mollitie & terrestreitate Plumbo persimile, sed ex listem qualitatibus fere compactum : alsimilatur etiam Ioui ex albedine & qualitatibus permixtis, non autem ex absolutis. De Ferro Marti proprio Hebreus faciliori via lua altruit Sympathiam cum Planeta belli Præfide Ferrum merito ad se traxit mars propret qualitates ferri suis similes, puta ca-Ildum & ficcum ? & ad qualitates omnimodè suam accommodare Sympathiam demonstrat, quemadmodum Aurum ad Sole : cùm Sol sit moderatæ -caliditatis & siccitatis merito pro Metallo aurum iifdem qualitatibus dotanum illi conceditur: Sol totus luminosus, moderans & distribuens, aurum Tales tenere proprietates dicit. Venus possidet ex Metallis Æs, quod ei ex accidentibus aliquibus assimilatur : cùm enim Venus prope Solem exter, merito tale Metallum tali Planetæ dicatum fuit, quin etiam ex qualitatibus idem effe cencetur. De viuo Argento multa adnotauit, tandem ex inconstantia & mobilitate illius similitudinem

G VII. Lapid. Select. ad Planet. 339 cum Mercurio suo peculiari Planeta elicere nititur, cum ex qualitatibus non ad eo ferè illi cocedatur. Nam Mercurij qualitates non bene cum viuo Argento coincidunt. De Argento ad Lunæ fimilitudinem & denominationem deueniens, præter qualitates quæ similes omnino videntur, demonstrat etiam albedinem Lunæ, Argenti albedinem denotare ; quæ non vt accidentia, sed effentialiter & per se illi inhærent.

In tali sua opinione comprobanda multa scribens, & notatu equidem digna, monumentum suz doctrinz alijs reliquit stamen nos Sympathiam, non fimilitudinem quærimus, Si verò (ve non absolute transeam) per qualitates ad Planetas Metalla illis competant, multa sunt & propè infinita in ente Natura, que easdem qualitates possident, & magis propria Planetis, fimilia ex illis dici poffunt, tamen non dicuntur. Sin autem per qualitates denominatio aut similitudo deueniret, vtique potius ab elementis ipfis quàm aliunde denominatio fierideberet, cum elementis propriè per iiii Y

Sympathia VII. Metallorum,

410

se & non similitudinarie infint : & que in aluis funt qualitates, in Elementis dicuntur formæ. Metalla tales qualitates habentia stricte ad Elementa tanquam ad illorum formas essentiales reduci deberent, non autem ad Planetas, qui etfi poffident, non tamen funt illorum formæ & effentiæ, prout in Elementis. Præterea fimilitudo dicit communicatione, Sympathia verò effectum : accidens illud, substantia istod, qua ab inuicem differunt. Quaramus ergo aliunde Sympathiam. Nihilominus in tali investigatione doctrinam Hebraicam, optimumque inuestigandi modum inmmopere laudamus.

Caldzi aliam demonstrant Sympathiam, vol potius denominationem. Siranus Caldzus in sua Astrologia lib. viij.cap.xv).quem in tali opinione Melchodius Syrus, & Dauid Egyptius sequuti sunt.Syrus in Epitome ad Plagas Orientales, in principio, prope finem primi Capitis, differens de Mineris in Oriente extantibus, citat opinioné Sirani. Egyptius verò in Navigatione Asiz, in descriptione secundze Tabulz, & VII.Selett. Lapid.ad Playet.

341 demonstrans, quibus infirmitatibus Metalla fint propria, (non enim latis perbelle doctrinam medicam Paracelficam demonstrat) tangit opinionan Sirani & citat cundem locum & Capitulum. Siranus ergo loco predicto querens denominationem Metallorum à Planetis, cur nempe Plumbum Saturnus, Stannum Iupiter, Ferrú Mars appelletur, & fic de cæteris : longo verborum circuitu Planetarumque examine, concludit ex moru fituationis & ordinis illorum, Sympathiam, fiue potius denominationem oriri. Saturnus enim primò lituatur, tardéque mouetur : tarditas, dicit ille, à gravitate provenit, Plumbum Amiliter grauissimum extar: non immerito igitur affimilatur Saturno, & illius nomen fortitum fuit. Saturnos ad hæc primus in ordine cæreroru Planetaru, quia Pater ab Aftrologis núcupatur. Plumbum cuam primum ex Metallis, quia à primo principio parum diffare willetur, & in productione primű extat, cum ex mixtione terrez qualitatis in concoctione nil obtineat de qualitate ignea. Stannum fimiliter 10vi peculiare, cùm motus istius Planetæ

Sympathia VII. Metalloram, 242 dister à moru illius primi a puta Saturni: Stannum distat à pondere Plumbi. De cæteris pari passu incedit, adeo & salites yt per motus Planetarum denominationem line fympathiam Metalloru extrahere voluerit. Praxim no acceptams & nullius confiderationis demo-Arat Si enimà moru Erraticarum Metalla effentian haberent, Argentumà Luna deucniens parui, aut cert è nullius valoris effet, cum Luna non diu in proprio moru confistat : Plumbum è contra maius omnium dicerctur : & sali illius demonstratione tota rerum machina confunderetur. Moțus enim cælestium corporti abfolute nullo pacto, neque per modum effentiz, neque per modum subsistentias, valent alicui concedere quid minumum. Tali opinioneà nemine concessa, ad alias demonstrandas properamus. Ex Negtericis multos vidimus Autores, & ferò omnes ex qualitatibus elementalibus fympathiam eligunt & denominationem, & tales funt omnes à Schola Paracellica egreffi, qui cùm Medicam profiteantur artem, ab illis omnino recedo: nunquam tre construction and a state

& VII. Lapid. Select. ad. Planet. 343 enim Medicinam cognoui, illam præcipue quæ in Metallorum confectione verfatur. Ideo cùm alterius fit disceptationis illos recensere non valeo. Libet hîc tantum opinionem Domini de Stella Medici acutissimi, meique amici iucundissimi, apponere, qui non taliter à Schola Paracelsica aberrat: vt quid illius in Sympathia nostra reluceat. Audiamus illum ore proprio loquentem.

Quamuis de corporum cælestium fympathia cum inferioribus, quomodoque illa in hæc influant, hæc vero illorum influentias recipiant, supra di--Aum sit : ad maiorem tamen illorum quæ proposita sunt & clariorem intelligentiam, non inutile fortasse aut à ratione alienum fuerit exactius paulo philosophari, & peruicaciori mentis acumine caufas & effectus naturz perscrutari. Neminem effe arbitrantes qui Nons credat formas inferiores à formis superioribus affici, nullúmque animal, nullum mouens, nullum sentions aut vegetans sub hac Lunæ Sphæra posse reperiri, quod non aliquam intelligentiam, aliquam stellam

Sympashia VII. Metallorum, 344 sbi przpolitam, & quali przilidentem, à qua vires suas, virtutes & proprias facultates fortiatur, obtinuerit à prima mundi creatione : quod vt clarius clucescat, rationes aliquas in lucem liceat sobis producere. Constans, firma& altis defixa radicibus in Aftrologorum mentes inhætet opinio, vnumquodque Zødiaci fignum alicui corporis humani membro præesse, fignis vero Zodiaci aliquem è Planetis: Exempli gratia Arierem cælestem capiti humano, Arietivero Martem, huncautem Ferro inter Metalla Sic Taurum collo, Tauro Venerem, Venerem Cupro, &cæt. Hanc Sympathiam & harmoniam qui perfecinis exploratam notamque habuerit, is demum quæremedia vnicuique corporis membro conueniant, quæ luméda, quæque admouenda fint, quando purgationi, quando fanguinis mislioni locus fuerit, lagaci & prudenti iudicio affequetur, morborumq, & affectuum tam internorum quàm externoru caufas, origines, signa, neonon remedia specificast maxime propria adinueniet, presertim fi falium diuersam variamque naturam, formam & proprietatem no-

& VII. Lapid.Select.ad Planet. 345 sserit, ab ipla potius experientia quam ratiocinatione dubia & incerta petens dam. Sic emim intelliget in tota rerum natura nihil corroliuum reperiri præter falia : quorum vt diuerfe funt species,fie etiam diuersi & varij mirandique effe-Aus, inter quos (maioris notitiæ gratia) in medium fi liceat producerealiquos: Quis aquarum ftygiarum(quas vulgus fortes appellat) stupendos & omniadmiratione dignos effectus non mirabitur? Quis aquam regiam auri corpus, & folidius & longe perfectius in aquam liquidam diffoluere suspicabitur? Argéti vero substantiam intactam & integra relinquere : licet aurum tanto ft pra-Atantius, magis fixum & constans ipso Argento, quanto Solipfa Luna pracellat?Et contra quis no mirabitur aquam separationis Argențum & Cuprum in aquam reducere, Auri verò (quatenus purum fuerit) corpus nec aggredi nec diffoluere? Quis præterea fine stupore (folifici fulminis seu fulminei solis, hoc est bombardici pulueris auro purisimo fale Armeniaco & fale tartari conflati) violentum contra natura motum & fidem omnem superantem effectum in-

Sympathia VII. Metallorum, 346 tueri poterit. Qui omnes effectus oùm à diuería & repugnante falium inter le & vnicuique propria natura procedant in maiore múdo, quis illam in minore, hoc eft homine non agnoscet, quandoquidem non ablque ratione microcolmus dicatur, necesseque sit eum maiori in partibus suis respodere si in toto respondeat : certoque constet illius excrementa, sudores, vrinas, lacrimas, &c. salis naturam referre, quod fieri nunquam posset, finulla in ipso salis potestas delitesceret : Cuius tam diuersa & variæ species reperiuntur potentia in hominis corpore, quàm sunt in terra & aqua, à quib. in illotot cutis apertionu, pustullaru, erofionu, Vlcerum denique species excitantur & producurur, quam diuerla sunt membra, diuerlæ & variæ Planetarum in illa influentiæ, & fignorum Zodiaci dominia: quæ qui minus perspecta habuerit, is vnum idemque remedium omnibus Vlceribus profuturum & admouendum credet, atq; fic toto aberrabit cælo, vixq; vlla curabit Vlcera, quod illis non propria, fpecifica & costellata remedia assumpterit. Hoc nobis illustrandum exemplis. Diximus

& VII. Lap. Select.ad Planet. 347 Marté capiti humano preeffe, fingamus aliquem noli me rangere cruciari, eiulq; nasum totamq; faciem luxuriante illo, corrodéte & serpéte Vicere exedi:Malignihuius Vlceris caulam efficiente & materiale ad humorismelancolici exuperanté & sæuientem malignitaté vno cosensu atq, ore referent Medici, quam (fi fubtilius philosopharetur penitusq; in nature penetralia introirét aut peruicatiori animo vtriulq; múdi inter le fim pathiā atq, harmoniā peruiderēt) ad (alis Martis (quod Marti caput lublit humanum) separatione à suo balsamo, sulphure & Mercurio referendă iudicarer, ab eoq; curadiratione & methoduauspicarentur, sicq; icto à Scorpionib. ab iifdem remediŭ peterent, cũ illis notum foretVlcus, hocà fale calibino (hoc male Calepinű suű cofult' Herardus, DoruecisCalepinű vocat)procedere. Aliud fi lubet adducamus, Vlcere(qué lupum pleriq; nomināt) alicui^o fibrę erodātur, vndenam quælo efficacius, conuenientiulq; remedium petemus quàm à Iouis fiue Stanni oleo balfamoque dulci & costellato? quando quidem Iupiter Sagitario, Sagitarius tibiis, Stáno Iupiter

348 Sympethie VII. Metallorum,

prafit? his paucis admonitus prudens minimequemaleuolus lector, omnium Carcinomatú, scrophularum aliorúg; Vlcerú curandorú rationalé minimeq; fallacem methodum adinueniet, si saliū à suis Metallis extractionem, corúque cum fignis Zodiaci, & fignorum Zodiaci cum corporis humani membris fympathiam calluctit, ficque statim atque vleus aliquod offeretur, inspecta parte cui inhærebit, illico cui figno Zodiaoi pars illa, cui Planetæ fignum illius subsit, cui autem Metallo hic Planeta dominetur, qualeque tandem fal eligédum admouendumque fuerit, animo concipiet, atque Vlcerum curationem non temerè, non corum originis ignorantia, non remediorum confusione prudens aggredietur, capitifq; Vleeribus & pudendorum olea Martis & Veneris, inter quos tanta est beneuolentia, vt vix mente possit concipi: Colli & vetris Vlceribus Veneris & Martis, lacertorum verò & toracis Mercurij & Lunæ, tibiarum & pedum louis, & Saturni olea conuenire percipiet, omnium autem corporis partium vlceribus, vitriolum & sulphur auri mederi : huius enim

Digitized by Google

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 349 enim tot tantaíque virtutes folateftabitur experientia, vt vel folo tactu & illitu Vlcera quæuis quantumuifq; maligna, & quafi viua enecet, atque fanitati recipiendæ difponat.

Equide ad Medicas artes, Metalla & corum sales doctiffime accommodauit, & fic Aftrologiam Medicinæ connexuit, vt forores vno eodemque partu egreffæ colpiciantur. Tamen ad alia pergamus. Concedatur mihi inter tot tantosque viros quid ab aliis percepi hic apponere, & in re tam difficili & noua, curiosis aliqua donare. Certum est nomina Metallis impofita nouissima non extare. Na qui ab origine seculi nomina rerum impoluit, non calu, non ablque lumine id fecisse credibile. Pater noster Adam rebus omnibus nomina concedens à diuino afflatus spiriru subsequétis rei nomina propria omnibus tribuit, vt in fingulis nominibus fingulis impofitis id confiderari liceat. An Adamum ctiam Metallis nomina impoluisse facillimum fit credere, cùm Opificem vniuersalem ob mundi ornatum, necessitatemque etiam Metallica semina terræ concessifie credatur. Si in ente Na-Ζ

Sympathia VII.Metallorum,

350

turæ erant, prout reuera erant, nomina illis ab eorū effentiis & proprietate imposita fuisse, & iuxta Naturam propriã effectus deinceps demonstrasse tenendum. Opinio ista à quibusdam Hebraicis Rabinis no ablolutè defenditur, qui in téporis spatio ab effectib. aliqua nomina ætaté aptasse dicunt, Adamumq; vniuersalioribus tantùm, puta in genere nomina impoluisse, à quibus cærera tanquãab illis formata deuenisse tenet. Patres opinionem talem omnino reiiciunt,& negant. Nam fi Deus Adæiniunxisset vt generalia reru nomina tantùm imponeret, nil illi iniunxisset, cũ in illarum productione id factufuisse ex sacrislibris habcatur. Producat terra herbă Virentem lignumq; & c. Maria pisces : & de fingulis ide factu fuit: quæ cum ex le generalia nomina haberent, sequitur Adæ mandatű fuiffe, particulare nomen, puta specificu, imponere, népè ad diuisionem rerŭ specifică (in genere animalis) dare specificu nomé, verbi gratia, equi, bouis, elephati; ad herbas specificu etia, Cicute, Dictamni, Nardi, & fic de cæteris.Minerale, nomen'generale erat. In creationevniuersali tale genus extabat, Adam diuiden do in species diuisit, pu-

Digitized by Google

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 351 ta Plúbū, Aurū, Argentū, & fimilia iuxta naturas corum & qualitates: qui de. hinc lequuti fuerunt, nomina impolita ab experientia coprobarunt. Tubal pater Canétiú Cythara & organo peroptime in talib. Muficalibus instrumentis coponendis cognouit Metalloru effentia & proprietaté. Tubalcain malleator & faber in cunctis ferri & aris operibus fimiliter mixtioneMetalloruagnouiffe fatendũ:sic & cæteros in mundi illo exordio sequaces fecisse creditur : Cùm interioris naturę lecretisvlq; adeo quęrédis & penetradis vacarét. Et quid dubij quin Adã à Deo omni scientiaru genere imbutus etia Metallica secreta sciucrit?Aftrologiã etiam, Aftronomiã,& cætera?Ante diluuiũ Aftrolog.vigebat. Tertio verò post diluuiŭ anno Ionicus 4.Nocfili°(postegressioné ab arca filios habuisse ex scriptura sacra apparet) A. ftronomiam reuocauit, & futura multa Nébrotho prędixit de 4.Regnorű ortu & occasu, eiq, modu regnandi demonfrauit : cuiº do ctrină & inuentione fequuti sũt Affyrij, qui ex naturali fitu fue Regionis celum nudum & vnciq; aper. tum(vbi fyderum motus rectevidebag Zıj

Digitized by Google

352 Sympathia VII. Metallorum, observauerunt, inde Caldæi & Ægyp. tij. Ideo naturam Planetarum & eorum qualitates observantes, interiorem inuestigationem faciétes, facillima fuit illorum ad inferiora exacta cogni-tio, & quæ ad Metalla effet cognatio repererunt, quæ postea longa temporis serie sub velamine posteris reliquerunt. Hebræi, Caldæi, Ægyptij, Åra-bes, Græci & cæteræ Nationes multa de Metallis adnotauerunt, multáque sub illorum Metaphoris de Planetis scripferunt. Ægyptij in illis Colum-nis sub Hieroglyficis sacrisque litteris secretiora occultabant. Græci & aliæ Nationes Ægyptias figuras non tutas omnino cognoscentes viam aliam tutiorem & lecretiorem repererunt, qua mediante sub figuris & parabolis loquutiones extantes extra aliud quàm intus audientibus appareret, ita occultarunt, vt videntes non viderent, & audientes nil audiret: qui occultandi modus víque modo ferè apud Patres no-uistimos nostros perdurauit, vt in Platonicis scriptis apparet.Quid auis multis coloribus ornata & aëre onustaab Egyptiis in Hifilij Praxiomata notata,

OV II.Select.Lapid.ad Planet. 353 nisi Metalloru Metamorphosis ? Quid Pisces mortui in propria aqua reuiuificati ab Herfilio Athenienfi in sua Metamorphosi, nisi Metallorum construtio? Quid denique aqua ignem comburens, mortuolque viuificans apud Raybate Indum in itinere quadraginta septem Hebdomadarum, nisi corruptio & viuificatio Metallorum ? Ecce sapientes illos sapienter agentes nomina Metallorum sub velamentis & occultis nominibus occultaffe videmus. Quæverò nouissima & vulgaria apparent, nonne idem demonstrant & innuunt? Quid fabulofa Martis & Veneris coniunctio, quos Sole nuntiante Vulcanus ferri reticulis prehendit ? Secretum ibi in Chymicis notiffimum apparet. Quid Aurei Velleris acquifitio ? Quid catera huiusmodi fictiones in vulgatissimis libris extantes? Videmus iam Metallorum à Planetis nomina non nouisfima esfe, neq; Chymisticum figmentum. Quanamratio cur à propriis Planetis nominentur, quærendum, vt veritate comperta veram illorum Sympathiam eliciamus.

Z iij

354

Sympathia VII. Metallorum, Plumbum à Saturno nomen accepit, quâ causa ? modo quæramus. Saturnus Planeta, cæteris altior & primus post octavam Sphæram, multum à centro terræ distans, in motu tardus, parum de suo influxu aliis tribuere valet, grauis, triftis & niger existit, filios deuorans, senex & infortunium maius ab Astrologis vocatur: difficulter enim lemper operatur. Quæramus fimilitudinem cum Plumbo, vt inde Sympathiam eliciamus. Plumbum cùm sit Metallum impersectissimum, non verè & propriè Metallum dici potest, quia nondum in suam perfectionem per sufficientem concoctionem deuenit. Ita à Chymicis appellatur. Multa enim humiditate illud abundare conspicitur, ideo ponderofius cæteris, auro & viuo Argento exceptis. Tardum propterea in quauis operatione apparet, colore subcinericio, trifti, ac propeterreo præditum. Filios deuorat, nempe cætera Metalla destruit & rodit, Argento & auro exceptis:nam Saturnum folos Masculos deuorasse fabulantur. Aurum & Argentum, licèt non totaliter foeminina natura præ🐨 & VII. Lapid.Select.ad Planet. 355 dita fint, tamen gemellos vocamus, cùm Soli & Lunæ sint dicata : Sol enim & Luna vno codemque temporis momento fuerunt producti, duo Luminaria, maius & minus fecit Deus, in qua productione non apparet differentia temporis, ideo gemelli à secretis Theologis vocantur. Saturnus omnes Planetas conturbat & confundit, quando illis est coniun &us, Sole & Luna exceptis : tamen bonam illorum naturam destruere conatur & cupit, impeditus tamen non omnino destruit, vt'in cateris, sed ne totam bonitatem demonstrent, impedit : fortis existens, non impedit tantum, sed illos inficiendo, partes debiliores in aspectibus destruit. Plumbum applicatum Auro & Argento, fi validum in examine extat, & si totales illorum partes destrucre non valeat, aliquas tamen partes intactas non relinquit. Saturnus' maius infortunium ab Astrologis nuncupatur, quia in quouis celi cardine existens, aliis Planetis mixtus, femper malam demostrat qualitatem& naturam, insuper aliorum Ziij

Digitized by Google

Ĵ

356 Sympathia VII. Metallorum,

bonam impedit & destruit. Plumbum, Metallum impurum & noxium à Chymicis tenetur, quia cuicumque associatur nunquam bonam opera-tionem efficit, & bonam Metallorum naturam occupat & destruit, immò ex summa illios humiditate, vbicumque miscetur aliquo artificio, inde extrahi non potestadeò completè, quin aliqua parte suz imperfe-ctionis alia imbuat. Saturnus similiter vbicumque existit, haud impodiri potest, quin omnino malas operationes demonstret. Plumbum cum aliis Metallis privative & nihilative agit : pari paslu Saturnus cum cæteris Planetis suam malignitatem exercet. Præterea, vt aliqua non com-munia fimul annectamus, Saturnus Terræ filius nuncupatur, quia inter Saturnum & Terram multæ numerantur fimilitudines : cæteris relictis plumbi colorem tantú pro nostra Sympathia elegimus, fi ex Plumbo colorem habet, quid mirum siipsummet Plumbum Saturnum appellamus ? Saturnus craffior & tardior cæteris Planetis, Plubum ceteris Metallis crassius & im-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 357 putius extat. Si Saturnus Marti configurctur, nonne odiosa ista configuratio? co magis in'Signis violentis domibusque cadentibus. Plumbum mixtum ferro(à Marte denominationem tenenti) amarissimam illam compositionem à Chymicis maledictam appellatam efficit: destructio nempe metallorum exiftit:magis verò fi igni vehementiori addatur, omnia Metalla in scoriam & cinerem confundet. Et vr huic similitudini finem imponamus, & Sympathiam eligamus, addam, Quod cum Saturnus ex Signis Zodiaci Aquarium & Capricornum possideat, quorum vnum calidum & ficcum extat, alterum verò humidum & frigidum : in illo gaudet, in alio minimè:primum opponitur Leoni figno Solis, secundum Cancro figno Lunæ: quæ fimilitudo fimillima. Nonne enim Plumbum ex humiditate & frigiditate Aquario, ex qualitate Sulphuris continentis Capricorno correspondet? Duxista Plumbi qualitates duorum aliorum Metallorum contraponutur qualitatibus, & eis officiunt. Nam cum Aurum Soli, Argentum Lunæ correspondeat, Si Plumbum ex quali-

Sympathia VII. Metallorum, 358 tare frigida & humida Soli contrarias qualitates possidenti misceatur, confundit & deturpat. Si ex qualitate frigida & ficca Lunz, contrarias, nempe humidas & frigidas tenenti vnitur, peffimam facit mixtionem, immo destructionem demonstrat. Quid plura? Si Saturni fidus à plumbo fuum colorem mutuatur, nonne Sympathia ex fimilitudine iudicanda? Similitudo namque generat amorem, amorverò ex mutata beneuolentia Sympathiam gignit. Concludédum ex Plumbi mollitie, quod cũ inter Metalla sit facillimæ fusionis, imo subitx,& ablque ignitione, à suo Planeta talem naturam accepisse fatendum. Nam Saturnus filios tantum mares deuorare dicitur, femellas verò conservare : nam indiuidua corrumpens, in terram reda-&a maternis visceribus.concedit.Quid fubita illa Plumbi fufio, nifi proprie specierresolutio?Tamen suum principium, terræ nempe partes, semper intactum demonstrat.

Ad aliam querendam fimilitudinem properamus & Sympathiam. Stannum Ioui assimilatur, & similitudo talis Sympathiam demonstrat. Tale Metal-

Digitized by Google

& VII. Lapid.ad Planet. SeleEt. 359 lumex aliquibus qualitatibus parumà Plumbo elongatum, merito Ioui im-mediate post Saturnum existenti asimilatur.Alchimistæ Plumbum album, Stannum appellant, cum ex mollitie parum à Plumbo differat, licet scoriofum non perfimile videatur. Iupiter ex ærea qualitate albus extat, immo eius ftella non rubicunda, sed porius ad albedinem tendit. Iupiter Saturni filius in Græcis allegoriis appellatur : nihilominus filius Patri restitit, bellum gessit, fuperauit & eiecit. Stannum vt à Plumbo ex qualitatibus deueniens, semper illud in quauis Chymica operatione oppugnat, & refistit, imo ambobus fimul vnitis, Stannum luas vires maiores demonstrat, & Plumbo obest. Iupiter benignus extat, non malignam habet Naturam vbicumque in Čæli cófiguratione reperitur, femper bonum & maius fortunium nuncupatur. Tamen fi per copulationem alterius noxi, occupatur, non destruitur : solummodo debilitatur. Imo fi iunctus Saturno suas vires omnino debilitat, malam illius qualitatem mitigat : Si

360 Sympathia VII. Metallorum,

verò etiam fortior illo conspicitur, deftruit.Quæramus in Stanno & Plumbo tales fimilitudines. Stannum semper in Chymicis bonum effectum producere videtur. Immò si peroptimè tractatum fuerit, operationem omnino perfectam pariet. Et quod Plumbum per suam imperfectionem destrui apparet, per Stanni coniunctionem reparatur, vt . in aliquibus mixtis operationibus Medicinalibus via Paracelfica conspicitur, prout in cordatis pulueribus per alterius operationem præparari aliquando conspexi. Iupiter numquam alios Planetas lædit, immo in illorum situatione adiuuat & auget. Stannum in Metallis eundem effectum producit. Tandem (ne pallnodiam recensere videar) idem & semper in Similitudine Astrologica & Chymica apparet:nam quod Iupiter cum cæteris Planetis demonstrat, idem per similitudem Stannum cum cæteris Metallis producere videtur. Illud-non tacendum persimilitudinem experimento comprobatam. Iupiter iunctus Lunz, vel in quauis configuratione illam aspiciens, qualitates illius & radiationes conatur auferre, de-

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 361 struere, vel saltem per contrarias oppofitas qualitates mitigare, vt ex illorum cotrariis qualitatibus confideranti demonstrabitur. Stannum ex se perfectisfimum in suo genere extat, iun ctum in quauis minima quantitate Lunæ siue Argento, adeo iplum confundit & alterat, vt omnino tractari haud valeat. Ecceex qualitatibus, ex accidentibus, ex operationibus multis, similitudinis demonstrationem. Videamus modo si ex dictis per allegoriam & occultã Philosophiam aliqua altioris confiderationis percipere valebimus. Danaes mixtionem confideremus, & Iouem in aurea pluuia descendisse, æquali passu Stáno conuenire reperiemus. Saturnus, fi Solem alpexerit, ipfum lædit, Iupiter illum exaltat & fortificat. Plumbum Aurum destruit, Stannum illud purgat, & nitidius reddit. Tali namque demonstratione Danes Allegoria innotescet. Quid coniunctio Lædæ par Cycnum, nifi Stanni cum Argento? Sed clarè demonstrando, quæramus particularia.

Talem occasionem nactus breuissime me excusare desidero: nam fi aliquis nasutulus odorem Astrologize

Sympathia VII. Metallorum,

362 nauscabudus senserit, vereor ne me culpe latæinfimulet & accuset: cum in terminis Astrologiæ diu me immorari cospiciet, Planetarum testimonio in cœlorum figuris vtendo. Equidem talem culpam reuoco, non enim Aftrologiæ fidem omnino absolute præsto, nec illius testimonio ad meascripta vtor, nifiprout ad similitudinem Mctallorum aliquam Sympathiã percipere poffum. Quanti Astrologiæ iudicium apud me valebat, vltimo loco Cap.ex illius confutatione apparebit. Pro nunc nasutulos admonerevolo, vt víque illuc bono odore cerebrum corroborent, vt inde ex nausea non stomachisent, & in memoriam reuocent (fi tamen tantum valent & sapiunt,) omnia munda mundis. Adnostri Stanni cum Ioue similitudinem redeamus. Si Iuppiter cum Venere fuerit associatus in quauis cœli configuratione, reddit ad amorem procliue, ex humorum & qualitatum mixtione. Ideodũ Europę amore frui voluit, Tauri speciem assumptisse legimus, quod animal Veneris in Zodiaco est signum. Stannum æri mixtum in metallicis, optima mixtio tenetur. Si Iupiter Mar& VII. Lapid. Select. ad Planet. 363 ti fuerit affociatus, ex qualitatibus illis mixtis reddit ardentes, & iracundiam excitat. Stannum iunctum Ferro, vnionem fortiffimam efficit, & quæ numquam permifceri valet. Si per omnes Iouis coniunctiones percurrimus, cadem fimilitudo femper apparebit. Ideo Sympathiam ex illa nobis elicere concedatur, cum ex vnione effectuum à caufis æqualibus deuenire apertiffimè conspicitur. Modo ad aliam transeamus, vt aliis cognitis nouisfimam Sympathiam videamus.

Ferrum, Metallum duriffimum terreumque, Marti Planetæ ex denominatione dicatum. Talem denominationem non casu illi impositam fuisse credendum. Primò igitur aliqua ex Chymicis similitudo eligatur, dehinc per proprietates eorum Sympathiam cognoscamus. Ferrum in sufionem no reducitur facili via, prout in aliis Metallis videmus, sed maximè vigore ignis & longo tempore : tamen ignescit facillimè, eoque commodius tractari & malleari potest. Mars Planeta ex qualitate calidus & siccus in excessi : non facilè illius qualitates percipi possiurt;

Sympathia VII. Metallorum, 364 & cum per se existant, minimè cognoscuntur, ideoque difficillime mitigari valent. Via tamen cognitiuale demonstrat, quando Solifuerit in debito & bono alpectu configuratus. Ex Ferro tinctura elicitur ad cæterorum Metallorum preparationem peroptime accommodadam, ex qua Magisterium efficitur non solum tingens, sed etiam aliis ingressum donans. Mars fi per se folus reperiatur lædir, fi ex ipfo per illius aspectus electiones accipiatur, multum ad exactam aliorum Planetarum fortificationem conducit. Immò iunclus cuique figno, illud in suo fignificatu fortificat, adeo & per se, & per alios validissimum se ostendit. Mars Planeta cum cæteris Planetis iunctus maximè noxius extat, tamen cum Venere deponens luam malitiam & pessimam naturam, bonam coniunctionem efficit, vt paulo inferiùs per demonstrationem rationem reddemus.Ferrum in aliisMetallis coiunctionem minime facit, iun-Aum æri, nil melius videri poteft, imo ambo ista Metalla per aquas separationis separata, simul deinde mista sic vniŭtur, vt diuisio nulla apparcat. Nonne

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 363 ex Marte & Venere Cupidinem natum fabulantur ? Allegoria patet ex coniunctione istorum duorum Metallorum. Mixtio illa cligitur que à Chymicis pro illorum luxu & delectu habetur. Ex illa námque augmentű maioris Solis posse fieri autumant. Equidem inter hæc duo Metalla verissimam Sympathiam inefcconfpicitur. Mars & Venusin qualitatibus omnino differunt:nam ille calidus & ficcus, frigida & humidaistamen vt contraria communicant simul, adeout ex contrarietate Sympathiam illorum cognoscamus. Inaliquo cœli themathe si qua illorum coniunctio repetiatur, optimam nati complexionem efficiunt, & generationis & nutritionis temperatissima natura maximem yim inferunt, cùm qualitates vnius ad contrarias alterius temperandas accommodandalque, tanquam agens & patiens permultum intendant : Vehemens ardor Martis ab humiditate Veneris mitigatur, Veneris frigus à calore Martis temperatur, adcout ad omnia vitalia munera obeunda peroptime aptentur, & fic qualitatum oppolitio non fibi inuicem contrariatur, immo sele mutuo

Aa

366 Sympothia VII. Metallorum,

adiuuat & accommodar.Ecce confimilitudo Metallorum ferri & æris.Ferrum calidifimænaturæ, æs frigidæ: contrariæ qualitates tamen in operationibus Chymicis:istæ duæ contrariæ & oppofitz qualitates ad invicem se adiuuant quia vnius contrariam alterius moderatnaturam, & via occulta adto imitatrices se demonstrant, vt vna in alteram effective & productive agar, agenlque & patiens dicantur: ambo tame vt Planetz. Nam in habentibus fymbolum facilis est transitus. Nonne in fusione æris vbi fruftum ferri extaret, numquã fusionem fentiret?Ecce Sympathia:no+ nein operationibus ærismhil fieri poteft nifi tindura ferri mediante? Sympathia equidem apertissima, cum æquo passu cum Planctis incedat. Signum Martis Scorpio, fi Scorpionem ex Ferro configuraueris, alios mortuos viui. ficare per tacum dicunt. Tamen mortuos omnino viuificare posse minime credo, sed pænè ex frigore extinctos in vigorem reduci ex ferri qualitateid fie. ri prælumo. Sydus Martis ignito ferro fimile confpicitur, vt intucati patet. Si*G VII. Lapid. ad Planer. Select.* 367 militudines igitur & Sympathiam Ferri ad Martem cognouimus. Si in fequentibus metallis, talia repererimus, veram illorum Sympathiam nula lus negare valebit à nobis effe repertam, ac facili methodo demonstratam.

Quæramus modo Auri ad solem Similitudinem & Sympathiam. Er quidem quoad Similitudinem, haud difficilis crit, cum fimilitudines illorum ad inuicem coincidant, & interle conueniant. Sol Planeta, Mundi Lumen, Cœli oculus (equidem Cœlum animal scipsum mouens dicitur) medius Planetarum confistens: & prope infinitis aliis epithetis ab antiquis decotatus, quæ suo loco latiùs dicentur ac declarabuntur. Et quidem omnla pene de Auro metallo analogice predicari censentur. Hæc non vulgaria vulgaribus damus, neque communia lequentes led ad interiora occultaque properantes, veram & propria Sympathia in illis inuenire debemus, ví non per foraminave dicunt, sed per ianua introtre cospiciamur. Motus Solis cu annualis confiitate

Aa ij

Sympathia VII.Metallorum

368

non longo vt Saturnus, neque breui vt Luna spatio cursum conficit, led mediu respectu temporis tenet motum. Medium quoque inter Erraticas locum sortitus est, adeo vt ex ipsius motu & virtute omnia inferiora ita & taliter nutriantur & vegetentur, vt quandoper aceidens illius cellat calor, cun ca quali mortua & infirma appareant, velutin illius eclypfi conspicitur, & formido-losè aliquorum infortunium expecta-tur; quare eùm sit medius Planetarum, vim & virtutem talem Auroper Sympathiam tribuit. Aurum inter Metalla medium, & in virtute & in qualitate dicitur, non adeò difficilis fusionis vt æs & ferrum, neque adeo facilis fine ignitione vt Plumbum & Stannum. Sol no ab alio Planeta nistà Luna officitur, quando per illius interpositionem lumine privatur : non tamen privatur, sed ne ad inferiora descendat, impeditur. Nihilominus Lunaà Sole ab vna parte lumen recipit & illuminatur. Aurumà nullo ex Metallis maius impedimetum Ientit quam ab Argento Metallo Lune proprio : nam perminima pars argenti

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 369 auro mixta adeò illud obtenebrat, & proprio colore priuat, vt non ampliùs auri partes appareant. Nihilóminus Argentum in tali actione Auro vnitum qualitates proprias auget, quod in cæteris Metallis haud conspicitur. Nullum Metallum totales Auri partes ditimit & obnubilat, Luna excepta : ratio patet, cum sit illi proxima in substanria: nam benè disposita & accommodata, album Aurum aliquando appellatur , & aurum ex illa elicitur, vt demonstrauimus. Sol non estentiale, ied apparens detrimentum à Luna recipit, non in seipso, sed in lumine, quod ne ad nos perueniat impeditur : ido nobis potius obest quàmilli. Aurum pari via nullum nocumentum ab Argento in fe recipit, quia per abstractionem mixto? rum idem remanet, de sua substantia nihil perdit neque de qualitate, sed potius possidenti obest cum ab illo in tall existente accidente nullum iuuamen sentire valeat. Sol in ariete existens in sua exaltatione manet, in Libra verò in detrimento. Aries fignum Mártis ferri Planetæ: Libra fignum Veneris, Æris Aa iit

Sympathia VII. Metallorum,

370 Planetæ: Ecce Sympathia. Aurum in tinctura ferri exaltatur & augetur. In ære deprimitur & est in casu, quia guemadmodum per Crocum Martis augmentum in pondere (cæteris dispoficis) acquirit, lic per mixturam æris ratione sulphuris decrescit, & minuitur. Nonne Leo est signum Solis? Nonne Leo ab Agyptiis Hieroglificum cu-ftodia habetur? Aurum custos omnium vniuersalissimus. Tanta & talis inter Solem & Aurü extat Sympathia & fimilitudo, vt ipfo Sole clarior appareat. Sed vt quædam curiolis digna dicamus, ad antiquitatem recurramus, Sol ab Hebrais Semes appellatur, quod progrium interpretatur, proprium inquam, cum talis proprietas omnibus prodesse & propitiari possit. Nonne aurum protector & propitiator merito dicitur ? Ab Assyrits Sol Adad, id est solus nun cupatur, quia solus & per le agit, & non agitatur. Aurum fimili modo vniuerla agit, iple verò permanens voique reperitur. Solis lumen, cum no accidetale, sed proprie Eper se illt insit, quemadmadum & in

Cr VII. Lapid. Select. ad Planet. 371 cæteris aftris, tamen illo existente tanquam abiliore cætera lumina cedere coguntur. Aurum non aliunde nifi ab vna cadémque materia cæterorum Metallorum originem trahit, nihilominus cætera Metalla illi tanquam nobiliori Metallo cedunt. Nullius hominis oculus confiftere valet, ne in tantillo quidem intervallo (extra obstacula) ad Solis intuitum, multo minus si in ange fuerit, nisi per medium diafanum, vt per aquas, oleum, vitrum & fimilia, vel & me+ lius per paruum foramen in aliquo corpore apaca existens, per quad visio remissa ad corpus solare perueniat: aliter ab excellente sensibili visus sensim cæcusirer, & durare minime polfet. Aurum ignitum quis oculus afpicere constanter & fixè valeret, quin statim paruo temporis intervallo (obstaculis omnibus demptis) lumen non perderet ? In cæreris corporibus cælelestibus id fieri facillime permittitur, cum lux illa sit adinstar tenebrarum respectu Solis, quo apparente Aa iiij

372 Bympathia VII. Metallorum;

disparent & fugiunt. Ideo facilis erit illorum intuitus 5 quod non fimiliter de aliis Metallis percussione visibili aceidit, cum virtus fortilsima non confistatinigne, sed in corpore ignito, quæ licet effectum percussionis visus producant, tamen non immediate vi Autum ignitum, sedinediate temporis interuallo, qualite sperientiam vi nullus hominum tenter desidero.

Aurum igitur erit Solis fimulacrum, & concludendo ab effectu demonstratiuo, Oriens velnoccidens Sol'aureo colore fe induit, # rali colore imbutus omnibus patefaciat' Aurum' luum effe operimentum, & proprium nomenilli concelsisse. Quemadmodum verò in ista, sic in cæreris partibus similitudinem & Sympathiam ineffe conspicitur. Reticenda non est mira & singularis Solis & Auri Sympathia, paucis credo adhuc cognita. Ex puriísimo Auro puluis fulminalis componitur adeò affabrè confectus, vt in mini-, ma quantitate maiorem vim polsideat, quasi in decuplo alterius communis ex sulphure nitroque confecti: vna

& VII. Lap. Select.ad Planet. 373 drachma ifflus de auro, xquipollet vni Nbræ communis, impetum emittens & frepitum' cum maiori boatu & tumultu, immò & vehementiorem. Præterea ille communis ad ictum faciendum furfum naturaliter petit, iste de auro ratione naturæ grauis deorfum percutir, adeo ve auerlus cam partem petat quæ fibi infra opponitur. Granum vnu vel alterum lupra aliquod corpus impolitum si accendatur, adeò percutit & difperdit, ac fi tormentum æncum impulfum faisser. Vsque modo nil ad Sympathiam.Quæ verò subinferam mirabi-Îla auditu extant. Pulvis talis ex auro igne naturali no accenditur, calore tantum Solis resoluitur, licèt calore ignis în debita proportione existente no definat suas exercere potentias: tamen à calore Solis taquam à luo naturali mouetur & agitur. Quæ Sympathia nobi-lior? Experientia ipla millies effectum demonstrauit. Quomodo talis puluis componitur & conficitur transcribere non libet, cum & difficillima sit via, tu ne talis operatio in manus possimorum deueniat, & ad pellimas iniqualq; actiones exercendas aptair possit. Quidam

Sympathia VII. Metallorum,

374 modernus licèt de tali compositione scripserit, tamen non adeò clarè exa-Acque, vt inde aliquid certi eliciatur, fancie samen equidem optimeque per-egit, laudandulqueachonorandus eft Huic Sympathie finem imponendo ad Venerem cum Ære pergamus.

Venus Planets post Solem sequens, pro Metallo As possidet, & licètaliqui de Auricalço idem somnient, absurdissimum tamen omni ex parte videtur, cum non de Metallis mixtis denominatio fiat, sed de puris absolutisque. Aurichalcum mixtum Metallum, Æs verò purum, Sympathiam ergo quæramus de Ære ad Venerem. Primum dicemus, Venerem prope Solem extare, imò æquali fer è motu incedere. Cuprum ex colore auro proximum, imò semper ex illo aliquæ partes auri eliciuntur. In Ære adelt tin Aura Merallorum inferiorum, in Veneread. est virtus generatiua & productiua in inferioribus : nam vbicumque Venus reperiatur, optimam configurationem efficit, & ex qualitate humida generati-yam virtutem tribuere est disposita. Æs Sulphuri mixtum nouam efficit mate-

& VII. Lapid. Scleft.ad Planet. 375 niam, cuius virtus est proxima cæteris Metallis. Si Venus cum Planeta calidæ qualitatis coniuncta fuerit, effectum in actionibus maioribus producit, & ab Astrologis, (dummodo in proportione) yna ex magnis apertionibus appellatur : quæ omnia fi de plano confiderentur, fimilitudinem adinuicem cognolces. Sed ad occultiora procedam", Dux Veneres à sapientibus enumerantur, vnain Cœlo inc matre, alterain Terra à parentibus orta productáque, Sapientes omnia, vt prædixi, sub velamine occultabant, mos vtique peroptimus, ne Margarite non merentibus, neque agnoscentibus concederentur.Due illæ Veneres licet à Stoicis diuersimode quam à Platonicis considerentur, tamen fimul à D. Augustino vniuntur: de cuius sentéria Stoici loquútur. Duas Civitates D. August struit, celesté nempe Hierusalem, & turpem Babylonem. Cælestis Venus sanctum & pudicum, terrena verò profanum parit Amorem, A prima secunda depender, & sine illa vllo pacto nequit subsistere. Quz in terris verlatur communis & vulga-ris, quz in cœlis antiquior & nobilior.

Sympathia VII. Metallorum, 376 Priùs equidem cælos firmatos fuisse artiquitàs primz. Arida post Colorum formation nem apparuit; & non statim elementata exstitere. Ideo Stoici Ætheream primam dixerc, Aeream fecundam. Illam ex virtute diffusiua & productiua, cæleftem : istam ex humiditate & viscofitate, Metallicam & Terream appellauere. Merito Aristophanes Philosophus Venerem appellabat Afroditem, cum in omnilexu, & in omnianimante reperiatur, respectu illorum nominum iam dictorum: quod quidem à Cyprijs non ignoratum fuit. Namillam duplici fexu pingere folebant, barba nempe prolixa,& fœminea veste. Venerem à salsedine maris ex Iouis semine productam foisse fabulantur. Æs similiter talem cu illa Sympathiam habet, quia æs faciliori via à Ferrò producitur, tanquam natura humida Ioùis cum calida Martis progrediatur. Dicunt Astrologi quòd fi Venus cum aliquibus ex fignis Martis coincidat, puta Arietis vel Scorpionis, infignes Amorum efficit effectus, adeo vr mutuus amor in vrrofque intendat. SVÆs cum Ferro un cum fuerit indil-

Digitized by Google

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 37-7

solubilis omnino efficietur deuinctio? in habentibus namque symbolum facilis erit transitus. In Profectionibus Venus semper auget motus respectu aliorum Planetarum. Eandem naturam æs demonstrat cum cæteris Metallis, quia non folum auget & conduplat, verumetiam ex parte sui aliistribuit pendere quod in se remanet. Virtus generandi, vt concludam, propria Veneris est: Æs virtutem generandi possidet; cum exilla perfectifimum omnino absolute vitriolum producit, quod de cæteris Metallis minimè effici potest. Addam pro conclusione quod à Ioanne Pico Mirandulano accepi, & ipfe ab vno Arabe se percepisse affirmauit, qui exacte & acutissime per centrum copulam Solis & Veneris aduerterunt, maculam in Sole observasse : quod cùm non sit facilis observationis, quia rarissima est Sor lis & Veneris coniunctio per centrum, nec fine fumma difficultate percipi potest. Non casu tamen dictum fuisse presumo, cum Æs in auro maculam relinquat, quando ignitum super illud imponitur, Igitur non similitudinem solum in effectibus cognoscimus, sed sym-

Sympathia VII. Metallorum,

178

pathiam ineffe credimus. Vltimo pro conclusione dică, quòd si frusta aris in carnibus mortuis ponătur, illas à putredine praferuant. Nam cuVenus virtuté generatiuă ex humiditate & caliditate habeat, generatio corruptioni est contraria : Ideò Metallum Veneris etiam à corruptione praferuare valet, vt generationi sua Planeta non contrarietur. Sidus igitur Veneris omnibus ex partibus demonstratis Æri correspondet, vt aspicienti patebit.

Nunc ad Mercurij cu viuo Argento symbolü veniamus. Inter Planetas Nü. tius currens& regens dicitur, inter Metalla viuti Argenti gubernans & reges & non tantú currens, led fluens dicitur. Sympathia interhos est tá aperta & cla. ra, vt de caphilosophari & inuestigare supersluu vanumq; effet, cùm non Philosophis tantum, sed parumper in Chymicis versatis pateat. Nos ex more paus canon comunia subinferamus, vt Mercurium nostrum cælesti illi anne centes, veram cognationem cognoscamus. Poetæfabulantur Mercurium ex Venere Androgeum generalle, duplici maris & forming natura, Hermafro-

Digitized by Google

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 379 ditum vulgo Hoc rantum terigifie futficit, cùm vbiq; fabulæ partes in Græcis libris versatis fint nota : nos ad noftrum Mercurium Metallicum cum vcriffima fimi-itudine omnia accommodabimus, Ex viuo Argento Metalla produciiam demonstrauimus, & quánam via quoue ordine terigimus: pauca ad veritatem allegorie demonstrandam subinferam. Communis est Autorum opinio ex Sulphure & viuo Argeto tanquá ex radice omnia Metalla costare : radix præparanda vt finis terminetur, si finis ve finis habet rationem optimis finis ergo desiderandus. Sulphur & viuum Argentum sunt quæ ad finem tendunt, productio ipla est finis operis: generario sue productio est finis intentionalis Artificis, à quo opus derivatur : sequitur ergo fine nobiliore esse principlis. Sulphur in primis crat aqua qualitate humida & frigida, dehine in ærem reducta acquisiuit alias qualitates, nempe humidam & ealidam : dehine in ignem transiuit, nempe in qualitatem siccam & calidam: virimo ex aqua com ignemixta At temperatio, & ex illa habetur

Sympathia VIL Metallorum,

280 generatio, Androgei nempe. Ecce ex Venere natura prolifica, & in productione viuificans : ex Mercurij mixtione cum sulphure inuisibili Androgeus natus est, fœmina & masculus, quia ex qualitatibus mixtis mixta datur produ. ctio. Ideo non absolute sunt accipienda illa duo principia, Argentum viuum nempe & Sulphurvt absolute Mineralia, sed quod exipsis minerale exist. & in productione finis locum obtinere censetur. Ergo generationem Andro-geià Græcis subvelamine cælestis Mercurijablconditam ad nostrum pertinere Mercurium cognolcimus, & fimilitudo, imo ipfamet rei cognitio partes concedit, Mercurium fratrem Veneris etiam effe fabulantur, no folum ex productione parentum, sed etiam quia am. bosemper æquali fere motu incedunt. Viuum Argentum verè frater Æris dicitur, cùm in quauis operatione foluting statim iplum amplectatur, ei vniatur, & fibi inuicem copulentur, & ideo etiam eadem ratione ambo matrimonio coniuncta veteres dixerunt; Sed ne modum generationis Metallorum in visceribus terræ talem nactus occasionem prætesmittam,

CPV II.Select. Lapid.ad Planet.

mittam, peuca, sed noua producam, Sole in inferioribus agente per caliditatem terra calefit, & parte caloris remanente in ventre terræ, Sol iterum veniens reperit calorem in terra abc. consum naturaliter sibi persimilem, ipsumque assumens iterum ascendit & soluit aliquas partes aque occurrentes in vapores: & vapores illi mouentue ascendendo ve calorem fibi proportionatum acquirant. Deficiente Sole calor minuitur, & in aquas destillar, à quibus fit generatio, que ab humiditare existente prouenire dicitur, vt viuum Argentum fiue aqua illa crassa disponatur ad conceptionem Metallorum, & ex proprio sulfure, vt iam ad sensum patet : tali enim pacto matrimo. nium cum Venere, natura nempe humida contraxisse fabulantur. Mercurium animarum ductorem ese dicunt, Viuum Argentum ductor formarum ad Metallorum species. Ecce modus. Viuum Argentum si per se existeret, mortuum effet vt suprà demonstraui. mus, ideo cum Sulfure illo disposito conuenire oportet, adeò vt si gartes proportionales adinuicem fibi fimul Βb

Digitized by Google

Sympachia VII. Metallorum **48**2 occurrant, statim generatio aurad Aurum vel Argentum; fiue ad quod a-Jind Metallum intercedit: tali namque medio ad generationem producendam ambo concurrere oportet, non vt inter se vlla via vllóque accidente dissentiant, sed proportione actuque mutuo dispositis concurrant simul vt malculus & fœmina. Ignis & Aer lunt malculina, Aqua & Terra fœminina, Ignis malculus Aquæ. Aer malcu lus Terræ. Sed ignis non admiscetur terræ absque Aere medio, quia Aer est propinquus igni ratione suz caliditatis, est vicinus teræ ratione sux humiditatis : vera similitudo & Sympathia cum cælesti Mercurio, qui animas ad Orcum ducere fingitur : verè ad Orcum ducit noster Mercurius, verè in generatione efficiens semper existit. Sunt enim singulæ partes adeo interse similes, vt luce clariores appareant. Sed finem huic Sympathiæimponendo ad Lunam Argenteam accedamus.

Luna vltima inter Planetas, Argento Metallo denominationem tribuit, fed qua de causa hoc fiat disqui-

& VII. Lapid, Select. ad Planes. 383 stione indiget. Luna à Sole lumen recipit, iplaque opacum corpus habens, non aliunde nisi ab ipso Sole illuminatur. Argentum per le ratione sui indiuidui nihil valerer, nisi ab Auro probationem reciperet : quo pacto hoc fit verum demonstrabo. Tinctura Solis non introducitur in aliquod Metallum fine mixtione aliquarum luarum partium : Nam licer aliquando aliquod Metallum extra tinctum appareat, in fusione tamen tinctura euanescit. Nam per veram subtiliationem corporis intus non penetrauerar, oportet autem vt aliquas partes verè permanentes contineat, vt vera mixtio fiat. Luna per mixtionem fiue afpectum Solis, tincturam, idest splendorem, recipit, & recipere nunquam valeret nisi à Sole tanquam per vnione aspiceretur. Si verò Sol aliquando per proprios radios calorem aliis tribuit, no diu permanebit, quia corpus non penetrant, sed tantummodo ab extra existunt, quia radij Solis non sunt de illius effentia, sed ab illius lumine tanquam à splendore proueniunt. Luna à Bb ij

Sympathia #11. Matallorum,

Sapientibus mater Planetarum vocaturquia superiorum Planctarum influxus velut femina in fe copular. Argenum materaliorum Metallorum dicitur, quis per proprias qualitates omnia Metalla virtualiter continet: Nam ad transmutationem, alterationem & produ-Aionem, argentum directe vel indirestè tanquam primum agens accessario concurrere debet. Et quamuis Luna sit vltima Planetarum, nihilominus quando cum Sole in medio existente communicat, cum cæteris planetis etiam communicare videtur:nam cæteri Planetz cùm à Sole participent, quandocumque cum Sole iunguntur, semper viuifica replentur virtute. Argentum semper cum auro communicat, & me-diante auro cum exteris Metallis, quia per illius mixtionem semper aliquam noua operationem efficit, & caula mediata ferè omnium operationum Chymicarum dicitur. Luna magis Planeta dicitur quàm alij, quia Lunz decreta magis quàm aliorum Planetarum at-tenduntur. Argentum ex distis idem demonstrat, quia carrenis Metallis illud prezminet, auro excepto, ficut Luna in

Co-VII. Lap. Scief. ad Planet. 385 omnibus Planetis Sole exepto. Nonne Luna variat magis in motu? Argentum variat plus quàm cætera Metalla. Non loquor de qualitatibus, quia ex tali similitudine, Sympathia vera apparet. Alter Sol Luna à quibusdam nominatur, nam ca que Sol vi masculina superits operatur, Luna ipsius & aliorum Planctarum fætus suscipiens, inferiori mundo fibi vicino edit, ideo illius motus præ cæteris observatur, quafiomnium conceptum pariens. A Mercurio vim humores commiscentem, à Venere cam que conducit ad formas geniture connenientes, à Marte vim & inspectum, à loue fomentum, rerum omnium & naturalem spiritum, à Saturno compaginum stabilitatem, tandem à Sole qui omnimodam virtutem continet.omnia productiua, & lumen accipit, & omnia pro sua varia complexione demonstrat, & aliis ad cognoscendum præbet. Modo est in Auge, nunc depressa, nunc in extremo sui epicycli difat ab co: nunc luminis plena, nunc media, nunc vix cernitur, vltimò tandem penitus se occultat. Quæ omnia **Bb** iij

386 Sympathia VII. Metallorum

supremæ Lunæ accidentia, in Luna inferiori, puta Argento, fi quæramus, non incongrue singula inucniemus. Primo igitur alter Sol, idest Aurum, nuncupari debet & potest, quia post illud omnium Metallorum est pretiofius & nobilius : aliquando etiam per fixacionem in verum Aurum conuertitur. A viuo Argento vim accipit tanquam à prima materia, ab Ære tincuram accidentalem, quæ dat ei formam ad alias introducendas (vt à Chymicis percipitur) à calybe & ferro robur fixationis & rubedinis, à Stanno naturalem spiritum, nempe corroborandi, & in aliam vertendi formam, a Plumbo grauedinem quæ refistentiæestrobur, ab Auro tandem tanquam omnie continente omnes virtutes, perfectiones, & facundarum causarum originem & fontem. Quo modo & quashia per Lunæ artificium ad has opstationes cum his Metallis peruenitub ocin Chymics differoimus. Sed ne aliquid intactum in hac occasione relinquam, pauca fub breuitate tranfcurrata. ; • • • •

Dexi iam corpora Mineralia effe de

O VILSelect. Lapid. ad Rtanet. 187 Natura retræ, cuius qualitas eft frigida & fioca: dixi ctiam quod quantitas ignis in illis eftemodica, quafi in potontia, puta ad gradum secundum : 80 quopiam iunce fimul iste qualitates, aliquod generatum demonstrare valea hunt ; ideò de talibus principiis disserendum, vt concludam omnem Sympashiam Merallonum. Qualitas aquæ declarat qualitatem Mercurij, qui aqua miscola realiter dicitur. Qualitas ighis declarat qualitatem Sulphuris; quod in rei veritate natura calida dit citus f Sulpur terræ nun cupata Aqua illa witoola cuius natura humida; fiin+ uenerit aliquam partem illins Sulphie ris, 82 ad inuicem vniantur, i 66 quantitas aque fit aqualis quantitati Sult phunis , vel ad quantitatem sufficien. tem ad corum incorporationem, fit generatio Auri: fitamen decoctio fuerit per sufficientem calorem credacta: fin autem argentum iuxta proportionem decotionis, sic de singuis Metallis : tamen sciendum quòd sulfur & viuum Argentum; siuenatura illa humida & calida per se no subsisterent, nisi principium condensans, & materia præexis

1

B.b iiij

Sympathia VII. Metallorum

ftens effent in actu exercito, prout iam diximus. Aurum & Argentum igitur funt prima Metalia per sufficientem cococtionem producia, meritoque en il. lorum diverfis qualitatibus cu ca generati dicuntur. Sol calidus, Luna humida : calido velcimur, humido nutrimur. Argentum igitur à Luna denominari per iam exactifimas fimilitudines merito dicimus, & lympathia inde cognof. cimus. Ad conclusionem huius trafta. tus deucniendum, & cùm fat prata biberint, claudere iam riuulos oportebit. Macula illa in Luna corpore existentes numquam apparent, nec vuquam videntur, nisi prope plenilunium vel in iplo plenilunio, & quando à Sole persectifime ex illius capacitate illumina-tur, que macule non aliunde nisi ab vna patte Lunaris corporis conspiciuneur, prout demonstratione apparet, quia fin imbabus Lunz partibus macula illa apparerent, non opacum, fed luminosum effer corpus : lumen eriam remissum & debile emittit, tanquam ab alio commutuatum & acceptum, nec Vt in Sole à quo per reflexionem recipit. Erquia lumen Solis non adeo intenfe

G VII. Lapid. Sole Et. ad Planet. 389 ad torum corpus Lunareper reflexione peroutere poielt, cum validam reliftentiam ad reflexos radios non recipiat, ideo partes illæ quæ non validas radiorti percufiones fentiunt, maculas demonftrant. Non enim semper in eadem forma conspiciuntur, sed iuxta consistentiam corposum. Hanc similitudinem omnimode ad argentum adaptare pollumus, vr etlam ex isto accidente sympathiam videamus. Aurum numquam fic & taliter argentum tingere valet, vt omne corpus fit intus, extra, & ex omni parte perfecté tinctum , tanquam partes illa qua ab Apro tanguntur, difpofitionem habeant, & non partes omnes tingit, led maculas relinquit, quia non omnes argenti partes tin Auram recipere valent ex mixtione natura humidæ, quæ calidæ directe fe opponens impedit acum introductionis, vt per experientiă în Chymicis apparet. Ideo per pulueres & cementationes totum corpus Argenti prius disponitur, deinc introducitur : que introductio minime perfedu fieri potest, nisi zquali propostione vna simul ad similitudinem corporis Solis & Lunz in plenilunio.Hac

390 Sympathia VII. Metdlorinis, pro Planetarum & Metallorum sympathia dixisse sufficiat, light varia: tamen nonomnino à veritate aliena: Equidem locus amœnus latúsque dru prænitate, & rerum variarum aspessur vagantes delectare solet.

De Sympathia Septem selectoram Lapidum ad Planet as.

CAP. VI.

E TALLA non fympathiam modo, fed & cognationem cum lapidibus, habere fupecioribus tractatibus demon-

ftrauimus: pari enim via, quæ inter illos fympathia & fimilitudo cum Planctis extat, ex accidentibus, qualitatibus & operationibus in precedentibus fatis abunde descripfimus. Inuestigandum nunc restat, quam similitudinem, quá nunc fympathiam lapides illi septem selecti à Balemi numerati, ad septem Planetas habeant, cum secundæ causæ, si aliquo modo ad productionem Mineralium aut Lapidum consurrant generaliter & absolute, non ad septem tan-

& VII. Lapid. Select.ad Planet. 391 tum selectos concurrere debeant, cum virtus semel vnita & adiun &a supposito operari vtique semper valeat, fi tamen agenti absoluto suppositum alligatum non fuerit, tunc enim luppofiti actio ceffaret, & virtus opus fuum minime exerceret : quando verò libera existit, & absolute potestatem suz qualitatis exercet, ab accidente quouis nullo pacto impediri potest, quin suas non demonstret, ipsas exercendo, operationes. Accidentia nullo pacto in illa effe possunt, cum à naturali causa æquè sint peroptime disposita. Si Planeta habet aliquas virtutes & qualitates, & illas absolute possider, & ab omni prorsus impedimento alienus, demonstratione effentiali illas in inferioribus exercere potest & valet: alioquin nulla in illo cófisteret virtus operatiua : potentia quæ ad actum non reducitur, vana dicitur, prourest.

Quæramus nunc, fi Planeta habet vim aliquam lapides gignendi, procreandique, cur potius ad vnum quam ad plures vis illa se extendit. I dem effectus ab vna causa simili produci potest. Et cùm iam demonstrauerimus Lapides & Me-

Sympathia VII. Metallorum,

392 talla ab vno codemque principio prouenire, posita virtute procreadi alicuius agentis, necelle crit vt procreationis dfectus producatur. Sequés verò effectus demonstrat non esse adce alligatam potentiam ex parte agentis fiue loppofiti, quin vniuerfaliter demonstret sta potentiam ad rale opus. Si Saturnus, vt dicunt Arabes, Turchesiam producit tanquam suum proprium lapidem, cut alios generare Lapides non potes? Virtus generatiua & productiua Satumi eftne tantum ad Turchefiam terminatainone Turchefia habet ipfamet principia in sua productione, qua caterilapides habent, & à quibus dependent/Si habet, vt verè habet, eur Saturnus tale colorem in istam materiam cum opacitate introducit, & non alios colores & diafanitatem cum minima terræ parte?co magis cùm Saturnus in suis qualitatibus fit fortiffimæ introductionis, & fi vnam formam introducere valetet, vtique alias & multas ex suppositisiam adductis.Eademigitur via, vi, & virute alias qualitates introducere valeret in alias æquè dispositas, optimeque or-dinatas materias. Si Turchesia estet Sa-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 395 curno propria, criam Ioui& Marri effer. caperisque Planetis, cum equalem fere virrutem in inferioribus habeant. Si Mars habet vim in Smaragdo, haberet veique in Agatha, in Laspide, & cateris eiusdem qualitatis.Non obstant illorü rationes qui dicunt: Talis Planeta ex particulari yi & qualicate tantum in vna materia porest demostrare suum posse. Tunc enim absurdissima fequela appareret, quòd posselecundaru causarum in propriis effetiis effet alligatu, & tantu in aliquibus speciebus specificis, non auté in aliis appareret : cuius contrarium demonstratur: Nam posse illorum ægualiter in quonis disposito supposito agir & aptatur, vt in Astrologia videtur: tantum enim demonstrant in vna coniunctione quantum inalia, nifi remisfiuè vel alteratiuè, prout natura comiuncti valet & potest : in productione nil aliud concurrit, nisi materia disposita, & agens ad operandum existens, que pro dispositione effectum demostrant. Aliunde ergo septem illorum lapidom selectorum sympathiam cum Planctis quæramus & veram rationem demon. ftrabimus : nam firationes Metaphyfi-

394 Sympathia VII. Metallorum, cas quæramus, non probabiliora producemus. Phyficærationes ad menfurationem veram feaccommodabunt.

Lapides igitur, cùm virtutes vegetandiex communi omnium opinione habeant, vitam etiam habere erit necef. se, & accidentibus vitalibus vt catera viuentia suppositos, ætatibus, senectutibus, depressionibus, infirmitatibus, ac denique etiam morti : Si enim vegetabili gaudent vita, quæ vegetabili infunt in illis esse debent, qualitates nempe elementales, calidum, ficcum, humidum & frigidum : quæ qualitates co magis & minus in quoliber corum reperiuntur, quo magis & minus accedunt ad materiam tali qualitate præditam, intendenté & remittentem ad corum esse specificum:vt si multumde terra, etiam de frigiditate & ficcitate ha-/ bete est necesse: si plurimum de sulphure, plurimum de ficco & calido : fic de fingulis mixtis & illorum qualitatibus, vt in quolibet lapide experientia videndum erit.

• VII. Lapid. Select. ad Planet. 398

De qualitatibus Planetariis. CAP. VII.

VNC in abstracto confiderãdum quomodo quatuor illæ formæ elementales Planetis infint,&fi qualitates nuncupari poflunt,

prout in Elementis formæ nuncupantur. In Saturno frigiditatem extare apparet, in Ioue humiditatem, in Matre rursus caliditatem exactam, in Sole temperatam caliditatem, in Venere humiditatem, in Mercurio frigiditatem, in Luna denique humiditatem, & in Planetis qualitates dicuntur. Ideo Planeta tali erit præditus qualitate, qualis in illius natura confiderabitur. Saturnus natura frigidus in extremo, ficcus ab cffectu: Iupiter calidus & humidus temperatè, mars calidus & ficcus in extremo: Sol calidus & ficcus moderate, Venus frigida & humida, téperate. Mercurius frigidus & ficcus, Luna denique frigida & humida. Alicui elemento approximari censentur, prout illorum formæin propria natura funt fimiles. Saturnus nempe terreus dicitur quia qualitate terræ est præditus. Iupiter

Sympathia VII. Metallorum,

396 aëreus, quia qualitate aeris est dotatus. Sic de Marte, Sole, & cæteris, que qualitates n on funt in Planetis formæ, fed natura. In elemétis verò formæ, ve prædixi dat effe rei, qualitates indicat effetiam. Corpora cælestia talibus prædita qualitatibus, non propterea accidentia aliqua aut paffiones ex illis sentiur, quia cum fint in continuo motu naturali & violento, vigilare perpetuo creduntur, Nam si ex qualitatib.propriis aliqua ac-cidentia sentirent, non differrent ab inferioribus corporibus talibus ctiá præditis qualitatibus, immò fic fimul vniuntur & coincidunt, vt Armonia quzdam ex corum confensu & beneuolentia mutua proueniat, quæ ex distantia locorum, vel potius ex affuefactione & viu minime sentitur. Sonus equidem celestis & divinus ex concordantia czlestium corporum prouenit, qua via, quoue ordine fatis perbelle à Pythagora clucidatur.

Cùm igitur Planete elementalibus qualitatibus fint præditi, quicquid eis ineft participare cum aliis concedendű, iuxta eorum particularem potentiam & virtutem, & fecundum quod vnus cum alio

٢

G VII. Lapid. ad Flanet. Select. 397 alio contrariæ qualitatis magis aut minus se affociaucrit aut clanguerit, à quo diminution em aut augmentum in prospria qualitate recipiet. Hoc supposito, cuiuflibet particularis natura confideranda erit, & iuxta illam quicquid valet & potest in quauis productione, vtrum debilis vel fortis ad productione existat : vt cuiuslibet posse cognito, veram causam particularis productionis videamus. Igitur à principaliori Planeta crit exordium. Sol pater generationis multas habere virtutes & proprietases videtur, nempe renouativam, nutritiva, conservativam, perfectivam, diferentua; & alias. Renouationem habere dicitur, dum terræ poros aperit, & vegetandi potétiam ad a Sum ducit, & terre luperficiem varietatibus ornat & vestir. Nutritiuam, quia ad interiora radicum & feminum propriis radiis penetrans; calore proprio terræ humiditatem diffoluit, & virtute attractius quod semini & radici est simile de illa artrahit; & illud in terra nascentium nutrimentum conuertit. Conservativam, quia elementa contraria in propriis formis per Solis influentiam conciliantur. Perfectiuam Cc

Sympathia V.K. Metallorum,

398 etiam virtutem habare dicitur; dum opus à natura incorptum perfectissime. terminat Discretivam, quia per lumen Solis colores omnes discernuntur, puta albedo in suo subiecto existens medio acre qui ab iplo illuminatur, Habet: etiam ex motu radiorum virtutem ca-! lefactiuam, inflammatiuam, & vnctiua. Attrahit à mari fumos & vapores exforti impressione caloris radioru, merito námque Pater génerationis appellatur.Eftenim(st dicunt Cabaliftæ)statera summi Principis, Mundi cœlestis & terrestris veralux, & summi Dci exactifimum fimulacium : cuius Effentia Pater, Splendor Filius, Calor Spiritus sanctus : adrò vt Academici in Iamblico nihil certius & expressions habeant, vr diuinam essentiam demonstrare valeant. Fanta enim consonantia Deo respondet yt merito conspicuus Dei filius nuncupetur. In medio seder, cærerifque luce, magnitudine ac pulcritudine imperat, illosque illuminare & decorare cernitur. Motus regularis actiones disponit, & qui supra & infra degunt, ab illius motu disponuntur, diurni, nocturni, meridionales, & cæteri

e. N

O. K. Salett. Lapland Planet. 399 hummodi ab illo nuncupantier i Et quemadmadum ipie poctis renchras fugary fie no durna porentie ab iplo expellione badeoive appareane tanquam vilbez moruis; & catuli leonum Des permittente elcam quærentes ; in illius ortu speluncis se abdicane gaunde home exit ad opus hum, & vfquead ad velperam (in quaper difceffum Solis tenebte serum apparent) in: illo perfemerateMundirectore Affyrijappellibat haiaabfolutumingerin vniueriorii demonstrat. Temporum abetor, dieiganni, frigoris, caloris, ceterarumque qualitarum administrator, ficur Prolembus ait; ou in dicuins felle locum devenet m,illins vim quam in acce haber excion vicum Marte caloremainum Saturbo frigus Bolicicum cæreris Planeris, ipfura que hominis spiritum animumque dill. ponit, vnde comprobatur tales moras messe menti, quales singulis diebus del adferat. Merico Planetarum armomam Macrobius appellat, quia ad illamperficienda, medius existens, idé in suo coes lo efficit, quad voce media cuiliber caceptuiad omné generationé producédias lua teperie lumme dispositus, ages AL TON Ccij

400 Sympathia VII. Metallorum,

optime commensuratus iuxta suum & concurrentium posse cuncta generans, attamen (vt particularia quedam certius loquamur) si aliquod accidens ex parte dilpoliti inucniatur, nullo pacto actum productionis introducere valeset, non quidem ex sui defectu, cùm a-Etus activorum debeat fieri in passo bene disposito : Siv. gr. per virturem So-lis aliqua productiua actio in Metalla velin Plantas introducatur, ibi aliqua accidentia, puta frigus in extremo, vel materia non sufficiens existeret, tune virtus solis remissa in tali actione non sufficeret, respectu materie male ordinatæ, maléque dispositæ : Nihilominus non à Sole imporétia derivatur, quemadmodum etiam omnia superiora corpora ex illorum effentia, viscute & qualitate co modo agunt, quo subordinatè ad illorum actionem decurrunt. Ideo qualitates elementales illis in sunt, vt ex qualitatibus accidentia aliqua in subiccto materie per illarum operationes cognolcantur, ve lumma frigiditas à Saturno, humiditas à Luna, ficcitas & . Marte, & fic de fingulis. Et com quelitatum diversitas cuique Planetz parti-

Or VII. Lapid. Select. ad Planet. 401 culariterst deversimode infit & existat. non contrarietatem, sed vnionem maximá, illis cofert & affedum. Nam que contraria apparent ad alterius actionem multu profunt & non impedium. Qualitates frigidi & humidi, qualitates calidi & ficci contrarie elle conspiciuntur: tamen in introductione formarum mutuo fibi auxiliantur, alterutri cedunt & in vnum coalescunt & coeunt. Nam fola ficcitas quid per se valeret absque humiditate? & quid frigiditas absque caliditate generare possetideò in vnum coire oportet vt actus procreationis ab illis cliciatur. Erit igitur inter illas mutua vnio & concordantia. Sic etiam in propriis consistentiis ipsæmet qualitates absolutifime idem demonstrat, non folum ratione accidentis, verum etiam ratione loci, cùm etfi elementa ignis & aer ex sua qualitate sine forma, superiora appetere debeant, & inferiora deuitare, Terrà verò & aqua è contrà, inferiora nempe appetere, & superiora devitare, ex diversis suis formis, cum caliditas respectu suz leuitatis surfum tendat, frigiditas respectu suz grauitatis centrum quærat : sæpe tamen in v-Cc 🛱

402 Synopachia # 11. Metalloram;>

no todemque corpore permixus finis reperiuntur, & fimul coincidunt, vt in mixtorum corpofibus conspicitur; 38 pauloinferivis, qu'andor de fingulis illorum Sympathis tradabinus, demonfrabicari Infiftatamen obcafione de mutua in homino flarum vnione aliqua parefaciende oftent cirmichomenta; ri fi aliunde contrarietarem excruent, in kominé tamm fåmma illorum vnio, ndmirabilis concordia, & perfectifi mus amor conspiciatur, adeò vt omnibas contrarieratibus & inimicitiis depolitis, & difcordiis fedatis compressilque invnum concorditer iuncta ad perdectiffimain illius compositi vnionem influxerint, & corpus à quibuluis contrarictatibus liberum, & folutum, corpori cælesti omni contrario caréti quodammodoofimillimum confteuxerine ideo forma intelligibili & æterna induitur, & ve cælestibus corporibus fit fimillimum, ctiam simili forma ornatur. an Homd igitur com forma illa cælefti induiting contration qualitatem illi ve possidearoporter. Forma cælestis sub. tilifuma & leuissima qualitate eft prædita, Homo verò terrenas, groffeas & 62 33

& VII.L'apid Select. ad Planet. 1403 graviores tener : illa surfum naturaliper vnde venit petere tentat, iste cencrum à quo origineur sumpfit, quærit: Cælestis illa, terrenus iste : Illa aerea, ignea, & incorruptibilis: ifte terreus & corruptibilis, & in luum principium conuertibilis. Leuitas igitur illi, grauedo ifficoncedatur. Quæ vt per experientiam quotidianam omnibus pateant, demonstratione demonstrabo. Si quis sursum in cacumen aliquod ascendere conaretur, ex corporis gra-uedine & terrena qualitate, difficillimè, & maximo cum labore id facere posset : namen interno affectu ; & vi occulta alas defiderat, & cacumen attingere anhelat : quæ occulta vistus non alunde nisi à forma ille intelligibili, puta anima immortali in corpore existence, & illud informante procedit: quia cùm leuissima, & aerea exiftat fuas fedes ambit&defiderat, tanqua propriu terminu, & quia à corporis gramedine veluti à carceribus retinetur, suf nequiens explere defiderium, solo tantum interno affectu id defiderat, & quod potest & valet, corpori eui iun cta est auxiliatur, vittutem per sensus & corporis arterias diffundit, iplumque

404 Sympathid VII. Metallorum, adeo corroborat, ve defixem agitatumque compositum omni virtute repleat, & motui illius naturæ contrario vim conferat, iuxtáque sum posse innet.

In alio deine motu, puta ad centrum diverse operationes conspiciuntur, & apparent. Nam quando compositum, puta homo, deorsum descendit, & inferiora petit, in præcipitium se dare videtur, & adcò præceps currit, vt si à propria forma non moderaretur, numquam listerer, & suo principio vniretur. Forma ergo siue anima interno affectu illum retinet & cohibet, quia contra proprium motum currit. Corpus suas exercens qualitates, etfi centrum quærit tamen retinetur occultaaliqua vi, népeanimæ, quæ interius viget ac ip fum ab incepto prohibet. Tunc enim cælestubus qualitatibus contrarias impedire conatur, & vt potest & valer, corpori, vt à rapidissimo & contrario suo motu desistat, manifestat & annuit : illa quia corporis carceribus reclusa tantum quod ei permissum est operatur. Quando vero tempus corporis resolutionis aduenit, à carceribus reolula, liberè tune

Gr VII. Expid. Scleft. ad Planer. 405 fuas exercet qualitates, flatim sèreas fedes petit, in cœlum volat, fuamq; propriam mansionem acquirit. Corpus verò à forma relictum profundum querit, centrum petit, suoque principio, puta terræ vnitur. Hæ sunt vniones contrariæ compositi, quæ inter se senter vbique iunctæ ac consentientes conspiciuntur.

In Sphæris verò cælestibus tales qualitates aded illis infunt, quatenus infe-rioribus deservire possunt : & cùm sit conclusum per rationes adductas, qualitates Planetarias co modo in inferiora influere, prout talem effectum producere valent, iuxta materiæ dispositionem. Verum antequam vltetius progrediar, cùm de corporibus cælestibus sit inquifitio, aliqua de ipfo Cœlo & eius motu fub breuitate necessaria tăgamus. Cœ-lum igitur cùm sit animal intellectuale, scipsum mouens rationabiliter, spiritus vitæ in illo consistere videtur, qui spiritus intelligentia motrix appellatur, non in communi, sed in quolibet illius particulari orbe. De quorum nume-ro cùm variæ diuersæque sint opinantium opiniones, illas tanquam minus

407 Sympathie VII. Metallorum, negestarias recentendas effe nomarbis tror. Coclos effe animata corpora, & per leiplos moueri consentaneum est: quia fi à virtute exteinscea mouerentur, accidentalis effet motus, & violentus, propterenque non diuturnus, ergo motus effentialis propriæ animæ regentis & mouentis proprius: quam quidem animam tum ex Philotophorum, tum ex Patrum (eu Scripturarum sacrarum testimonio extare compertum habemus, quod recolligere & 2dnotare superstuum foret, licet ab aliquibus probatissimorum Doctorum tam Grecorum, quàm Latinorum opinio contraria sustineatur, nihilominus maior corum pars animam Cœli dat & esseaffirmat. Tantum tres demonstrationes à Latinis desumptas describam, quarum prima orit. Illud quod est primum principium viuendi, est viuentiŭ forma yel actus, anima est hui símodi: anima ergo erit celestium corporu forma velactus. Hagifyllogiflandi forma, seu demostratiua ratione à posterior Arilto, vius elt 2. de Anima, probádo quáliberanimam ellephylici corporis actú. Protores perfectius corpus of ezlum ve

& VII.Lapid.Select. ad Planet. 406 parei, ideo illiperfectior forma debetur. Anima eftonmiñ tormaru perfectifima ergo formiz celi ratione suz perfectionis, qui moueur, intelligit, & viuit, eft anima. Darroportet (& tertio) medium siectens extremum, scilicet intellectu & corpus, medianainq; dicitur quod particeps est extremorum. Talis est anima, ná ex elséria particeps est æternitatis, vt purus nudusq; intellectus: Opere vero particeps est temporis & motus, vt cætera entia corporea. Auerroes secundo Cœli afferit animam cœli fimilem effe formænaturali, & simile forme abstra-Az. Ex hisigitur patet animam motrice in Spheris extare. An numerus equipolleat Cælis; an in-qualibet Sphæra finguke reperiantur, adhuc longa extat disputatio : neque de moin triplici , naturali, violento, & trepidante differendum censeo, cum illos ex successione fignorum sevel contra sluccessionem prouenire experientia demonstrauerit, quia motus noni & octaui orbis fimul-conspirant; & à peritissimis in arte Magistris longo temporis víu cogniti fuerunt :: non tamen Phyficis demonstrationibus? comprobarunt,

408 Sympathia VII. Metallorum

cum Mathematica à materia cuncta fe parata, Phylicavero quælunt in mater ria defideret. Ideo rejectis alijs opinio. nibus motum trepidantem & eius caufam demonstrarunt : Egyptijs confutatis, qui annorum quadraginta octo millia in sua historia habere jacabantur. Nam falsitas assertionis ex contradictione apparet. Rejectis etiam Chaldæorum ludibrijs qui quadringentos septuaginta mille annos in Nativitatibus ordinandis & complanandis se posuisse affirmabant. Nam ex Laertijadnotatis clarissime corum vanitas ex Solis & Lunæ deliquiis computatur. Indorum fabulas reijciunt de septingentis milibus annis confutandis, & alia multa quæ fomnia & ridicula apud illos videbantur. Tantum vnum motu Cœlorum demonstrant, & quemlibet Planetam suum proprium & accidentalem ex rapidissimo primi mobilis habere. Sic etiam de pluralitate & numero cœlorum : itidemque in Stellis diuersita-tem motuum observarunt : modo in puncto æquinoctij ve Mero, modoin aliis sequentibus gradibus, vt Imocrates, Hiparcus, Menelaus, Ptolemeus,

G VII. Lepid. Select. ad Planet. 409 Albatengus Alfonlus Rex, & Vernerus, Huculque ctiam ad annos prælentes in gradibus viginti nouem ferè Neoterici repererunt. Nec in Stellis dumtaxat bane vacietatem adnotarunt, sed in Sole iplo candem cognouerunt. Qua de refiparticularis Planetz motum confiderare volumus, aliquas formas in quamuis materiam introduci minimè polle ceperiemus, cum opinantium vasietas à resta decurrat, adoo vt in Venerem & Mercurium oppositionem deperille dixerint, imo & Soli oppositos elfc. Talem opinionem amplexus eft ac defendie Ferrerius in libro de ludiciis Astrorum : nescio si ludendo ac joco potius quàm serio hac scripserit, cum nec Venus à Sole plus qu'àm gradibus quadraginta o co, & Mercurius gradibus viginti nouem elongetur.

Motus Erraticarum, etfi ratione velocitatis primi mobilis æquali gradu cutrunt, tamen in illorum peculiati motu vatiantur omnino, Sajurnus tatdus, lupiter non tantum, Marsdeinceps & fic de ablis. Fruftrà eniminiis adnotandis tempus confumeretur, cum per le pateant : qui etfi accidentia mobis

AID Sympathia VII. Metallorum,

appartant, nemperardi, veloces; retrogradi, stationarij, & fimiles; tamé in proi priis illorum Sphæris talitet nó extant; & accidentia vlla non sentiuat; ex motu verò illorum nobic talia demöstráturi Nam tarditas & velocitas aliculus Pla4 netæ, ex proximitate i vel-longitus fine cius à terra propenit, cum ex succession ne Signorum defertur, vel quando cos tratio motu orbis fertur, ipseverò sim; per æqualem, cundemquestonetemos tum.

Caliditatem verò nullo meidio in Planetis negate moffantus 9 quite cili ch Natura, non tamenie motu. Szergo ih introduction caliculus formanalors indigeat, & productio absqueinaloreiton fiat, caliditatem ergo habete elt confitendum, licet in aliquibus perfessin aliis per accident, cum Arabibus tenemus.De Solis calore nihil differendum, cum perse absolute calefacere, non wirtualiter, sed actu appareat. Solem insito fibi calore calefacere Albumaron scripfit, sed & formas elementales in Erraticis extare, respectuilorum, naturam quandam calidam,quandamfrigidam, quandam humidam, quandam

O VII. Lap. Selectiad Planet.

ficcam. Ques qualitates fingulas non alibi quàmin terrai tanquami in tormino excreme, & corum vires demon-Arant Et licet Terra omnium Etementorum infima ob cius à Cœlo maxima diftantiam, natura craffior, frigidior, & inferior existat, & minus quam cuera Elementa vitalem auram participegimid hilominus quia immobilis in centre undique haret, & illius fingulæpaties in denero frmiffime, ar aiffim éque coniunguntur ac vnimtur i omnes malos Planetarum, Stellarum; & Coporuis cælestium sufcipit, & vongredienes ac deuenientes influxes, ac præter pill prias virtures, ctiam alias trium Eld mentorum limul in cam deterentes willis ta bona concedunt temperara , vointis la tot rerum varietates producation? ac apparement Nam fi Amor in Eles mentis:non conlifteret) etonimitatia fœcunditate aliorum tiaum Elemena torum odium reciperer, sab influendo defilterent. In ipla namque omnia vegetabilia, intelligibilia & sensibil lia, homines nempe, bruta, & plantæ: omnia Metalla, omnes Lapides pretiofi, & denique annia triplici vi-

413 Sympathia VII. Metallorum,

uentia vita, inipla, ab ipla, & peripfamviuunt, sentiunt, & intelligunt. Et fiin cæteris aliis tribus Elementis animantia apparent, attamen ad terram tanquam ad fontem omnia recurrunt, & ab ca tributa continue deferunt : nobilior ergo cæteris. Non fine ratione à benignissima Natura ei à cœlo distare concessum fuit. Nam cum terraimmobilis semper permaneat, quietem suæ stabilitatis omnino cupit & amat. Quæ verò ad contratium ducere possunt, tugit & declinat. Cœlum in continuo motu conspicitur, nunquam quiescir. Istius motus est contrarius quieti & stabilitati terræ, ideò ab illa fugit, & remotiffimo in loco, tanquam ab illius contratio permanet, loco & sede tutissima: ceelum tamen per influxus ipfam irrorat, humectat, & focundat. Necaudiendi sunt, (nisi disserendo ex varia rerum generatione) quiillam mobilem effe autumant, cùm talis generatio non dicat mobilitatem in Terra, sed fœcunditatem. Quòd si iuxta illos secundum partes effet mobilis, moueretur etia & tota: cùm Terræ partes sint homogenez, motavna parte, moueretur & to-

ta,

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 413 ta. Nec de triplici Terræ motu, diurno, annuo, & trepidante iuxta Copernicu, disseremus. Nam si ad triplicem istam motionem, quartam, nempe motum grauitatis ad centrum daremus, omnia phylica fundamenta ruerent, Ideo Terramomnino immobilem esse affirmari oportet. Licet Philolaus, Timzus, Seleucus, Aristarchus Samius, Archimedes & Eudoxius in suis scriptis contrariam partem demonstrent : tamen non ferio, sed vt suam subtilitatem & ingenij acumen demonstraret id fecisse credimus. Si mobilis effet terra, idem dicendum forer quod in cœna Regis Prufiæ dictum fuir. nam cum quis de Terre mobilitate differeret, vnus ex aftátibus Ministro dixit: Amice cautè vascula viniobserues, acteneas, alioquín vinum effundetur : terra chim mouetur.

Cumigitur Caulæ fecundæ in Elemento Terræ, tanquam in termino bene ordinato, optimeque disposito suas virtutes & qualitates demonstrent, oportet etiam vt quicquid ab illis deuenire potest, in tali termino, veluti in loco apto verificetur & conspiciatur:non vt Terra per se sola, & absolute omnes D d

Sympathia VII. Metallorum 414 effectus secundaru caularum producat & auge'at, sed tantum ex parte sui ad id, quantū in le est, concurrat: & quide hoc multū estevidetur. Nā licet terminus no fit caula, concedit tamé locu ad caulas, caulæ æquè dispositæ, optimeq; ordinatædant effectus. In terrá, vt premifimus, tanqua in centru stabile ac dispositum, ex Corporibus cælestibus, & Éleméris, qualitates omnes & virtutes diffluur: Si ibi cogeries ad productioné inuenire. tur productio fieret: vnico cocludaverbo, Corpora cælestia dant esse generale. Terra specificu, tanquá mas & fœmina. Ná cũ totu Corpus celeste Terrá circudet, maris officio fungi cospicitur. Terra licèt stabilitate gaudet, tamen Cœli agitatione agitata tanquam à viro proprio, vires illius veluti semen recipit, & ab igne caloré, ab acre & aqua reliquas qualitates suscipiens, grauida remanet, in suaque stabilitate perseuerans, ad coitum proprij viri, tempore omnibene disposito, est parata. Semen receptum funt rores & pluuiæ, quæ virtute secun-darum causarum ex motu & lumine, omnes species producibiles, & individua composita in materno vtere intro-

· .

& VII. Lapid. Select ad Planet. 415 ducunt : Suo vero tempore, pulcherrimos parie filios, & ad fruendum concedir. À Cœlo igitur tanquam à parente, à terra tanquam à matre filios generante, retinente ac conservante, horum inferiorum productio apparet : Genito+ res à filis reciprocum lentiunt effectum & amoré. Nam genitű generanté vt be. neficu amat, generas generatu tanqua beneficiatu summopere diligit. Pluuiz, venti, rores, grandines & omnia fimilia, statim post generationem, ad matrem vt beneficiű præstent accurrűt,& amorisimpulíu, magno impetu declinant. Lapides, Metalla, & Mineralia à terra genitrice ortum cognoscentes, quando extra degunt, celeriter & fine intermiffione'ad linum matiis' velocifime currere videntur, nunquum fistentes quousque eam possidendo amplectaneur: Quid de Plantis, Herbis, & Arboribus, quæ tanto studio & amore genitricem diligunt, vt non fine suo interitu se ab illa euelli & expelli patiantur? Quinimmò fic propriis radicibus tanquam brachiis, infantium instar, materna viscera tenent ac constringunt, vt aliquæ non fine apparen-Dd ij

416 Sympathia VII. Metallorum,

tibus lachrimis illam relinquere videātur. Terra verò pia mater in filios reciproco amore anhelat : nam vitali humore tanquam lacte cos nutrit& paícit. Cógruo tempore rorem ab aere & cœlo postulans, ipíos à nimia caliditate penè exinanitos humectandoviuificat, seipfam dilacerat vt pabulum, vitalemque substantiam, qua nutriantur, conferuentur, & incrementum capiant, omni diligentia & industria eis conferat. Mater equidem benignissima.

Sed & Corpora cælestia suas elemenrales qualitates in terramveluti in vbertimum locum influentes, cam summopere ad generationem adiuuant & difponunt: modoque Meralla, modo Lapides, modo Plantas iuxta illorum virtutes & qualitates generat & producit.

O VII.Select. Lapid.ad Planet. 417

De Peculiari Sympathia Lapidum ad Planetas.

CAP. VIII.

A T V R N V S Omnium Planetarum primus ex natura frigidus & ficcus influendo qualitates fimiles concedit. Et quia per sola fri-

giditatem & ficcitatem generatio non daretur; ideo caliditatem aliquam in humido requiri ex his quz przdiximus apparet, ita vt ca duntaxat introducat, quæ respectu sui posse valer, mediante innato calore, qui cum humido seimmiscens ad generationem disposuerit; Tamen ex parte Planetæ, quia maximá partem suarum qualitatum concedit, maiorem etiam virtutem in illo acquirit, vt de lapide isti Planetæ peculiari & eius cum ipio Sympathia apparet ae elucet. Turchesia Lapis Saturninus, quomodo illi fit peculiaris facillime apparebit, fi primò naturam & qualitatem lapidis examinauerimus. Turchesia de Dd iii

418 Sympathia VII. Metallorum, illorum specie est qui inter opacos connumerátur. Opacitas est corpus obscurum multa terrestreitate (de lapidibus sermo) præditum: terra frigida & humida permultum Saturno similis. Saturnini namque terrei & melancholici

turnini namque terrei & melancholici dicuntur. Turchesia ex mixtione & ex colore Saturno affimilatur, color ille cæruleus mixtus cum albedine Saturninus extat, cum ad Cineritium tendat, qui color Saturno appropriatur : etfi ex tali colore fympathia abfoluta no eligatur, tamé ad effentialé approximat. Nec obstat alios Lapid es tali opacitate præditos reperiri, & eadem materia condesatos, qui tamen Saturnini non appella. tur : Turchesia enim non solum materia condensata, & opaca constat, vt cæteri lapides simili materia, sed tali colore qui nulli aliorum competere apparet. Nam dictum fuit lapides à colore, non ab alio accidente distingui, cum multi lapides fimiles existant in duritie, in transparentia, & in aliis, tamen vel à colore vel à fulgore inter se distinguntur: Non enim voquam Lapis vel Gemma reperitura deò alicui fimilis, vtaliqua clausula distinctionem in co no efficiat.

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 419 Turchesia perfectissima censetur, fiad Plumbi scobem color eius vergat, & talis verè Saturnina dicitur, & cum illo Sympathiam habebit, fi præsertim continue luum conferuare colore apparebit. Saturnus igitur cum sit Planeta melancholicus, frigidas qualitates cum habere opus eft. Turchesia frigidissima qualitate est prædita. Semper enimin quouis calido existat, nunquam caloré intrinkecum recipiet, imo potius frangitur, quod experientia patet in deferéte. Nam fi cadat ab alto lapis frangitur, non ex idu aut percussione, sed ex motu licèt minimo:cu deferens Turchesia cadit, spiritus ex accidéte alterantur, alteratio illa ex ebullitione languinis præ timore deuenit, calorem maximum in mébris caulatur, calor in artubus & mébris restrictus recineri non valens, per meatus & poros prodire conatur, prorumpit & exit, quicquid reperit inficit & turbat, & quasi verus officit, immo si resistentiam humidi non haberet omnino occideret. Turchesia srigidiffimænaturæab extrema caliditaite tacta, reliftere non valens frangi tur & rumpitur, quia calorem infi-Dd iiij

A10 Sympathia VII. Metallorum,

tum suftinere non valet. Hæc eft causa illius fractionis, quicquid cæteri dicant hoc ei ex occulta virtute insitum esse. Quod si in alüs Lapidibus fractio talis appareret, negationem prædictorum pateretur. Sed in nullo Lapi-de talis fractio in casu deferentis videtur, nisi in Turchesia, ideo ab effectu causa iudicanda erit. Quòd si à Planeta talem effectum produceret vt alij tenent, non Sympathia, sed Antipathia inter cos appareret, opponens se malignitati Planetæ, qui fi in tali fituatione vel oppositione reperiatur, vt cafum ab alto minetur, posset quodammodo suspicari talem iacturam à malignitate Saturni, vel potius à deferente procedere. Sed in rei veritate naturaliter loquendo, non aliunde fractio illa nifiab ebullitione spirituum in sanguine existentium deuenit. Quidni, si Sympathiam eligere volumus, etiam ex Metallo eligemus?Nonne Plumbum adeo est molle, vt percussum non solum cedat, sed extenuetur? Turchesia idem demonstrat : nam si percutitur, non tătum ictu, sed etiam virtuali aliqua potentia suz qualitati contraria, cedit,

& VII.Lapid.Select.ad Planet. 431 rumpitur, & dilaceratur. Ecce armoniacam fympathiam. Si ex paruismagna componere liceat, aliam etiam in animalibus Saturninis reperiemus, & huius Planetæ Sympathiæ finem impo-Saturnus inter alia animantia ncmus. Camelum tenet: Camelus in illorum numero reponitur, qui Saturnini nuncupantur, Animal valde trifte & melancholicum: Animal istud inter cæteras proprietates & qualitates diu labori refistit, sitim, famem, & inediam summoperè tolerat & sustinet, adeò vt per quatuor, quinque, & plures dies fine cibo & potu perduret : lassus tandem oculis cæcutire videtur. Tunc illorum ductores & gubernatores cum Turchefia oculos tangunt, & ex eiusdem pulueribus liniunt : vnde illi visum recuperant, & vigorofiores euadunt. Immò de pulueribus Turchesiæ aquis milcent, ad potandum illis præbent, & eorum vires augentur. Quotidie in Arabia, vbi Camelorum maxima est multitudo, experientia hoc comprobatur. Dicunt quod etfi Turchefia illius Regionis non fit maximi valoris, neque in numero illorum qui preciosiores tenentur, tamé

422 Sympathia VII. Metallorum, Turchefia Saturnina omnino erit. Er quemadmodum in electioneistius Lapidis annotauimus, nihil refert vt differant numero, dum modo specie sint iidem, verum enim erit, si de petsectifsimis habeantur, corumq; effectus perfectius demonstrare valebunt. Idem exéplisicare possumes de herbis Saturno dicatis, quæ in puluerem redacaæ Turchestam adulterant. Sed ne à nostra Sympathia elongemur, finem buic Planete imponamus.

Corneolum Lapidem Ioui proprium esse perhibent. Iupiter planeta ex sua natura temperatus calidus & humidus extat, aereas qualitates possidet, & quando aliquam formam introducere valeret, nisi per possidentes qualitates fieri non posser. Orbis illius est maior Terra, nonaginta quinque partibus cũ dimidio, ratione longitudinis sui excentrici. Per caliditatem & humiditaté semper suas virtutes demonstrat : que absolute ad productione summopere funt dispositæ, meritoque bonu & maius fortuniũ nuncupatur. Terraverò lua innata & infita virtute onusta semen recipit, parit, & producit iuxta receptionis modu, vt ex superioribus adnotatis

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 423 demonstrauimus. Corneolus siue Sardius merito Ioui dicatur cũ ex sua natura inter medios connumeretur, inter opacos nepe & trasparentes: Nalicet per humiditate transparentia emitteret, per caliditaté condensantem id facere prohibetur, ac impeditur. Calor enim partes subtiliores in vnum colligit,&colle-Aas indurat, adeò vt subtilioribus euanelcétibus grolfiores remaneant. Clari enim humores per se minime existere valentes in contraria natura vertuntur. Qualitates in Corneolo fiue Sardio sút eædem quæ in Ioue, & licèt effectus fimiles his qualitatibus in aliislapidibus conspiciantur, in Corneolo tamen fiue Sardio funt alio modo& alia via introductæ, & ipfi Lapidiannexæ, adeò vt vera & realis cius cum Ioue Sympathia appareat.Primò à colore subrubro, qui in aliis Lapidibus fiue cemmis femi-o. pacis minimè inuenitur, neq; tam nitidi & splendetes absque vlla intersectione, puta parua linea alicuius externi coloris, aut mixtione colorũ, vt in Agatha vel Chalcedonio:Et quéadmodú Iupitersemper bonu fortunium dicitur, cum semper talis exfe extet. Ita Lapis iste illi proprius talis semper fuit & apparet.

424 Sympathia VII. Metalloram,

Romani namqueImperatores non alio lapide in Epistolis scriptisque obfirmandis, nifi ilto vsi fuere, immò tempori-bus istis nouisfimis, raro in alio Lapide illorum effigies apparent. Dignitas à natura fibi infita, cum Iupiter Planeta dignitatibus & honoribus præsit, illosque largiatur. Deferentis animum hilarat, mentem elevat, & præcellentiam demonstrat : que proprietates si Iouialibus sunt propriæ, alij judicent, cum per se apertissime pateant. Iupiter omnium bonorum morum est largitor, & inclinațiue dignitates & animitranquilitatem præmonstrat. Prægnantes mulieres talem Lapidem seu Gémam propè vmbilicum alligatam cum Stanno purgato deferentes, partum tempore opportuno conferuat, &prolem liberat. Hoc naturales experientia comproba-runt, ratione humiditatis & caliditatis adinuicem vnitarum, quæ conseruationem individualem accommodant. Sed vt secretiora aliqua inferamus, & vt veram & apparentem lympathiam in Lapide demonstrem, mirabilem illius proprietatem enarrabo, & non credenti per experientiam oftendetur. Si quis

(VII. Lapid. Select. ad Planet. 409 quando dormitum in nocte vadit, talem lapidem suo ore intus clauserit, & mente seu corde quicquid scire aut videre desiderat, secum ruminet vel cogiret, talique fantalia imbutus fomnum capiat, ablque illusione aliqua ea in som nis videbit, quæ ante somnum per fantaliam excogitaucrit, dummo do in cor. na sobrietatem amauerit: anima enim tune operans, à vaporibus stomachi ad cerebrum deuatis interior homo minimè impedimentum sentiet: sensus clariores per sobrieratem effecti ca que ab anime reuclantur facillime memoriz tradunt, & per reminiscentiam conferuant. Lapis in ore recentus (vt Phylica demonstratione vtamur) per proprias qualitates impedimenta omnia totaliser aufert, se virtutes à qualitations fibi indiras & concellas per accellum atits communicat, ve putiores dariorelque effectus inde exoriantur. Hine eft quod ex ista operatione Sympathiam cum Ioue elicimus. Iupiter fi in aliqua genitura quartam domum occupante collocatus fuerit; in propria doing non tislus, non combakus, & fimilia, lominia vers concedit & tribuit que quidem

And the second

426 Sympathia Y II. Metallorum, virtus ab illiusmet qualitatibus prouenit, ficut in Lapide paulo superius demonstrauimus, Non enim Metaphysica erit demonstratio: nam de qualitatibus tantum sermo erit, vt apud medicos idem tenetur. Arnaldus de Villa noua in suo de: Somniis stractatu confulendus, tantum tetigisse nobis sufficir.

Iupiter habet in Zodiaco Pisces & Sagittarium, Iste coxibus & femoribus humani corporis præest, ille vero pedibus, que figna ex caliditate & humidirate simul inneris participant. Corneolus fiue Sardius, infirmitatibus ex talibus accidentibus prouenientibus medetur, nam pulueres illius per tres aut quatuor horas ad aquas baccarum lauri infusi & humoribus applicati apparenti medela medentur, ad calidas tantum lamina ftanni fubriliton satra da, an buia applicata ExAmerico Sofio in fua Decadeaccepi, Daci lextarsep. 9 Talivia & doctrina extrina armonia fympai hia apparet; it, ni Auss. of general star I Mars Iquem sequitur, eui Smaragdem Lapidem concedunt. Caulam ab effectu quaramus, Mars Plancta ex qualitatibus naturalibus calidus & fiecus,

& VII. Lapid.ad Planet. Select. 427 ideò igneus omnino. In Zodiaco Scorpionem & Arietem pro fignis posfider, eiuldem naturæ& qualitatum. Smarage dus gemma est præstantissima, maximæ eximiæque virtutis, igni applicata corroboratur, & in virtute augetur : adeò vt ex qualitate Planetæ libi fortitudinem vendicer. Nam ad Lumen cadelæ vel ignis proprium colorem non solum retinet & ostendir, verumetiam clariorem, iocundiorem? & pulchriorem cernentibus demonstrat : Ame nitas suç essentiç ab ignis lumine dılatatur & augmentatur, adcovt illius lumine & fulgore ornetur & augeatur, '& alios superare videatur. Ecco rationem ignez qualitatis, qua suo Planetz allociatur, & in virtute conlungitur, & approximatur. Mars vt bellator, vigilantiæ & custodiæ est symbolum. Vigiliæ soporem & somnum eficient. Smaragdus hancetiam proprietatem possidet & demonstrat, namilisium ferentes fic corroborat, viuificat, & spititus vigilantes efficie, ve diu vigilando in quo-uis opere perfeuerate poffine - Mars ex Metallis ferrum fiue chalibem poffider: Smaragdus auto inclusus colorem 428 Sympathia VII. Metallorum, minuit, in chalybe vero non folum coferuat, fed auget, quod in aliis Metallis minimè conspicitur.

Ex ferro puluis conficitur, Crocus Martis ab Empyricis nominatus, quem medica ars ad dysenterias sedandas & restringendas multum conferre dicir, & ad cordiales torturas & palpitationes aliquando Paracelsistæ in aliqua conueniente dosi patientibus donant. Smaragdus in puluerem redactus, via faciliori & communi, vt suo loco demonstrabitur, idem in prædictis infirmitatibus præstat, vt per experientiam millies probatum fuit. Color Smaragdi est viridis, qui aggregandi, & non dilgregandi vilionem vim possidet. Color talis corroborans & fortificans visione, nonaliunde nisi à qualitatibus Marti fimilibus, quia talis color illi est proprius, deuenit: quinimmò (per experientiam)addatur colori viridi, absque vlla mixtione parum de nigro fimiliter absoluto, sanguineŭ omnino efficit colorem, qui etiam Marti est proprius. Saguineus iste color ex viriditate compaaus calybi ignito perbelle nitido applicatus fic & taliter illi vnitur, vt non folum

GVII. Select. Lapid.ad Planer. 429 folum fit ab illo infeparabilis, verum etiam fit dum feruefcit elaboretur, effectus in artificio mechanico mirabiles demonstret. Nam colores varios, prata, arbores, & loca amœna configurare potest.

Smaragdus in Metallo Martis virtutem acquirere conspicitur. Nam si in terro liquato, adeo vt fluat, solus & per se absque defensione aliqua, per vnius horæ quadrantem collocetur, non folum colorem, virturem, & effentiam non perdet, sed bonitatem & duritiem acquiret. Quinimo si glacialis fuerit, cũ aliqua macula, dummodò ex vtraque parte non penetrauerit, ex Metallo illo candescente sic perfectus exiet, vt nonnisiex forma cognosci possit. Smaragdut ignem superabit, & ab igne superabitur, quia illæsus ab illo exiet, & maculas siue defectus relinquet, in ignem ablque defensione intrabit, quia eiusdem qualitatibus præditus illis vnietur, quod in aliis Lapidibus seu Gemmis. Planetariis non apparet, yt suo loco demonstrabitur.

Ad Solis Sympathia cum Saphyro properamus. Sol Planeta omniŭ lumi-

Sympathia VII. Metallorum, 430 nosisfimus, calidus & accus, temperatæ naturz, Terrz proximior Lunâ exceptâ, similes qualitates in terra demonstrans, sua virtute & calore corroborat, fortificat & ornat, adeo vt ad produtionem & generatione focundiffimæ matris munere fungatur: non folum influendo illam prolificam reddit, verum etiam humores ab illa attrahendo, purgat, & disponit, circulando per humiditatem calidam, & per humidam caliditatem, adeo yt in quauis generatione abique Solis virtute deficeret : Sol & homo generant hominem, dicunt Philosophi, per naturam nempe calidam & humida. Si aliquid boni à cæteris Planetis in inferioribus apparet, à virtute Solariid prouenire fatendum. Qualitates Solares temperatæ existentes, virtu-. tem maximam demonstrant : nam etsi aliquæ ex Erraticis casdé fere possidét, non temperatas & absolutifimas existentes in virtute deficere oportet. Non enim adeò intédunt vt Solares, aliquádo etiam remittuntur, que accidentia numquam in Sole conspiciuntur. Si in sui deliquio lumen eius deficere appa-

٦

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 431 ret, hoc tantum in sublunaribus videtur, iple in le manens semperidem, vr supra demonstrauimus. Sol igitur rerum omniumin terra existentium ex vno latere ductor & minister dicitur, corum verò que supra Lunam alio ex latere moderatorem se ostendit ac dispositorem. Medius namque existens, Planetis infrà & suprà existentibus, fic suam virtutem cum illis participat & compenfat, vt quisque pro suo posse tantum recipiat, quantum ad diffusiuam sui virtutem opus habet. Saturno multum ab illo distanti parum influit, Lunæ similiter:Iupiter æquipollet Mercurio, Mars Veneri: Taliordine illorum qualitates mutuo le conciliat & moderantur, qualitates Saturnià vicinitate Iouis, Iupiter à Marte, Mars à Sole, Venus simili+ ter à Sole. Hec moderatur iucta Marti, ex vicinitate Mercurij: Mercurius vero cum fit prope Luna; omnimoda humiditatem ab ca accipiens, à qualitatibus Veneristemperatur. Sol vero summo. tum' in anno terminans, per duodecim Zodiaci signa decurrens, quatuor anni tépora ex quatuor cardinalib°, Ariere & Ec ij

.

Sympathia VII. Metallorum, 432 Libra, Cancro & Capricorno diuides, nouas in terra varietates, & effectus producit. Et quemadmodum in terra nulla res apparet & extat, quæ in firmaméto propriú lydus non habeat : Sic qualibet Sphæram proprium& effentialem rectorem, puta intelligentiam, habere-erit dicendum. Hinc necesse fuit vt cælestia terrestribus per aerem medium copularentur, vt substantia & virtus omnium rerum inde dimanado modo exquisito distribueretur, ac veluti inferiora cũ superioribus iungerentur aereo spiritu productore, puta intelligentia illius orbis, quemab Authore omnium fieriministerio sanctorum Angelorum intelligendum sentio. Tali namque via ccelum veluti anima forer, aer veluti spiritus : Terra verò corporis munus subitet, Sol rector per suam viuificam naturam calidam humidæ vnitam formas omnium rerum concederet. Cæteris iam in superiore tractatu adductis, tantum de acre copulativo spiritu dica, vt inde Sympathia Saphiri cum Sole appareat: Ipic enim ad Solis mandata productiuam introducit speciem. Inde Anaxagoras Aerem omnium rerum

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 433 semina continere statuit. Imber namque, aer puta condensatus, & Sol cuncta gignunt, humiditas nempe cum caliditate; Ideo quidam summus Philosophus tantum tria Elementa statuit, nempe terram, aquam, & ignem: acrem verò negauit, non vt omnino remoueret ab his tribus, led tanquam glutinum & spiritum illa tria connectentem. Et licèt Marcilius Ficinus virtutes & qualitates in lapidibus ab Aftris deuenire teneat, non tamen absolute illius opinio fic tenenda erit, vt terra & alia concurrentia excluderentur, aliter à Sole nihil aut parum deueniret, & A-ftra æquali paffu cum Sole in virtute incederent. A Solis calore in illis exiftente aliquæ formæ apparent, cùm ex gremio materie formas producere dicitur, Amor enim non permitteret ese fine germine, & ficcus effulus extra le, fic delectatur attrahere omnia ad se. Modo ad nostram Sympathiam eligendam deuenio. Oportuit hîc diu immorari cum de Sole agatur, & de Saphyro aeris colore prædito, quandoquidem per aerem illum eligimus: Saphyrus omnium gemmarum fpe-Ee iii

Sympathia VII. Metallorum, 434 ciofiffimus, aeris colore imbutus, à quo vt Solis ministro colorem accipit : nam cùm fit Lapis solaris, colore etiam illius ministri induitur, tanquam sibi peculiari. Lapis iste castitatem diligit, cùm de aere puro teneat, coinquinatos respuit. Sol similiter castissimus, & impollutus à Secretis Theologis nuncupatur. Rubedo nulla in illo apparet, vt in Ameristo, qui etiam aeris colorem tenet, mistum tamé rubedine, vt suo loco dicetur. Sunt enim Saphiri alijalbi, alij cærulei : mares isti, femellæ illi nuncupantur. Albi verò vt omnino abfolutè dici possint, & tam isti quàm illi in Adamantem facillimè verti poffunt & transformari, fi ferro subtilisimo circumdati, in aurum liquatum feruentifsimum per tres horas submergantur, extrahantur, illicò colorem perdidisse apparebunt, & duritiem Adamantis acquisisse, similiter adeò, vt nobiliores conspiciantur, & lucidiores. Ecce ratio cur Soli etiam Adamas concedatur inter gemmas. Clarè paret igitur Saphyrum exhalationem terræ tingere, & cx summo calido per aurum Solis

G VII. Lapid. Select. ad Planet. 435 Metallum talem euadere, vt ex triplici Sympathiâ armonia appareat; cum ex colore veritas innotescat, & ab effectibus comprobetur, vt in sequentibus.

Sol in humano corpore Cordi præ-fidet : Solaria igitur ad Cordis fanitatem multum conferunt. Aurum cor exhilarat, Saphirus fimiliter: fi falis huius lapidis quatuor grana per tres dies accipiantur, omnem cordis tremorem & palpitationem tollit & auferr, ipsum corroborat, viuificat, & ad incrementum perducit. Sal à Saphiro tali via haberi potest. Saphirum cum duplo sulphuris communis misceas, igne adhibito in calcem reducatur, abluas calcem aqua stillatitia, quoufque partes sulphurez omnino non appareant, & euanescant. Exficcatam calcem vini essentia perfundito, define macerari, diftilla, & quæ in fundo remanferint, iterum pari via calcinabis,& toties opus reiterabis donec totum in aquam distilletur, ex qua sal generatur. Si iplam coxeris per humidum, oleum à sale ctiam recipies. Addam & aliam Ee iii

Sympathia VII. Metallorum,

436 Sympathiam, quæ de Metallo cum hoc lapide solari elicitur. Iam dictum est Solem cordi præsidere. Si igitur ad veram cordis corroborationem pergere velis, adeo vt numquam in futurum à tali paffione moleftetur, extingue in aceto Terebétini aurum ignitum ter aut quater, quanto pluries eò melius : in a-ceto diffolue pulueres Saphiri, addas aquis cordialibus & syrupis similibus, accipiatur per mensem, adeo perfecta cordis hilaritas subsequetur, & corroboratio, vt per totius vitæ spatium, nullam prorsus talem patiatur syncopem. Hec sunt naturæ arcana, quæin Lapidibus apparent, vt secundas causas benè & congruenter ex sympathia agere pateat. Ad aliam fympathiam deueniamus, vt Veneris cum Ametifto fympathiam cognoscamus.

Venus Planeta naturæ humidæ & frigidæ temperate:tales etiam qualitates in inferioribus demonstrat. Cum-Sole ferè incedit, & parum ab illo elongatur : ideo hallucinantur, qui illam Soli opponi arbitrantur. In Lapidibus Ametistum tenet, ideo natuO VII. Lap. Select.ad Planet.

437 ram & effentialem istius Lapidis qualitatem quarendam censeo, vt ea exacté cognita optiméque examinata, facilius cius sympathiam eligamus. Relictis aliorű deisto lapide opinionibus & vanitatibus, tătùm essentialia & vera demonstramus. Lapis iste ex suo amœniffimo & delectabili colore omnibus est gratus, & sæpe Indici tanquam veriores & nobiliores desiderantur, vt deferentibus ex illorum virtutibus effectus demonstrentur. Ex sua natura frigidus temperatus extat adeò, vt magis de humiditate participare videatur. Ná prope vmbilicum alligatus ebrietatem impedit, & contra fumositates vini validiffimè repugnat: Si in digito medio propè ramulculumvene cordialis gestetur, gratiam multum conferre dicitur, prout naturaliter id deuenire apparet: nam ex colore & delectu hoc contingere poteft.Si eadem via vt Saphirus in Adamantem vertatur, nobilior euadit & præstantior : non in auro ignito, sed in ære fuso per duas horas ad validum calorem teneas: de Indico Ametisto id faciendum cenfeo : cæteri ratione eoru

438 Sympathia VII. Metallorum,

fragilitatis parum igni refiftere valent. Lotionem Ametisti cum vino præstantissimo semen augere autumant si bibatur, Veneris forsitan naturam imitando, vel potius commonstrando. Venus pro Metallo Æs poffidet. Æs vulnera lanat, imo vulnera que ab Ære deueniunt faciliori via & breuiori tempore sanantur & medentur, iis quæà ferro aut ab alio quouis Metallo inferuntur. Ametisti pulueres vulnera fanant, consolidant, & sanguineas sedant. Auricalchi folia si subtus Ametistum Lapidem reponantur, illum viuificant, & splendorem eius augent : Aurichalchű est mixtura Æris. Ametisti pulueres per calcinationem reducti, & Æri misti in quantitate proportionali, si fusioni tradantur, alius Lapis efficietur multis coloribus præditus, adeo vt varietatem pennarum columbæ videatur imitari: mixturæ tamen addendum de camfora fimplici.

Sed vt aliqua ex Arithmeticis demonftrem, indéque fympathiam eligam, hæc pauca inferam. Venus non elongatur à Sole nifi per viginti octo gradus : talis numerus Ametifti fatali

& VII.Lapid.Select. ad Planet. 439 quadam constitutione Sympathiam demonstrat : Accipiantur quadraginta octo partes (fiue paruz, fiue magnz, nil refert, dummodo in præsignato & determinato numero æquipolleant) pulueris istius Lapidis, & tantumdem de Auro purifimo : tradas igni ad fufionem per quadraginta octo horas cum Sale alcali: Exinde habebis lapidem aureum nobilissimum, & diaphanum, qui mirabilis crit, licèt fit fragibilis & friabilis, tamen ex illo monilia, ornaméta,& imagines diuerle cófici polsút. An à numero, an ab alia occulta virtute id proueniat, nunc non erit disputatio; tantum ex sympathia ad Planetam id fieri autumo, cùm ex numero elongationis à sole in lapide appareat, & coiunctio aliŭde fieri nequies, in illius Metal- lo demonstretur.

De numerorũ virtute & potentia quis dubitat ? funt equidé ad omné naturalé Magiá potentissimi & efficacissimi : ibi adsunt secreta in mūdo abscondita, Mathematicę Philoso.arcana in illis elucêt. Pro nunc nil de illis disserndum. Tantum de numero quadragessimo octauo prosympathia pauca inferam. Numerus isse octo senariis constatur, sex per

440 Sympathia VII. Metallorum, octo ducti numerum quadragesimum octauum efficiunt : & etiam ex quatuor duodenanis: Qui numeri, nempe sex & quatuor, fimul vniti, Maximum numerum, nempe decem, constituunt. Dece enim est numerus ille perfectionis, cùm non de excessi teneat. Igitur ex sex per octo, & ex duodecim per quatuor ductis, alius numerus, nempe trigesimus constituitur.Sex & octo quatuordecim efficiunt, ecce prior numerus: duodecim & quatuor fexdecim conflant : ambo fimul iuncti trigelimű demonstrant, qui est numerus gradationis Solis per fingula Zodiaci figna. Si trigefimo numero decem & octo addantur, numerus elongationis Veneris à Sole, nempe quadragefimus octauus, eueniet. Multa & alia de istius numeri copositione apparent, cùm sit compactus ex quadraginta & octo, quorum ille beatificationis, iste iustitie. Alia quoque occultior armonia ex radice primi cubi & ex duobus æqualibus quadratis demostratur : tamen à nostro instituto ne clongemur, sufficit sympathiam eligere prout habuimus.

Ad Magnetem Mercurialem deue-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 441 niamus: ex qua confideratione videndum erit, cur lapis iste Mercurio dicatur, & num sympathia deueniat à qualitatibus an ab effectibus; licet lapis iste ab aliquibus potius in numero Metalloru, quàm lapidum connumeretur: nihilominus illorum opinio erronea est, cum fi Metallum esset, ad ignem, vt cætera Metalla, fusionem sentiret; sed experientia contrarium demonstrat.

Et fi de Magnetica scientia multos scripsisse, variasque demonstrationes patefecisse science illus virtute, proprietate, & effectibus aliquid noui non afferre statuimus, sed illa tantum recensere, quæ ad nostram sympathiam spectant: difficile enim foret in hac materia nouas demonstrationes in: uenire.Quis vnquam valeret ad Tractatumà Giliberto Anglico editum quid minimum addere ? Doctiffimus vir ca tetigit & demonstrauit, quæ vix intellectu percipi poslunt. Sympathiam chi go quæramus ex qua cum Mercurio cælesti, & cum Mercurio terrestri (vivo Argento) aliquam connexionem videntes, illorum sympathia cognoleatur, vt ca optime fimul commensurata, 442 Sympathia VII. Metallorum, quid phylicæ confiderationes valcant, demonstretur.

Mercurius Planeta natura frigidus & ficcus, & tales qualitates poffidens, finiles aliis compartitur; Et quemadmodum in Metallis cum viuo Argéto fympathiam habere demonstrauimus, ita. in Lapidibus Magnetem fimiliter obtinet. Quæ igitur sympathia interhunc Lapidem & Planetam vigeat, videndum est.

Magnes licèt Metallum non fit, tamen aliquas partes ferreas continet, non absolute omnes Magnetes, aliqui dumtaxat. Nam dum vna pars minima Magnetis aliam maiorem trahit, non aliunde hoc illi euenit, nisi quia in attrahente non adest ferrum, siue partes ferri, quas alius attractus tenet : aliter non attralieretur. Aliquas ergo partes ferreas possidere tenendum. Experientla didicimus Magnetem in Mineris Metallorum læpenumero reperiri, particulariter in Mineris Ferri. Metalla, vo demonstrauimus, originem ducunt à vino Argento; viuum Argentum fympathiam cum Mercurio possider. Magnes in locis vbi viuum Argentum vi-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 443 getreperitur. Aliquam ergo communem fympathiam inter Metallum, Lapidem, & Planetam ineffe confitendum. Curpotius alius Lapis in mineris non reperitur? quæ maior ratio de vno potius quàm dealiis?Et si forte fortuna Lapis quidam peregrinus ibi reperiatur, cur non attrahit vel attrahitur vt Magnes? Mercurius Planeta ex natura sua vertibilis dicitur & versatilis : communicans se aliis, attrahit aliorum virtutes & proprietates : modo bonus, modo malus, iuxta locorum fituationes. Magnes eft vertibilis femper, immò ad omnes Mundi plagas , iuxa primam lui originem (vt infrà demonstrabitur) vertitur : modo Orientem, modo Meridiem versus aliis se communicat, vt per eandem virtutem, efficaciam præster. Modo videndum qua via, quóue medio virtus communicatiya, siue participatiua illi conueniat, & an privatio suz essentiz in parte, vel in toro, dici debeat.

Iam dictum fuit in electione huius Lapidis, virtutem in Magnete effe habitum acquifitum ab origine fui principijst ab influxu naturali introductio-

Sympathia VII. Metallorum, .

444 në incipere & fieri, eo magis & minus, quo in illa iuxta loci positionem fuerit maior aut minor dispositio, adeò vt si loci dispositio fuerit absolute perfecta, perfectiffima inde lequetur introductio: Sic de mediocri & de minima. Magnes quando perfectissimam recipiet virtutem, illam absolute ostendere poterit, quia habitu perfectæ qualitatis fuit im-butus, & aliis communicare per conta-ctum abíque sui vlla diminutione valebit. Nam ficut recipiens recipit per mo-dum dantis, fic donans cocedit ad modum recipientis. Ferrum non valeret reciperevirtutem introductiuam ad formam, fed difpofitiuam ad habitum: Odores communicat suas qualitates aliis corporibus fine priuatione sui habitus, ad instans incipiunt, & in tempore perficiunt, adeo vt perfecta introductio o-dorum in tempore terminetur. Idemmet odor per participationem remanet in alio corpore quemadmodum erat in proprio subiecto, co magis & minus, iuxta illius vel illorum dispositionem: imbutus odore aliis & aliis communicare & imbuere valebit, fitamen acceptio perfecta ab agente perfecto deuenerit: optima

Digitized by Google

• . .

& VII. Lapid. Select. ad Planer. 445 optima namque virtus à primo requiritur, vt absque sui diminutione communicatio fiat Aliter virtus debilis in tempore debilitaretur, & in tempore etiam omnino deficeret, ve in odoribus apparet. Magues fi perfectifsimus in fea 4pecie extar, communicando & aliis concedendo suam virtutem, sue vitrutes, nihil de suiplius vitture perderer, quia talis communicatio imbibitio dici debet & potest, que per simplierm contactum operatur, & per similem contactum tranfit in meltos, vi de multis annulis per contactum Magneticum fimul inibutis apparet, Primus namque recepit à Magnete ipfo, deinde alij 65municauit, iste alij, & sic de cæteris. Si primus à Magnetica virtute non fuisset per contactum imbutus, decideret à loco suz confistentiz, & alis vicinioribus, vbi vittus Magnetica extat, adha. reret, quæ virtus non extenditur nifi in circulo fuz virtatis. Sympathia equide verissima & mirabilis in Mercurio Planeta : nam licèt per contactu alios Planctas sua qualitate non imbuat, tamen ex illorum coniunctione perficit finem suarum qualitatu, & vertibilis ad quo-

,Sympathia VII. Metallorum, 446 dcumque opus apparet, & cognoscitur, adeo yt rerum omnium feries (yt Platonici & Açademici, diçunt) ab illo emanent & decurrant : Alatus cum Caduceo pingitur, quainfignia copulationem & operationem illius manifestant. Sympathiam iuxta effentiam cuiufcumque illorum demonstramus: Nam quisque operatur juxta proprietatem & effentiam suz naturz, copulatio ambarum partium similitudinem demonstrat, similitudo sympathiam parit. Magnes vbicumque reperiatur lemper & vbique pars quæ Boream relpiciebat Borealis nuncupatur, semperque ctiam ad idem punctum confistit. Si inde amoueretur, reuerteretur ibidem. Sic etiam ad aliam, nempe Australem, idem operabitur. Causam istius operationis demonstrabo, Lo-, ci natales sunt magis cogniti & amicabiles, quia ab illis origo, este, & substantia recipitur. Si ad extremas. Mundi plagas quis peregrinatur, lemper naturali vi ad patriæ folum fata-li via redire cogirur. In animalibus ratione carentibus idem fieri apparet, ttanleunt quotannis maria, ducunt

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 447. & reducunt pullos, vt propria luca & cauernas vilitent & incolant. Quidni?plantæfi in alieno solo reponantur, aliquæ ex illis moriuntur, vel non germinant, vel non vegetant. Lapides; Mo. talla, & Mineralia, in loco suz'confistentie vegeniorem demonsträt produ-Gione, quàm alibi: quia ibi natale soru extat principiú, Magnes dú in loco (ug. natali etat, aliquæ partes Boream respiciebant, partes opposite Auftrum, alie partes Oriente, oppositæ Occidetem. A suo natalitio loco auulsus quas Mudi plagas in (ua cosistentia possidebat, caldem respicere & amare cogitur, & quià ab illis virrute recepit, illas respicereac possidere patura distante desiderat. Si origine trahere, cur nonvirtutes & qualitates recipere fatendu? Virtutes & proprietates in aliqua materia recipiuntur respective, efficatiores ab vno quàm ab alio loco, nonvelocus per se se absolute aptus ad talé materiam perfectionanda vel deteriorandam : sed influentiæ magis conucniunt & decurrunt invna parte quàm in alia, Orientales sunt vegetiores Occidentalibus. Nunquid locus Otientis per se etit talis? Non equidem, Ff i_j

Sympathia VII. Metallorum,

448 fed quia virtus folaris maiori efficacia & virrute in Oriétalibus regionibus, quàm in oppositis, put Accidentalibus, operativalet. Si igitaria cæteris animuntibus rationis viu carentibus, loci su e originis quærendi desiderium elucer, & apparet; qua dere non idem in Magnete, in quo Natura tot præclara & admiranda poluit & operatur ? Mercurius Planeta, licet pars aliqua orbis quem respicit, minime dici debet: tamen quia cum Sole fere semper incedit, & decurrit : ibi aspicere & volus dicitur, vbi Sol fuum curfum dirigit : adeo vt fi Sol fit in fignis Meridionalibus, ille Me-ridionales tenet : Si Australes Sol posfider, ille Auftrales, & sic de cæteris, adeo vt semper cum Solaribus fignis Zodiaci suum motum dirigit & perficit, fatalimoru in suo lapide se demon-Strans. Magnes vt perfectilsimus cenfoatur, ab extremitatibus virtures diucrías ve oftendar oporter, adeo ve Borealis & Aultralis adinuicem oppolite reperiantur: Auftralisattrahere, Borealis respuce videatur, & vt talis, centrum ve habeat, & linea recta ad excremenres abillo decurrat, erit necesse. Si igl-

O VII. Lapid. Select. ad Planet. 449 tur acus ferrea Magneti coniungatur, & adeò illi vniatur, vi vnum corpus appareat, extrema pars acus crit Borealis, altera pars Magnetis Australis, qua an. tequam acus ferrea illi iungeretur, oppolita erat Boreali ipliolmet Magnetis. Parsılla quam acus tangit est Borealis, & virtutem expellendi Ferro per contactum concedit : Amota enim acu fersea à Magnete, illius virtute imbuta apparebit; & tamen diversas operationes demonstrabit. Nam etsi à Boreali virtutem expellendi acceperit, tamen non Borealis pars illa dicitur, quia altera pars iplius acus, quando Magneti iun-Cta crat, Borealis erat, tamen ex virtute accepta no aliam partem quàm Borealem demonstrabit. Tali igitur demonstratione partes similes contrariantur: quæ enim Australis non attraheret, & opposite attraherent, tamen cx virtute imbuta illa indicabunt plaga quam per contactum receperüt. Effectus equide mirabilis,&adhucminimenotus.Nihilominus acus cande virtute per cande parté luo contactu aliis concedit, quam à Magnete recepit. Eandé viam absque acu ferrea demonstrare possumus, vin Ff ili

450 Sympathia VII. Metallorum, vltima parte istius sympathix demonftratione adhuc non ab aliis, vt opinor demonstrata, ostenda. Modo ad nostrú Mercurium Planetam per sympathiam applicando, dicimus, femper illú variaş operationes in cœli costitutione demo. strare. Ná iun aus Soli diuersam configurationem oftendet, ac fi iun ctus effer Saturno: & iun ctus Saturno itidem diuerlam à coniunctione Martis: sic in ce. teris, variando, diuería & propè infinita fignificata ab illo eliciuntur. Quod quidem in aliis Planetis minimè apparet.Vbicumq, enim inueniatur, semper tales per eorum proprietates existunt, quales ex sua configuratione demonftrari valebunt: non variant fignificata, neq; alterantur. Ex fignificatis suam naturam iuxta aliorum coiunctionem minime mutant: licèt augentur aut minuuntur in fignificatis, mutatio tamen in illis non extat ficut in Mercurio, in quo fi infinitæ effent coniunctiones, infinitæ quoque apparerent varietates,

quas quidem Natura Magneti lapidì ex fympathia communicauit.

Quonam pacto partes oppofitæ Magnetis oppofitas habeant qualita-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 451 tes demonstratione indiget. Nam pars Borealis expultrix opponitur Australi attrahenti. Ratio ex se patet, nempe virtus viius per oppositionem alteram adiuuat. Quæ expulit attrahere nitens, virtute & vi vtendo, alteri contrariæ exinde prodest, quia vbi maiot repugnantia, ibi maiori potentia opus est exhocinuicem repugnádo adinuicem feadiuuant : Borealis expultrix ab Australi inficitur, actio illa confert vim expellendi: Australis attractrix à Boreali infestatur : tamen actio talis ei ad attrahendum multum prodeft, & efficaciorem demonstrabit vim, & virtutem.Experietur vno eodemq; tempore exhibeatur dux ferri partes, vna in parte Auftrali, alia in parte Boreali, vifibiliter apparebit in vtraque parte, maiorem vim & virtuté tam in attrahédo, quàmin expellendo fic vnitè demonfrari, quàm fi actio expulsionis vel attractionis per se solum variis temporibus fieret. Ex quo apparet actionem vnius tàm in pũcto Boreali qua Auftrali, alteri prodesse. Mercurius in quauis cœli situatione reperiatur, semper partes sibi oppositas souet, quia si alicui Ff iii

Sympathia VII. Metallorum,

454 Planetz opponatur, ilhum in fignifica+ to fiue in bonum, fiye in malum fortificat : oppositio namq, Mercurij non est noxia, Ecce lympathia Magnetica, quæ partes sibi inuicem contrarias per propriam naturam fortificat.

Magnes Polum oftendit, non adcò tame precise vt in puncto semper vbiq; terrari confistat: aliquando Orienten versus septem aut ofto gradus declinar, aliquado minus, magilue. Investigatores à qua virtute fiue potentia talis declinatio illi accidat, an à terra, an ab aliqua supra terram plaga, quærentes (in quibus obleruationibus multa doctilsima equidé scripserunt) tandem à Mote Magnetis prope Polú Árticű pervigin-tigradus in circa, declination é talem illi cotingere coprobarunt, & veram demonstratione forte reperissent, nisi quida modernus lípalenfis noua observatione cognouisset, non aliudenisi à motu Solis iuxta positiones & gradus, tale declinatione Magneti accidere. Na cu prope Æquatorem nauigaffet, Sole adhuc altiore existente, nullam mutationem in illo apparuisse, Sole verò declimante, & hæmispherium relinquente,

& VII. Lapid.ad Planet. Select. :453 mutationem se vidisse disit : adeo vt in Æquatore vitra decem gradus sonfistens euidentissimam declinationem in Magnete, fiue in acu Magnetica virtute imbuta le repetisse concludat Ispalensis, mutationem suc alterationem in Magnete à Solari motu deuenire, & per motum Solis nobis innotescere. Vtrú talis observatio vera sit an non, alios vt videant, obsecro. Nova equidem cùm extet, adhuc vsque non observata, atque (vt reor) minimè cognita, experimento indigere credo. Ad sympathiam summopere præstare possit, cum Mercurius non amplius quàm viginti octo gradibus à Sole clongetur. Magnes declínat à Polo decem plus minusue Orientem versus, Sole oriente : peragente verò curlum luum, mutatio vlla in illo, licèt in Æquatore citra vel vltra cofistat, non apparet. A Solari virtute per concomitantem Mercurium, naturali sympathia alterationem recipere videtur.

Dicunt Magnetem senescere, & vires exinde amittere, sed per calorem vehementem ignis, denuo illas recipere. Primum conceditur, nempe de senestute

454 Sympathia VII. Metallorum

& debilitate virtutis : secundum, non ablolure negatur, neque conceditur. Nam fi Magnes ad ignem daretur, adeo vt ignitionem sentiret ; tune caloris excessus omnem perderet substantiam, deprimerentur vires omnino, & proprium esse annihilaretur. Potius per temperarum calorem id fieri debet : per experientiam probatum:ad calorem aquæ calidæin qua multotics chalibs fiue ferrum ignitum fuerat extinctum, Magnes téperatus, modice calefactus, fummergatur, & relinquatur víque ad refrigerationem fere, deinde extrahatur, & madefactus reponatur in vale viuiargenti pleno, adeo vt tota maffa маgnetis à viuo argento cooperiatur:non solum vires iam perditas acquiret, sed fortiores recipiet & validiores. Et ex hoc fympathia cum Metallo Mercuriali apparet, eo magis si verum est quod à Cardano testatur, magnetes argentum quoque attrahere. Consideratio talis aliis relinquenda, cum materia magnetis à pluribus fuerit disputata.

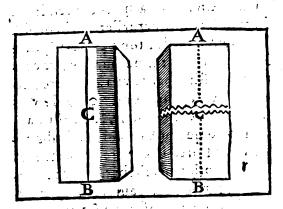
Iam dictum est partes magnetis oppositas, oppositos ostendere effectus,

• VII:Lapid. Select.ad Planet. 455 nempe Auftralem attrahendi, Borealem expellendi. Tamen necesse erit, vt à centro linea recta ducta tangat ambas partes, aliter talis effectus no apparerer, quia opposite non debent nominari: tantummodo ex illa parte in qua virtutem tenet & possidet, attractio vel expulsio appareret. Talis differens actio in ferro à Magnete imbuto non apparet, neque conspicitur : nam semel imbutum à quauis parte, alia illi contraria corresponder, necessariò propterea centrum retinere videtur. Nam fi Ferrum per contactum à Boreali parte Magnetis fuerit imbutum , pars Ferri quæ Boreali opponitur, contrariam virtutem demonstrabit : si per contactum receperit virtutem attrahendi, pars huie opposita expulsandi fungetur officio, cum hac tamen differentia & demonstratione, si pars Borealis quæferrum imbuit, per contactum expulsandi dederit facultatem : Ferrum etsi talem facultatem à Boreali recepit, tamen oppositam exercet, quia pars qux in Ma gnete erat Borealis, in Ferro est Australi,& quæper consequens' in Magnere

erat Auftralis, in Ferro est Borealis. Hoc contigit (vt superius demonstrauimus) ratione positionis Ferri in Magnete. Tamen ferrum ex virtute à Magnete accepta semper ad illam se vertet plagam, qua per contactum suit imbutum. Equidem Sympathia præclara ex hac differentia in Mercurio apparet, cùm ex se in cossguratione quauis non adeo stit validus & fortis, quemadmodum per transitum in aliis apparet, imò ex suo trássitu aliis concedit quod minimè per se demonstrare valet. Ad Astrologos hoc spectat, ipsi sympathiam eligant.

Habeantur duo frustula Magnetis, quorum vnum neque in pondere, neque in virtute, neque in magnitudine, neque in quouis alio medio differat ab alio : tantum in numero extet differentia. Si verò tale haud inueniri possit, tătum vnum frustulum absolutissimu æquè bonum hebeatur, quod in omnibus punctis plagas possideat, Borealem & Australem saltem: si tale erit, proculdubio centrum habebit à quo linea recta decurrens, ambas partes oppositas tanget. Diuidatur æquali podere transberlè, puta per centrum linea transuer-

Gr V II. Select. Lapid.ad Planer. 457 fali, fic & taliter, vt inter partes divisas nulla prorsus appareat differentia : eleuentur in acrem, & cali fitu ac proportione constituantur, vt partes diuilæ & ab inuicem leparatæ mutuo le relpiciát. In medio constituatur Ferrum in debita Magnetis virtute, tune partes ille quæ iam nuper crant fimul iundtæ, & centrum constituebant, vna attrahere, altera eiicere apparebunt. Quidni ? voluantur partes Magnetis, & constituantur modo quo prius crant, Auftralis opponatur Boreali, apparebit pattem il. lam quæptius attrahebat, nuncper op-politum relicere, eam verò quæ expellebat, per oppositum núc attrahere. Ecce quomodo partes centri per diuisionem varias recipiunt virtutes, & diuerlos pariant effectus. Ex hoc colligitur in centro este virturem vniuersale, quo diviso parces illas recipit que necellario opposite illi contingunt. Nam quæ pars opponitur Boreali Australis necellario crit, pars verd que opponitur Australi, Borcalis erit. Talis differentia Temper apparerer in quouis Magnete, dummodo in illo centrum perfectific mum polidean adeo vi perdivilionem 458 -Sympathia VII. Metallorum, partium centri semper sit idem : si verò partes essent continuz, daretur progres. sus in infinitum i Talis demonstratio in hag Labella apparet.

Primum A B C, Magnes non adhuç diuifus.

Secundum A B C. Magnes diui-

A. Australis pars, B. Borçalis pars. C.

Centrum.

Linea est deducta à centro ad ambas partes Magnetis.

In fectudo Magnete apparet diuisio, & iplamet littera C. diuisa, quæ denotat centrum diussum varias possidere virtutes. Nam medium C. quod opponi& VII. Lap. Select. ad Planet. 459 tur A. pars Botealis crit, alterum medium C. quod opponitur B. Australis prontidicium fuit.

Ecce quomodo G. quod crat centrum, per diussionem efficitur pars, quarum vna attrahit, altera expellit : nihilominus ante diussionem crant partes similares & iun Ag, quas æquales & similes haberes virtutes, proprietates, & qualitates negesse erat. Numquid per diussionem nou æ effentige acquiri polsinnt? numquid diussio ponit aliquid in esse

- Eligamus ergo ex tam miro naturæ effectu sympathiam cum Mercucio. Mercurius talem naturam ctiam poffidet :: pam licet cum vno Planeta, bonum effectum producere conspiciatur, cum alio tamé malum, & cum alio peffimum; nihilominus semper caldem qualitates possidet: mutando situm etia naturas & qualitates mutare apparet, nec sliunde nili per copulationem hæ variationes in illo videntur & confiderantur, vi in Magnere qui per divisionem & myrationem suarum partium, diuerlas qualitates possidere conspicitur, tamen lemper caldem tenet. 1000

Pro vltima parte istius Sympathiæ hoc vnum addam. Ferrum à Magnete imbutum, diuersimodè omninoà Magnete operabitur, nec admodum hoc mirum erit. Nam per diuersos conta-Aus varios quoque demonstrare effe-Aus omnino à Magnete imbuente cotrarios opus crit, vt paulo superius diaum fuit. Imbutio fit per oppolitum: oppositæ enim partes adimuicem le tagunt: proprietas tamen conceditur, prout pars imbuens poffider. Partes imbutæ diuersam situationem tenentes, diuerlos quoque effectus ab imbuéte demonstrare debent. Ideo serrum à parte in qua attrahere deber, expellet, in qua verò expellere, attrahet. Immo & in cetro attractiua & expulsiua virtute caret. Quidni? aliud Ferrum per contactum imbuendo, ezdem proprietates & effectus în illo apparent : caulam variatio. nis fi quis quærat, în prima caufa, puta in Magnete, apparet, & inuefligatores qui illam repererunt, consulendos cenfeo. Nos huic fympathiæ finem damus: cum de Magnete multi Tractatus extent à doctifsimis viris edité, aliqua ad-dere perdifficillimum foret.

Nos

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 461 Nos vltimam Lunæ fympathiam cum Cristallo lapide quæramus, qua terminata ad triplicem Armoniam disputandam properemus. Equidem maximo cum labore illud me facturum arbitror, cum à veris & phyficis caufis elicienda fit, vt à Magia Arabica omnino elongemur. In hoc obnixe vires intendere conabor. Magiam voco partem illam, quæ Ghotica appellatur, & in ceremoniis , incantationibus , & vanis superstitionibus confistit. Magia vcrò naturalis à paucis adhuc cognitataliqua tamen principia apparent, prout in sequenti Capite dicetur.

Luna vltima Planctarum prope terram, supra conuexum Sphæræ Ignis locum obtinet, vt illius ardore sua naturalis frigiditas temperetur. Humidam & frigidam naturam absolute possider ret, nisi à calore ignis aliquod temperamentum, licèt minimum, reciperet. Influit in faciem terræ visibili actu, suuque motum in viginti octo dierű spatio, vel circa, terminat, qui Lunaris annus appellatur. In nullo sydere motus tamvisibilis apparet quàm in Luna, ratione vicinitatis ad Terra. In motu aquarú eius Gg

462 Sympathia VII. Metallorum, vis apparet, cùm in fluxu & refluxu ex illius radiis mutationes videntur, vnde varij effectus in sublunari mundo conspiciuntur.Sydera,Eleméta, cæteraque fuperiora corpora primario a súmo ætornoque opifice ad cælefté illam tede& Mundi pulchțitudine ornandă condita fuere elecundaria ad hominū causas, vt ex illis incredibilem villitatem recipere poffint : Imbecillitas hominum con-trarium somniauit, nempè ad sui vsum absolute producta fuisse. Nuquid causa posterior effectu 3 Luna igitur, Sole excepto, efficaciores in terris effectus demonstrat,&cum ad Elementoru natura approximat, vires suas intendit. In natura humida tăquă Regina & dominatrixyiget, vt in fluxu&refluxy maris apparet z& ferè per hora spatių illų remora rur quia cum Luna per quatuordecim gradus(quindecim enim equalé horam conficiunt) retro cedat, motu proprio tardius oritur, ex quo fiO ceanus in meridie littora occupaverit, die sequet i ho? raprima, altera hora secunda recurret: Luna enim totide fere horis cursu remoratur : ex quo apparet in humidiorirad Construction of an of

. 4

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 4.62 bus multu præstare, Gristallu non solu ex aqueo, sed ex qualitatibus fibi institis, Lune subest, & cũ ca sympathia haber: Pro nunc rationes eoru relinqua, qui opinantur, materia istius lapidis elle équa cogelstam, cu in illius electione fundamenta illoru diruerimus: Si sympathia quæramus, no solu illa inveniemus, sed & cognatione. Ex tali năq; Lapide instruméta coficiuntur, quælumini Lunæ in noce opposita, per multa distatia res demonstrant, sic litteræleguntur,& fingula facili medio secernútur, sed & vt amicis familiaribulque, in longinquis remotilque locis comorantibus, quis loqui possit, & resposa accipere. No admiranda tamé hæc admodú:ná ex forma instrumenti id acquirirur & assequitur. Peroptime igitur forma erit aptada, accomodandaque, non enim hoc per reflexione & repercussione radiory solis demonstratur. Optica enim omni eum speculo non cristallina materia copacto fed vitrea , facili medio operabitur, cognita metrica ex diaphana proportione cuilibet demöstrare permittetur. Instru méta verò no cturna ad Lumé Lunæ, alia viâ alioque medio funt adaptăda , & Gg ij

Digitized by Google

464 Sympathia VII. Metallorum, dolada. Non solu veru & Minerale Cristallu requiritur, sed forma tali proportione accomodata, vt radij per reflexio nem ingredientes non dispergantur, aded vniti & in vnum collecti, vt aliam, minorem percuffionem (inde & reflexionem) in angulis inftrumenri criftallini, validissime efficiant, & mutuo simul ad angulum medium concurrant & reuerberent. Forma Cristalli potius in cona quàm in conuexa terminari de-bet , in qua , quibuídam proportionibus metricis observatis, anguli concaui contineri debent. Totum magisteriu & secretum in forma instrumenti confistit, quod non de alia materia quàm Cristalli effici potest, cùm materia vitrea haud ad perfectam instruméti formam reduci valeat. Affabre namque opportunis necessariisque magisteriis dolari debet. Sympathia ex qualitatibus quas fibi inuicem communicant elicitur, non quod qualitates illot u ad ef. fectu perducăt, sed qualitates in materia infitæid producunt. Ambo enim æqualigradu ad inuicem se nectunt, & copulār. Modo ad alia (ecretiora afcedamus.

Luna motum proprium per viginti octo dierum spatium terminat & absol-

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 465 uit, in quo tempore totum Zodiacum perfigna decurrit: qua de re Sapientes ex illius motu viginti octo manfiones Lunæ attribuerunt: in quibus varias diuersasque potestates acquirens, varios quoque demonstrare effectus debet. In qualibet mansione per duodecim gradus & minuta moratur, quærecenfere perlongum effet, eo magis cum à doctissimo viro idem per peculiarem Tractatum fuit demonstratum, Cristalluin mediante sympathia, viginti octo proportionales effectus in sui lumine & claritate, dum à Luna per reuerberationem radiorum illuminatur, demonstrat. Primus vocatur dispositionis, secundus viuificationis, productionis, illustrationis, clarificationis, illuminationis, emissionis, reuerberationis, ignitionis, contributionis, reflexionis, circuitionis, ostensionis, scintillationis, emicationis, irradiationis, detectionis, participationis, inflammationis, denodationis, percussionis, communicationis, concessionis, visionis, conuisionis, deuisionis, intellectionis, & tandem vltimus tacitæ loquutionis.

Mutatio status Lunæ, quantum mu-Gg iij

tationi Cristalli æquipolleat, ex intuitu iudicari potest, cum ex varietate vnius, alterius varietas appareat. Lunain conspectu Solis, non vt cæteræstellæ, amittit totale lumen, sed præsernat illud mediocriter.Criftallum in quauis poli-" tione aliorum lapidum vel geininarum validisfimè retifict suu lumen: quod in cæteris transparetibus Lapidibus non apparet, quin statim deprimantur. Etia ab ipsomet Cristallo si ex calore luminis Lunę similitudinem quatimus, none pallori illius Cristalli color assimilatur? Tanta est inter hunc Lapidem & Lunam fympathia manifestisima, vt illam per demonstrationem elucidare superfluum iudicem. Luna habet Cristallum tam proprium& effentiale, vt luum denominatiuum meritò dici possit. Ex natura humida illi copulatur, & ex frigida ab illa ipfum dependet. Nam cum media inter infima (terrestria nempe) & celestia appareat, ratione sux humiditalis, solis calore interueniente, superiora inferioribus copulans, vi quadam attractiva, ac virtute copulativa generationi præest. An à Sole lumen recipiat, haud dubium est, etsi ex recen-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 467 tioribus quidam lumine proprio cam gaudere, 'probare conctur, Catenam Argenteam illam, Solem verò Forque aureum voeans: A quibus omnia per fe distincta & caulæ vniuersales coincidunt & fimul alligantur ab imis ad suprema peruenitur, & in vnitate cuncta lublistunt, ac per vnitatem connectunrur : quæ rerum connexio paulatim deprimitur & elevatur. Non convenit Terræ cum Lapidibus, Lapidibus cum Plantis, Plattis cum Mixtis (quiz Plan-Fanimalia Latini , Gręci Cuáqula vocant)Mixtis cum Animalibus, Animalibus cum Homine, Homini cum Czlo, Cœlo cum Intelligentiis, Intelligétiis cum Deo.Maximuin ergo discrimé inter Solem & Lunam existit, cùm illa materialis, Sol formalis dicatur. Ex quibusfallax illorum opinio'apparet, qui dicut, Lunam crescentem instar Solis areleere & calefacere 3"eum contrarium experientia nos doceat, nam crescente ca, siue in suo incremento, cunctæ'res humore implentur', decrescente, siue in suo decremento, humores minuuntur. Non valet natura humida ad instar Solis calefacere, Gg iiij

Digitized by Google

468 cùm ad caloré intensum ex humida minimè valeret. Tamé vt Sol per annum, ita Luna per mensem, cæteris paribus, suum æstatem & hyemem demonstrat. Et fi multæ æstates, & multæ hyemes in Solari anno respectu Lunæ nobis elucescerent ; tamen si respectiue, vt prædiximus, consideratur, non erit absurdum, & a ratione alienum. Sol in quatuor Gœli cardinibus temporum varietatem ad tres menses duraturam demonstrar, puta in puncto Arietis Verem, in puncto Cancri Æstatem, in puncto libræ Autumnum, in púcto Capricorni hiemem. Luna in suo cursu & anno transiens per cadem cardinalia signa&puncta , nonne caldem variationes in inferioribus efficere valebit, cùm ex propinquitate terræ efficacior erit? Non equidem tam diu duratura, cùm annus folaris terminetur per duodecim menses, Lunaris verò minus vnius mensis: ideo suo motui commensuretur, qui non aliud dici poteft in curfu & motu Lunæ, nisi auctio & decrementu caloris & frigoris, prout tempori dabitur opportunum esse. Luna à Sole illuminata, modo tota clara apparet, modo obscura, modo plena, modo semiplena G VII. Lapid. Select. ad Planet. 469 iuxta illerum coniunctionem, oppolitionem, & alpectu u fextilis vel quadrati configurationes. Ex hoc etiam Criftalli fympathia apparet. Criftallum non æqualem femper demonstrat claritatem & diafanitatem, nam ex nimia terræ densitate obscurum aliquando, & perfectissimum apparet; & sic de cæteris in ipso accidentibus, quæquidem ex suis cum Luna communibus qualitibus ipsi insunt & contingunt:

Luna eft vltima Planetarum, aliorum Planetarym claudens ordinem, tamen fi immediate postElementum ignis cónumeretur, prima erit inter Planetas, & cùm inferiora disponat, meritò cæteris præstare videtur. Cristallum, licèt sit gemarum & lapidum vltimum, tamen cũ claudat ordinem illorum, merito à tali dispositione dignitatem acquirit. Luna recipit influx us superiorum Corporum cælestium, inferioribus communicado. Cristallom est dispositum aptumque recipiendi, respectu suz materiz, omnes formas aliorum lapidum & gemmarű, se aliis per materiam communicando, cum sua materia sit ferè vniuersalis ad dispositionem aliorum.

Patet igitur Lunam & Crissalum ex qualitatibus quæ dant esse, non sympathiam mixra, sed absolutissi adinuice habere: Ex Metallo, népe Argento, idem erit faciendű: namvnitum Crissallo pulcritudinem & virtutem acquiret, adeo vt vnum alteri communicet.

Ecce iam omnium inferiorum adinuicem, & ad leptem Erraticas lympathiā, pro nostroposse demonstrauimus; non adeo (scio) tam exacte vt etiam desiderari possit. Restat vt triplicem Armoniam Colligamus, & consonantiam percipere ex tali rerum modulatione valcamus. Infima supremis vniamus, & quid-in illis Physicæ considerationes valcant attingamus.

Num trina Armonia effectus supranaturales demonstrare valeat.

CAP. IX.

CCBiam Cœlum & Terrá, aëre medio, trina cópagine copulata. Eccettium vocú armonia, ab inferioribus ad fupériora modulata. Ecce

Digitized by Google

& VHI. Lapid. Select. ad Planet. 471 deniq; à Terræ meatibus, víque ad vltimaCœli spatia vnica connexione pertigimus. Aer, Cœlum, & Terra visuntur: Planetæ Metallis, Metalla Lapidibus, Lapides vero fingulis corum correspodent. Immo fibimetipfis mutua visione colliduntur.NouumChaos in vnű collectu diftin/ctum apparet. Quid mirum, fi per naturales ascensus aliquando tota coleftis machina luftratur ? Quid mirum, fi vnico oculorum intuitu, per intellectualem visionem, totum Mundi conuexum absque vacuo vilo vndecumq; apparet? Per trinam intellectionem ad vnică operatione facili methodo peruenitur. Corpori trimetro nil addi poteft:nälegem exiftenté aliis legé dare competit. Mens, Intelligentia, & Angelus, Naturæ Ministri dicutur. Planeræ, Metalla, & Lapides in vnum per Sympathicam connexionem adunati, multum valere poffunt:

Arabes ad Magicas operationes talia ponétes, Anulos, Imagines & Sigilla ex trina lympathia fabricăt: quorum virtutes, efficăcias & potestates sub quibus da observationibus compactas mirabilia prestare posse some actas mempe

dissidentium conciliare, morbos pellere, inimicos superare, & multas denique vanitates autumantes, credibiles ex miraculis se denominare iactantur, prout Planeta, Metallum, & Lapis ad tales producendos effectus, ex qualitatibus & proprietatibus fibi insitis, fuerint disposita. Saturnus ad bonorum acquisitionem, supiter ad dignitates & honores, Mars ad bella & hoftes, Solad gratiam Magnatum, Venus ad defideria & affectus, Mercurius ad doctrinam & eloquentiam, Luna denique ad profpera itinera : que ad amussim recensenda non crunt, neillorum blasphemiæ & mendacia proferantur. Illis contradicere conabor, & per veram & phyficam demonstrationem reijciam. Exempla adducta, tanquam falla, non recitabo, de Hebræo nempe Eleazaro, de Eudemo Philosopho, & ne incomplet xillorum remanerent blasphemiæ in cœlum ctiam os suum posuerunt, cum de san-Aisimo Dei seruo Moyse similia enarrant.

Illorum trium Sympathiam per demonstrationem cognouimus, quæ non nist in rebus physicis mutuus consensus

& VII. Lapid.ad Planet. Select. 473 dicitur : ad inuicem se amoris vinculo complectentes, Naturæ in illis continuatio apparet, quemadmodum in Magnete & Ferro, que licet fint corpora diliun cta, & leparata, tamen Natura luu sequens ordinem, continuatione in illis viens, vi in vnum conueniant demonstrat. Lapidum cum Metallis ex mutuis illorum principiis cognationem etiam demonstrauimus, simul corum adpeculiarem Planetam sympathiam cognouimus. Vt verò supranaturales producant & operentur effectus, neque Lapidibus neq: Metallis concedetur. Aftra influunt in inferiora motu & lumine tantum. Observatio illorum motus ad Metalla conficienda præparandaque, ad lapides sculpendos characterandosque nihil præstabit: & si valeret, ex coru rapidilsimo curlu verum punctum & colistentia haud haberi pollet. Si enim talis vsus physicè extaret , in quotidianis vlibus appareret.

Virtus aliculus agentis, licet ex se habeat extentionem, non tamé nisi in materia æquè disposita valeret. Insluunt equidem causa secundæ, sed insluxus dare necessitatem erroneum esset cre-

Digitized by Google

474 dere. Prolemeus licet Aftrologorum, Princeps, talem necessitatem ab Astris remouet : Corpora cœlestia, inquiens, non agunt sua fignificata inenitabiliter, neque vim coactiuam vllam possident Adinuentus Astrologiæ víus, non ve futura indicet, sed ad motum Planetarum, & curlum cognolcendum, & vt aliquid vtilitatis & decoris ad Mundi ornamentum habeatur, Inde hominum curiosa inuestigatio per ymbram pauca percipiens necessitatem progrediendo in illis elicere voluit, & liberam hominis voluntatem Angelico intellectu præditi deprimere conatus est. Diaboli insuper figmentum repertum fibimetipli demonstrauit, & Magiæfallæ detestabilibus Mediis cognitis, à veris deuians falla sequutus est, vi à falsis verapercipere posse crederctur. Hinc illas Sigillorum, Annulorum, Chara-Aerum ignotorum, Signaculorum, Imaginum, & cæterorum ideas demonstrauit, quorum falsitas & deceptio (cum per le apud peritos pateat, contradicere, impugnareque defino. Tantum quæ ad Astrologiam spectant, aliqua tangam, vt vltimo loco de verorum

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 475 Characterum & vere Magiæ víu aliqua nouissima proferam, vt lecretorum studiolis deletuiam. Axioma vulgatisfimum currit, Astra nullam vim coactiuam in inferioribus, led tantú inclinatiuă ex humorú qualitatibus demonstrare.Quatuor humores in corpore existé. tes, varia accidétia in suppositis producunt, puta humor melacolicus, flegmaticus, colericus & pituitosus. Ex quatuor iftis diverlæ animi motiones apparent, prout corum aliquis in eo prædominatur, & agitat, puta lætitia, triftitia, irascibilis, colera, & similia.Humores verò in quatuor qualitatibus exiftentes eo magis & minus agitantur, quo maiores talibus humoribus suppositæ in illis existunt vires. Qualitates similes in Planetis, (vt demonstrauimus) existentes denominationem ab eorum effectibus tribuunt : nam fi qualitates Saturni vigetin supposito, Saturninos appellamus, puta triftes, cogitabundos, & fimiles, que accidéria ex humore qualitatibus Saturni simili deueniunt: nam melancholia ex nimia siccitate defluit, quæ qualitas Saturno competit: Sic de Martiali, calido nempe ex hu476 Sympathia VII. Metallorum, more cholerico : de Iouialibus temperatis ex humore fimili, & fic de fingulis: Non ergo à Planetis seu abAstris denominatio elicitur, sed per similitudinem humoribus cógruam cognofcitur. Merito inclinatione tantum demonstrant, quia qualitates alicuius Planetæ inclinant tali humori ex illius qualitatibus compacto. Inclinatiue dicunt habere ad aliquam virtutem vel vitium propéfionem. Nam cùm voluntas fit libera, ad vtramq; dispositionem se extendere valebit. Inclinatio licet det faciliorem ingressum, & difficiliorem regresfum, ad vitium nempe vel virtutem, tamen v bi lumma repugnantia, ibi nobilior de repugnatibus victoria. Ille quippe optimus censendus est, qui malis inclinationibus resistens, bonos habitus adipisci conatur. Nã licèt in naturalib" meritü aut demeritü nő appareat, tamé qui vitiis à qualitatibus & humoribus deuenietibus refistit, & repugnat, summam meretur laudem. Qui verò infitas virtutes relinquens vitiis se profanat, dedecore & opprobrio vexabitur. Propriæ voluntati in malo inclinanti repugnando refistere nil nobilius, nil decentius.

Digitized by Google

& VII. Lap. Select. ad Planet. 477 tius, nil denique præftantius.

Si enim lecundæ caulæ ex corū qualitatibus non inclinationē tantum, fed fua fignificata incuitabiliter demóftrarent, & ex hoc homo quafi fatali lege & neceffitate aftrictus, aftris fuppofitus & deuinctus reperiretur, ne ab Angelis, fed à Brutis non folum minoratus diceretur & appareret, fed illius códitio Brutorum peior extaret.

Effectus naturales à lapidibus & mineralibus deuenire non absolute negatur : à Natura aliqua ex illis plurimum ornata fuisse cognoscimus, sed vt effe-Aus legi naturæ repugnátes ex illis progrediantur & apparcant, omnino ablurdum. Licet attractio ferri in Magnete fit conspicua ramen effectus naturalis tanquam opus Naturædici debet. Natura enim ex operibus continuatis in vtroque se demonstrat, puta in attracto & attrahente. Attractio ex se miraculu haud demonstrat. Iaspis sanguinê sistir, & hoc opus naturæ, ex qualitatibus in illo existentibus, puta frigiditate. Natura in tali lapide virtuté & proprietatem demonstrans, etiam sanguineas guttas in iplo collocauit, & illum ipfis notauit.

Ήh

Digitized by Goog

41 Sanguinem fistere non est contra ordinem naturæ, cum ab omni frigiditate talis actio producatur. Opalus multis coloribus à Natura ideò ornatus, vt in illo tales virtutes & proprietates cenfeantur, quæ in propriis Lapidibus & Gemmis, vbi colores illi extant, cernutur. Tamen virtus illa ab Opalo deueniens non contradicit ordini naturali. Hilarem gestantem reddere, cor corroborare, & similia, ex viuacitatibus & colorũ amœnitatibus, ac ex radiorum effluentiis deuenire poffunt. Nam per oculorum meatus spiritus emittuntur & recipiuntur, qui ad cerebrum, ad cor, & ad cæteras spirituales corporis partes euolant, ibiquidquid per visibile prius operationem agitabant, confirmatione alienæ virtutis participant. Hincin deferente & in aspicientibus pari progressu, naturales effectus demonstrare valer.

Inuisibilem reddere, ab armis tutum præstare, thesauros inuenire, & similia, contradicunt ogeri Naturæ, cùm Natura ad hoc non se implicet, ideo fallaciffimæ, vanæque indies apparent.

Sympathia Metallorum, Lapidum, & Planetarum, in hoc volumine descriptatantum ad resphysicas se exten-

Digitized by Google

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 479 dit. Non enim Sympathia est effectus rerum Metaphysicarum. Aliquoties in Medicinis talis sympathia apparet, & aliquas operationes suis locis adnotauimus, in Magicis verò minime, & falfitas euidentiffima. Quid ex se Metalla possunt? quid per se Lapides? Charaeteres in illis incifos nullius effe mométi, nullumque significatum habere demonstrabo. Planetæ qua via influant demonstrauimus, Metalla per Sympathiam Erraticis conueniunt, Septem illi selecti lapides cuique Planetædicantur. Sunt etiam & alij lapides ad Planetas spectantes, nulli tamen corum exproprietate & effentia tam effentialiter per Sympathiam illis appropriantur, quàm cæteri illi selecti, & per vera Sympathia descripti, Efficaciore in illis septé enumeratis per qualitates & proprietates naturale lympathia cognouimus.

480 Sympathia VII. Metallorum Solaris lapis Auro vnitus effectus naturales ex mixtione qualitatum in Medicina demonstraret, prout etiam sympathiam cognouimus. Sic de cæteris Lapidibus & Metallis alicui Planetæ propriis, à quibus tantum qualitatiua virtus à principio illorum productionis accepta efficacior in effectibus apparebit. Patet ergo contra Arabes ex illa trina connexione non nisi naturales effectus cognosci posse.

Et cum experientia cóprobatur virtutes aliquas in quibusdam lapidibus reperiri, virtutes habere vllas minimè negandum eft, cùm iam demonstrauerimus ab elemetis sine ab corum formis recipere virtutes & effentias. Si aliquádo in illis supranaturales effectus apparent, non absolute ex lapidibus proueniunt. Deus enim Opt. Max. instrum Etaliter per ministerium sanctorum Angelorum in illis operatur, vt in Adamāte summi Sacerdotis ex coloris mutatione Hebræo populo apparebat. Aliquando etiam permissive per Angelos Sathanæ. Occultas verò causas in Lapidibus reperiemus, fi differentiam aliquam in quibusdam consideremus. Ná & VII. Lapid. Select. ad Planet. 481 in aliquibus corum ciuídem qualitatis; differentia virtualis apparet. Alter enim virtute præditus exiftit, quæ in alio fimili minimè viget. Aliqua ergo productiua & occulta virtus alteri corú ineft.

Pari ratione Magicas Metallorum vires tam activas quam paffiuas negamus: cùm ncq; à Planetis influxus, & virtutes aliquas recipiant, neque aliis concedere poffunt. Si virtutem aliquam possident, Medicinæ præstabunt: nam aliqua exillis per præparationem accommodata, ad varios à corporibus pellendos morbos, optima censentur. Tamen ne quis talem extremum &violentum medicamenti v fum temerè recipiat, confulo.Sæpe enim contingit, vt loco fanitatis & valetudinis, continui dolores & ægritudines acquirantur. Quinimo aliquando & vitæ finis acceleratur. Paracelfi tempore hominum complexio vigorofior crat, violentia humorum non fuperabat, neque etiam adhuc do &isfimus vir est in viuis. Licet multi Paracelfistæindies pullulare conspiciantur, Metalla æquè præparare, & ex illis olea, fales, & effentias extrahere non fingulis tam facillime conceditur. Naturz illud

Hh iij

Digitized by Google'

miraculum Paracellus vixit, quid nouissimi facturi sint, experientia continuo ex illorum medicamentis demonftrat. Metalla equidem septem, Planetis septem respondentia, ad septem præcipua hominum membra accommodari aptarique per Medicinam vtique polfunt; ad Magiæ víum nullomodo. Annuli ex taliMetallo confecti, figilla, imagines,& fimilia, qua ratione à Planetis influxus & virtutes recipere poflunt, cùm iam non in fieri existant? Causa secundæinfluunt per qualitates infitas in materia æquè disposita. Metalla à loco fuæ confistentiæ egreffa, depurata, & separata, virtutem attractiuam & dispositiuam, non secum inde asportauerunt, cùm iam conclusum sit, locum ratione virtutis infitæ dare effe productivum, aere mediate in ente producto:aer enim copulat inferiora superioribus, ibi productio, non autem in Metallo depurato. Arabes formiant fieri posse per sculpturas sub constellationibus & aspectibus: Quantum erroneum falsumque sit tale illorum dogma nuncapparet. Dato vt veræ sint illorum falsitates, impossibilitas tamen operationis clarissime inno-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 483 tescit, cùm nulli homini licètin Astrologia peritifsimo, liceatverum punctum alicuius figni fiue Planetæ vel Syderis, ex eius motu fignanter reperire, vt in illo puncto (iuxta dicta Balemis) fignare & celare debeat; Siper figuras & calculos Astrologicos, ex diuersitate calculorum & computorum id minimè fieri possit: adeo vt verum punctum & motum alicuius Stelle perdifficillimum fit reperire, qua ratione in recipiendis influxibus, in quibus exactifsime pun-Aum & coniun Aio, vel quiuis alius afpectus requiritur, facili via secundum Arabes operabitur?

Concludendum igitur Sympathiam non se extendere nisi in Physicis:Fabulationes verò, seu deceptiones Arabum dimittendas, vt vera Magia, & qui sunt veri characteres, & quæ per illos nobis eueniant, cognoscatur. His cognitis Deo gratias agentes, Tractatus Sympathie terminabitur.

Hh iiij

{

Vera Magia, verique Characteris vera Descriptio.

CAP. X.

A GI Æ naturalis fundamé-ta & radices in rerum specifi-carum cognition eversantur, sub cuius nomine vniuersarum scientiarum genera connumerantur, quæ merito ad tres tantum reducuntur scaturigines, à quibus vt à fontibus infiniti propèriuuli pullulare& (caturire videntur, Naturalem Philofophiam primam, Mathematicam secundam, & Theologiam tertiam appellamus. Magos equidem illos nouimus,

qui omnium scientiarum culmen posfidere conspiciuntur. Prius enim à rerum exordio principia cognoscentes, ac Naturæ occulta penetrántes vnionem çaufarum perceperunt, à quibus effectus produci videntes confirmationem inde per experimenta habuerunt: lætantelque ad tam mira naturæarcana introduci, exactissimam corum co-

• VII.Select.Lapid.ad Planet. 485 gnitionem conceperunt. Tandem ex cognitione internum affectum cogitantes mirabilia efficere visi sunt. Igitur cognitio alicuius rei per esse specificum ad perfectam scientiam absolutissime ducit, quâ ad inuicem perproprietates cognită & vnită, mira apud imperitos viluntur : tamen res Phylice apparent, & per naturalis Philolophix inueltigationem operantur: Sunt equidem quorumdam hominum præclara ingenia, quæ sub mira celeritate & perfectione ea efficiunt, quæ ne longo quidem tempore ab ineptis & rudioribus excogitari possent. Secreta à natura absconsa per vigilantiam, studium, & laborem à profundo illius antro in lucem adducere, multam admirationem parit. Nam dere occulta aliquid producere, quo hebetes hominu sensus illudi possunt, hoc cos à veritatis tramite sepe deducit

Scala igitur Naturæ primò describenda erit, vt inde ingressus pateat. Per duo interualla, sensum nempe, & iudicium, ascendendum erit, cuilibet gradui convenientem operationem adapptando. Intellige in sapientia, & disce in intellectu. Humanus intellectus quæ

486

suprà sunt in sapientia intelligit, quæ verò infrà sapit, in intelligentia percipit. Iterum sensus exterior statuit rem ab obiecto per species oblatam, interior verò per abstractionem specierum & fantafiæ peculiaris. Iudicium inter vtrumque ex apparentibus inuestigando discernit. Ecce ex sensu & iudicio, ascensus præparatio, à qua rerum apprehésio per decem operationes in decem essentias distributas elicitur. Prima vocatur obiectum, secunda aer, sensus exterior, sensus interior, fantasia, iudiciũ inferius, iudicium superius, ratio, intellectus, & Mens. Mens ita agit, vt ex indistinctis distinctionem concedat, quæ fola equidem pars diuina, anima animæ, & cor cordis nuncupari deber. Ascendendo à primo gradu víque ad vltimum, omnium scientiarum distributiue per distinctionem fit cognitio. Si caulæ cognoscuntur, inde effectus apparebunt, ecce obiectum. Aer per diafanum ex visibiliad exteriorem sensum perducit, qui interiori repræsentans fantasiæ concedit & tradit. Statim pars inferior debilitare onusta ad ea quæsua sunt conduci desiderat : à su-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 487 periori iudicio tamen retinetur, & rationi vt operetur tribuit. Intellectus triplici via per triplices suas distinctas operationes agit. Mens gaudens, quæ possidet miro ordine percipit, percipiendo intelligit, & intelligedo distinctione naturali distribuit. Ex triplici verò intellectus operatione vnam dum taxat terminat. Simplicium apprehenfio, ecce prima intellectus operatio: compositio, & diuisio, secunda : discursus, tertia. Mens licèt tres æquè bonas cognoscat, tamen operationem tatùm fibi ve spirituali portioni satis esse demonstrat.

Hinc est, quòd cùm Magiæ naturalis cognitio sit secretarum rerum contemplatio, in naturis, proprietatibus, potentiis, qualitatibus, substantiis & virtutibus etiam consistentiam habere tenetur, & rerum vnio per applicationem dicitur. Hæc est illa omnium scientiarum Domina & Regina, quæ in Philosophiæ cognitione versatur, regit, suumque dominium exercet.

In Mathematicis verò fimili ferè Via cadem progreditur, dum de rebus

488 Sympathia VII. Metallorum, à materia separatis agitur. Mathesis cognoscit prout res sunt, in dimensionibus, numeris, speculationibus & similibus à materia omnino sciunctis & sublatis: & licèt Astrologia in materiis coiunctis versetur, tamen non absoluté inmathematicis reponitur, merito enim Aristoteles libris quatuor de Cœlo Physicas disputationes coniunxit, & propter retum obscuritatem partes aliquas intactas reliquit, & ab omni motu, à quo longissimeMathematica recedit. Magia igitur in Mathematica, pari via (separatis exceptis) suas dirigit cognitiones.

Sacra verò Theologia, ab omni denique diuerfitate, à superioribus demostratis suam sacratam Magiam producit, licèt à rebus naturalibus originé trahat, deuenit tamen ad effectus supranaturales. Nam in centro terræ omnia lustrat, in profundo maris cuncta nominat, in aëre vniuersa prospicit, in calore ignis omnia tangit. A quatuor animalibus per quatuor elementa firmissimè stabiliterque vagatur. Que calida frigida, quæ frigida calida reperit, quæ verò mixta distinguendo nobilitat, que

& VII. Lapid. ad Planet. Select. 489 segregata segregando dirigit & colligit, in confusione ordinem præmon-ftrat, in ordinem distinctissimum confuía reponit, & quæ tandem nullum ordinem cognouerunt, per illius accefsum ordinantur. Hæc per alta maria sic. co pede dea bulat, fine pennis volar, & cellissima quæque montium cacumina, totiulque aëris Regionem transcendit. Per deserta ferarum lustra, per venenatorum serpentium ac draconum cubilia tanquam per regionem tutisfimam, fine vlla læsione deambulat. Venti ad illius præceptum & iuflum quiescunt: pluuiæ ad illius præsentiam transeunt: grando, imbres, & tonitrua, illa apparente, fugiunt, impetumque dimittut. Vniuersorum Domina, triplici incedes ornata corona, ab omnibus fimul colitur, amatur, & sancto timore formidatur. Patres nostri priscis illis temporibus obnixè hanc cognouerut, & mediante illius scientia mirabilia vbique perpetrauerunt, omnique in euentu lalui facti sunt. Primus omnium parens Adam hanc v tique cognouit, dum ex lapíu mærore penè exanimatus illam consolatricem habere meruit, & homi-

nem iustum pacificumque suo peccato remedium'allaturum, & à sua progenie nasciturum intellexit. Hæc primi hominis prima cognitio.O rem gratam defiderabilemque!Quid commodius?quid acceptius? quid conuenientius aut ap-tius præstari possit?Hanc Enoc cognouit & possedit, quando raptus suit, & illuc fublatus, vbi inundantium aquaru motus penetrare minime valuerunt. Non enim in aëre suspensus est, non inter aquarum vortices, non denique in Arca seipsum exhibuit, sed à Sacra Dei Scientia tutus illic permanfit, vbi pluuiæ lacrimarum tutiorem viam demonstrabant. Hanc Moyses absolutisfimus Dei minister cognouit, & possedit, dum Magnalia in Æhypto, Mirabilia in terra Cham, & Terribilia in mariRubro perpetrauit. Aquas faxum percutiendo produxit (loquendo tamé illi præceptum fuerat, vt via æquitatis & clementix, non iudici, , aqux impetraripossent)aquashinc inde vt murum diuidendo etiam superauir. Hanc Io-sue, Soli & Lunæ imperando vt siste-rent, Ezechias etiam vt quatuordecim gradus retrocederet, cognouerunt.

& VII. Select. Lapid.ad Planet. 491 Hanc Gedeon, Samion, lepte, cæterique Dei exercituum Athletæ pof sederunt. Paulus ille summi Dei altiffimi à secretis, hanc vidit, cognouit, & ad tertium Cœlum víque cum illa alcendit, eaque reuelante, arcana audiuit, quæ hominibus reuclanda non effe perhibuit. Per illius vocem fratribus annunciauit, corum fan dificationem Dei voluntatem extare. Patres nostri nouissimi hanc in speluncis, in cauernis latitantes inuenerunt : In melotis, in pellibus caprinis angustiati & afflicti, errantes semper secum asportabant, & vt opprobrium hominum apparerent sele occultabant : in occulto tamen radios emittens illos manifestabat.

Caldæi, Perfæ, Indi, Brachmanæ, Mecubales, Magi denique finguli hans ex nomine tantum haud cognouerunt: fi vtique cognouissent, alio mo. do loquuti fuissent. Optimè equidem, diuina luce illuminante, tres illi Reges & Proceres cognouerunt, & adorauerunt, & terribilium ira cos non terruir, Angelum reuelantem ab illa

492 Sympathia VII. Metallorum,

meruerunt, vt ad propriam regionem alia via pergerent, & Angelicis confolationibus funt gauifi. Regalis fapientia, fancta & illuminatiua doctrina, quę humilibus dat incrementum, fuperbos autem in fapientia corum dispergit. In duodecim pauperrimis adeo viguit, vt in omnem terram sonus illorum audiretur, & in fines totius mundi corum verba perciperentur. Tantum vno solo imbuti & fignati charactere.

Sileant profani & stulti Arabes cum fua falla Magia & doctrina: Sanctam & diuinam Sapientiam annuimus : quæ vnde sit, & vnde venit scimus, & per vera exempla demonstrauimus. Illa vnde exicrit nescimus, immò à tenebrarum Principe exordia & increméta tenere fatendum. Noftra equidem conuerfatio in Cœlis cum Patribus nostris effe debet, quia Saluatorem expectamus, Iudicem & Redemptorem. Cognouimus redemptione, expectemus iudicium. Veniet equidem & non tardabit, morulam vllam non faciet:ecce iam in valuis domorum San cta Magia nos docet, compellit & iubet, vt paratos nos ad iudicem expectandum suftamus

& V I I. Select. Lapid.ad Planet. 493 ftamus, ne lampades extinctæ ex torporeinueniantur, ne januis claufis illucintroire minime valeam⁹. Charactere vero nos munitos ac armatos effe oportet, qualis fit,& qua via inueniatur, dicédű.

Multi & propè infiniti Characteres in Magicis apparent, quorum falsitaté & detestabilem vsum recolere & recenfere, non solum impium, noxiúmque, verum etiam impossibile foret. Varietas illorum vanitatem demonstrat. Quid figna voluntariè adinuenta prodesse valebunt? Magi impij & profani ex illorum peruerfitate fallóque dogmate, vt discipulos & sequaces post se haberent, fimul etiam ad pœnas focios, figmenta talia & ludibria repererűt, & quæ minime cognouerunt stellis ac Planetis tribuerunt. Que & qualia fint & cuius valoris, experientia ipfa huc víque demonstrauit ac quotidie demonstrat. Signa nullius fignificati nil fignificare poffunt. Cur ab alijs audire cupis, cùm tu te ipfum non audias!

Illi veri sunt tenendi, qui in signis & figuris significata demonstrant, vt qui Hebraicis literis adnotantur & scributur. Literæ enim Hebraicæ Chara&e-

494 Sympathia VII. Metallorum, res dici possunt, qui per configurationem fignificatum habere valent, vt de nominibus divinis ex sacris libris deductis, ac filiis Israël pertibus concessis distributisque. Quatuor litterarum nomeineffabile varie ordinatum & com. pactum varia quoque Dei sümmi attributa explicat, nec non ad diuerfa imploranda justa eius significata deueniunt, quemadmodum tale nomé quatuor characteribus in Thiara fummi Sacerdotis insculptum ctiam prædemonstrabat. Litteræ sine characteres Hebraici laudandi sunt. Nam deillis di-&um fuit. Et hi funt Velut instrumenta in opere diuino, Ideo veriores & prestantiores cæteris, qui nullum sui principium demonstrant. Nomina Hebræa in quauis fignificatione minime immutanda esse sapientissimus Theologus & Philosophus asseuerabat. Nam Hebræorú Characteres Cælorum configurant imagines: Qui Cœli instrumenta, quibus Deus nobileum agit, dieuntur. Dæmon vt aliquos per idololatriam perdat, alios velut fimia, nullius fignificati, nullius efficaciæ & valoris adinue. nit. Nônne sanctisfima Dei nomina, &

Digitized by Google

.

& V I I. Select. Lapid.ad Planet. 495 Christifili, eius Characteribus scribuntur? Nonne in Hebraicis Character Spiritus săcti apparet, per quem remiffio fignificatur peccatorum? Sed cæteris Hebraicis postpositis ad sanctiffimum, inuictissimum, & infiniti valoris & efficaciæ Crucis Characterem properamus. Nam quemadmodum qui hunc sacratissimum Characterem sanguine proprio sacrauit & fortificauit, tenet nomen super omne nomen, vt cælestia, terrestria & infernalia genu flexo ipsū adorent & contremiscant : (Dæmones quidem vsque adhue contremiscunt, cùm Christi nomé inuocatur) Sic Crucis benedictæ character insuperabilis ab omnibus colitur, adoratur, & obeditur. Hic est Character qui innumeram hominum multitudinem ab Angelo percutiente saluam fecit. Hic est ille Character quo nos fignatos effe diuina vox imperat. Per Crucem sanctam sanctæ magiæ demonstrantur & perficiuntur operationes. Per Crucis characterem cunctanobis subijciuntur, & Principes Rectorésque mundi & tenebrarum, o. bedire, & mandata summo Imperio præcipientium exequi coguntur.Quid Fi ij

Sympathia VII. Metallorum, 496 falsitas characterum ? Quid signacula diabolica? Nunquid Regnum Sathanæ erit diuisum?Deceptiones apparent,fallaciæ deteguntur. Character Crucis Christi, per quam mundus fuit redemptus, est omniu efficacissimus. Per hunc maximæ authoritatis Chara&erem Patres jam enumerati luam sacratissimam fcientia & Magiam demonstrabant, & aduersus totius Orbis Monarchas vi-Aores apparebant. Per hunc Characteremignis non ardet, terra mouetur, aer induratur, & aqua sistitur: ad istius præfentiam totus Mundus contremiscit. Sancta Crux, inuincibilis Character, sub tuo dulcissimo nomine hanc mea repono farcinulam, & huic meo labori tuum Characterem infigo, tibi vouco, & ei, qui te illustrauit & decorauit, cosecro. Ipse enim est ille Lapis summus Angularis, qui vtráque vnum fecit & connexuit, Petra sine manibus à mote impolluto puróque abscissa. Sanctus Lapis non lympathiam, led & vnionem cum Erraticis possidens, nempe cu septem illis spiritibus Dei in omnem terram miffis. Lapis magnus facratulque, ad quem fi quis offenderit non collifio-

& VII. Lapid.ad Planet. Select. 497 nem, fed vnionem faciet. Agnus ab origine mundi occifus , cuius pelle Adamo vestimenta per septem Dei misericordiarum opera, ad lua nuda operieda, in origine illa, adaptata sunt. Agnus fortis vincens de tribu Iuda, cuius virtute,fortitudine & robore liber non tătum apertus, sed &septem sigilla obserata, solutaque fuere. Non percutiendo à tali lapide aquas milericordiarum expostulo, & veniam sities imploro, sed rogando,orando, & gemédo ab Agno illo impetrare intendo. Sitilli, matrique lanct z gloria in lzcula.

Pauca hæc de Lapidibus & Metallis ludens philosophaba. Sed ne locus cotradictionis vllus relinquatur, pauca inferam fol. 407. differens de corporibus cœlestibus ipsa animata esse tribus argumentis probaui. Quæ opinio, & si juxta Platonicos extet, non tamen erronea & salsa, omninóque à side aliena apparet; cum sidei Orthodoxæ, animata vel inanimata esse corpora cælestia, non tepugnet: Nam ex Prophetarum, sanctorumque alloquijs, potius affirmatiua, qua negatiua apparet. D. Aug. in Enchiridion 43. & super Gen.2. D.

Ii iij _{Digitized by}Google

498 Sympathia VII. Metallorum,

Thom. contra Gen. 2. sed clarissime in 12. Quolib. Quæverba vt necessaria & mihi congrua adducam.Ego autem, (inquit) dico secundum August. super Gen.ad litteram, quod non refert ad fidem, fit vel non animatum cælefte corpus.Idem tenet Scot Sen. 14. dist. 2. & alij multi. Ne verò Scholasticorum cópago amoueatur, & lubricam scrupulosorum opinionem offendam, infero opinionem D. Thom.in 6. de Spiritualibus Creaturis, à quo non recedo, & de tali in meis scriptis intelligendum censeo. Angelicus Doctor in dicto loco fic ait. Duplex ergo erit ordo substatiarum spiritualiu, quædam vnitæ corporibus cælestibus, vt Motores, quædam verò erunt fines horum motuum omnino abstracte. Et paulo inferius explicans, infert. Dicere autem vlterius quòd corpora cælestia sint hoc modo animata sicut inferiora corpora, quæ per animam vegetantur & sensificantur, repugnat incorruptibilitati cæleftium corporum. Tandem ad coclusionem dicti quasiti concludit. Dicêdum quòd habent rectores spiritus, à quibus tamen non fic animantur, ficut in-

& VII. Lapid. Select. ad Planet. 499 feriora animalia fuis animabus. Hæc D. Thom. à qua fana fan cháque do chrina minimè recedens in folio 406. huius libri infero. Ex hic paret animam motricem in cælis extare. Et de tali anima tria illa adducta argumenta concludút. Non enim de anima vt forma intelligibili intellexi, nec. D. Thom. cú in citato loco dixit, Quæ per animam vegetatur & fenfificantur, nil de intellectione recenfuit, Ex quo formam intelligibilem omninò excludere videtur, ficut & ego.

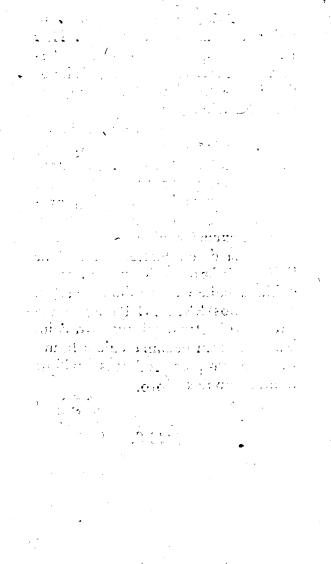
Singula determinationi & censuræ S. R. Ecclesiæ orthodoxæ summitto & exhibeo, cuius Caput adhuc exstat (ad mille annos) SS. D. D. Paulus divina Providentia Papa, quintus : Ad cuius beatissimorum pedum osculum humiliter propero, ac prostratus slexisque genibus supplex adoro.

· Digitized by Google

FINIS.

Ii iiij

INDEX GENE-RALIS RERVM ET

VERBORVM NOTABIlium quæ hoc Libro continentur.

Beston fue Abestus lapis vbi producatur, & eius vsus in candelabris deorum conficiendis apud Gentilcs. p.69 Abistos lapis, eius color ac vistus P.71

Achates, eius colores, species, ac qualitates. D.63.67.

Achates Pyrrhi,

p.171

- Adamas, eius color, quantitas, proprietas, virtutes, ac species 61.62.63
- Adamum impoluisse nomina omnibus rebus particularibus contra opinionem Hebræi. p.350.
- Ægyptiorum figuræ hieroglificæ. 352 Aer conjungit cælestia terrestribus 432. omnium rerum semina continet. **.** 433 Æs quomodo præparandum. 297. & quaratione album fieri poffit.ibidem. Æris fympathia ad Venerem. 374

- Agapis lapis vnde fic dictus, eius color ac virp.68 tus.
- Agirites lapis,

P.75 Agitatoris imago, & cius virtus." ·p.203 Agniimago in lapide. 222

- Alabandina, quis lapis, eius color, ac proprietas, p.67
- Alabandicus lapis, eius color acvtilitas, & vbi reperiatur. P•7

Alabastrum, sine Alabastrites lapis, eius color, ac proprietas, & v binam reperiatur. p.70. 71 Album vndenam caufetur, p.21.22,24

- Alectorius lapis, vnde sic dictus, eius color, ac proprietas. p.66.
- Amandinus lapis, eius color, ac virtus, p.68 69.
- Ametiftus, cius colores, species, ac virrutes 65. 66. quomodo eligendus. 266. lapis Veneris 266.436. cur ebrie tatem prohibet 437. cur gratiam confert. ibid. qua ratione in Adamantem verti possit ibid. eius lautio semen auget 438. ex eius puluere lapis admirabilis ibidem. armonia numerorum ex cius fympathia. ·439
- Amianton lapis, eius color, proprietas, ac víus in comburendis corporibus apud Gentiles. p.70.
- Amiatus, siuc Amiantus lapis, cius color ac virtus. p.72 ,
- Amites lapis, cius color, ac virtus. P.73 Anachites, p.105
- Anancithidus lapis necromanticus, & eius vittus. P.73

INDEX. Andreas Patauinus, pictor egregius. p.169. 170. Androa lapis. P.74 Andromantes lapis, eius color ac proprietas. p.68. Androdamas lapis, quis, cius figura, ac proprictas. p.67 Andromeda, eius figura ac virtus, P-197 198. Anima nullo medio neque creari neque infundi nifià Deo potest. 310 Annulorum, Planetarum, Lapidum & Metallorum Tabella. 259 Antiphates lapis, eius color ac proprietas p.73 Antitaneus lapis. P.73 Antracites seu Antrachas, quis lapis, vnde sic dictus,& cius proprietas. p.68. Apelles, pictor eximius. p.169 Apolonides egregins sculptor. p.167 Aquarij figura in viridi turchefia-230. in viridi jaspide. p.215 Aquilæfigura in Kabrate seu Cristallo. 244 Aquilæ stantis figura in ethite. 1. 219. 235 Aqnilæ feu Vulturis cadentis imago ac virtus, p.198.199. Aquileus lapis. P.73 Aquilinus lymphaticus vbi reperitur, & quis cius víus. P 73 Arabes quomodo procedant in electione lapidum. p.260 Arabica, seu Arabus lapis vnde sie ductus, eius color & proprietas. p.72 Arabum opinio de introductione formarum

in lapides impugnatur. p.392 Arboris figura. 236 382 Argenti sympathia ad Lunam. Argenti præparatio 317. de eo experimentum 318, vt auru eliciatur, 321.vt vala vitrea fiant, & iterum in argentum reducantur. ibid. Atietis figura in Saphiro. : p.205 Arietis & femileonis imago in preciofo lapide. 235 Atietis figura cum medietate bouis. p.226 Arietis ac Leonis figura in lapide aliquo preciofo. p. 212 Armenicus lapis, p.160. Armenus lapis, eius color & proprietas. p.73 Armonia trina Arabum ridetur. 471. nilvalet ad res supranaturales. 472 Atlenicum. , P.104 Afini imago in Chrifolito, p. 205. Afinius fiue Afininus lapis, vnde fic dictus, eius color, species, ac proprietas. p.17,72 Afius lapis, eius color ac proprietas, & vbi p.69 gignatur. Aspilaten Arabiælapis, eius color ac propriep. 71 tas. Affyrij Aftrologiæ reftauratores. 351.352 Aftra nullam vim in vegetabilia influere. 256 Aftrites, Aftrion, Afterius, fiue Afterites, quis lapis, eius color ac forma. p.67 Aftrolabij figura in Saphiro, p.205 Aftrologizà quibus reftaurata post diluuium p.351. Astrologia cur confundir ordinem in Mathe-

.

matica.

488

INDEX.
Astrologiævsus, 474
Afturis figura in Cornelio. 244
Attritus lapis, & eius color. p.68.
Augusteum, quis lapis, eius color, & vnde sic
dictus. p,70
Auis figura, quæ in ore folium tenet, in lapide
parangoni, p.215.230
Aurigæimago, & cius vis. p.203
Auripigmentum. p.104
Aurum quomodo generatur in visceribus ter-
ræ. 387
Aurum virginale ridetur 289 nouum confice-
re licet difficile, tamen no impoffibile, 291.
experimentum ad id 294. fi vna pars tranf-
formarur, rrásformari & aliæpollunt. 295
Aurum potabile, 295
Aurum ignitum occæcat oculos, 371
Auri sympathia ad Solem. 367. eius puluis ad
eum accenditur, 373
Authores qui de Lapidibus scripserunt, 246
vide Nomine.

B.,

Balanites lapis, & eius fpecies, p.97 Balanites lapis, & eius fpecies, p.78 Balanites lapis, eius color ac virtus p.74.ex ardentium genere, 79 Balemis opinio de Sympathia Metallorum ad Planetas. 334 Bafilifci figura, p.213. pugnantis cum Dracone, ibid. & 228. Bafilifci ac Syrenis maris imago. p.228

Bazanites siue Basaltem lapis, eius color, ac p.78 proprietas, Beloculus lapis, Deo Belo dicatus à Syrijs & p.78 cius proprietas, Berillus lapis, eius color, species, & proprietap.75.76 tes. Bezoar lapis, eius color ac proprietas P.77 Bolus Armenus cur inter lapides numeretur, & eius proprietas, P.77 Bonus quis sit censendus. 476 Borax lapis, & eius species ac proprietates p.76.94. p.78 Bronia, lapis. Bruta nobis temporis seu aeris mutationem oftendunt. p.40

Æti figura, & eius virtus. p.200 Calaminaris, lapis, p.92.93 Calcedonius, fiue Calcedon lapis, eius color, p.80 species ac proprietates. Calchophanus, lapis niger, & eius proprietas, p.89. Calcitis. p.39 Caldaicus, siue Callayca, lapis, eius color, & p.89 vbi reperiatur. Caliditas in Planetis quomodo accidat, p.410 p.91.92 Calorites, & eius proprietas, Cambnites lapis, Kbrates aliter, .p.91 p.26 Cameli capitis imago in Onyce, Camites lapis, P-43 p.200 Canis imago ac proprietas,

C.

Canisalabor figura,ac virtus, p. 202 Canis leporini figura in berillo, 239 Capitis hominis cum longa barbara imago in Adamante, p 238 Capitis humani figura in Saphiro, p.205 Capitis & colli figura in vitidi Iaspide, 227 Caprarum duarum figura inter myrti arbores in Onyce, p.206 Capricorni fignum in Cornelio, 237 Caprioli fontis canales lapidificari foliti, p.15 16. Carbunculus lapis idem quod Antrax, eius species, color ac proprietates, p.78.79 Carcina. P.93 Carifteus lapis, p.92 Caffiopera, eius imago ac proprietas, P.197 Catel, lapis, P.75 Catimia, lapis, p.111 Catochites, lapis vbi reperiatur, & eius virtus p.90.91. Caulæ secundæ quomodo influunt. 473 quomodo concurrunt ad productionem, p.391 accidentia ex suis qualitatibus non sentiunt, p.396 Celonia, P.93 Celonites, seu Celontes, eius genera ac virtutes, p.86.87 Centauri imago, & eius virtus, p.201 Cephalicus lapis vnde sic dictus, p.87 Cepheus, cius figura ac vis p.197 Cepionidus p.92 Cepocapites seu Cepites, eius colorac

ŀ

proprietas, P.91 Ceraunius, seu Ceraulus lapis, eius forma, genera, ac virtutes. p.88 Cerui figura, p.211.222 in Iaspide 241.243 in calcedonio, 240 Chael fignorum infignis sculptor, p.209 Characteres fignare impossibile, 483 Characteris veri descriptio, 484. & qui sunt veri Characteres, 493 Chelidonius lapis, eius color, ac virtutes vațiæ p.81.& quando haberi poffit.ibid. Chemites lapis, & eius virtus, 5 p.90. 'Chrifanterinus lapis, p.90 Chrisites, p.93 Chrisoberillus, P.93 Chrisocollus, vbi reperiatur, & eius propriep.89 tas, Chrisolensis, P.93 Chrisoletus, Chrisolemus, seu Chrisolensis vnde dictus, eius speciesac proprietates, p.85.86. p.86 Chrifolitus, eius species ac virtutes, Chrisopilon, P.93 Chrisopis, P.93 Chryfoprafius, lapis, & eius color, . p.90 Chrisoprassus fiue Chrisopressus, vude fic dip.85.95 &us, & eius virtutes, Chrysopteron, P-94 Chymicum Elogium pulcherrimum, p.323. Cimedia, lapis, vbi reperiatur, eius forma ac virtus, p.89 Cimilianitus, P.93 Coafpis, P.93 Cœlos

Digitized by Google

ì

Cælos effe corpora animata rationibus probatur, p.406

- Cœlum, animal sensibile. 405
- Cælum mas, Terra fæmina, quomodo intelligatur, p.414
- Cogolites, seu Cegolites lapis, eius color ac virtus, p.87.88
- Colores extremi, albus & niger, p.22
- Colores medij quomodo in lapidibus caufentur, p.22.23.& feq.
- Colores varij quibus lapidum nomina ex inípectione lola cognosci possunt, p.50.51.52. & lequ.vsque ad 60.

Colores lapidum effentiales, P.248.qui nam ad Planetas spectant, & quare ibid. quomodo omnes in Opalo intelliguntur 249. valent ad visionem oculorum. 251

Corallus, eius magnitudo, species, ac virtutes p. 81.82.83.

Coranus,

- P.95
- Corintheus ex marmorum genere, p.92 Cornelius fiue Corneolus, eius color ac proprietas. p.83.
- Corneolus, Iouis lapis, quomodo eligendus p. 263.
- Corneolus lapis Iouialis, 422 de femiopacis lapidibus, 423. lapis Imperatorum, 424. cur partum accelerat & coleruatibid.cur. fomnia vera facit 425. cur fanat infirmitates coxarum & femorum, 426.
- Cornutz figura, p.211 Cornuti animalis figura, 225 Coronz imago, & cius virtus, p.195 196

KK Digitized by GGOgle

Coronæ	australis	figura, &	eius	proprietas,
0.204				

- de Corporis & animævnione pulchrum exp.403 perimentum,
- Corpora cælestia quomodo juuant terram, 416.

Coruia, siuc Coruina, p.91 Coruina, lapis, v bi reperiatur, & eius propriep.88.89.91 tas. p.76

Crapondinus lapis,

Crapundius.

Cristallini lapides in Boemia,

- Cristallum, lapidis genus, quomodo induretur, vbi repetiatur, & quibus virtutibus fit p.83.84 præditum,
- Cristallum in hexagonam figuram tendens, perfectissimum 276. negatur & probatur non effe aquam congelatam 277. quomodo eligendum 279. & qua ratione bonitas cius experimento probanda. 279

Cristallum, Lunaris lapis 461. quomodo de co efficiantur instrumenta pro lumine Lunæ 463.eius viginti quatuor proportiones 465.

Crocus Martis optimus ad dysenterias fanan-428 das.

Croius sculptor eximius,	p.167
Crux verus Character,	493
Crucis sculptæin iaspide figura,	22 I
Cygnica, siue Cyaneus,	p.92
Cygnifigura ac proprietas,	p.196
Cyftcolitos.	p.90

P.94

278

D.

Amonius lapis, eius color ac p	ronrie-
D ta's,	p.94
Delphini imago, & eius proprietas,	•
Dentrites,	199
-	p.95.
Deus quid ex Orpheo,	P.39
Dei nomina in Ceraunio,	p.208
Diacodos, fiue Diacodus, eius color ac	virtus,
P.94.95.	
Dionyfia, eius color ac proprietas,	p.94
Doctus lapis,	p.96
Doriatides vbi reperiatur, & eius virtu	
Draconis formidolofi imago in Rubi	no n
	, F.
204.205, •	in ani
Draconis vultus habentis duo capita	
stallo,	232
Draconites, eius color ac proprietas,	P-95
Draconius,	p.95
Drome,	p.87
Drosolitus,	p.96
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	
E .	
Chidnes, lapis.	p.103
E Echiftes,	p.103
Effestis, seu Effestites,	•
	p.102
Egyptilla,	P.102
Elebron,	b.102

Electruon. p.102 Elementa, prima corpora, ex quibus fiunt alia corpora, p.1.2. K x ij

Į

Į

۲

Elementorum vnio summa in homine, p. 402. Elitropia fiue Elitropus, cius color ac proprietates. P.97. Elophtes, p.202 Emathius siue Emathites vnde dictus, eius color, species, ac proprietates, p.98.99 Emetrem, lapis. p.102 Emites, lapis, p.102 Enydros, fiue Ethyndros, vnde diæus, eius color ac virtus, p.100 Epistrides, seu ppistrites, eius color, ac propriep.100.101 tas, Equi figura in Ialpide. 240 Equigerentis supra dorsum crocodilum,' figura in jacinto albo.p.224 spumátis ac gerentis virum cum sceptro in manu. 225 Equi spumantis figura in Ematite. p.211 Equi imago habentis crocodillum super se in jacintho. p.210 Equi alati figura, p. 199 & eius virtus, 235I Equi alatifigura integra in Achate. 144 Estimion, sive Exmission, p.101 Ethites, fiue Endes, eius color, figura, ac proprietas, p.99.100 Euantus, P-141 Eumetis. p.101.102 Eunophi<mark>us,</mark> p.102 Exacolitus, & cius virtus. p.101 Exebonos siue Exebenus, eius color, ac prop.101 prictas. Execonthalitus, & eius virtutes. p.10I

TAlcones, & cius virtus.	p.104
Falcones, & cius virtus. Falconisimago in Topatio.	p.205
in Cornelio.	244
Fascinatio no solum in hominibus,se	ed etiam
in brutis.	P-39
Ferri præparatio secreta.	287
Ferri lympathia ad Martem,	373
in Ferro à Magnete imburo attracti	
la 449. eius qua parte imbuitur co	ontradi-
ctio,	455
Filaterius, & eius color ac propietas,	
Fingites, eius color ac virtus,	P.103
Fixationis Mercurij experimentum 31	
culofum 319. melius.	317
Flauus color vnde in lapidibus pe	
p.23.	
Fominæ imago habentis in vna man	11 411 607
in altera pilcem. p	221.225
in une speculum, in alia ramum.	227
Fongites lapis, eius color ac proprieta	
Forma quid.	
Formicæ figura trahentis spicam seu s	P.45
243.	Stanuins
	. 226
Fragulæfigura cum ramo oliuæ in ore	
Franciscus Nichinus Ferrariensis scu	p. 168.
gregius.	
Franciscus, Bononienfis, aliter Fraza,	
itidem clarissimus.	p.168
Frigins, & cius color ac proprietas.	p.104
Fusio Metallorum quid fit.	311
Ккі	IJ

٠

Agates, vnde fic ductus, eius spe	cies ac
U proprietates, p.1	08.109
Galacidem,	p.110.
Gala&ides, siue Galaricides.	p.105
& eius miræ virtutes apud Magos,	106
Galatides, fiue Galactica, seu Gelacia,	p.107
Galaxia.	p.110
Galbates.	p.105
Galgatromeus.	p.106
Gallerica,	p.109
Galli imago in Achate.	239
Galli figura tenentis in rostro corona	10, 243
· 244·	
Galli cantu suo distinctionem horar	umdici
nobis indicant,	40
Gallinaceus lapis, vide Alectorius.	
Gallinæfigura,	p.196
Garamantica.	p.109
Garamantides,	p.110
Garatides, p.1	07.108
Garatronicus, & cius vtilitas, p.1	06.107
Galidana,	p.109
Gelacides, 'p.105.1	07.108
Gemmæ qui nam lapides propriè dică quomodo cognofçantur num natur	
	0.31.32
Gemmæ diuerfæ fimul junctæ reperta	
Gerades,	p.109
Glosopetra,	p.109.
Græci rejectis Ægyptiorum figuris ali	
and a solution and provide in Burry and	

secreta occultandi modum repererunt. p.

Graffites,	p.105
Granatus, lapidum ardentium genus	P.79
& eius species, ac virtus,	p.165
Griffonis figura in Cristallo,	p.206
Crisoletus,	p.110
Grogius.	p.109
- TT -	-

н.

Ammochrisos. p.111 Hamonis lapis facer, eius figura ac prop.110.111 prietas, Herculis imago,& eius vis. p.196 Herculis figura tenentis in dextra clauam.236. Hexaconta, lapis, p.101 Hierarcites, p.110.115 Hirci figura in calcedonio, 240 Hirundinis imago in Celonite. p.207 Homo czlesti forma ornatus, 40

Hominis bene ornati imago in Cornelio.p. 206.207.

Hominis cum enfe in manu figura in Cornelio. p.207

Hominis armatiimago in magnete. p.208 Hominis figura sedentis post aratrum cum

longa barba,&c. p.209.210 Hominis imago habentis ad collum clypeum &c, in iaípide rubeo. p.210

Hominis figura fedentis, ac mulieris stantis ante eum, in Cornelio. p.210

Hominis fedentis cum accenfa candela in manu imago in Chryfolito. p.211

Hois flexis genibus sur sum respeciétis figura. K niiij

Digitized by Google

p. 212.

Hominis armati habentis supra dexteram crucem cum stellis sigura, p.213

Hominis nudi inflati figura, in gagate. p.213

Hominis stantis, ac magnæstaturæ imago in diadoco, p.214.

- Hominis figura tenentis fasciculum herbæ appensum collo, p.214'
- Hominis figura habentis vultum leonis,& c. in cristallo, p.216

Hominis fedentis fuper Aquilam figura in efeftide feu cristallo. p.216 super equum in pyrite, 217. super piscem in lapide rubeo ibidem.

Hominis nudi stantis, & à dextra puellam státem habentis figura, 217.218

nominis imago tenentis in manu flores. p.218 nominis batbati figura habentis vultum lon-

gum 218. 219 tenétis falcé in manu 219. 'gladium, ac fedentis fupra draconem, ibidem. ftantis ac tenentis mucronem in manu. 219 220. habentis in manu palmam. 220 Mominis imago, habentis feutum infinistra, in

- jalpide 221. habentis falciculum herbæ in collo, ibidem, palmam inferiptam in manu 222.
- nominis sedentis super aratrum figura, & c. p.223.habentis clypeum pendentem collo 224.sedentis, & mulieris stantis ante eum habentis capillos extensos vsque ad semur, ibidem.

Hominis figura habentis caput bouinum, p. 214.

nominis flectentis genua imago in Turchefia 226. arantis. 227

nominis nudi inflati & coronati imago 228. Itantis cuius caput fit bouis, & c. 228. 229. erecti ac magni, 229. Itantis, habentis humetos magnos ibidem.

Hominis litigantis figura, 238. volentis infirumentis ludere ibidem in fimulitudine mercatoris, p.239

Hominis sublimati figura, 240. armati cum ense in manu.ibid.

nominis cum enfe in manu imago 242. armati in equo cum lancea ibid. tenentis laurum feu palmam in manu 243. interficientis leonem. ibidem.

Hominis alati figura habentis sub pedibus ferpentem, 243. cum hircino capite loco sui, ibidem.

norcus, lapis niger. normefion, ex Humoribus quatuor quid refultat, hyena, lapis preciofus vnde fic dictus, & eius

proprietas, p.110 Hylmeri. p.111

· I.

Acinthus, eius tres species, ac proprietates, p. 111.112.113.

Iacobus Taglicarne, sculptor eximius, p.168. Iaguntia, p.115

Ialpis,eius color,species ac virtutes. p.113.114 Idæus lapis, p.114.115 Ideæ omnium compositorum à Platone con-

ftituta, Ierarchites. p.115 Imagines in lapidibus tripliciter sculptæ, 171 172.& earum virtutes 175.176.& feq. Imagines (culptæ in lapidibus quomodo dicantur habere effectum. p.185.186 Imagines quæ similitudinem habent constellationum cœli, & ad quid valeant, p. 194.195 & legg. Imagines Magicz quz à Ragiel politz sunt, p.204. Imagines seu sigilla Chael, p.209 Imagines seu sigilla Thetel, p.220 Salomonis, 223. Hermetis, 238. diuerlorum authorum, 24I Imperatoris figura in laspide 222. Imperatoris imago habens caput crectum, 241. Inclinatio dat difficilem regressum, 476 Indica, lapis vnde nomen fumplit, p.115 Indorum, Chaldeorum & Ægyptiorum vanitas ac confutatio. 408 Intelligentiæ funt Angeli. 432 Intelligentiarum cælestium numerus. 405 Ioannes Maria Mantuanus clarus sculptor, 168. Ioannes Bellinus Venetus, summus pictor, p.169. p.115 lon. Ionicus quartus Noe filius Astrologiz post diluuium restaurator, 35I Iosephiopinio de Metallorum sympathia cú Planetis, 337

Iouis natura,	422
Iouis gemma,	p.115
louis figura quid possit, & quomo	do sculpa-
tur in lapide,	191
Iouis figura in jacintho,	p.215.216
Itis lapis, eius figura, color ac propri	ctas, p.II4
Iscistos, seu Iscustos,	p.115
Ifraelitici primi fculptores,	166
Iudaicus lapis.	p.87.115
K.	1
T Abrates, fiue Kaxabres, lapis,	eius color
K ac virtus,	p.115.116
Kamam, live Kakamam,	p.116
Karabe,idem quod Succinum,	p.116
K bra tes,	p.91
Kenne,	p. 11 e
Kimedini limphatici,	p.116
Kimedius,	p.95
Kinocetus,	p.116
- T.	F0
T Aceuslapis.	p.119
L'ampadis figura in cristallo,	238
Lapis mirabilis ex Ametifi puluere,	
Lapis è nubib. cecidit in Lombardi	
in parte Thraciæ ibid.	a, p.13
	a lh an
Lapides in duplici genere secundu tum.	
	p.3
Lapides cur non fluxibiles, cum aq dent.	
	p.3.9.
Lapides duobus modis fiunt secur	
ftotelem.	p.9
Lapides quibus in locis vt plurim	
rantur, p.	11.12.13.14

- INDEX. Lapides rubei.p.22.flaui, virides, ac variorum colorum, 23 Lapides falíificati quibus cognoscantur modis, p.30.31.& quibus naturales.32. Lapides nullam virtutem supranaturalem ha-261 bere. Lapides habent idem principium cum Metallis. P-327 Lapides habere vim vegetandi, 394 Lapidum principia quæ, & qualia, p.3 Lapidum quænam caula effectiva leu generap.6.7.8 tiua. Lapidum quænam forma substantialis, **p** 10 Lapidum perspicuitas ac opacitas, ac corum
 - colores vnde, p.20.21. Lapidum mala ac bona compolitio, p.16 17.18.19.
 - Lapidum accidentia varia, p.27
 - Lapidum gravitas & leuitas, densitas ac ponderositas vnde. p.28.29
 - Lapidum ardentium species duodecim, sed quinque præcipuæ, p.79

Lapidum generationis causa in terra, & extra terram, p.329.in animalibus, 330

- Lapidum sculpturæ, ac imagines diuersæ 171. 172.& seq.vsque ad finem lib.tertij.
- Lapidum septem selectorum ad septem Planetas relatio. 255
- Lapidum septem selectorum sympathia generalisad Planetas, p.390. partícularis, 417
- Lapidibus an infint virtutes, p.35.36.37. vnde & quomodo 38.41.42.44.45.& feq.

Lapidibus vnde durities ac mollities euc-

niant,	p.25.26
à Lapidibus effectus tantum natu	rales pro-
cedunt 477. supranaturales instru	umentali-
ter aliquando in cis apparent 480	. quæ oc-
cultæ caulæ in eis.ibid.	4
Lauraces lapides,	p.121
Lazolus lapis,	p.121
Leonardus Mediolanenfis sculptor	cgregius.
p.168.	0- 0
Leonis bene formati figura in Gran	ato.p.20 (
239. in Iaspide,	207
Leonis vultus in cristallo,	232
Leopardi figura, & eius proprietas,	p.211
Lepidotes,	p.120
Leporis imago, & eius virtus.	p.201
	.241.243
Leucochryfos,	p.120
Leucoptalmus,	p.119.120
Leucoftyctos,	p.121
Ligdinus lapis,	p.121
Lignites, eius color ac virtus,	p.120
Ligurius, & eius proprietas,	p.120
Limacie, eius color ac proprietas,	p.119
Limoniates,	p.120
Limphicus,	p.120,121
Lippares, seu Liparia lapis Lybiæ, &	cius vir-
tutes,	p.118.119
Lisimachus ex marmorum genere,	p.120
Litos seu Magnes,	P.12I
Locusta marina in Berillo.	241
Luna vires recipit à cæteris Planetis,	385
Luna producit æftatem & hyemem,	468
Lunz imagines variz, & earum virt	

pidibus. p.193 Lunz in aquis demonstratio 462. virtus in in-467 ferioribus, p. 1 2 I Lunarius lapis, Lupi figura in Iaspide 223.222.240. Lychinus, siue Lychinites, eius color ac prop.117 prietas, p.121 Lychniten, marmoris genus, Lyncis lapis, eius color & proprietas, p.118 Lyncurius, vbi reperiatur, eius species ac prop.117 prictates,

M.

Aculæin Luna quænaminfint, Magiæ fallæ víus à quo. Magiæ naturalis tres ordines, Magiæ veræ defcriptio, Magiæ facræ defcriptio & encomia. Magnafia, fiue magnefia. Magnes, eins genera ac virtutes.p.128.129,130 131.132.

Magnes ferrum trahit. Magnes Mercurij lapis, quomodo eligendus p. 268. non eft Metallum ibid. non recipit virtutem à Planetis ibid. habet fympathia cum Mercurio, 269. cur ferrum trahat ibid. & de hac attractione impugnata opinio. ibidem.

Magnes habet virtutem communicativam non folum per contactum, sed per diffusionem, p.272. virtus eius non semper eadem. 273. ab vna parte attrahit, & ab altera expellit 274. attrahit medio vitro, ligno, ceterisque corporibus ibidem. in Alba Italiæ infula perfectissimus inuenitur 275 in monti-

busitem Aethiopiæibid. & quinam requiraturad experimentum à Portafaciendum ibidem.

Magnes, Mercurij lapis 440. cur alium magnetem trahat 442. cur in mineris Metallorum reperiatur ibid. vnde communicat suž virtutem 443, quid requiritur vt se alijs comunicet 445. cur eius partes ad idem pundum semper respiciunt 446. cur Orientales pollent cæteris. 447. locus nil valet, sed virtus loci ibid. cur partes eius oppositæ sibi contrariantur 451. non semper polum precise oftendit, 4.2 de Magnetis virtute nous Hilpaléfis cuiufdam opinio 453, & quomodo ca debilitata senio reparanda lit, 454. in magnete quomodo centrum reperiatur 445.demonstratio noua de eo, 457 malachites, eius species, ac virtutes, p.127 Marchasitarum species variæ. p.132.1,3 Marguarita, prima inter gemmas candidas, & quomodo procreetur p.121.122 Margaritarum binæ species, 122.123 & carum virtutes, 124 Marmorlapis notiffimus, & eius varia genep.125.126 ra,) Martis armati figura 236. cum lancea ibid. in Saphyro, 282 Martis imago qualis, & quid valeat in lapide sculpta, 192 Medez lapis, & eius proprietas, P 133 Med' lapis, eius color ac proprietas p.124.125 Memphitis lapis ynde fie dictus, & eius pro-

	_
	p.128 -
Mercurius cur alatus cum Caduceo ping	atur,
AA6.	
Mercurius pro viuo Argento: vide Viuur	n Ar-
gentum.	
Mercurij figura qualis, & eius virtus 1	380
Metalla quomodo generentur,	
Metallorum septem cum septem Pla	
conuenientia, p.256.	Be-
Metallorum fympathia ad Planetas p-33	J. Da-
lemys opinio de ca reijcitur 281. 334.	1010-
phiitem 337. Syrani Caldæi cum leo	uaçı-
bus. 340.	481
Metallorum virtus in Medicina,	401 481
in Metallis nullæ virtutes magicæ,	
Militis super equum currentis imago 22	5.226.
Mineralia duplicia, fluxibilia, & liquef	actioi-
lia,	p.3
Mineralium fympathia ad lapides,	P-325
de Mineris aliqua,	P-331
	p.127
Mitridax.	p.133
Mixta magis abundant terrà & aquâ,	quam
reliquis duobus elementis, & cur,	p.2.3
Morion, Cypricus ac Gallicus lapis,	p. 133
Motus cælestis 405.non est accidental	15,400
Motus stellarum diversus	** ⁸
de Motibus cœlorum,	p.407
Mulieris figura imaginem habentis	in vna
manu.	P 211
Mulieris sedentis cum tuba super eq	uum fi-
egura, P	.211,212
Mulieri in superiori parte, in inferio	ri Pilcis
	figura

figura in jacintho, p.213 mulieris imago habentis criues sparsos, & c. in jacintho seu cristallo, 217 mulieris figura habentis crines sparsos vel mamillas nudas, 231 Mulieris sedentis figura cum corona in solio, 243. murilagæ figura in granato, 1 I ¥39 murina, eius color, & vsus in valis fabricani 126.127 dis, oraŌ N. NAffonites, p.134.135. Natura potius admirari quam percipi desiderat, p/271 pi200 Nauis imago ac virtutes, Nemeflitis Nicolus lapis, eius color ac proprietas, p.134 Nicticoracis imago. 342 Nigrum vndenam causetor, p.22.24. Nitrum quomodo producatur, & eius vittus p.134. Nodositates curin lapidibus aliquando app3-····· p·s rent, Nomina omnibus rebus particularibus ab 241 K 330 Adamo impolita, Nomina omnium Doctorum qui de lapidi-• p.48 bus olim scripserunt. 3. 1 Nolalapis, p.76 Nole, leu Nilus, .e.p.135 Numerorum armonia mirabilis ex ameriki 432 fympathia. Ll

۰,

٠

» 🔿 Dfraunalauta	
Blianus lapis,	p.92
Oblius liue Oblianus,	p.138
Obtalius, siue Obtalmius, & eius n	irabilis
virtus,	p.137
	39.140
Olea, lapis,	p.140.
Ombria,	p.140
Onagrilapis,	p.140
Onicinus,	p. 136
Onix, eius color, species, ac proprietate	
136.	
Opalus, eius colores, ac miræ proprieta	tes, p.
136.137.	- 1
Opalus, num lapis vel gemma.p,247.ci	ius vir-
tutes ac proprietates 246. mirabilia	in illo
apparent,	247
Opalus bonus & non bonus quomo	
ftingantur. p.253, eius historia,	251
virtus ad oculorum fanitatem.	253
Ophicardelon,	p 139
Ophites, & cius species ac virtutes, j 139.	
Optalius,	
	p.120
Orfanus lapis vnde sic dictus,	р 1 58 .
Orionis imago, ac eius proprietas.	p 200
Orites, eius species ac proprietates,	P-137-
1,8.	
Ornicus,	p.140
Oftracites,	p.138
Offratias,	p.139
•	

P.

Anconus, lapis. P.144. Panthera, lapis, cius colores, & virtutes, P.141. Parabolæ ac fymbola de metallis, 352.353 Parangonius lapis duplex, P.145 rauli raptus, 491 Pauonisimago, 242 Pauonius lapis. p.144 Peantes, seu Peantides, & eius virtus, 141.142 Pegalus, eius figura 20 proprietas, p. 199. 233 236. Pentaura lapis, non reperitur, 247 Perseus, eius figura ac proprietas, p.198 Perspicuitas quid. p.20 Petrus Perusinus, egregius pictor, 169 Pheonicites lapis, P.145 Philoginos, P.145 Phrygius lapis, eius species ac victutes. P,143 Pictores eximij tam antiqui quàm moderni p.169. Pirgoteles, summus sculptor, p.167 Piscis imago ac virtus, 199 Planetæ cur & quomodo dicantur inclinare 476. Planetarum quænam vires ad productionem p.391. Plumbi præparatio secreta, 283 fympathia ad Saturnum, 354 podros, ex gemmis candentibus P.144 Pontica gemma, & eius species, p.141 Llij

Porphirites marmoris species, p.143 præconiffus lapis P.144 Prasfins lapis, eius speciesac proprietates, p. 140. Protogenes, egregius pictor, p.169 puellæimago in criftallo. 238 Puellarum trium imago in Berillo. 239. Pumex, lapis omnibus notus, p.144. Punicus lapis, eius species ac virtutes, p.144 Pyrites vnde fic dictus, & eius proprietates, p.142.143.

INDEX.

)

Q.

Vaidros, p.145 Qualitatum diuerfitas armoniam demonftrat, 401 de Qualitatibus Planctarijs, P.395 Quirinus, fine ogirus, lapis præftigiolus p. 145.

R.

Abri, lapis. p.146 Radaim, lapis niger, vbi reperitur, & p.145 cius virtus, Ragielinfignisimaginum sculptor. p.204 Rami, lapis, p.146 p 206 Ranæfigura in Berillo, p.146 Ranius, lapis, Rubus color vnde in lapidibus perspicuis p.22 eucnit, Rubinus, lapis ardens, p. 79. species carbun-146 culi, Rubith, lapis ardens. P.79

INDEX.

CAcrarij figura, & eius proprietas,	p.202
Sagada, fine Sadda,	p.155
Sagittarijimago in Ialpide,	207
Sal qua via à Saphiro habcatur,	435
Samius lapis, & eius virtus,	p.154
Samothratia,	p.157
Sanctus lapis,	p.157
Sandastros, siue Sadasius,	p.110.155
Sanguineus lapis,	p.157
Saphirus, eius color, species ac virtut	
147. quomodo eligendus, 265.	
laris, & cur, 265. 430, amatca	
mas & fæmina ibid.quomodo in	
tem vertatur ibid. cur præeft cord	
via fal ab eo habeatur ibid. vtilis	
hilaritatem & fanitatem ibid. ant	
rat,p.36.	
Sarcofagus lapis, vnde sic dictus, &	cius apud
antiquos vlus,	p.156
Sarda, sine Sardius.	p.158
Sardius, siue Sarda, eius color, specie	
prietates,	p.151.152
sardius, Imperatorum lapis,	424
sardonix, sine sardonius, & eius virtu	
1 53.	1 7
saturni figura quæ & qualis, eiufq	ue virtus.
191.	, '
sulæ naturæ descriptio,	485
scorpionis ac sagitarij figura ad inu	
gnantium,	p.212.226
Llij	. •
Digitized b	Google

LI DJ Digitized by Google

INDEX.

sculptores primi lapidum quinam fuerint. p. 166.167. sculptura de figillis lapidum, paucis hodie cognita, p.164.165 sculpturæ planetarum in lapidibus, quid vap.191.192 leant, de sculpturis lapidum non Astronomicis, & quomodo in carum cognitionem deuenire possamus, p.184 sedenec, lapis. p.157 selenites lapis, p.121.eius color, species ac virtutes, p.153.154. semen in terra à Cœlo, 414 semen humanum quomodo agat in generatione 304. & que ad eam concurrant. 305. extra matricem vtrum posit generare, 310. Senochitem. p.157 Senochites. p.105 serpentarius, eius imago ac virtus, p.198 serpentinus lapis. p.161.162 serpentis figura, & cius vis, p.202 serpentis figura habentis supra dorsum virum p.231.232. siderites. p.153.156 sifinus. p.156 sigilla varia in diuerfis lapidibus sculpta, vide Imagines. signa primæ triplicitatis. p.186 187.lecundæ 188.tertiæ 189. quartæ. 190 p. 1 58 sinodontides. sirites, p.93.153.157. smaragdus, & cius diuería genera ac proprie-

INDEA.		
tates, p. 147. 148. 149, quomodo	eligen•	
dus, p.264, lapis Martialis, & cur 264.426.		
cur lanat dyséterias, 428.& quomodo ma-		
culæ eius reparentur.	429.	
Smeriglius	p.111	
smirillus, eius color ac vsus,	p.154	
sol Planetarum armonia. 339. eius virtutes in		
terra, 397. cur medius planetarun	n existat	
43 1.		
solis gemma.	p.155	
solis vittus non deficit ex se.	400	
solis figura in lapide quid poffit,	192	
specularis lapis,	p.157	
sperma animalis quid.	p.7	
spicæfigura,	236	
spinella, lapis ardens.	p.79.157	
spiritus in animali quid sit 307. vnde		
tur, & quomodo vires paulatim acquirit		
ibidem. non anima, fed vehiculum illins		
308.effe corporeum duobus expe		
probatur.	309	
spongius lapis,	p.157	
stanni præparatio fecreta,	285	
sympathia ad Iouem.	- 318	
D.de Stella quid de fympathia metallorum ad Planetas fentiat, 343. eam ad Medicas artes		
accommodauit.		
•	349.	
	0.156.157	
succinum, eius color, inuentio, speci		
	9.150.151	
sulphur & viuum argentum ad oper		
tendunt,	379	
sym pathia quid eft.	472	
) - т	

ŀ,

ŀ

thia quid eft,	472	
syrani Chaldzi opinio de Metallorun	n fym-	
pathia ad planetas.	340	
syrenis figura, p.213.cum basilisco,	228	
syrius lapis,	p.154	
т.	1.24	
Alc, Alchimicus lapis.	p.160	
Tartis,	p.160	
Tauri imago in prassio. p.207. in Magne		
Tegolitus.	p.160	
	p.160	
Terra recipit omnes qualitates. 411. 8		
cur diftet à cœlo 412. est immobilis i		
quomodo concurrat ad production		
& qui fint eius filij,	415	
in Terra nulla res quæ suum sydus		
mamento non habeat	432	
Thetel infignis lapidum fculptor	p.220	
Thithitis,	p.160	
Trachius lapis.	p.160	
Trapendantis,	p.160	
Tubalcain cognouit essentiam metal		
	iotum,	
351. Toparing fine Topafion and color for	aine an	
Topatius siue Topasion, eius color, spe		
	158.156	
Turchion, siue Turquesia, eius color:	-	
prietas, Taula de la lista de la	159	
Turchesia, quomodo eligéda, 262. cu		
pis saturninus, p.62. 417. cur frangatur, 419		
eius fympathia cum saturno proba		
perientia Camelorum.	421	
Turturis figura in parangone.	229	
Turturismarini imago in lapide nigro.	p. 215	
-		

`		
VArach. lapis, & cius virtus, p.160 Varietas colorum in lapidibus vnde, p.23		
Varietas colorum in lapidibus vnde, p.23		
Vatrachius, p.161		
Vejentana Italica, p.161		
Venatoris figura, p. 211. in iaspide, 222.243		
Veneris imagines variz, & carum virtutes, p.		
192.		
in Venere & mercurio non elle oppolitio-		
nem ad solem, \checkmark 409		
Veneres duæ, 375		
Vernix lapis, & eius virtus. p.160		
Vespertilionis Imago in Elitropia, p.206		
Vexilli imago, & eius proprietas. p.203.		
Virginis figura in cristallo 238. cum veste pro-		
fula in jalpide. p. 222. stolatæ figura in ja-		
fpide. 242 tenentis in manu laurum ibidem.		
Virijuuenis figura tenétis in capite coronam		
230.sedentis super piscem 233, barbati te-		
nentis florem in manu ibidem.		
Viristantis actenentis falcem figura, 232.stan.		
tis supra draconem ac tenentis gladium in		
manu 232. equitantis 233. habentis loricam		
indutam ibidem. nudi & cui fit puella nuda		
à dextris ibidem.		
Viri barbati figura habentis longum vultum		
& curuata supercilia 234, tenentis in manu		
mutationem, 235		
Viriditas vnde in lapidibus. p. 23		
Virites, p.161		
Virtutes inferiorum omnium vnde ex Her-		

mete & alijs Aftronomis, p.42.43 Virtutes figurarum sculptarum in lapidibus num virtutem particularem lapidum dearticulant, & num earum effectus æuo totaliter deperdatur, p.175.176.& seq.

Virtutes quomodo in Imaginibus dicantur vuiverfales, & quo modo particulares feu fignificatiuæ virtutŭ lapidu, p. 181. 1824 183.

de Virtutibus lapidum opiniones variæ p.35. 36. & quomodo aut vndenam eæ lapidibus infint 41.42.44.45, & feq.

Vifio quomodo fiat. 38.39 Vitis figura, 236

Vituliimago in Magnete.

Viuum nrgentum neque metallú, neque corpus 298.eius optima præparatio 300.impugnationes & folutiones de transmutatione illius 301. non est idem in terra, ficut extra apparet 303. eius cum semine similitudo. 305.

- Viuum argentum in terra cum sulphure producit Metalla 310. extra terram alio modo disponitur ad productionem Metallorum, sbid. eius reductio ex omni metallo. 311. & illusio eius extractionis ex metallis ibid.
- Viui argenti fixatio 312. lapis per plumbú, ibi. congelatio per fuccú herbarum 315. alia fixatio, fed periculofa 316. per proiectionem melior, 317

Viui argenti fympathia ad Mercurium. 378 Vnio, p. 161. vide Margarita,

Vpupæfigura cum dracontea herba antese in Berillo. p.207

239

Vrfa duplex, maior & minor, ac earum imagi-
nes, & proprietates.p.194.195.Vrfi imago in Ametifto,p.208Vrfi à ferpente circundati figura.236Vulnera ab Ære fanantur facilius quam a fer-
ro.438Vulturis lapis.p.161Vulturis imago, 198.199. in Chryfolito, p.206Vulturis imago cum ramo oliux, in Pyrite
p.212.

х.

Xiphinos lapis,

Y. Y Dræ figura, & eius virtus. Y drinus lapis, & eius virtus, Y ecticos lapis, eius color & víus, Y peftionus, hpis, Y foberillus. P.202 p.101.162 p.161.162 p.142 P.75.162

z.

Arites,	p.162.
Zemech.	p.162
Zeusis, pictor egregius,	p.169
Ziaraz, color eius ac virtus.	p.163.
Zmilaceș feu Zmilanthis,	p.163
Zoronyfios,	p.163
Zumemellazuli,	p.162

FINIS.

р.161

EXTRAICT DV PRIVILEGE du Roy.

🔊 A R grace & priuilege du Roy, il est permis a Dauid Gilles Marchand Libraire à Paris d'imprimer ou faire imprimer, vendre & distribuer en telle langue & cha-

ractere que bon luy femblera vn-Liure intitule, Speculum Lapidum Camilli Leonardi, Cui acceffit Sympathia septem Metallorum ac septem selectorum Lapidu ad Planetas.D. Petri Arlenfis de Scudalupis, P. H. Sans qu'aucun Imprimenr ou Libraire de ce Royaume le puisse imprimer ou faire imprimer fans la permiffion & confentement dudit Gilles, pendantle temps & terme de six ans entiers & accomplis, sur peine aux cutreuenas de cinq cens liures d'améde, pour chacun exemplaire, applicable moitié au Roy, & l'autre moitié audit suppliant; confiscations d'iceux, despens, dommages & interests Nonobstant oppositions ou appellations quelconques, clameur de Haro, Chartre Normande, ou autre privilege de pays: ainsi que plus amplement est contenu es lettres dudit Priuilege, Donnees à Paris le 18.iour de Nouembre. 1609.

Parle Roy en son Conseil. Signé

PERRO

A le dit Gilles faitt transport du mesme privilege, à Charles Seueftre or lean Petitipas aussi Marchans Libraires, pour le consenu d'iceluy.

1000 mereigne nı 40

